י"ז תמוז תשמ"ב, 7.7.1982 מספר 2340 76 עמודים שנה 46 המחיר: 30 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

הראיון עם ערפאת:

צילמה ענת סרגוסט

„הכרנו במדינת ישראל!"

חדש פטל. חדש פטל. חדש פטל. חדש פטל. חדש פטל.
כיף
אבקת שתיה
בטעם פטל
עלית
כיף והמשקה מוכן!

„אם תתן לי ליפ מהפטל שלך אני אשחק איתך באבא ואמא... אולי.

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • עורך־תבנית: יוסי שטן • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא נוימן • צלמי מערכת: ציון צפריר ועֻנת סרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת חמודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„חדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בראבינגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יפה

בכר שנית קיומו של העולם הזה, לא עמד מיבצע עיתונאי שלו במרכז ה־התעניינות העולמית כפי שקרה השבוע.

בעיתוני כל העולם, בתחנות הטלוויזיה והרדיו, במאה וחמישים שפות, דווח על הראיון שהעניק יאסר ערפאת לצוות העולם הזה, שחצה את קו־האש. עצם המיבצע של הצוות — הכתבת שרית ישי. הצלמת ענת סרגוסטי ואני — שעבר חזית־מילחמה ביום שבו נערכו בה קרבות, כשהוא חשוף ללוחמים שוחרי־ירי משני הצדדים, עורר תגובות חזקות. הוא התקבל כמיבצע ה־תואם את מיטב המסורת של העיתונות החופשית.

לא פחות עוררה תשומת־לב העובדה שזוהי הפעם הראשונה בהיסטוריה של אש"ף שיאסר ערפאת העניק ראיון לצוות ישראלי — ואכן, שנפגש בכלל עם ישראלים. הפגישה היחידה שלו עם ישראלים היתה באקראי, עם שני ח"כים קומוניס־טיים בסופיה. בוועידה בינלאומית. ואילו הפעם היתה זאת פגישה יזומה, שנקבעה מראש, ועל אדמה שבשליטת הכוחות ה־צבאיים של אש"ף, בעיצומה של מילחמה. לשיחה ממושכת מאוד.

אך תגובתה של ממשלת־ישראל על מיבצע עיתונאי זה עוררה התעניינות עו־למית נוספת. כבר התגובות הראשונות של חבורת הפאראזיטים השוביניסטים ב־ממשלה ובכנסת — רודפי־פירסומת חו־לניים, שאינם מסוגלים לעשות דבר ב־חייהם, שמעולם לא סיכנו את עורם במקום שבו עפים כדורים, שכל יכולתם מסתכמת ברברבנות בלתי־פוסקת — גרמו לתדהמה עולמית. שמעתי תגובות ראשונות אלה במכונית, ליד צידון, עוד לפני שובי ארצה, וכאשר הגעתי הביתה מאוחר בערב כבר המתינו לי קריאות טלפוניות מכל רחבי העולם. מאז, במשך שלושה ימים, אין הטלפון שובת לרגע, ועשרות תחנות־שידור ועיתונים מתקשרים בלי הרף, כדי לדעת אם תפקידי העיתונאי יביא אותי לכלא.

אם אפשר היה להתייחס בזילזול מוצדק לכנופיה זו של סקנדליסטים לאומניים, — יצחק מודעי, מאיר כהנא, אהוד אול־מרט, חיים קאופמן ואחרים, ספק פסיכו־פאטים, ספק דמאגוגים — הרי לא כך אפשר להתייחס לעמדתה של ממשלת־ישראל. היא דנה בעניין בישיבת־הממשלה, והיא פירסמה הודעות רשמיות. היא הטי־לה על קבוצה של פקידים ממשלתיים (ולא רק היועץ המישפטי הבלתי־תלוי, הנמצא בחופשה) „לבדוק" אם נעברה עבירה. היא מאיימת לעצור אותי ולהעמיד אותי לדין בעוון פגיעה בביטחון־המדינה.

הדבר אינו רק שטות גמורה מבחינה מישפטית — כפי שאסביר מייד — אלא שהוא גם מהווה את הפגיעה החמורה ביותר בחופש־העיתונות שנעשתה אי־פעם במדינת־ישראל. היא פותחת דף חדש לא רק לגבי חופש־העיתונות, אלא לגבי ה־דמוקרטיה הישראלית בכלל. היא מאשרת את אשר טען ישעיהו לייבוביץ' תמיד: שהמשך הכיבוש, ומה שנובע ממנו, יוביל בהכרח לחיסול הדמוקרטיה בישראל ו־להיווצרותה של דיקטטורה זוחלת — ואולי לא־כל־כך זוחלת.

לפי חוק ביטחון־המדינה, חוק דראקוני שאין כמוהו. מותרת פגישה עם ה־אוייב כאשר יש לכך סיבה סבירה, וכאשר אין כוונה לפגוע בביטחון־המדינה.

האם תיתכן בכלל סיבה סבירה יותר לפגישה כזאת מאשר ראיון עיתונאי? הגעתי אל יאסר ערפאת כעיתונאי, כשאני נושא כרטיס־עיתונאי של ממשלת־ישראל. נסעתי לביירות במיסגרת הסידורים שניתנו לעיתונאים מטעם צה"ל. בליוויית שתי חברות־מערכת שכל עניינן הוא מיקצועי־עיתונאי. למרות הנסיבות המיוחדות מאוד של הפגישה, שהביאו עימן גינונים בלתי־רגילים של התרגשות, הרי היה זה ראיון עיתונאי ככל ראיון אחר.

אשר לכוונה לפגוע בביטחון־המדינה — הרי זה מגוחך. לא הגעתי לביירות ה־מערבית במחתרת, בסוד. הפגישה אורגנה בדרך עיתונאית רגילה. דובר אש"ף עצמו מסר עליה הודעה לעיתונות העולמית.

ישי (מימין) וסרגוסטי (משמאל) אחרי הראיון*
מס של השמצות פרועות

עוד לפני שהספקתי לחזור לארץ. בכל השיחה נכחו מלבדי ומלבד יאסר ערפאת עצמו שתי חברות נוספות של המערכת וחברי פמלייתו של ערפאת. כל השיחה הוקלטה ברשם־קול, וחלקה אף הוסרט ב־טלוויזיה על ידי צוות גרמני.

האם יש שופט אחד במדינת־ישראל שיאמין כי בנסיבות אלה היתה „כוונה לפגוע בביטחון־המדינה", כפי שדורש ה־חוק?

בעוד שאני מתייחס לכל הפרשה הזאת בזילזול מסויים — כבר התרגלתי בחיי לתגובות בלתי־שפויות כאלה של אבירי הלאומנות — הרי שרית ישי וענת סרגוסטי מזועזעות ממש. הן גילו אומץ־לב בלתי־רגיל בתנאים של סיכון אישי בלתי־רגיל, מעל לצו התפקיד ומעבר לקריאת החובה. שתיהן ראויות לצל"ש, ואילו היה קיים בארץ פרס־פוליצר. גם לזה. תחת זאת מצאו את עצמן שותפות למעשה־בגידה. במרכז מסר של השמצות מטורפות.

למרבה המזל, ביב־השופכין הזה של אויבי־הדמוקרטיה מצומצם למדי. קיבלנו בימים אלה הרבה מאוד ברכות בכתב ובעל־פה. מיטב הציבור הישראלי התייצב לימיננו, בצורה חד־משמעית — ויחד עימו כל כלי־התיקשורת בעולם כולו.

בסופו של דבר, העניין פשוט מאוד: עשינו את תפקידנו — בלי מורא, בלי משוא־פנים. לשם כך קיים העולם הזה. כל השאר הוא מישני.

פנחס לביא

* מימין: שרית ישי, אורי אבנרי, יאסר ערפאת, שתי בנותיו של עמאר שקור, ענת סרגוסטי.

שער קדמי:

פצצה בביירות

בכירת לבנון הנצורה מעניק מנהיג אש"ף יאסר ערפאת ראיון סנסצ־יוני לעורך העולם הזה אורי אבנרי. ערפאת אומר: הכר־נו בישראל, ואנו רו־צים במדינה פלסטי־נית לצידה! 6

מעבר לגבולות

צוות העולם הזה חצה את הגבו־לות שבין הכוחות הלוחמים וחדר אל תוך ביירות המערבית. כיצד נראים החיים בעיר הנצורה; האם מח־כים שם להתקפה ישי־ראלית? 11

שער אחורי:

לדבר עם שבוי

במערב ביירות, תחת שמירה של אנשי אש"ף, מראיינת שרית ישי את הטייס הישראלי השבוי בידי הפלסטינים. אהרון אחיעז מתגעגע ליל־דיו ומקווה לטוב. 13

שעון החול

החיילים רובצים מ־סביב לעיר וממתינים לפקודה: פנימה ל־ביירות או בחזרה ה־ביתה; מה הם חושב־בים על מה שהיה, ועל מה שאולי יהיה? 70

הזעם

חיילי־מילואים שחזרו מן המילחמה בלבנון החליטו שלא לשתוק. זעם עז מרעיל אותם. הם חותמים על עצו־מות, ומספרים מה עשתה להם המילחמה הזאת. 17

הקול הדומם

הסיפור המזעזע על ה־עצמה שאירגן המלו־נאי חיים שוף כתמי־כה בממשלה. היו שם כמה חתימות מיותרות. 31

אמנים במילחמה

מדוע אסור לכדרגיות לעבור את הגבול? מה עשה אורי זוהר? איפה היה אריק איינשטיין? הי־כן הופיעה יפה ירו־קוני? כתבה על ה־בידור והחיילים. 32

בדרך לטריפולי

הישראלים ה־ראשונים הגיעו לעיר העתיקה ביבדום, מצפון לביירות. צוות העולם הזה סייר בעיר היפהפיה שהמילחמה לא הגיעה אליה. 67

קרב בכלא

האסירים הפלילים טוענים שה־אשמה היא באסירים הביטחוניים. איה טוענים שהכל התחיל בקטטה בין שניים. גם לסו־הרים יש גירסה. מה גרם למהומה בכלא רמלה? 46

הכל אופנתי

הכנד עושה את האדם אך האביזר עושה את הכנד, ובתחום הזה הכל הולך. 50

אסירה בהריון

אורית ארביב, נאש־מת ברצח, עשויה לל־דת בכלא. וידויה ה־אישי של האסירה. 42

הקיבוצניקים והאונס

כל סוגי האוכלוסיה עלולים להגיע לאונס מזדמן — אך הסטטיסטיקה מוכיחה שבני־הקיבו־צים יוצאים מן הכלל. כתבה נוספת בסיד־רה. 52

צלם בניו־יורק

סמי בן־גד, צלם־האופנה שנסע ל־ניו־יורק ללמוד ולעב־וד, מספר על הכוכ־בים של עולם הדוגמ־נות. 41

מדורים קבועים:

תשקיף 4
במדינה 5
מכתבים 22
תשבץ 24
הוריוסקופ — מזל סרטן 28
עיתם קטן — ברית־המועצות, סעודיה ומוהר־הנשק 34
אנשים בעולם 35
רחל המרחית 44
לי לה לו 48
נמר של נייר — ג'ון מילטון, הסופר שלמה ניצן וסופרים במילחמה 54
זה היה העולם הזה שהיה 56
אנשים 59
בלונים 61
ליקוי ישראל 62
שידור — המזימה: טלוויזיה מטעם 63
מדריך שידורים — ישראל וירדן 64
קולנוע 66
אתה והשקל 74

תשקיר

לואים

לארצות־הברית

שגריר ארצות־הברית בישראל, סמואל לואיס, עומד לצאת בימים אלה לארצות־הברית.
שם מזומנת לו פגישה עם שר־החוץ החדש, ג'ורג' שולץ.
בחוגי הדיפלומטים בישראל מעריכים כי לואים יושאר במישרתו רק אם לא יתגלעו חילוקי דיעות בינו ובין שולץ באשר למדיניות ארצות־הברית כלפי ישראל.

העלאה

בביטוח הלאומי

בתקופה הקרובה צפוייה העלאה ניכרת בתעריפי המס המשולם לביטוח הלאומי.
במישרד־האוצר יתבעו בתוקף העלאה זאת, כדי לממן את התשלום לחיילי המילואים, שיגדל השנה במידה ניכרת.

ע״רות הפיתוח

מתארגנות

צפוייה הפגנה של תושבי עיירות־פיתוח נגד המילחמה ובדרישה לפיטורי שר־הביטחון, אריק שרון.
מאחורי היוזמה עומדים פעילים המקורבים לתמ״ץ, הטוענים שלא יתכן כי ספרדים יתמכו ללא סייג במילחמה, ושראשי תמ״ץ לא ימחו נגדה.

האמת על „הרעל"

שר־הביטחון, אריאל שרון, לא בדה מליבו את הסיפור על החייל שהתייחס לעיתונים המגיעים לחזית כאל „רעל", אך סילף את ההקשר.
עתה מתברר כי את הדברים אמר חייל בחטיבת חיל־הרגלים גולני, שרצה למחות בדבריו על היחס שגילו העיתונים כלפי גולני, כאשר כל סיפורי הגבורה יוחסו ליחידות הצנחנים.

חלקי עיתונים בחזית

חיילים רבים ששירתו במילואים במילחמה בלבנון מתלוננים כי הגיעו אליהם רק חלקים מ„ידיעות אחרונות".
עד עתה פורסם כי עיתוני הבוקר לא הגיעו כלל ליחידות הלוחמות. עתה מתברר כי רק הצהרון מעריב הגיע בשלמותו, ואילו מהצהרון ידיעות אחרונות נשלחו רק עמודי החדשות.
עמודי הפנים של העיתון, שבהם הופיעו לעתים מאמריהם של בועז עברון, עמוס קינן, דויד שחם, זיוה יריב וסילבי קשת, לא הגיעו אל החיילים.

חפרסם

עצומה רדיקלית

השבוע עומדת להתפרסם עצומה של חיילי מילואים, שהיא מרחיקת־לכת יותר מכל קודמותיה נגד המילחמה בלבנון.
העצומה, שעליה חתומים עשרות חיילי־מילואים, עלולה לגרור תגובת־נגד חריפה ביותר של המימסד הפוליטי.

הדחות פוליטיות

בגלי־צה"ל

עורכים מוסיקאליים במילואים, המשרתים בגלי־צה"ל ושחתמו על אחת העצומות שקראו לממשלה להפסיק את המילחמה בלבנון, יועברו מתפקידם ליחידה אחרת.

התחזויות

בדובר צה"ל

כמה קצינים־מילואים המשרתים ביחידת דובר צה"ל התחזו כבעלי דרגות הגבוהות מאלה שיש להם בפועל.
עדיין לא ננקטו שום הליכים כלפי קצינים אלה.

פשרה + אוטונומיה

גורמים מרכזיים במיפלגת העבודה מעיינים בפיתרון חדש לגדה המערבית.
המערך יתמוך באוטונומיה רחבה לפלסטינים בחלקים הקרובים לירדן, ושאינם מאוכלסים בצפיפות.
אם המערך ישוב לשילטון, הוא יחזיר לירדן שטחים בהתאם לתוכנית „הפשרה הטריטוריאלית".
ב„עבודה" מייחסים דיעות אלה למזכ"ל המיפלגה, חיים בר־לב ולח"כ גד יעקובי.

התאבדות

בשגרירות

אשתו של המזכיר השני בשגרירות האמריקאית בישראל נמצאה מתה בשבוע שעבר בממון „החוף הירוק" בנתניה. הגופה נתגלתה במצב של ריקבון, כשבאחד הווריד נעוצה מחט הזרקה, שהיתה מחוברת למיתקן אינפוזיה משוכלל, שבו נמצאו שרידי רעל מסוכן.
קרול סקוט, אשתו של המזכיר ג'ון סקוט, היתה אחות במיקצועה. היא הסתכסכה עם בעלה, אשר הודיע במישטרת הרצליה שאשתו נעלמה, שלושה ימים לפני שהתגלתה הגופה.
הוא אמר לשוטרים כי אשתו איימה להתאבד.
על ההתאבדות והחקירה שבעקבותיה הוטל איפול במשך כמה ימים, בגלל זהות המעורבים בפרשה.

חקירה

במיפלגת העבודה

במיפלגת העבודה חוקרים מי העביר לטלוויזיה הישראלית תגובה בשם דובר המיפלגה. הד"ר יוסי ביילין, בקשר לפגישת אורי אבנרי עם יאסר ערפאת.
במיפלגה בטוחים כי מי שהעביר את התגובה לא עשה זאת על־דעת עצמו, אלא מתוך התייעצות עם גורמים בכירים בצמרת המיפלגה.

החמרמרות

ב„שלום עכשיו"

בין כמה פעילים בשלום־עכשיו שוררת התמרמרות על־כך, שבהפגנה הגדולה שנערכה בשבת, בירך הדובר מטעם התנועה את מפ"ם כולה, בלי להסתייג מעמדתו של הח"כ אמרי רון, אשר מסכים ללא סייג עם המילחמה בלבנון ומטרותיה, ואף תקף את שלום־עכשיו.

הפלנגיסטים

דוברים עברית

מתברר כי רבים מאנשי הפלאנגות הנוצריות בצפון הלבנון דוברים עברית.
הם לא למדו עברית בארץ, אלא באוניברסיטה של ג'וניה, שם קיימת מחלקה לימודי עברית.

עגבי־חואנה

אגרונום ישראלי מצא דרך להרכיב את צמח המריחואנה, המשמש להפקת חשיש, על עגבניות מתורבתות.
העגבי־חואנה כבר צומחת בארץ, ולמיחלק הסמים של המישטרה אין דרך לגלות את המטעים, שכן עלי צמח העגבי־חואנה דומים בצורתם לעלי העגבניה.

לוריא נגד נאור

בגיגוד למה שפורסם בארץ, זכה הקריקטוריסט רענן לוריא במישפטו נגד חברת המו"לות של אכסל שפרינגר, בסעיף הראשון שבית־המישפט הגרמני פסק לגביו.
לוריא זכה ב־99 אלף מרקים בתוספת ריבית, ובעיקבות הפסיקה שוקלים עתה פרקליטיו של לוריא הגשת תביעה משפטית נגד נאור, על עדותו בבית־המישפט הגרמני, שאינה מתיישבת עם העדויות שנשמעו במישפטו בירושלים.

יחסי ציבור

לארגנטינה

שגרירות ארגנטינה בישראל שכרה את איש יחסי־הציבור, צבי וילדר, כדי שיעשה לתיקון תדמיתה של ארגנטינה בעיתונות הישראלית.
וילדר היה דוברו של שמואל פלאטו־שרון.

א״יזנברג

מאחורי פרח

פעילים בליברלים טוענים שח"כ יהודה פרח, שירוץ מטעם הליכוד לעיריית נתניה, נתמך על־ידי המיליארדר, שאול אייזנברג.
יריביו של פרח טוענים שאייזנברג מעוניין בדריסת־רגל בנתניה, בגלל עיסקי התיירות הרבים בעיר.

ח"כים חסרי כיסוי

ח"כים של הליכוד עומדים לפנות למנכ"ל הטלוויזיה, יוסף לפיד, ולהתלונן לפניו על מדיניות לא ברורה של דיווחים מהכנסת ברדיו ובטלוויזיה.
הטענה היא שח"כים אלמונים, או כאלה העוסקים בזוטות, זוכים לפירסום מיידי ומקיף, בעוד שח"כים אחרים, העושים עבודה רצינית, לא זוכים לאיזכור כלל.

בעיות

לחברת החשמל

לחברת־החשמל צפוי עתיד קשה בוועדת־הכספים של הכנסת, אחרי הפירוד שחל בין שר־האנרגיה, יצחק ברמן, וח"כ הליברלים, דן תיכון.
בוועדה יש רוב של ח"כ אחד לקואליציה, ונראה שבכל הצבעה שקשורה למישרד־האנרגיה יצביע תיכון עם האופוזיציה.

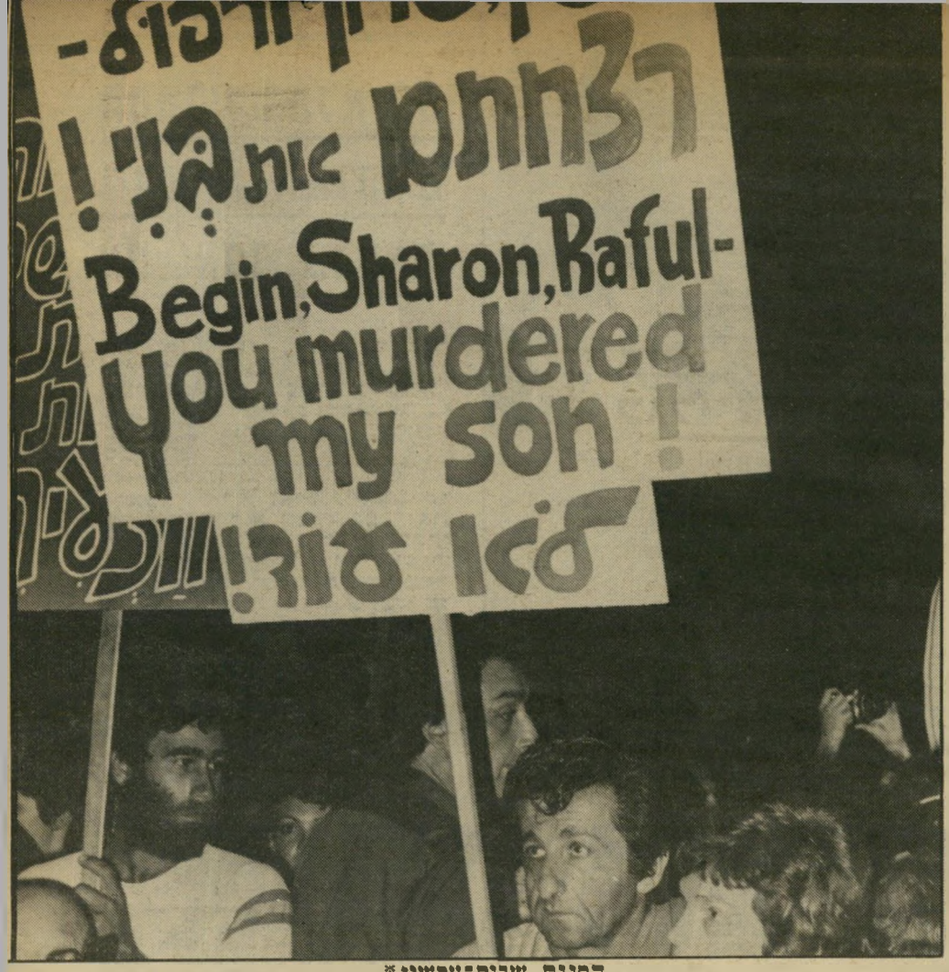

הפגנת שלום־עכשיו*
הכרזת מילחמה

במדינה

העם

הקיטוב

התופעה הבולטת ביותר שגרמה זה מילחמת הלבנון היא הניגוד הקוטבי שבין המצדדים והמתנגדים.

הפוליטיקאים יודעים היטב, כבר משחר ההיסטוריה, כי מילחמות הן גורם המאחד את העם. יותר מכך: כאשר עמדו הפוליטיקאים בני כל הדורות ובני כל העמים על התור־פעה הזאת, הם נהגו לפתוח במיל־חמות, ולו־רק כדי להשיג את התו־צאה הזאת, בעיתות של משברים חברתיים מסוכנים.

מילחמת הפוקלנדים־מלווינאס, בין הבריטים והארגנטינים, היתה דוגמה טובה לכך. הגנראל האר־גנטיני שפתח במילחמה אמנם שי־לם בכיסאו את מחיר התבוסה, אך זה היה רק אחרי המילחמה. רק אז מתחילות הצרות, ומתברר ש־המילחמה היא תרופה לזמן קצר.

מילחמת הלבנון של אריאל שרון גררה תהליך הפוך. לא רק שה־מילחמה הזאת לא ליכדה את העם, היא אף חשפה את ניגודי הדיעות החריפים, והעמיקה אותם.

פשרה רקובה בכנסת. ב־שבוע שחלף פרצו הניגודים האלה בצורה חריפה יותר מכל מה שגודש בעבר. הורים שכולים כינו את קברניטי המילחמה בשם המפורש: רוצחים. מאה אלף אנשים גדשו את כיכר־מלכי־ישראל בתל־אביב במחאה נגד המילחמה ובקריאה להפסקתה (ראה: הפגנות). חיילי מילואים שהשתחררו פירסמו עצו־מות רבות, הולכות ומחריפות, ו־קראו לשר־הביטחון להתפטר.

מן העבר השני התפרסמו עצומות של תומכים בממשלה, ביריונים נשלחו להכות את חיילי המילואים, ששבוע קודם לכן סיכנו את חייהם במילחמה שלא הסכימו עימה, ושר־בממשלה שימש כמסית נגד עיתו־נאי שראיין את מנהיג אש"ף.

מערב ביירות הנצורה, היא ש־היתה לסמל במחלוקת הקוטבית הזאת. בעוד האוגדות של צה"ל צרות על העיר, ניסה הוויכוח ה־נוקב בעורף ובחזית: האם כיל־שר הביטחון ועימו הרמטכ"ל לנ־קוט בדרך של „פיתרון צבאי" ל־בעייה הפלסטינית?

השאלה היא כה נוקבת, עד ש־קשה שלא לנקוט עמדה. בניגוד למחלוקות קודמות, לא הופיע „ה־מרכז" בוויכוח הזה. כאן לא היתה פשרה. כל אדם בציבור הישראלי היה חייב להכריע: האם הוא נגד המילחמה ובעד פיתרון מדיני — או שהוא סבור שיתכן פיתרון ב־כוח־הזרוע למחלוקת המדינית בין ישראל והפלסטינים.

אין זה מיקרה, שחילוקי־הדיעות הקוטביים האלה בציבור, כמעט ש־לא באו לידי ביטוי בכנסת. כעוד העם מפולג, ניסו העסקנים של הליכוד ושל המערך להגיע לעיד פשרה רקובה. הנסיון המגוחך לר־מות את הציבור ולהסר את תקנון הכנסת זכה גם לסיום גרוטסקי, וחשף שוב את העובדה שבכנסת אין שום גורם היכול לבטא את מתנגדי המילחמה הזאת.

הממשלה

שמיים־עצורים

כבר היו לישראל מלחמות קשות יותר ממילחמת הלבנון — אך דווקא הפעם נקבעה בחוק „שעת חירום מיוחדת".

התקנה שעליה חתם שר־הביט־חון, אריאל שרון, ביום השלישי, ה־8 ביוני 1982, לא זכתה לשום פירסום, ופחות מכל יודעים עליה אותם אנשים שלהם היא נוגעת יותר מכל: השבויים שנפלו בידי צה"ל במילחמה בלבנון.

„עציר שאינו תושב ישר־אל". התקנה היא מדהימה באיפ־ייה מרחיק־הלכת: כדי להסיר כל ספק ולהבהיר כי לוחמי אש"ף אינם שבויים, חתם שרון על תקנה לשעת־חירום, המגדירה אותם כע־צירים. אך כדי שיוכל לעשות זאת, היה עליו להכניס כמה שינויים בחוקים הקיימים לשעת חירום, שכן אלה מתייחסים רק לאנשים שהם אזרחים ישראליים, או היים בשטח הנמצא בשליטת ישראל, כמו הגדה המערבית ורצועת עזה.

לצורך זה נקבע בתקנה 1182, שנדפסה ברשומות ב־9.6.1982, כי הממשלה רשאית להכריז על „שעת חירום מיוחדת", ובשעת חירום כזאת, „רשאי מפקד בצבא־הגנה לישראל שדרגתו תת־אלוף, שה־לו יסוד סביר להניח שטעמי ביט־חון המדינה או ביטחון הציבור מחייבים שאדם פלוני, שאינו אזרח ישראל או תושב ישראל, יוחזק במעצר, להורות בצו בחתימת ידו, על מעצרו של אדם זה..."

את צו המעצר אין חובה להת במעמד העצור, וחוק סמכויות שעת חירום, שעניינו מעצרים מינהליים, אינו חל על מעצר זה. גם כאשר מסתיימת „שעת החירום המיוחדת" ימשך מעצרו של העציר, כאילו נעשה הדבר בצו של הרמטכ"ל.

אלפי השבויים שנפלו בידי צה"ל אומנם יכולים לערער על המעצר על־פי החוק, אך ספק אם הדבר הובא לידיעתם, במיוחד שצו ה־מעצר יכול להינתן שלא הפנ־הם.

המשמעות מרחיקת הלכת של חוק זה היא שלמעשה הורחב שטח השיפוט והעניישה של מדינת ישר־אל אל מעבר לגבולותיה, לשטחה של מדינה אחרת, שבה יכולה ישר־ראל לעשות כעולה על רוחה, תחת תקנה חדשה של „שעת חירום מיוחדת".

המילחמה

„שלום עכשיו"

חוזר לרחוב

עוצמתה של ההפגנה היתה בגודלה: היא הוכיחה עד כמה רחבה ההתנגדות הציבורית למילחמת הלבנון.

תנועת שלום־עכשיו כבר הפגינה על עניינים פופולאריים יותר. הר־בה יותר קל להפגין בעד שלום עם מצרים מאשר נגד מילחמה בלבנון, כאשר המילחמה הזאת עדיין לא תמה. אף־על־פי־כן, מעולם לא באו אנשים רבים כל־כך להפגנה של התנועה. מאה אלף האנשים שגדשו את כיכר־מלכי־ישראל בתל־אביב נהרו לשם בהרגשה שהפעם הם אינם מפגינים על עניין מופשט ומרוחק, כמו שנראה בזמנו השלום עם מצריים, אלא על עניין מוחשי ומיידי: הצלת חיי־אדם רבים. ומ־ניעת המהלך שיהפוך את מדינת ישראל באופן מוחלט למדינה פי־ראטית.

זו היתה ההפגנה הראשונה הג־דולה של תנועת שלום־עכשיו מזה זמן רב. היא באה רק אחרי הפגנה גדולה שערך שבוע קודם לכן הוועד נגד המילחמה בלבנון. היה צורך בלחץ עז של פעילי שלום־עכשיו בתל־אביב, כדי שההפגנה תיערך בסופו של דבר. אך בכל אלה לא היה כדי להעיב על העוב־דה שהיתה ברורה כל־כך: מאה אלף אנשים נגד המילחמה.

„רצחתם את בני!" בשולי ההפגנה, ליד בריכת־המים הסמוכה לבניין־העיריה, עמדו שניים מתוך מאה אלף שעברום היתה זו יותר מהפגנה. להוריו של סמל ראשון רן גוטרמן שנפל בקרב על הבופור, היתה זו הכרזת מילחמה. המילים שרשמו אני ויעקב גוטרמן על ה־שלט שנשאו, לא היו זקוקות לפרו־שים: „בגין, שרון ורפול — רצח־תם את בני!"

חיילי המילואים ששבו הביתה ודיברו מעל הבמה הביאו את קולם של אלה שחזרו בחיים. הם היו בוטים הרבה יותר מהנואמים האחרים. המילים היו ברורות: מילחמת הלבנון לא היתה מילחמת מגן, ולא מילחמה על הקיום. זו היתה מילחמה תוקפנית שנועדה לשרת את המטרות של שרון, ועל שרון להתפטר.

הנואם האחרון היה המזרחן יהושע פורת. „התשתית של אש"ף אינה מחסני־הנשק אלא מחנות־הפליטים," הוא אמר, „במישפט אחד הסביר מדוע לא יכול שרון לנצח.

המישטרה, כמעט כרגיל, מילאה גם הפעם תפקיד מוזר. היא לא נגעה בקומץ המאורגן היטב של מפגיני הנגד, אך לעומת זאת עסקו השוטרים ואנשי מג"ב במרץ רב במעצר המפגינים, שכמה מהם גם הוכו באכזריות.

ידו הקשה של מג"ב לא פסחה גם על צלם עיתונות שמצלמתו נחבלה. הוא הוכה כאשר ניסה לצלם את אחד המעצרים השרירו־תיים. המישטרה גילתה התנהגות מוזרה גם אחרי ההפגנה, כאשר הכחישה את ההערכה שנמסרה ב־שמה על מיספר המפגינים הגדול. שבוע קודם נמסרה בשם המישטרה הערכה מגוחכת על 8,000 מפגינים, ואז לא טרחה המישטרה להכחיש.

תעמולה

מילחמת הכוכבים

ג'יין פונדה הובאה לישראל כדי להסביר לאמריקאים וברחה לעיתונאים בביירות.

כשהתעורר המימסד היהודי ב־ארצות־הברית וראה כי אמצעי התיקשורת שם אינם נוטים חסד לישראל וההסברה הישראלית טרם התארגנה להשיב מילחמה־שערה, התגייסו כמה בעלי רצון טוב וכיס נדיב לשורה של מיבצעים.

כבר ידוע, שכאשר התותחים רו־עמים גם המוזות פוצחות בשיר. לכן הם החליטו כי רצוי לשגר לישראל כמה אמנים בעלי שם והשפעה פוליטית — באמריקה זה הולך ביחד — כדי שאלה ירימו את המורל בישראל ויסבירו לאמ־ריקאים מה שמבקשת ממשלת ישר־ראל להסביר.

פיל בלייזר, מוציא־לאור של עיתון ומישדר טלוויזיוני בשם ישראל היום בלוס־אנג'לס, שנענה לבקשת האגודה־למען־החייל וב־עזרת אל־על שנתנה כרטיסי חינם, נשלחו הכוכבת ג'יין פונדה ובעלה הפוליטיקאי טום היידן לבוא ולר־אות במו עיניהם מה קורה בלבנון.

השניים אימצו כבר מזמן את הקו הממשלתי בישראל. עימם באו עוד כמה אמנים, שהם תומ־כים מושבעים בפעילותו הפוליטית של היידן, המבקש להיבחר לבית־הנבחרים בקליפורניה.

עוד קודם לכן הספיק היידן לשי־לוח מיברק מחאה לנשיא רייגן על בחירתו בג'ורג' שולץ כשר־חוץ תחת אלכסנדר הייג.

הזוג פונדה־היידן הגיע לישראל ביום הששי, ערך מסיבת־עיתונ־אים בלוד, שם הוצג המיברק ונמ־סרה הצהרה לעיתונות, המסבירה כי השניים באו לראות מקרוב את עוצמת הפגיעות באזרחים לבנו־ניים וישראלים גם יחד, לבדוק אם הנתונים שפורסמו בארצות־הברית הם אכן נכונים ולראות כיצד אפשר לסייע לנפגעי המילחמה. זאת משום שהיידן־פונדה הם כרר מזמן, כפי שהם עצמם טוענים „פרקליטי השלום".

דימעה ציבורית. השבת עב־רה עליהם בסיור בבית־החולים שיבא, כשהשחקנית המצויינת, ש־עשתה בשעתו את הסרט השיכה הביתה, על השיקום הקשה של פצועי וייטנאם ושובם לחיים אז־רחיים, עוברת ממיטה למיטה, ב־לוויית שובל אדיר של צלמים וצוותי־טלוויזיה.

קשה לומר שהיה זה מעמד אינ־טימי בעל טעם טוב במיוחד, אבל ג'יין הזילה דימעה ולא מנעה מן הצלמים מלהנציח את התרגשותה. באותו הערב היא שמה פניה לבית ידיד ותיק, הסופר עמוס עוז, ב־חולדה, ועם בוקר, השכם, יצאה בחברת בעלה, מארחיה מן האגודה למען החייל, עם קצין ליווי של דובר צה"ל, לעבר ביירות. היא רצתה להיפגש פנים־אל־פנים עם לוחמים ועם פליטים, כך הצהירה.

מכאן והלאה היתה אי־הבנה בינה ובין המארחים. פונדה טענה שהיא רוצה רק צלם אחד וביקשה „פר־טיות".

המארחים, מצידם, הזמינו כמה עיתונאים, כי איש לא חשב שיש ברכה כלשהי בהבאת אמנים בסתר.

כך קרה, שכאשר הגיעה פונדה לאחת המיפקדות, חיכו לה לא רק הצלמים שהוזמנו, כי־אם גם נציגי כלי־התיקשורת כולם, וכן גם כל הצלמים החובבים שהיו באיזור במדים, וששמחו להצטלם למזכרת עם הכוכבת המהוללת.

פונדה נבהלה, היידן ניסה להגן עליה מפני חשיפה־יתר על־רקע צבאי, והשניים סיכסו עצה ופנו לתחבולה שכבר נוסתה בעבר על־ידי השחקנית בשניים מבקיוריה הקודמים בישראל. הם קפצו לתוך ג'יפ וברחו מן העיתונות. לעת לילה, אחרי שסיירו בביירות וה־הר־ליפו פה ושם מילים עם עוברי־אורח ושאלו מה הרגשתם אחרי הפגיעה באזרחים, הבינו השניים שהעיתונות נפגעה, וכי הם יצו־לים ליצור סיכסוך נורא עם כלי־התיקשורת. והרי לא לכך התכוונו האורחים.

פונדה התנצלה, הסבירה כי היא נמצאת בעמדה עדינה. היידן היה צנוע ומכונס בתוך עצמו, כרגיל. השניים הודו לדובר צה"ל ולמאר־חים על היחס הנאה. הצטערו שלא ראו הכל „מחוסר זמן" וטענו ש־הבעיות בלבנון מסובכות מאד וד־רוש זמן רב למחשבה על הדרך לפיתרונן ולהבאת שלום לאזור.

* אני ויעקב גוטרמן.

התמליל המלא של הראיון המוקלט עם יאסר ערפאת

אורי אבנרי התקשר עם לישכתו של יאסר ערפאת ממיזרח ביירות. המיספר, המתחלף תדיר מטעמי־ביטחון, נמסר לו עלידי מישרדו של עיצאם סרטאווי בפריס, גם זאת בשיחה טלפונית מביירות.

Copyright Haolam Hazeh

אבנרי חודיע לאיש לישכתו של ערפאת, כי הוא מבקש לסקר את המצב בביירות המערבית ולהתקבל לראיון עלידי יו"ר אש"ף. האיש הכטיח למסור תשובה מהרה, ואכן, תוך שעה צילצל אל חדרו של אבנרי בבית־המלון „אלכסנדר", במיזרח ביירות, והודיע כי הבקשה נענתה. אבנרי התבקש להגיע בשעה 10.00 בבוקר למחסום אש"ף ליד המוסיאון. נאמר לו כי שם ימתין לו איש לישכתו של ערפאת.

ביום השבת, ה־3 ביולי, בשעה

„אנחנו רוצים בשלום!"

10.00, הגיע אבנרי, בלוויית הד"כתבת שרית ישי, הצלמת ענת סרגוסטי וצוות של הטלוויזיה הגרמנית אל המחסום, ושם התקבל עלידי איש לישכתו של יאסר ערפאת ועל־ידי מדי שהיה מזכירו של עיצאם סרטאווי, המוכר לו מזה כמה שנים. שלושת הישראלים הובאו במכוניתו של ערפאת לדירה פרטית, שכה מתגוררת מישפחה של איש אש"ף מבני הגליל (ראה כתבה של שרית ישי), ובעבור כמה דקות הגיע למקום יאסר ערפאת עצמו.

אחרי כמה דקות של שיחה שאל אבנרי אם מותר לו להפעיל את הרשם־קול, וערפאת הסכים לכך ברצון. התמליל הבא מתחיל בנקודה זו. השיחה התנהלה באנגלית. הקטע האחרון של הד"שיחה צולם עלידי צוות הטלוויזיה הגרמנית, שהובא למקום כאותו זמן. במהלך השיחה נוכחו במקום, מלבד ערפאת, אבנרי, ישי יסרגוסטי, המשורר מחמוד דרוויש; עוזרו של ערפאת לענייני ישראל עמאד שקור, הדובר מחמוד לבדי ועוזרו של סרטאווי לשעבר, ע"אזי חורי. לאחר מכן הגיע גם שגריר אש"ף בביירות, שפיק אל־חוס.

הזכויות על כל הראיון שמורות ל„העולם הזה", ואין להשתמש בכולו או בחלק ממנו בלי רשותו.

אבנרי: אני שמח להתקבל על־ידך לראיון אחרי שנים כה רבות, ומצטער שהנסיבות הן כפי שהן.

ערפאת: גם אני שמח לפגוש אותך אישית. אני קורא את מאמריך מאז 1967.

אבנרי: במהדורה הערבית (של העולם הזה, שפורסמה אז)?

ערפאת: כן, במהדורה הערבית.

אבנרי: הוא (עמאד שקור) עבד במערכת המהדורה הזאת.

ערפאת: (צוחק) באמת?

אבנרי: זה באמת משעשע. (שקור עזב את הארץ זמן קצר לאחר מכן. ומאז לא ראה אותו אבנרי ולא ידע כי הוא נמנה עם צוות עוזריו של ערפאת). את ע'אזי אני מכיר מזה חמש־שש שנים, מפני שהיה עוזרו של עיצאם סרטאווי.

חורי: שבע שנים.

אבנרי: בהתחלה נהגתי להיפגש עם סעיד חמאמי.

ערפאת: אנא, ברך את כל הידידים. מתי פלד והאחרים.

אבנרי: כולם מזועזעים מהמילחמה הזאת.

ערפאת: אני עוקב אחרי מעשיהם, ואני אסיר תודה להם מאוד, על מה שהם עושים.

אבנרי: הם עושים זאת למען עמנו, לא פחות מכפי שהם עושים זאת למען עמכם.

ערפאת: השילטון הצבאי הישראלי אינו תופס מה הם מעוללים (לעמכם). לדעתי, הם טיפשים מאוד. אתם לא יכולים לשלוט על עם אחר בכוח הזרוע.

אתן לך דוגמות מכל העולם. איפה היטלר, עם כל הכוח שלו? איפה אטילה (מלך ההונים, שהחריב את אירופה), עם כל הכוח שלו, אולי אתם יכולים לשלוט בכוח במשך זמן מה, במשך זמן קצר מאוד. ואז מה?

אבנרי: הצרה היא שכמה אנשים אצלנו השתכרו מן הכוח, מפני שלעם היהודי לא היה כוח במשך תקופה כל־כך ארוכה. אחרי שקיבלו כוח, זה שיכר אותם, והם חושבים שניתן לפתור בעיות בכוח. יהירות שאין לה כל ערך.

■ ■ ■

אבנרי: היום מתקיימת הפגנה של שלום־עכשיו בתל־אביב, וישתתפו בה רבבות מפגינים. אילו היה ניתן לך לנאום בהפגנה הזו, מה היית אומר למפגינים שוחרי־השלום המתנגדים למילחמה?

ערפאת: גם אנחנו בני־אדם. יש לנו הזכות לחיות.

אבנרי: זהו מסר קצר מאוד וחזק מאוד. מה, לדעתך, עליהם לעשות?

ערפאת: לדאוג לכך שתבוצענה החלטות האו"ם. אנחנו איננו דורשים את הירח.

אבנרי: הבעיה האמיתית, הבעיה האמיתית העומדת לפני שוחרי השלום בישראל, היא לשכנע את דעת־הקהל הישראלית שאם אכן תקום מדינה פלסטינית

„לאן עלי לעזוב, לכריתים?"

„איננו דורשים את הירח!"

בגדה המערבית וברצועת־עזה. כשבירתה בירושלים המיזרחית. שזה יהיה הפיתרון המלא של הבעייה. מה תשיב על־כך?

ערפאת: הפיתרון האמיתי סמון בהחלטות האו"ם.

אבנרי: 242?

ערפאת: לא, 242 נדחתה על־ידי המועצה הלאומית שלנו.

אבנרי: מפני שלא הזכירה את הפלסטינים?

ערפאת: מפני שהיא התעלמה לחלוטין מן העם הפלסטיני. היא התקבלה אחרי המילחמה של 1967 עם הצבאות הערביים. למרות שהבעיה הפלסטינית היתה קיימת — והיא מהווה גם היום את לב העניין כולו.

אנחנו פה. זוהי אמת. אנחנו פה. שלוש אוגדות צרות על ביירות, מאיימות לפלוש, נוסף על חיל־הים, נוסף על חיל־האוויר. אך האם הם יכולים לפתור את הבעיה בכוח האדיר הזה? שינסו!

■ ■ ■

אבנרי: אם כן, כאשר אתה אומר „החלטות האו"ם" אתה מתכוון לכל החלטות האו"ם?

ערפאת: בהחלט. עלינו להתייחס לכל ההחלטות. אתה יודע, ישראל היא המדינה היחידה בעולם שהוקמה על־פי החלטה של האו"ם, והיא המדינה היחידה שאינה מכבדת אף החלטה אחת של האו"ם.

אתן לך דוגמה מבישה נוספת. הפלישה הנוכחית ללבנון בוצעה דרך קווי־האו"ם. הם (צה"ל) לא כיבדו בכלל את דגל האו"ם, את הדגל הבינלאומי הזה. היתה כאן קנוניה (הוא אמר זאת בערבית: „תוואטו". הוא חיפש את המילה המתאימה באנגלית.)

חירי: (באנגלית) קשרו קשר.

אבנרי: (בעברית) קנוניה?

שקור: (בעברית), כן, קנוניה! בדיוק: קנוניה.

ערפאת: כמה מהמנהיגים ומהמפקדים של האו"ם עשו קנוניה כדי לאפשר (לצה"ל) לעבור דרך הקווים של יוניפי"ל.

ובכן, ישראל אינה מכבדת את האו"ם, לא את דגל האו"ם, לא את כוחות האו"ם, לא את החלטות האו"ם.

אני שואל, ואני פונה בשאלה זו אל כל הישראלים: כמה זמן אתם יכולים ללכת בדרך שחצנית זו. כמה זמן? עשר שנים? עשרים שנה? חמישים שנה? בסדר! לנו יש היכולת לסבול ולהישרד. אולם התוצאה תהיה אסון. ולא בשבילנו.

אני איש המודע להיסטוריה. אני יכול לראות את זה, את הצפוי. אני רואה את זה בבירור. זה חשוב מאוד. כל אחד צריך לחשוב, לחשוב היטב, על העתיד.

אבנרי: אני חושב שישראלים רבים מבינים זאת.

ערפאת: נדמה שלא. נדמה שהרוב אינו מסוגל לחזות מה יביא העתיד.

■ ■ ■

אבנרי: אם מותר לי לומר מדוע זה קרה. זה קרה מפני שרבים מן הישראלים, שהם ביסודם עם שוחרי־שלום, שוכנעו על־ידי ההסברה של ממשלתנו כי אש"ף אינו רוצה באמת בשלום.

ערפאת: אש"ף?

אבנרי: איך לשכנע...

ערפאת: אש"ף? זה לא נכון! אנחנו הכרזנו שאנחנו מקבלים את ההודעה האמריקאית־סובייטית מ־1977. הודענו שאנחנו מקבלים אותה*.

אנחנו הצהרנו שאנחנו מקבלים את יוזמתו של הנשיא ברז'נייב (מהשנה שעברה)...

אבנרי: שאמרה שיש להבטיח את הביטחון של כל המדינות במרחב, תוך איזכור מדינת־ישראל, בשמה המפורש.

ערפאת: אתה רואה, כשאנחנו אומרים שאנחנו מאשרים את היוזמה, אנחנו מאשרים את כל פרטיה. אמרנו שזהו בסיס טוב להסדר־שלום. להסדר צודק, לפיתרון של שלום במיזרח התיכון.

ואתה זוכר, אני בעצמי הכרזתי שתוכנית פאהד היא בסיס טוב מאוד לפיתרון במיזרח התיכון.

ובכן, אנחנו נתנו איתותים רבים שאנחנו רוצים בשלום. אולם אני מצטער לומר שהשילטון הצבאי בישראל מתנהג בדרך היהירה הזאת. אני מצטער שאין הם מסוגלים להפיק לקח מן ההיסטוריה. נראה שאין אנחנו לומדים די מלקחי ההיסטוריה.

אבנרי: מעטים מאוד האנשים המסוגלים ללמוד מההיסטוריה.

ערפאת: אבל אני לא מודאג בכלל.

■ ■ ■

אבנרי: חברתי היתה רוצה לשאול שאלה.

ישי: אני חושבת שהציבור הישראלי אינו מאמין שהפלסטינים באמת רוצים בשלום. יש לכך שתי סיבות נפוצות מאוד. ראשית, יש לכם באמנה הפלסטינית סעיף האומר שלא קיימת אומה יהודית, שאין עם יהודי.

ערפאת: לא! אני מצטער, אבל זה לא נכון! אנחנו מכירים היטב את האמנה, זוהי החוקה שלנו. ואין שם שום דבר הנוגע לזה. אנחנו לא אמרנו שם שום דבר בעניין היהודים. כל מה שנאמר שם...

אבנרי: כל ישראלי מאמין...

ישי: לא נאמר...

ערפאת: אני צריך להזכיר לך שההחלטה המפורסמת שלנו, שהתקבלה במושב ה־15 — או ה־13 — של המועצה הלאומית שלנו, אומרת שעלינו לפתוח בדו־שיח עם כל הכוחות הדמוקרטיים, כל הכוחות המתקדמים בישראל.

אבנרי: הצרה היא, אדוני היו"ר, שהיו שם עוד כמה מילים על הציונות שהפריעו, לדעתי, לישראלים רבים. כל הישראלים הם ציונים, הם מגדירים את עצמם כציונים, אפילו אם הם לא יודעים בדיוק מה פירוש המושג הזה. מה משמעותו בימינו. אנחנו לא דורשים ממך להיות ציוני, או שע'אזי יהיה ציוני. אבל הישראלים הם ציונים.

ערפאת: אבל זה לא אותו הדבר לגבי! אני לא מקבל את כל התיאוריות שלכם.

אבנרי: אתה לא חייב.

ערפאת: יש לכם התיאוריות שלכם. לכמה מן הישראלים יש תיאוריות משלהם. אבל אנחנו צריכים גם לדבר בכנות. לא כל היהודים הם ציונים. אתן לכם דוגמה: הוד מעלתו, הקאנצלר קרייסקי. אמר שהוא לא ציוני. אנחנו מכבדים אותו, ויש לנו יחסים טובים איתו.

אבנרי: אבל בתוך ישראל...

ערפאת: אתם לא יכולים לצפות ממני שאני אקבל את התיאוריות הציוניות.

אבנרי: לא, לא, בהחלט לא. אבל...

ערפאת: מנקודת השקפה דתית, לפי־חות, איני יכול לקבל אותן. היהדות היא חלק מהמסורת שלנו. אי־אפשר להגיד שאני אנטי־שמי. ובכן, היהדות היא חלק מהמסורת שלנו, האיסלאם הוא חלק מהמסורת שלנו, והנצרות היא חלק מהמסורת שלנו.

(כאן נכנס לחדר המשורר מחמוד דרוויש, שגדל בישראל ועבר לאש"ף. הנוכחים פרצו בצחוק למראה תדהמתו בראותו את אבנרי.)

■ ■ ■

ישי: למרבה הצער, זה מה שהם מאמינים. מישהו מן הפלסטינים אמר פעם שצריכים לזרוק את היהודים לים.

ערפאת: לא! מי אמר את זה?

ישי: זה מה שהישראלים חושבים.

ערפאת: לא! מי אמר את זה? זהו אחד השקרים הגדולים, שקר גדול מאוד. אף פלסטיני אחד לא השמיע את השקר הגדול הזה! תגידי לי את, מי אמר את זה? השילטון הצבאי הזה בישראל חוזר על השקר הזה. תני לי הוכחה אחת שזה נאמר אי־פעם על־ידי פלסטינים!

אבנרי: אולי אחמד שוקיירי אמר את זה בשעתו.

ערפאת: לא, לא. גם הוא לא. אנחנו חקרנו את הסיפור הזה. זהו אחד השקרים הגדולים ביותר!

ישי: היית מודע לשקר הזה? היית מודע לכך שהוא נפוץ ברחוב הישראלי?

שקור: אני זוכר שפעם, לפני המילחמה (הכוונה היא למילחמת סיני) התווכחתי עם הד"ר שלמה אבינרי. ואני הוכחתי לו שמעולם לא אמר שום פלסטיני את הדבר הזה. הייתי אז סטודנט שלו, ואמרתי לו שלא ימצא שום אסמכתא לכך. ונניח שזה נאמר פעם על־ידי מישהו. אז מה? נניח שמישהו מאיתנו אמר זאת!

חירי: אבל האמת היא שמעולם איש לא אמר את זה.

אבנרי: הנזק הגדול נעשה.

■ ■ ■

ערפאת: אתם רוצים לומר שהם (צה"ל) פה בגלל השקרים הגדולים האלה?

אבנרי: כן!

ישי: כן!

(המשך בעמוד 72)

* הכוונה היא להודעה שפורסמה בסתיו 1977, זמן קצר לפני בואו של אנוור אל־סאדאת לירושלים, ובה הביעו שתי המעצמות את תמיכתן בשלום שיתבסס על עצמאות המדינות הקיימות והגשמת זכויות הפלסטינים. האמריקאים ביטלו כעבור כמה ימים את תמיכתם בהודעה זו, בעיקבות ביקורו של משה דיין בוושינגטון.

בת הבית אחת מבנותיו של בעל־הבית, עמאד שקור מכפר־סכנין בגליל, חיבקה את ערפאת בכל זמן הראיון. אהבת הילדות ליאסר ערפאת בלטה ביותר, כמו אהבת ערפאת עצמו לילדים. התמונות צולמו על ידי ענת סרגוסטי.

„ההיסטוריה אינה מורכבת מקרבות!"

„רוצים לזרוק אותנו לים!"

גלוייה צבעונית

של ביירות המערבית, כפי שנראתה בימים הטובים ה־הם, לפני שהתחילה מילחמת האזרחים. זהו איזור בתי־המלון של ביירות המערבית, כשהמלון הבולט הוא מלון **סנט ג'ורג'** המפורסם, שנהרס בקרבות הרבים בין הפלסטינים והנוצרים בביירות המע־רבית. מלון מפואר נוסף שנהרס, הוא מלון **בריסטול**. המלון היחיד המתפקד עדיין הוא מלון **קומדור**, שבו בחרו העיתונאים להשתכן. איזור מלון **סנט ג'ורג'** נחשב לאיזור מגורים יוקרתי, גרו בו רבים מאנשי הסגל הדיפלומטי של השגרירויות הזרות. אנשי אש"ף בחרו שלא להראות לנו חלק זה של העיר.

שרית ישי מדווחת על חוויותיה במשך 6 שעות של שהות בביירות המערבית

נעבור את הקו

ה שעה היתה 9 וחצי בבוקר. אורי אבנרי ביקש שניפגש בחדרו. עלינו לחדרו שבמלון אלכסנדר במיזרח־ביירות. מתוחות מאוד. ידענו מה הבשורה שתהיה בפיו. אבנרי אמר שאנחנו יכולים לחצות את הקווים למערב־ביירות.

ענת ואני התיישבנו. אבנרי ביקש שנש־קול ונחליט אם אנחנו מוכנות לקחת על עצמנו את הסיכון. הוא אמר שלדעתו אין כל סכנה מהעבר השני של הקווים. הסכנה העיקרית היא בחציית הקווים, אך יתכן מאוד שגם מהעבר השני לא הכל בטוח.

הוא סיפר לנו כי על פי תיאום מראש אנחנו אמורים לעבור לעיר המערבית דרך המוסיאון, שהוא המעבר הגדול ביותר לצד המערבי. הוא אמר ששם, בצד המערבי, ליד תחנת־בדיקה של אש"ף, יחכה לנו איש בשם אחמד. הטלוויזיה הגרמנית, ובראשה איש־הקול גראלד ארנץ, תתלווה אלינו ותסקר את כל הביקור.

קשה לתאר את מה שעבר בראשי מהרגע שבו נודע לי כי קיימת אפשרות לעבור למערב־ביירות, ועד שהחלטתי לעבור. היו לי עשר דקות כדי להחליט. ההחלטה היתה קשה ביותר. לא בכל יום מזדמנת לעיתונאי הזדמנות כזאת. היה ברור שמ־דובר פה בסקוף היסטורי. יומיים תמימים הסתובבנו בביירות המיזרחית ולכולנו היה ברור שהעבודה האמיתית נמצאת מהעבר ההוא, בביירות המערבית.

ענת היתה מדוכאת במשך כל היומיים. כל לחיצה שלה על המצלמה היתה מלווה בקיטורים, כשהיא חוזרת ואומרת: „העבו־דה האמיתית היא שם, לא פה!"

אך מעבר לשיקול העיתונאי, היה עניין הסיכון העצמי. איש לא הבטיח לי דבר.

נאמר לי בפירוש שהעסק מסוכן. ידעתי שלא אסלח לעצמי אם אפסיד את הסקוף הזה, חשבתי שבתי לא תסלח לי אם יקרה לי משהו. ידעתי שאסבול כמה שעות קשות במלון אלכסנדר כשאמתין שם לענת ולאורי וידעתי שבתי תסבול כל ימי חייה, כי אני לא הייתי מוכנה לסבול כמה שעות. אולם הייצר העיתונאי גבר לבסוף. הודעתי לאורי וענת שאני מצטרפת.

„הייתי משותקת מאימה"

ל רדנו מהמלון. נכנסנו למונית לבנו־נית. גראלד ארנץ ואנשי הערוץ השני של הטלוויזיה הגרמנית פגשו אותנו. הם נסעו לפנינו במכונית המרצדס שלהם. הורינו לנהג להיצמד אליהם ונסענו בכיוון מערב־ביירות. נסענו במשך כשלוש דקות בסימטות מעוקלות, ואז הגענו לרחוב המוסיאון, רחוב רחב־ידיים שידע ימים טובים יותר.

מצד שמאל הבחנו במיבנה העתיק והיפהפה של מה שהיה פעם המוסיאון הלאומי של לבנון. המוסיאון אינו הרוס, אך הוא פגוע מאוד ואת פיתחו חוסמים שקיי־חול. עשרות מכוניות התנהלו באיטיות לכיוון מערב העיר. הצפיפות היתה איומה.

היה עלינו לעבור שלושה מחסומים: את מחסום הפלאנגות, את מחסום הצבא הלבנוני ואת מחסום אש"ף.

במחסום הפלאנגות לא נעצרנו. גם את מחסום הצבא הלבנוני עברנו. מצד ימין של הכביש הבחנתי בבניין האפור והמפואר של מה שהיה פעם הפרלמנט הלבנוני. בתוכו ישבו חיילים של צבא־לבנון. הבחנתי במראה סדוקה באולם־הכניסה שלו. לידו היה בניין נוסף, מרשים ביופיו. זהו בניין המועצה הלאומית לביטחון, וממול מיגרשים של מירוצי־סוסים, מוקפים בחומת־ענק.

השיירה התנהלה לאיטה. יש שיגרת־לשון האומרת: הייתי משותקת מאימה. במיקרה שלי זו לא היתה שיגרת־לשון. זו היתה אמת לאמיתה. הייתי משותקת מאימה. ענת היתה מכונסת בתוך עצמה. היא לא אמרה מילה, אך תיארתי לי שהיא פוחדת לא פחות ממני. שאלתי את אורי אם הוא פוחד והוא אמר: „לא, אבל אני מתוח." בשלב מסויים הוא ירד מהמכונית והלך עם גראלד ארנץ. הם הגיעו ברגל עד המחסום ואז התקרב אלינו חייל לבנוני. הרגשתי שנישמתי פורחת. התחלתי לנוע באי־נוחות על המושב. ענת הניחה את ידה על ירכי וסיננה מבין שפתיה: „שבי בשקט!"

אורי חזר ופיו בשורה: האיש שלנו מחכה לנו מהעבר של הפלסטינים. הוא הלך עם גראלד עד המחסום, גראלד עבר את המחסום, חיפש את אחמד ואז הסתבר שאחמד הוא שם־צופן. שמו של האיש שחיכה לנו היה גאזי ואורי אמר שהוא מכיר היטב את האיש, שהוא פגש אותו קודם באירופה.

הפצצה מהאוויר

בתחילת הרחוב, שבו נמצא מישרדו של מחמוד לבא־ד', קרס בניין שלם תחתיו מהפצצה מהאוויר. אנשי אש"ף סיפרו כי הקומה העליונה של בניין זה שימשה כמישרדו של אחד ממנהיגי אש"ף, אבו איאד. באותו רחוב התפוצצה מכונית־תופת. אנשי אש"ף טוענים, כי את המכונית הציבו אני הפלאנגות.

מציאות שחורה

בניין שלם, שקרס בהפצצת חיל־האוויר, והמצוי ממול לאוניברסיטה הערבית של ביירות. באיזור שבו ביקרנו, ושהוא למעשה המובלעת הפלסטינית בביירות, מראה של בניינים הרוסים הוא מראה תדיר. מדי יום לוקח מחמוד לבאדי, דובר אש״ף, את העיתונאים הזרים ומראה להם את ההרס והחורבן.

הרגשנו הקלה, אך עדיין היינו מתוחים מאוד. השיירה המשיכה לנסוע אט־אט. הסכנה היתה רבה. חיילי הצבא הלבנוני וחיילי אש״ף הסתובבו כשנישקם דרוך. החלטנו לשחרר את המונית וללכת ברגל עד למחסום. נהג־המונית הביירותי, שחש כנראה שמדובר בנסיעה בלתי־רגילה ביקש מאה לירות לבנוניות, שהן כחמש מאות שקל — סכום־עתק לנסיעה כה קצרה. פיליפ, טכנאי־הטלוויזיה הגרמנית, שנראה כמו גרמני אך מסתבר כי הוא יליד ביירות ומתגורר ברובע המערבי, הוריד את המחיר מייד לחצי.

בתוך „קן המחבלים״

לרדנו מהמונית והתחלנו להתקדם לכיוון המחסום. אני מנסה להיזכר באותו קטע, באותם מאתיים מטרים, ואיני מצ־ליחה. נדמה לי שלא הבטתי מסביב מרוב פחד. הלכתי בצמוד לאורי ולענת, בלי להביט ימינה ושמאלה. עברנו את סוללות־העפר. הדבר הבא שאני זוכרת הוא שעמדנו מתחת לעץ. אורי נפגש עם גאזי. היינו מוקפים בחיילי אש״ף. היינו, במה שמכונה על־ידי ראש־הממשלה, ב„קן מחבלים״.

ההרגשה היתה מוזרה. חשנו הקלה, אך גם חוסר־ודאות. מהעבר הזה של המחסום היתה פעילות קדחתנית, והרושם היה שהכל מתנהל באי־סדר. הוקפנו מייד בחיילים חמושים והובהלנו למכונית ריינג׳־רובר משוריינת. הצלחתי להבחין בכמה חיילים פלסטיניים היושבים ליד הגדר בישיבה מיזרחית ובודקים לאנשים תעודות.

ואז בא רגע מפחיד נוסף. שומר־הראש, שאחר־כך ליווה אותנו במשך כל הסיור ועשה רושם של „מיקצוען״, ביקש להפריד ביני וענת ובין אורי. תפסנו כל אחת בזרוע אחרת של אורי. היה איזה ויכוח בין ה־מיקצוען ובין גאזי, ואורי הסביר שתמיד יש בעיות בין פוליטיקאים ואנשי צבא. בסופו של הוויכוח נשארנו ביחד.

הוכנסנו למכונית המשוריינת. סוכם ש־אנשי־הטלוויזיה הגרמנית ילכו למלון קומדור, שהוא מעוז העיתונאים במערב־ביירות, וימתינו לנו שם.

התחלנו לנסוע לתוך ביירות המערבית. עברנו מחסום של הצבא הסורי. כאן האוכ־לוסיה נראתה שונה לחלוטין מאשר בצד המיזרחי. מי שנשאר בביירות המערבית היה לרוב מי שלא היה לו כסף ולא היה לו לאן ללכת.

רבין, פרס ובגין בסיפריה

ה עיר נראתה כמתפקדת. היו חנויות פתוחות, אנשים נראו ברחובות. בחצר של בית־ספר ראינו ילדים משחקים כדורגל, ובפינת רחוב ראינו עגלות עמוסות בפירות וירקות. הצד הזה של העיר לא נפגע באופן קשה. נתקלנו בכמה בניינים שקרסו תחתיהם. אנשי אש״ף טרחו להתעכב לידם ולהסביר לנו שהבתים נפגעו מהפצצות חיל־האוויר. לא ידענו לאן מוליכים אותנו. המכונית הגיעה לשכונת־מגורים ועצרה ליד בית. שומרי־הראש שלנו קפצו החוצה. רק אז הבחנתי שאנו מוקפים בשומרי־ראש שליוו אותנו בשתי מכוניות מרצדס חדי־שות, אחת מלפנים ואחת מאחור.

הבניין היה בית־מגורים מודרני, עם סופרמרקט בקומה הראשונה ואולם־מבוא גדול. עלינו לקומה השניה. גאזי צילצל בדלת והיא נפתחה על־ידי אשה צעירה. נכנסנו לדירה רחבת־ידיים. התיישבנו על הכורסות המרופדות בקטיפה ירוקה. גבר צעיר בא לקראתנו ולחץ את ידינו. אחר־כך הסתבר לנו שזהו אמאד שאקור, יועצו ה־בכיר של יאסר ערפאת וראש־המחלקה ה־ישראלית באש״ף.

שאקור, בן הכפר הגלילי סכנין ותושב נצרת לשעבר לא גילה את הקלפים מהת־חלה. רק אחרי זמן־מה עברנו לשוחח אי־תו בעברית. היתה זו מעין שיחת־היכרות. הוא הכיר את אורי אבנרי, והזכיר לו באילו נסיבות נפגשו. אחר־כך סיפר לי שהוא מיודד מאוד עם כתב מעריב, יחיאל לימור. „תגידי ללימור שאני מזמין אותו לבקר בביירות המערבית. אהלן וסהלן.״ אמר וסיפר ששניהם למדו באוניברסיטה העברית. הוא סיפר שהוא שומע את לימור מגיש חדשות בגלי־צה״ל.

במקום נכחו גם אחיו של אמאד ואשתו, וכן אשתו של אמאד ובנותיו. האשה מרמ־אללה היתה קשוחה מאוד ודיברה אלינו בעויינות. היא אמרה שנולדה בירושלים. כשענת ואני אמרנו לה שגם אנחנו נולדנו בירושלים, היא אמרה: „אתם, היהודים, אף פעם לא הייתם בירושלים, וחזרה והדגישה שפלסטין שייכת לפלסטינים. אולם היא

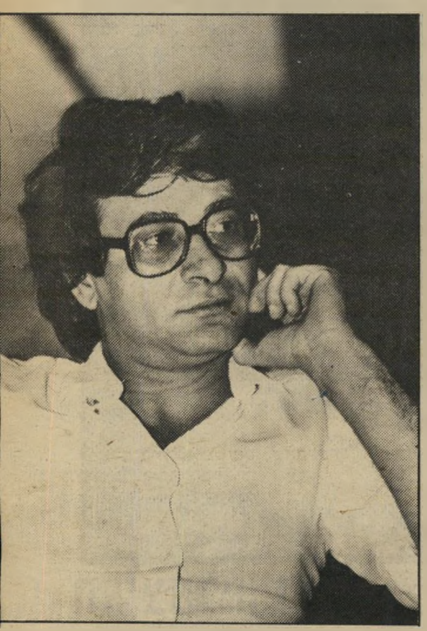

דרוויש יליד חיפה, גדול ה־משוררים הצעירים ה־פלסטינים, הנמצא כעת במערב ביירות, נוכח גם הוא בפגישה עם ערפאת.

שאקור יליד סכנין, תושב נצ־רת לשעבר, יועצו ה־בכיר של יאסר ערפאת וראש המחלקה הישראלית של אש״ף, עם בתו מונה.

לעבור את הקו

(המשך מעמוד 9)

היתה הדבר הבלתי־נעים היחידי שאירע באותה דירה.

כעת, כשישבנו בדירה, הייתי יותר נינו־חה. המתח לא עזב אותי, אך לפחות הרגשתי מוגנת. בארון־הספרים הבחנתי בסיפריהם של יצחק רבין ושימעון פרס, בסיפרו של מנחם בגין, המרד, לצד ספר של לאה צמל וחוברת של שיח לוחמים. ישבנו כמחצית השעה ולא כל־כך ידענו למה מחכים. אז גם הציע לנו אמאד שאקור להיפגש עם הטייס הישראלי השבוי, אהרון אחיעז.

נינוח וחביב לילדים

אז נשמע צילצול בדלת. ממקום מושבי הבחנתי ביאסר ערפאת. אחת הילדות הקטנות שהיו בדירה קפצה עליו והוא מיהר לחבקה. הוא נכנס לחדר, התחבק עם כל הנוכחים, חיבק ממו־שכות את אורי אבנרי ואמר לו: „השתו־קקתי לפגוש אותך. אני קורא את כל כתבותיך." אחר־כך חיבק אותי ואת ענת. הוא שפע חיוכים.

האמת היא שהמצלמה עושה לו עוול. יאסר ערפאת הוא מאוד לא פוטוגני. בתמונות הוא נראה תמיד מרוגז ומרו־של. עכשיו הוא היה לבוש בחליפת חא־קי צבאית מגוהצת ומסודרת, נעל מג־פיים חומים שהגיעו לקרסוליו וחבש כו־בע בסיגנון פידל קאסטרו. את לחייו של ערפאת מעטר זקן מלא, אפור, עם כתמים שחורים, מה שבתמונות יוצר רושם כאי־לו יש לו תמיד זיפי זקן בני יומיים־שלושה. שפתיו הבשרניות, שבמציאות הופכות את פניו לרכות, ועיניו החומות־ירוקות, שהן גדולות ורכות מאוד, מצ־טלמות כל־כך גרוע, עד שהן מקנות לו מבט מטורף. דבר נוסף שהבחנתי בו אצל ערפאת הן ידיו. יש לו ידיים קט־נות, לבנות ועדינות מאוד. במשך כל השעתיים וחצי שהיינו בחברתו הוא לא הפסיק לנדנד בעצבנות את רגלו.

השיחה איתו התנהלה בנינוחות, בש־קט. מדי פעם הוא פנה לעוזריו כדי שיתרגמו לו מלה מסויימת מערבית ל־עברית. בסך־הכל הוא עורר אצלי מח־שבות על בגין. גם הוא, כמו בגין, אוהב ילדים ואוהב לעשות מזה עניין. הוא לא הפסיק לנשק, לחבק ולשחק עם ילדתו הקטנה של אמאד שאקור. הילדה, כמו כל אנשיו, מכנה אותו בשם אבו־עמאר. שמו המלא הוא יאסר ערפאת אל־חו־סייני. חסידיו טוענים שנולד בירושלים, והוא בן למישפחת אל־חוסיינ־ הנודעת. אך האמת היא שיאסר ערפאת נולד בעזה.

כמו בגין, מדבר גם הוא על דברים חשובים וגדולים ומסביר אותם כמו ליל־דים קטנים. הוא נוהג לקחת מצב ולהא־ניש אותו, נהנה מאוד להביא דוגמות מה־היסטוריה של העם היהודי ומרבה להש־תמש בדימויים מהשואה ולהזכיר את היטלר.

אמרתי לו שברחוב הישראלי חושבים ששלום, או אפילו משא־ומתן עם הפלס־טינים, אינו אפשרי, ולוא רק בגלל העוב־דה שרבים מאמינים שהפלסטינים רו־צים לזרוק את כל היהודים לים. יאסר ערפאת טען בהחלטיות שזוהי עלילה, היסוזה זאת מייד לעלילות־הדם שהיו מעלילים על היהודים. הוא אמר שהוא יודע שיש החושבים שהדברים נאמרו, אך טען שאיש לא אמ־ זאת. אבנרי אמר לו שאחמד שוקיירי אמר זאת. ער־פאת הכחיש וטען בתוקף שזוהי עלילה.

אלבום עם הקדשה

עמון הדרת לא חדל לצלצל. למ־קום הגיע שפיק אל־חוט, נציג אש"ף באו"ם. אחריו הגיע מחמוד דרוויש, הנח־שב לגדול המשוררים הפלסטינים. דר־וויש הוא יליד חיפה ומדבר עברית רהו־טה. מאוחר יותר הגיע ראש־לישכתו של יאסר ערפאת, הד"ר גאזי חורי, והביא לו כמה מיכתבים לחתימה, ומחמוד לאבדי, דובר אש"ף.

השיחה היתה פתוחה מאוד. ערפאת ענה על כל השאלות. כשאמרתי לו שה־עם הפלסטיני אינו מכיר בעם היהודי הוא אמר לי שאין ששות גדולה מזאת.

„איך אני יכול להיות אנטי־שמי, אני עצמי שמי!" הוא רק חזר ואמר שהעם הפלסטיני אינו מכיר בציונות, ושאי־אפ־שר לדרוש ממנו שיכיר בציונות.

ערפאת מרבה לדבר בעזרת ידיים. הוא אוהב לגעת באנשים שהוא משוחח אי־תם. בשלב מסויים, במהלך השיחה, הוא טילטל את כתפי, חיבק אותי וגרם לי למבוכה רבה. כששאלתי אותו אם הוא יודע עברית, הוא אמר לי בעברית: „בטח! אני אוהב אותך. מה שלומך?" היה צחוק גדול ומחמוד דרוויש הציע לי להתחתן עם ערפאת. אולי כך נפתור את הבעיה? שאלתי איזו בעיה וערפאת הסביר: „הם רוצים שאני אתחתן. הם מאמינים שאם אני אתחתן אני לא אע־בוד עשרים שעות ביממה, ואקדיש יותר שעות לעצמי."

אחרי שנרגענו קצת מהבדיחה, חזרנו וביקשנו לראות את הטייס השבוי. עד־פאת אישר מייד. שאלתי את השאלה שהציקה לי מהרגע שבו נכנסנו לביירות המערבית: ביקשתי לדעת אם מצויים בידי אש"ף שבויים נוספים. ערפאת אמר בתוקף שהשבוי היחידי שבידי אש"ף הוא אהרון אחיעז. הוא טען שאין בידי אש"ף שבויים נוספים.

מאוחר יותר הוסיף לאבדי שמדובר בביירות בלבד. לא ידוע להם על שבויים באזורים אחרים, אך בביירות בוודאות אין יותר שבויים.

הגיעה הטלוויזיה הגרמנית. בתחילה סוכם שערפאת ואבנרי רק יצטלמו לט־לוויזיה. איש לא האמין שערפאת ידבר. אבל הוא לא רק דיבר, אלא אף האריך בדיבור. היה רגע מסויים בראיון, מייד אחרי שערפאת נכנס לחדר, שבו הת־בקשנו, ענת ואני, לעזוב ביחד עם הנו־כחים. בכלל, ברגע שנכנס לחדר ער־פאת היתה תכונה רבה באוויר. אנשים זזו, קמו, התרגשו. אך כשהתבקשנו לע־זוב את המקום, עברה בי הרגשה קשה. בסוף היה זה ערפאת שביקש שנישאר. עוזריו טענו שמוטב שישאר לבד עם אורי אבנרי. וערפאת אמר: „אם זהו רצונו של אורי אבנרי, אז בבקשה." אורי מיהר להגיד שאין זה רצונו כלל, והוא מבקש שישאירו את ענת ואותי במקום. להפתעתי הרבה נשארו כל הנו־כחים בחדר.

אחרי צילומי הטלוויזיה קם ערפאת ללכת. הוא התנצל ואמר שיש לו פגי־שה דחופה עם ראש־ממשלת לבנון לש־עבר צאיב סלאם. לפני שהלך, נתן לאו־רי אבנרי אלבום גדול עם ציורים וחתם עליו. אחר־כך לחץ את ידי כולם ויצא מהחדר.

סיור מודרך עם דובר אש"ף

לזרושתנו הכטנו אחד בשני כלא מאמינים. עשינו את זה! הישגנו ראיון עיתונאי ממדרגה ראשונה! לא שמחמוד לאבדי, דובר אש"ף, טען כי הפלסטינים נהגו לשמור במקום טחינה ושמן זית. זהו החלק הדרומי של האיצטדיון. ענת ביקשה לצלם את החלק הצפוני, אך הדבר נאסר עליה.

האיצטדיון לפני איצטדיון־הספורט על־שם כמיל שמעון בביירות ה־המערבית, כפי שהוא נראה על גבי גלויה, לפני הפצצת חיל־האוויר הישראלי. האיצטדיון, כמו השדרה שבה הוא מצוי, נקרא על שם נשיא לבנון לשעבר שמעון, מי שגייס את התקציב. בלבנון מקובל לכבד אדם בעודו בחיים ולקרוא למקומות על שמו.

האיצטדיון אחרי איצטדיון־הספורט, כפי ש־הוא נראה אחרי שהופצץ על־ידי מטוסי צה"ל. באיצטדיון היו מאגרי תחמושת, למרות

כותל הדמעות

מציורים אמיתיים על־ידי גרפיקאים. בציור מביעים ילדים פלס־ שמחוץ לבית־החולים עכו, ש־ עליו ציורי־ילדים, שהועתקו טינים את ריגשותיהם כלפי הישראלים. בתמונה העליונה נראה חייל ישראלי החבוש כובע־קאובוי, מגן־דויד מצוייר על חולצתו ועל כובעו, וזקן יהודי עוטר את לחייו. יורה בילד פלסטיני. בתמונה למטה: מימין, ילדה פלסטינית פצועה, שדמה שפוך על הארץ, רצה מפני הטילים. משמאל: מטוסים מפציצים בתים.

טינים. באיזור היותר נוצרי של ביירות לא הבחנו בפגיעות כאלה. רוצים להראות לנו בית־קברות שנפגע. אנחנו מבקשים לקצר את הביקור. אנחנו מסבירים שעלינו להיות בתל־אביב לפני חשיכה.

עוברים לשדרת כמיל שמעון. שדרה רחבה, שלאורכה מצויות שגרירויות רבות. אנחנו מבחינים בשגרירות כווית, בשגרירות רירה נטש לפני חודשיים, בשגרירות התורכית הנטושה, בבניין הנטוש של יונסקו. והנה שוב האיצטדיון. מחמוד לאבדי שואל: „למה להרוס מקום כל־כך יפה? ומה אנחנו החבאנו בתוכו? מעט טחינה, מעט שמן?" שני אנשי אש"ף גוררים פגז שנמצא בין ההריסות. שומרים על ענת מכל מישמר שלא תצלם מה שאסור לצלם. צמודים אליה חזק.

עוזבים את שטח האיצטדיון ונוסעים בחזרה למישרדו של לאבדי, לפגישה עם אהרון אחיעז.

אחרי הפגישה הנרגשת עם הטייס אנחנו עוזבים. מזמינים אותנו לארוחת־צהריים. מי יכול לאכול? שוב אנחנו מתנצלים, ומסבירים שעלינו להספיק להגיע לתל־אביב. אנחנו משוחחים על ציורי הילדים שראינו על גדר בית־החולים עכו. ציורים המביעים פחד מהמילחמה ומתארים את הישראלי כקאובוי שבא להרוג. לי ברור שאין אלה ציורי ילדים. הם יותר מדי מסוגננים, יותר מדי טובים מבחינה טכנית. לבסוף הושג קונסנזוס, ואנו מחליטים שאלה הם אמנם ציורי ילדים, שהועתקו בטכניקה מצויינת לקיר.

אנחנו דוהרים לכיוון היציאה החוצה. מבט אחרון על העיר, על מה שנשאר מעיר שהיתה פעם כרך סואן, מבט אחרון לפני שגם מה שנשאר אולי לא יישאר. מגיעים למחסום, יורדים מהמכונית, לוחצים ידיים עם כולם.

אני רוצה למהר עם לחיצות הידיים. אני רוצה לצאת משם. כל הזמן יש לי הרגשה לא נוחה. הבעתי את פחדי באחת ההזדמנויות באוזניו של עמאד שוקר והוא נפגע: „אהלן וסהלן." הוא אמר לי, „את פה עלא ראסי או עלא עייני. את אורחת שלנו. ממה יש לך לפחד? אנחנו שומרים עליך בשבע עיניים. לא רוצים שיקרה לכם כלום." הוא צדק, אבל אני פחדתי.

גומרים את לחיצות הידיים, נדחקים למכונית של הטלוויזיה הגרמנית, נוסעים מהמחסום. עוד לפני שאנחנו עוזבים, אומרים לנו אנשי אש"ף שמחוץ למחסום, במרחק קצר ביותר, עומדים שני נגמ"שים ישראליים. בתמימות אנחנו חושבים שבאו לכבודנו. מאוחר יותר, כשאנחנו עוברים ליד הנגמ"שים, אנחנו מבינים שמי שדיווח על הנגמ"שים הם אנשי־המודיעין. הנג־מ"שים היו מוסתרים, ואי־אפשר היה לראות אותם מהמחסום.

עוברים את המחסום. אנחנו עדיין מתו־חים. כעת צריך לעבור את צבא־לבנון. אנחנו מבחינים שהדרך למיזרח העיר חסומה. אף מכונית אינה רשאית לחצות את המעבר. חייל לבנוני מתקרב אלינו. עברנו מחסום של אש"ף, עברנו מחסום סורי. נעבור גם את זה, אני אומרת לעצמי. עברנו גם את זה. אנחנו מגיעים לנגמ"שים של צה"ל. רק אז, ורק אז אחרי שעברנו את צה"ל, פורצת מלב כולנו אנחת־רווחה, וכמעט מתחשק לנו למחוא כפיים, כפי שעושות דודות יהודיות כשהמטוס נוחת בלוד בשלום.

היה לנו זמן רב להתרגש. נלקחנו למיש־רדו של מחמוד לאבדי. שם, כך נמסר לנו, נפגוש את אהרון אחיעז.

נסענו לכיוון הים. לא יכולתי שלא להתרשם מרחובותיה הרחבים והמודרניים של מערב־ביירות. קשה היה שלא להתי־הב מבתי־המגורים, בעלי המירפסות הר־חבות, הצופים אל הים. הוסענו דרומה, לכיוון האיצטדיון המפורסם. נסענו לאורך הים, שמהצד האחד שלו בתי־דירות גבו־הי־קומה ובאמצע שדרה שכולה ממוק־שת. ראינו חיילי אש"ף עסוקים בהטמנת מוקשים ובהכנת מקום לתותחי נ"מ, ראי־נו ילד צעיר, לא יותר מבן 10, עומד ליד המוקשים לבוש בבגדי־צבא ואוחז בתת־מיקלע. עברנו מחסום והגענו לרחוב שבתחילתו בניין שהופצץ וקרס תחתיו. סיפרו לנו שבקומה העליונה של הבניין היה מישרדו של אבו־איאד, ממנהיגי אש"ף. הרחוב היה נטוש לגמרי. בכל הבתים, ללא יוצא מהכלל היו פגיעות של פגזים.

דובר הוא דובר, בין אם הוא דובר אש"ף או דובר מישרד־החקלאות, ומח־מוד לאבדי הוא דובר. הוא הרביץ בנו תעמולה שהתחילה עם תצוגת פצצות ישראליות — החל בפצצת מיצרר וכלה בפצצות פוספור. אחר־כך נלקחנו לסיור ברחובות. אני חושבת שהראו לנו אזור־מגורים אחד — אותו אזור הנמצא ליד האוניברסיטה הערבית של ביירות וב־קירבת האיצטדיון. המקום הרוס לחלו־טין, כמעט שאין בית שלא פגעה בו פצצה. בניינים שלמים קרסו תחתיהם. בתים נטושים.

הרחובות מלאים בחיילי אש"ף — בלי דרגות, לבושים בחולצות־טריקו ובמיכ־נסיים ג'ינס, שעטנז של תלבושות. כולם מצויידים בנשק. הדי יריות נשמעים ללא הרף. הוכנסנו למכונית המשוריינת, מוק־פים בשומרי־ראש מכל עבר. כשירדנו מהמכונית לצילומים, התבקשנו לעשות זאת קצר ולעניין. את ענת ליוו באופן קבוע שני שומרי־ראש: נימר — ענק מגודל מהכפר סכנין, הדובר עברית רהו־טה והמקצוען, שהתלווה אלינו במכוניתנו. ברגע שבו היתה המכונית עוצרת, היה מזנק מתוכה קודם כל המיקצוען. הוא אמר לענת מה לצלם ומה לא, אסר עליה לצלם חיילים, וכשביקשה לצלם את צידו הצפוני של האיצטדיון אסר זאת עליה. היא צילמה רק את החלק הדרומי.

ריח קשה של אבק שריפה עמד באוויר, ובאחד הקטעים היינו נתונים בסכנה דוו־קא מצד כוחות צה"ל. היה זה בשטח חשוף, וכוחות צה"ל — כך אמרו לנו — יושבים ממש מעליו. זהו אותו קטע שבו פרצו שעות אחדות אחרי שעזבנו אותו קרבות בין צה"ל והפלסטינים.

נלקחנו לבית־חולים למפגרים. שם קי־בלנו הרצאה ממנהל בית־החולים, שסי־פר שצה"ל פגע בבית־החולים למרות שעל גגו מתנוסס צלב אדום. זעקות נוראות בקעו משם. היה זה רק קול נוסף בשרשרת הקולות ששמענו — קו־לות, שבתנאים נורמליים היו מחרידים אותנו, אך בתנאים הנוכחיים השתלבו היטב באווירה. מנהל בית־החולים סיפר, שבמוסד נמצאים 800 מפגרים ואנשים זקנים, וכי נותרו רק 17 אנשי־צוות כדי לטפל בהם. אין מים ואין חשמל.

עברנו במחנה־הפליטים שאתילה. העו־ני והעזובה שוררים בכל. זהו מחנה־פליטים גדול. ריח חריף עולה מתוכו. בכל מקום חיילי אש"ף לצידם של פלי־טים פלסטינים ופליטים מציילון ומבנגלה־דש, שבחרו להתיישב שם. את המחנה אנחנו עוברים בדהרה. לא ידוע איזה חמום־מות יחליט פתאום ליריות. הדי יריות נשמעים מכל עבר.

אמאד שקור מסביר שאנשים מתאמנים בנשק. בודקים את נישקם. נימר אומר שמפוצצים רימונים וחלקי פגזים, כדי שהילדים לא ישחקו בהם. הם אומרים שלא נשים לב ליריות, שזה דבר רגיל פה.

„לא לצלם!"

אנו נלקחים לבית־החולים עכו. גם שם פגע צה"ל. מראים לנו, ובעיקר לטלוויזיה הגרמנית המתלווה אלינו, את הנזקים. בית־החולים שרוי בחושך מוחלט. רשת החשמל ניזוקה. רוצים להראות לנו בית־חולים נוסף. אני מבקשת מאורי שיגיד שמספיק, שלא רוצים יותר.

אורי מסביר לי שאין טעם. ברור לגמרי שנעשית כאן עבודת־תעמולה רצינית. לא שהמקומות שראינו במו עינינו לא הופגזו או נהרסו, אך כל המקומות הם של הפלס־

מתנה מארקיע:
חופשה חינם באילת-
ואתה בוחר את המלון

מגיע לך

עכשיו הזמן לצאת לחופשה קצרה באילת. זה בהחלט מגיע לך. במיוחד אם סוף סוף הורדת את המדים...

חברת ארקיע במבצע מיוחד מעניקה לך ולבת זוגך 3 ימים (שני לילות) באילת חינם במלונות 3 ו־4 כוכבים, כולל ארוחות בוקר עשירות.

אתם משלמים רק עבור כרטיס טיסה הלוך ושוב לאילת ובוחרים את המלון בו תרצו לבלות, על חשבוננו.

המבצע כולל את מלונות קיסר, נפטון, גלי אילת, מוריה אילת, גני שולמית, הסלע האדום, בקעת הירח ואמריקאנה.

אנו מאחלים לכם חופשה נעימה - זה בהחלט מגיע לכם.

★ מינימום זוג. ילדים בחדר ההורים 50% הנחה.
אפשרות להארכת הנופש בתוספת מחיר.
המבצע בתוקף לחודש יולי 82'. אפשרות ליום שייט על יאכטה כולל ארוחת צהרים ב-400 שקל למשתתף.
המחיר למשתתף מבוגר —.2800 שקל (מת"א וירושלים)

בלבל ארקיע

הקו שלך לחופשה

הרשם בהקדם בסניפי ארקיע: ת"א נופש 5־4־3־413222־03, עסקים 03־426262 ירושלים: 02־225888. חיפה: 04־643371.
נתניה: 053־23644. ראש פינה: 067־35301, ובכל סוכנויות הנסיעות.

arkia
ארקיע
קוי תעופה ישראליים בע"מ

חופשה או עסקים באירופה - ארקיע צ'רטר
★ לונדון ★ פריז ★ מינכן ★ פרנקפורט

חוג מסע
יום עיון ארצי

חוג מסע (למען מחשבה ומפלגה סוציאליס-טית עצמאית בישראל) מקיים יום עיון ארצי בשבת, 10 ביולי 1982, בשעה 11 לפני הצהריים, **בבית לוויק**, רח' דב הוז 30, תל-אביב.

על סדר-היום:

א. סימפוזיון על הנושא השמאל והמלחמה בלבנון בהשתתפות מרצים מגופי־שמאל שונים (לב גרינברג, מערכת „במרחב"; ד"ר בני טמקין, של"י; ד"ר בנימין כהן, שס"י; ד"ר גבריאל מוקד, מס"ע; אורי רם, שמאל של"י).

ב. דיון רעיוני ואירגוני של חוג מס"ע. פותחים: ד"ר גבריאל מוקד ומשה שדות.

הקהל מוזמן להשתתף בדיונים בסימפוזיון שתחילתו ב-11.15.

חוג מס"ע, ת.ד. 3421, ת"א

קבוצות לשכלול יכולת התנועה בשיטת פלדנקרייז

מתקיימות באבן־גבירול 103 תל־אביב
קונסרבטוריון „רון" מול השקם
בימי שני וחמישי — בוקר ואחה"צ
האולם ממוזג ומאוורר

פרטים: טל. 03־232182 — אלי ודלר

תן טרמפ לחייל

בין אנשי אש"ף השבוי הישראלי, הטייס אהרון אחיעז, יושב על הכורסה בין אורי אבנרי ושרית ישי, כשבינו ובין אבנרי יושב אמאד שאקור, יועצו של יאסר עראפת, ומאחוריו עומד שומרו האישי, מוכתר. אחיעז קשר קשרים אישיים עם אמאד והתלונן לפניו על שהוא, אמאד, הדובר עברית רהוטה, אינו בא לבקרו. עם מוכתר, כך סיפר, יש לו יחסים מצויינים. הוא מתגורר איתו בדירה, אך יש לו בעיה — הוא לא יודע ערבית ומוכתר אינו דובר עברית.

פגישה בביירות הנצורה

אחיעז

מאת

שרית ישי

צילמה

ענת סרגוסטי

עוד כשיצאנו ממלון אלכסנדר, בדרכנו למערב ביירות, היה לנו ברור שנבקש לפגוש את הטייס אהרון אחיעז. הרגשנו שזהו הסיפור האנושי הגדול של משימתנו. אך לא העלינו כלל בדעתנו שעוד לפני שנבקש, יציעו לנו אנשי־אש"ף לפגוש את אחיעז.

היה זה יועצו של יאסר עראפת, אמאד שקור, המשמש גם כראש־המחלקה היש־ראלית בלישכה של עראפת, שהציע להפ־גיש אותנו עם השבוי.

אחד מאנשי אש"ף סיפר, שאחיעז אמר לחוקריו שהוא קרוב־משפחתו של אורי אבנרי. אמאד שקור מיהר לתקן את ה־איש ואמר שהטייס מסר שהוא קרוב־משפחתו של לובה אליאב. ואומנם, אהרון אחיעז נשוי ליעל, שהיא בת־אחותו של לובה אליאב.

הוא כאן!

בהדרך הפגישה עם ערפאת הזכיר הוא עצמו את אחיעז, ואז חזרתי, וביקשתי להיפגש עם הטייס. ערפאת אמר: „נו פרובלם."

אחרי סיור ברחובות ביירות המערבית הוחזרנו ללישכתו של מחמוד לאבדי, דובר אש"ף. ברגע שירדנו מהמכונית המשור־יינת, אמר לי אמאד שקור: „הוא כאן."

קשה לתאר במילים את ההתרגשות ה־עצומה ואת המתח שהיינו שרויים בו לקראת הפגישה עם אחיעז. עד הרגע האחרון ממש לא הייתי בטוחה שאכן יורשה לנו להיפגש איתו.

בתחילה נאמר לנו שיקחו אותנו ל־מקום הימצאו. לאחר מכן נאמר לנו ש־הוא יובא לפגוש אותנו. כשכבר היה נדמה שאנחנו הולכים לפגוש אותו, הת־נצל לאבדי ואמר שצריך להביא אותו והעניין לוקח זמן.

ישבנו בחדרו של לאבדי. חדר לא גדול במיוחד, שקירותיו חשופים, במר־כזו מכתבת־מתכת וסביבו כמה כורסות. חיכינו. המתח היה רב. גם אנשי־הטל־ויזיה הגרמנית הבחינו במתח שלנו. גרלד ארנץ, איש־הקול של הצוות הגרמני אמר: „זה נראה כאילו זה חשוב לכם יותר מאשר הפגישה עם עראפת." אפילו לא יכולתי לענות לו.

אמאד שקור ניסה להפיג את המתח והתלוצץ: „אחיעז בסח ברוגז איתי. הב־טחתי לו שאבוא לבקר אותו כל יום, אבל בגלל המצב לא ראיתי אותו כבר כמה ימים. אם הוא כועס עלי, אתם צריכים להסביר לו שהמצב קשה ואני עסוק."

ואז הוא הגיע. קצת מבולבל, קצת נבוך, נרגש מאוד. עוד לפני שהגיע אלי־נו התעכב ליד כמה אנשי אש"ף, לחץ את ידיהם בצורה שנראתה לי ידידותית. הוא ניגש אלי, לחץ את ידי ואמר לי: „אני מכיר אותך מאיזשהו מקום." ל־אחיעז ולי חברים משותפים, ובתוך כל ההתרגשות, התעניין בשלום ידידינו ה־משותפים. אז הוא לחץ את ידו של אורי אבנרי, התחבק עם אמאד שקור ואמר לו בחיבה: „דאגתי לך. חשבתי שנהרגת." הוא לחץ את ידה של ענת והתיישב בינו ובין אורי אבנרי.

מאחוריו ניצב שומר־ראשו, מוכתר. אהרון אחיעז לבש חולצה אדומה ומכ־נסיים בהירים ונעל סנדלי־גומי. הוא היה מגולח למשעי ונראה טוב. מייד כשישב התחיל לספר על מה שעבר עליו. בקול שקט, ענייני ואצור מהתרגשות. בעיניים אדומות ונוצצות, כאילו אצר בתוכן את דמעותיו. הוא סיפר שלא ידע את מי הוא הולך לפגוש.

הקלף החשוב ביותר

אמרו לו שאיש עם שיער לבן ושתי נשים באו לראותו. ברגע האחרון ממש הוא הכניס לכיס מיכנסיו מיכתב שכתב לפני כשבוע לאשתו ולילדיו, ב־תיקוה שיוכל אולי להעביר אותו אליהם. הוא לא העלה בדעתו מי הם מבקריו.

הוא סיפר כי מטפלים בו היטב. הוא אוכל מה שאוכל שומר־הראש שלו, ועד כמה שניתן לראות בינתיים לא חסר מזון במערב־ביירות. עוד סיפר כי הוא מו־עבר ממקום למקום, לפי ההפצצות. אמאד שקור סיפר ששומרים על אחיעז מכל מישמר, הן מפני חיילים פלסטיניים חמו־מי־מוח והן מפני פגיעה של הפגזה או הפצצה ישראלית. הרושם שקיבלתי הוא שנוהגים באחיעז כבאוצר יקר, כאילו

(המשך מעמוד 13)

הוא הקלף החשוב ביותר שנותר בידי אש"ף.

„ראיתי את ילדי"

אחרי שנרגעו מעט הרוחות, התחיל אהרון אחיעז לספר מה עבר עליו מאז נשבה. רשמתי את דבריו מילה במילה.

סיפר אחיעז:

נפלתי ב־6 ביוני. באותו בוקר המראתי מבסיסי ב־3 לפנות בוקר. המילחמה קרבה ובאה. כולם ידעו, כולל אש"ף, שהתחילה מילחמה.

בשנה האחרונה כמעט שלא טסתי. היו לי בעיות מישפחתיות.

יצאתי לגיחה ב־6.30 או 7 בבוקר. המטוס שלי נפגע. המחשבה הראשונה שעלתה במוחי היתה להתאבד. רציתי להתאבד חד וחלק. אבל ראיתי את התמונה של הילדים שלי לנגד עיני והחלטתי להישאר באווירון ולהירגע.

יצאתי אל מחוץ למטוס. המטוס עצמו התפרק לחלוטין. קודם כל ראיתי איפה אני נמצא. הייתי כ־15 קילומטרים צפונית לבופור. ברגע שקפצתי החוצה, אי־לו היה לי אקדח ביד הייתי מתאבד. הבנתי שיהיו לי צרות עם הפלאחים. אפילו הסורים לא מצליחים לעמוד בפני הפלאחים. ידעתי שתהיה לי בעיה איתם.

ראיתי איך שהם מתחילים להתקהל סביבי. הסכנה היתה מוחשית, הייתי צריך להחליט על דרך פעולה. החלטתי לשחק איתם כמו בסרטים. לקחתי עליהם פיקוד. הייתי יכול להתחנן על חיי, ומה עבר עליו מאז שנמצא על־ידי אנשי אש"ף, שהצילו את חייו, כאשר חילצו אותו מידי הפלאחים. אלה, לדברי אחיעז, עושים שפטים גם בטייסים סורים הנופלים לידיהם. אחיעז סיפר כי נלקח לבית־החולים, עבר בדיקות ונמסר לו כי גבו בסדר.

סיפור ההפלה

אחיעז מספר ואורי אבנרי מקליט, כשאמאד שאקור צופה ב־מתרחש, את סיפור ההפלה של מטוסו. אחיעז דיבר בקול שקט, עייני. כמעט מייד התחיל לספר את סיפורו, כיצד נפל מטוסו אבל החזקתי את עצמי. מייד ראיתי מי עומד בראשם והתחלתי לחלק להם הוראות. ממש צעקתי עליהם ואמרתי להם מה לעשות. ואז היה לי מזל. ראיתי את חיילי אש"ף מתקרבים.

עד אז לא הרגשתי את הפגיעה בגב. יש לי כאבים עזים בגב בין הראש לצוואר. נלקחתי על־ידי אש"ף לבית־חולים. עברתי שם צילומי־רנטגן. אני סובל בצוואר מפגיעה מתמשכת. הרופאים אמרו שאין מה לעשות. לא נפגעתי ממש, רק חספתי מכות וזה עניין של זמן. ובאמת, בלילות האחרונים אני אומנם סובל מכאבים, אך הם פחות עזים.

חיילי הפי־אל־או לקחו אותי חסוי־ראש ונסענו. היה ביניהם היהודי הזה (הוא מצביע על עמאד שקור). הגענו לביירות. לי עצמי היה רושם שאני לא נמצא בביירות. היה לי רושם שאני נמצא במקום אחר, קרוב יותר לאיזור שלנו. לא הרגשתי את הים. אני גר בהרצליה, על יד הים, ואני רגיל שבערב האוויר עומד. כאן, בביירות, האוויר לא עמד. אבל מכיוון שעברנו בדרך הרבה עליות והרים, ומכיוון שאני יודע שצור וצידון שטוחות, הנחתי שאומנם אני בביירות."

„שמעתי פצצה מתפוצצת"

הגעתי לאיזו מיפקדה ונפגשתי עם כמה מראשי האירגון. נלקחתי לבית־החולים, צולמתי בגב וגם בכף הרגל, וכמו שסיפרתי, נמסר לי על־ידי הרופאים שכנראה אין שום דבר רציני. אז התחלתי לעבור ממקום למקום, בעיקבות ההפצצות. שמרו אותי באיזו מיפקדה ואחר־כך במחנה־פליטים. נדהמתי לראות את העוני. זה נורא. אף פעם בחיים לא נתקלתי בעוני כזה.

קרה לי דבר מוזר מאז שאני בביירות. בפעם הראשונה בחיי אני שומע פצצה מתפוצצת ורואה את התוצאות שלה. עד עכשיו מעולם לא שמעתי התפוצצות של פצצה.

זהו. היינו תחת הפגזות. החבר'ה פה משתדלים מאוד לשמור שלא אפגע, והמקום האחרון שאני נמצא בו הוא דירה שבה אני גר ביחד עם האחראי שלי, מוכתר (הוא מציג את מוכתר העוזר מאחוריו לבוש במדי־זית ובידו תת־מיקלע).

עד כאן סיפורו של הטייס השבוי אהרון אחיעז.

הראיון מסתיים. אני מציעה לאחיעז לכתוב כמה מילים למישפחתו, והוא כתב בפינקסי.

ביקשתי ממנו רשות לפרסם את הדברים, והוא אישר. מייד לאחר מכן שלף מכיסו מיכתב ארוך, וסיפר: „את המיכ־

מוכתר השומר

עומד מאחורי אהרון אחיעז, כשהוא חגור באקדח. אחיעז סיפר כי יש לו יחסים מצויינים עם מוכתר — הם מתגוררים באותה דירה, אחיעז אוכל מה שאוכל מוכתר. הוא הבטיח ללמד את מוכתר עברית, בתנאי שהוא ילמד אותו ערבית. הוא אמר ששינה הרבה מדיעותיו, ונדהם בעיקר מהעוני במחנות הפליטים.

תב הזה כתבתי לאשתי לפני שביע. לא ידעתי אם תהיה לי אפשרות לשלוח או־תו או לא. כשאמרו לי שאני הולך לפ־גוש שתי בחורות עם איש עם שערות לבנות, אמרתי לעצמי: מה יכול להיות? אני אכניס את המיכתב לכיס, אולי הם יוכלו להעביר אותו."

שאלתי אותו אם ידע שהוא הולך להי־פגש עם ישראלים: "לא, לא היה לי מושג" הוא משיב. מחמוד לאבדי, דובר אש"ף, מבקש שהמיכתבים יעברו צנזו־רה. אמאד שקור קורא את המיכתבים ומוסר לי אותם.

„מה הוא רוצה ממני?"

שאלתי את אחיעז אם היו אצלו ביקורים של הצלב האדום, והוא השיב בשלילה. איש לא ביקר אותו מאז נישבה. השתדלנו למעט בשאלות. כדי שלא להכשיל את הטייס. האזנו לדבריו, רכנו לעברו. כל מילה, כל ניע שפתיים שלו חשובים. צריך לזכור הכל, כדי להי־עביר הלאה, למישפחה.

הטלוויזיה הגרמנית צילמה את הפגי־שה. גראלד ארנץ ביקש מאחיעז למסור הודעה למישפחתו בעברית. אחיעז מוסר לאשתו ולילדיו, לאמו ולאחותו.

הוא סיפר שחודשים ספורים לפני ש־נשבה עבר עליו אסון מישפחתי — אביו נפסר. הוא מבקש להאריך בפגישה. איש

להתאבד ביקש אהרון אחיעז ברגע שבו נפגע מטוסו. הוא חשש שהפלאחים יעשו בו שפטים, אך נוגע כשהבחין בחיילי אש"ף.

סוכנות הידיעות יו"פי שואל את אחיעז מה דעתו על כך שצה"ל מפגיז מטרות אזרחיות. אחיעז אומר לנו בעברית: „מה הוא רוצה ממני? שאני אדבר איתו על מטרות אזרחיות!" לכתב הוא עונה: „אי־ני יכול לענות לך. אני לא פוליטיקאי."

אחיעז מביט בנו במבט רך, מהורהר משהו ואומר: „אני מקווה שנתראה ב־ארץ. אני מקווה שכל זה ייגמר ואוכל לחזור הביתה בשלום." אני מצליחה להח־ליף עם אחיעז כמה מילים בשקט ושו־אלת אותו: „באמת הכל בסדר?" והוא משיב: „הכל בסדר גמור, אני נמצא במצב הכי טוב שיתכן בתנאים הנוכחיים, אבל אני שבוי וזה משנה כמובן את כל המצב."

כתבי־הטלוויזיה שואלים את אחיעז כמה שאלות: היכן נפל מטוסו, כיצד מטפלים בו. אחיעז עונה מתנצל על ה־אנגלית שבפיו ומודה בחצי חיוך ובמעט מבוכה שהוא מתבייש באנגלית שלו. על שאלות הנוגעות לחיל־האוויר, לצה"ל ול־ממשלת־ישראל הוא מסרב לענות, ומשיב באדיבות: „איני יכול לענות. אין תגובה."

הטלוויזיה הגרמנית מבקשת ממנו למ־סור הצהרה. אמאד שקור ממהר לומר לו שאם אינו מעוניין למסור הצהרה, הוא אינו חייב. אחיעז מוסר הצהרה, שבה הוא אומר שהוא מרגיש טוב, מטפלים בו כראוי והוא מקווה לשוב הביתה ב־שלום.

השיחה מגיעה לסיומה. מחמוד לאבדי מבקש מאיתנו לסיים. באדיבות, אך ב־תקיפות. הוא מדבר עם אחיעז בעברית. איתנו הוא מדבר אנגלית, וכשאני או־מרת לו משהו בעברית, הוא אומר לי שאינו מבין.

לחיצות ידיים אחרונות. התרגשות רבה. אחיעז מבקש מאיתנו שנבקר אצל אש־תו. בתוך ההתרגשות הוא כותב לי את מיספר הטלפון שלה ואת כתובתה ומס־ביר לי בפירוט כיצד להגיע לביתו.

שלום אחרון ואנחנו נפרדים. אחיעז נשאר במישרדו של לאבדי. למטה אני מבחינה במכונית מדגם ב־מ־וו, שנת ייצור 82', ונהג הלבוש בסיגנון ג'ון טראבולטה. זוהי המכונית שהביאה את אחיעז למ־קום. ההרגשה קשה. אנחנו חוזרים הבי־תה והוא נשאר שם. אני שואלת את עמאד שקור מה הם מתכוונים לעשות עם אחיעז, והוא אומר: „אנחנו נשמור עליו עד הסוף הטוב. אבל הסוף הטוב לכולנו." אומר ולא מוסיף.

כמה שעות מאוחר יותר, ברגע שהגענו לגשר־הזיו, טילפנו מייד ליעל אחיעז, רעייתו של אהרון. יעל עונה על הטלפון. היא כבר שמעה בחדשות שביקרנו אצל בעלה. נדברנו לעבור דרכה עוד באותו לילה, בדרך לתל־אביב, בכל שעה שהיא.

„הוא רזה קצת"

בחצות אנחנו מצלצלים בדלת הבית, שבו מתגוררת מישפחת אחיעז. יעל פותחת את הדלת, לבושה במכנסיים ו־חולצה לבנים. נראית צעירה מאוד. ב־חדר־המגורים יושבים טייס צעיר, ידיד־של אחיעז, ורעייתו. ילדי אחיעז ישנים בקומה העליונה של הבית. הילדים, בני שלוש ושנה, שאביהם ראה את דמותם לנגד עיניו בשעה שהירהר בהתאבדות.

יעל מציעה לשתות משהו. היא מביעה את התרגשותה באורח שונה מהמקובל. אשה אמיצה. אני מעבירה לידיה את המכתבים והיא מביטה בהם ואומרת ב־חיוך: „כן, זהו כתב־היד שלו." קשה לה להאמין שרק שעות קודם לכן פגש־נו את בעלה ודיברנו איתו. אורי אבנרי משמיע לה את הקלטת קולו של בעלה, המוסר לה, לאמו, לאחותו ולילדיו את אהבתו, ודורש בשלומם, מבקש להקל עליהם ומבקש שלא ידאגו לו. יעל מק־שיבה. אחד הילדים בוכה. היא עולה להרגיע אותו. היא מבקשת לשמוע ייחד ואנחנו מספרים לה. היא מסרבת להצ־טלם או להתראיין, מבקשת להשאיר או־תה מחוץ לתמונה עד שישתחרר בעלה. אנחנו מכבדים את רצונה.

למחרת, אחרי השידור הטלוויזיוני, טילפנה אלי יעל. שאלתי אותה איך נראה לה בעלה, והיא אמרה: „הוא נראה טוב מאוד, כמו תמיד."

מאוחר יותר שוחחתי עם אמו ועם אחותו. גם הן אמרו שהתרשמו שאחיעז נראה טוב. אמו מוסיפה: „הוא רזה קצת."

מכתב למישפחה

אהרון אחיעז כותב מיכתב למישפחתו, ב־מחברתה של שרית ישי. הוא היה נרגש מאוד בעת הכתיבה. על השולחן מונחים ספלי תה, שהוגשו במהלך הפגישה. צופה בו אמאד שאקור, שקרא כל מילה שכתב אחיעז, ורק אחרי שקרא, הורשה הטייס להעביר את המיכתב לצוות העולם הזה. אחיעז נתן רשותו, כי המילים שכתב במחברת יפורסמו. לעומת זאת, מסר מיכתב אישי ארוך לאשתו ולבני־מישפחתו.

סובארו זוכה להצלחה רבה גם בשוויץ.

מפעלי פוג'י מגבירים את הייצור וחודרים גם לשוק המכוניות בשווייץ. בתערוכת הרכב הבינלאומית האחרונה, שהתקיימה בג'נבה, זכתה סובארו להצלחה מרשימה. בעוד מספר שנים תוכל לראות מכוניות סובארו רבות גם בכבישי שווייץ.

מפעלי פוג'י ביפן, יצרני מטוסים ומכוניות, יישמו את טכנולוגית השחקים ויצרו סובארו למופת המצטיינת בטכנולוגיה מתקדמת ביותר אשר מנסים לחקותה גם באירופה וגם באמריקה. היצליחו? —

ואם-כן, בעוד כמה שנים? —

אל תתן לשנים לחלוף. עבור מייד לסובארו הידועה בטכנולוגית הרכב המתקדמת, באיכות, ביופי, בשירות, בעיצוב, באביזרים הרבים הניתנים בלי תוספת מחיר ובחסכון הרב. אנשים חכמים קונים, סובארו קונים.

האספקה מיידית

של מרבית דגמי סובארו כולל דגם 1300 סמ"ק.

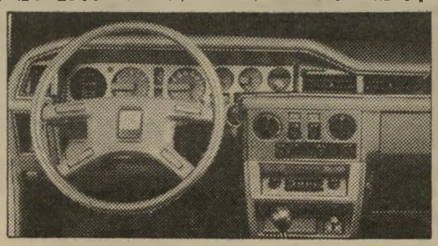

1982

אנשים חכמים סובארו קונים

בלבד

אפריל 1982

התעשייה היפאנית תפסה חלק רב מהתערוכה. שהרי הן חדרו בהצלחה גם לשוק השויצי. אולם בלטו במיוחד בשטח התערוכה מוצגי חברת "סובארו", היחידה ביפאן שמשווקת מכוניותיה בישראל. מחברר, שחברת "סובארו", ... הצליחה מאוד בשוק השויצי והיא מקרימה את הונדה. שטח התצוגה שלה לא היה קטן בהרבה מזה של "טויוטה" או "דטסון".

SUBARU 82

הדגמים של שיאיס סינגרו

פרטים מלאים בסוכנויות המורשות ובנציגות הבלעדית לישראל

יפנאוטו בע"מ

תל אביב, רח' יצחק שדה 28, טל. 338861

אנחנו לא נשתוק!

חייל־מילואים ששבו הביתה מהמילחמה בלבנון, אינם מוכנים לעבור עליה לסדר היום. הם ראו ושמעו יותר מדי. כשריפות בשדה־קוצים התארגנו העצומות בעשרות יחידות. המכנה המשותף: זעם על המילחמה, תהיות על מטרותיה, והאשמת כבדות כלפי הממשלה ששלחה את החיילים למילחמה שלדעתם אינה צודקת. הם התחילו בהפגנה מול מישרד ראש־הממשלה, ובמהירות רבה התחילו להיי־וצר קשרים בין חותמי העצומות. הם עדיין

„מה שקרה במילחמה הזאת הוא שהם פעלו בניגוד לכל מה שחשוב למוראל של החיילים: דיווח־אמת והגדרת המטרה. מי שמשקר מוריד את המוראל"

לא יודעים להיכן יתגלגלו הדברים, אבל הם נחושים בהחלטתם שלא לשתוק. „העולם הזה" שמע את דבריהם של שלושה חיילי־מילואים שהשתחררו.

יהושע („שוקי") ישוב הוא סטודנט ה־זומר לתואר שני בחוג להיסטוריה כללית באוניברסיטה העברית בירושלים. שוקי הוא בן 27. את שירות־המילואים שלו הוא עושה ביחידת צנחנים. במילחמת יום־הכיפורים לחם בחווה הסינית. הוא מספר:

לקחו אותנו לגיזרה המערבית, תחילה לצור ואחר־כך לאיזור נבטייה ומשם לצידון. עיקר הלחימה שלנו היתה באיזור צידון, שם לקחנו את מחנה הפליטים עין אל־חילווה.

היתה שם לחימה קשה מאוד. במשך שבוע הפציצו את המחנה הזה בלי סוף, מהאוויר, בארטילריה, באש טנקים וגם בנשק קל. היו כמה ניסיונות פריצה שנכשלו, ואז החליטו לקחת אותנו בתור מומחים בלחימה בשטח בנוי.

נכנסנו לשם, נדמה לי שזה היה ביום השלישי, בשבוע השני של המילחמה. איך שנכנסנו, ישר נתקלנו בחוליה של חמישה אנשים, שלא הצלחנו לחסל אותם. אני הייתי ברתק עם המיקלעים. אנחנו היינו כבדים מאוד. כל אחד סחב 30 קילו על הגב, והם היו זריזים מאוד. השטח היה הרוס, ולחימה בשטח הרס, בין החור־בות, קשה יותר מאשר בשטח בנוי. יש יותר פינות, יותר חורים, ויותר שטחים פנויים שמהם אפשר לירות עליך. המחבלים היו קלים מאוד. הם היו מזנקים, רצים מהר, יורים כמה יריות ובורחים לכיוון אחר. קשה מאוד היה לפגוע בהם.

ההוראות שלנו היו ברורות. נכנסים באש. ציפו שאחרי שבוע של הפצצות ישארו מעט מאוד מחבלים — אולי הפאנטיים שביניהם, וחשבו שכמעט שאין אזר־חים. לכן ההוראה היתה להיכנס תוך אש, אבל אם יש אזר־חים, לא לפגוע בהם. אני מוכרח להגיד שאנשים מאוד הקפידו בזה. היו שם אזרחים מסוחדים ומבוהלים, לא כל־כך מאיתנו, כמו מהמחבלים. הם היו ברבאריים בצורה לא רגילה. עוד לפני זה שמענו סיפורים מהפליטים.

היה שם סיפור עם אשה שבאה מצידון ורצתה לחזור לאל־חילווה. היא השאירה שם חמישה ילדים והלכה לצידון כשהתחיל הכל, ואחר־כך לא הספיקה לחזור. היא באה למפקד שלנו, וביקשה שצה"ל יפסיק את ההפצות כדי שהיא תוכל להיכנס ולקחת את הילדים שלה. היא גם רצתה שנלווה אותה לתוך המחנה, כי המחבלים יורים בכל מי שחוזר. לא ידענו מה לעשות איתה. נתנו לה סיגריות וכל מיני דברים, ובסוף הסמך־מס־פא לקח נשימה ארוכה, ואמר לה: קחי את עצמך, תיכנסי והוציאי את הילדים. אני לא יודע איך הסיפור הזה נגמר.

באל־חילווה ראיתי באמת איך אנשים עושים חשבון על כל צעד ושעל. היה קשה מאוד לעשות שם חשבון, כי אתה כל הזמן משקשק. היו שם צלפים מכל כיוון שקפצו ממקום למקום, ובסך־הכל היה קשה מאוד גם פיסית. מהר מאוד נגמרו לנו המים, שלא לדבר על אוכל. מה שצריך לדעת הוא שעין אל־חילווה זה לא מחנה פליטים כמו שיש ליד שכם או עזה. זו ממש שכונה ליד צידון, ויש שם בתים עם קומות.

מה שאתה עושה זה, שחוליה רצה מלמטה עד הגג, ועם 30 קילו על הגב, אחרי שלושה או ארבעה בתים אתה הרוס, כי צריך לטהר כל חדר, ותוסיף לזה את הפחד. ובכל בית יש לך גם בונקר, ההוראה היתה שאתה לא זורק ישר רימון. אתה קודם בודק אם אין מישהו בפנים. היה שם מיקרה שבאמצע הלחימה הוציאו זקנות מבונקר כזה, והחברה הסתכנו כשכל הצלפים מס־ביב, וזרקו להן חבל, ואחר־כך כשהוציאו אותן לקחו אותן על אלונקות לתאג"ד (תחנת איסוף גדודית לפצו־עים).

כל הקרבות שאני ראיתי, היתה שמירה על טוהר הנשק מעל־ומעבר. בגלל העניין הזה — שמירה מטורפת

יהושע (שוקי) ישוב
„עכשיו מפעיל אותי הזעם"

— ממש מטורפת — על טהר הנשק, היה אצלי זעם לא נורמלי איך שהחבר"ה שלנו הסתכנו והמנהיגים אחר־כך גילגלו את האחריות עלינו. הציניות היתה משני הצדדים, מצד המנהיגים שלנו, בגין רשרון, ומצד המחבלים, כשאנחנו היינו הקורבן.

אחרי אל־חילווה נשארנו בצידון ועשינו עבודה מאוד מלוכלכת. טיהורי פרדסים וטיהורי בתים, והכי גרועים היו המיסגרים. מיסגר זה כשאתה סוגר רובע שלם ומתחילים להעביר את כל התושבים מגיל 12 ומעלה לזיהוי.

לי כתלמיד היסטוריה וסתם בן־אדם, זה היה קשה. מה שהצטייר לנגד עיני לא היתה דווקא השואה, אלא תמונה שחוזרת כל הזמן בסרט פרובידנס, איך שמכניסים שם אנשים לאיצטדיון ענק. אם כבר נזכרתי בשואה, זה היה כשהדהימה אותי הצייתנות הנוראה של התושבים עצמם.

המיסגרים האלה זה היה הקשר ששבר את גב הגמל אצלי. הייתי קרוב מאוד להתמוטטות עצבים. עברתי את הגבול שבין שיקולים קרים וחישובים ובין רגשות. התחלתי להתייחס לעניין בצורה ריגשית. לא יכולתי לנתק את עצמי מהקונוטציות ומהרגשות, וזה מה שמפ־עיל אותי עכשיו. זהו זעם שאני לא יודע איך לעצור אותו.

כשראיתי את המיסגרים, פשוט לא יכולתי להפריד את עצמי כאדם. היה שם סיפור שאני עומד באחד הג'יפים, מול אלפי האנשים, וניגש אלי אדם ואומר לי באנגלית אוכספורדית שהוא תקוע פה עם דרכון אנגלי, ואשתו וילדיו מחכים לו. אני אומר לו שגם אני תקוע פה. הבאתי אותו למפקד המיסגר,

וברגע הזה אני מרגיש שכל הכוח בורח לי בין האצבעות. הנה בן־אדם שנראה כמוני וכמוך, והוא האוייב. אני הייתי רגיל לדה־הומניזציה שעשו להם, הייתי רגיל לראות אותם באמת כחיות דו־רגליות, והם לא נראים ככה.

ואז, בדיוק כשגמרנו את המיסגר הזה, הודיעו לנו שאנחנו משתחררים.

היו שם ויכוחים פוליטיים במצבים הכי אבסורדיים שאתה יכול לתאר לעצמך. אדם, ברגע שהוא לובש שכפ"ץ וקסדה ולוקח רובה, הוא לא מפסיק להיות אדם, והוא לא מתחיל להיות רובוט, ומפסיק לדבר על השאלה אם צריך או לא צריך לדבר עם אש"ף, כן מדינה פלסטינית או לא מדינה פלסטינית, מילחמה צו־דקת או לא צודקת. ביחידה אצלנו יש הרבה מאוד קיבוצניקים ומושבניקים וסטודנטים, והיו ויכוחים. מה שבטוח הוא, שלמרות הוויכוחים ואולי בגללם המוראל לא ירד. אפילו אחד שהתנגד לדיעות שלי מכל וכל לא העיז לקרוא לי בוגד, כי איתו נכנסתי ביחד לסהר חדר, ואכלנו באותו מסטינג.

היה מיקרה אחד, שלפני שנכנסנו לעין אל־חילווה בא אלי חבר ושאל אותי: אני יודע שהדיעות שלך שונות משלי. אני רוצה שתגיד לי לפני שאנחנו נכנסים לשם, מה תעשה אם יירו עלינו מתוך חדר שיש בתוכו נשים וילדים. אמרתי לו: תן לי רגע לחשוב, ואמרתי לו: אני אירה, כי מרגע שהחלטתי לצאת איתך לקרב אני מחוייב, ואין כאן בכלל שאלה של מוסריות אלא של רפלקסים.

אני חושב שהאחריות המוסרית במיקרה כזה היא לא על החייל, שמפחד פחד־מוות. אבל מה שקרה למעשה היה שהחבר"ה באמת לא פעלו לפי רפלקסים ולא נתנו להם דרור.

כל המילחמה הזאת לא ידענו מה קורה. הפקודות באו מדקה לדקה: עולים על הנגמ"שים וזהו. עיתונים קיבלנו באיחור, אבל שמענו רדיו. שמענו שיש הפ־סקת־אש — והמשכנו להילחם. רק כשקיבלנו עיתונים בשבוע השני, נודע לנו הסיפור על 40 הקילומטרים.

אני יודע שהיה משבר אמינות חריף בגדוד מקביל לשלנו, שלחם בגיזרה המרכזית. כשהם שמעו על הפ־סקת־אש עם הסורים, התחילו פנטזיות מרוב שימחה, ואחרי רגע אמרו להם שהולכים על הגיבעה הקרובה. הם אמרו: אבל יש שם סורים, ויש הפסקת־אש. אמרו להם: כן. ולא המג"ד ולא המח"ט ידעו לענות להם. מה שקרה במילחמה הזאת, זה היה שפעלו בניגוד

(המשך מעמוד 17)

לכל מה שחשוב למוראל של החיילים, וזה דיווח־אמת והגדרה ברורה של המסרה. מי שמשקר לחיילים, הוא שמוריד להם את המוראל, ואנחנו, שהשתחררנו, חרדים למוראל של הצבא.

כשחזרתי הייתי מאוד מבולבל. אפשר להגיד שכל מימד המשמעות די חסר כשאתה בקרב. אתה חוזה דברים בצורה מאוד קשה, ואתה כל הזמן בפעולה ולא נותן לדברים משמעות. אבל אחרי יומיים־שלושה באזור־חות הדברים התחילו לקבל משמעות והזעם התחיל לצאת החוצה, ומצאתי את עצמי תופס את המגאפון בהפגנה שהיתה מול מישרד ראש־הממשלה, ומאז אני לא מפסיק לפעול.

„זו היתה מילחמה זרה!"

יוני שור (28) הוא פסל. הוא עובד בחינוך לאמנות בבית־חולים „איתנים". במילואים הוא שיריונר בגדוד טנקים. מספר יוני שור:

אני יכול אולי לדבר בקללות לעומת שוקי, כי הגדוד שלנו לא נכנס לקרב. אני אומר בקללות, והמלה אולי לא כל־כך טובה. במילחמת יום־הכיפורים, כשהייתי בבלימה בתעלה ובפריצה ברמה, הוצאתי הרבה חברים שלי הרוגים ופצועים מתוך טנקים שאני הייתי בהם, זה לא קרה הפעם. יכול להיות שהסיטואציה של להי־מצא בקרב היא כה לוחצת וקשה שאין לך זמן לחשוב על הדברים. יתרון נוסף שיש לי, זה שמלכתחילה לא היינו אמורים להיכנס למגע עם האוכלוסיה האזרחית.

אנחנו גוייסנו ביום השלישי למילחמה, ועד להפסקת־האש בכלל לא ידענו מה היינו אמורים לעשות. הקושי הגדול בכל העניין היה הערפל. היה לנו יותר מדי זמן, ויכולנו לתפוס אותם כשהיתה אי־אמינות בהודעות. שמענו שאין לנו שום כוונה להילחם נגד הסורים, ובאותו זמן המטוסים ערכו קרבות נפלאים נגד המטוסים הסוריים. כשמצאנו את עצמנו נעים, אמרו לנו שנהיה כנראה בבקעת הירדן — ומצאנו את עצמנו בביקעת הלבנון. היו קרבות, ולא הודיעו עליהם ברדיו. כש־נכנסנו ללבנון, לא היתה פקודה, ולא היו ידיעות על

יוני שור
„מה אנחנו, פלאנגות?"

האוייב שהיה מולנו. זה היה בניגוד לכל מה שמלמדים אותך בתרגילים, ופתאום התברר שגם המפות שלנו נגמרו, והיו לנו מפות גדולות רעצומות.

אז אנחנו נוסעים ונוסעים ונוסעים, ושואלים עם מי אנחנו אמורים להילחם, רשום דבר. וכך המשכנו הלאה והגענו לאיזשהו צומת, ואז התחלנו לשמוע שוב. הכל מהשמועות, שאחד הבכירים שמקיפים את עצמם בדרך־כלל בעיתונות הסתבך בקרב קשה מאוד בגיזרה המיזרחית, והתחילו שמועות על מה שקורה שם, וש־אנחנו צריכים להיות מוכנים לבוא לעזרתם.

ושוב כנראה שיחק לנו המזל, ובגלל הברדק היה שם מג"ד שהצליח להכניס את הגדול שלו לפנינו וחטף את כל מה שאנחנו היינו אמורים לחטוף. ומכל צד שמענו יריות של טנקים וארטילריה, וראינו מטוסים ומסוקים, והתחלנו לעלות כבר לעמדות־אש, ופתאום שמענו על הפסקת־האש, ואז היתה אנחת־רווחה אצל כולם. חשבנו שדווקא נחמד שאנחנו לא עשינו כלום. המחזור שלי עבר קרבות קשים מאוד ביום־כיפור ואני לא מכיר מישהו שהיה מעוניין לחזור על הסיפור הזה.

ואז התחלנו לנוע לכיוון הכוחות שהתנקזו מכל השטחים ותפסנו קו, והתחילו לצוץ השאלות הגדולות — מה אנחנו עושים פה.

אני זוכר ששאלנו את המס־פא ואת המג"ד מה אנחנו עושים פה, ולא היה להם שום הסבר. אני מכיר את האנשים ואני מאמין שהם באמת לא ידעו, ואז התחילו אותן שאלות אמינות: את מי בעצם שירתנו? שמענו את דובר־צה"ל מודיע שאין במקום מסויים כוחות — והתברר שאנחנו נמצאים איפה שהוא טוען שאין אף אחד. ואז היתה השאלה: מה אנחנו, פלאנגות? לא, אנחנו צה"ל. ואז עולה השאלה: מה אנחנו עושים פה אם בכלל לא רצו להילחם בסורים? התברר שהסורים היו צריכים להיות מטורפים לגמרי אם הם, מיוזמתם, רצו להיכנס לקרב מול הכוחות האדירים שצה"ל הזרים לכאן. היו התגרויות בסורים כדי שיפרו את את הפסקת־האש, והם לא נכנסו לזה. כל־כך מהר כי לא היה כדאי להם, כי היתה לנו עדיפות מוחלטת ושליטה על הצירים ועל השטח שלהם.

ושוב התחילו השמועות, וניסינו לברר מה קרה לכוח שהסתבך, ועברו עוד חמישה ימים עד שקיבלנו תשובה מוסמכת על ממדי האסון שקרה שם.

זה היה מאוד מתסכל. לא היינו מורגלים למילחמה כזאת, שישראל יוזמת, כשברור שאין שום איום עלינו ועל ישראל. אפילו מי שהסכים ל־40 הקילומטריים הרא־שונים לא היה יכול להבין מה אנחנו עושים במרחק של 100 קילומטרים מהגבול. תמיד סיפרו שהמחבלים הם הבעיה, הנה הכניסו אותנו לקרב נגד הסורים, ואסד כידוע ג'נטלמן. אז אולי אנחנו לא ג'נטלמנים?

השאלות האלה ניקרו כל הזמן, וזה היה יותר קשה כשירדנו מהקו, ומצאנו את עצמנו ביחד, כל האנשים. האנשים שמצאו את עצמם מתוסכלים הם לא הרוב. בהחלט לא. המשכנו לשמוע את האמירות ששמענו בפע־מים הקודמות, אמירות כמו בוגדים ואשפיסטים. אנחנו כן שמענו, לא כמו ביחידה של שוקי, ואולי משום שאנחנו לא נכנסנו לקרב. אחד מהאנשים קיבל איום מפורש על חייו ממישהו מהיחידה. אמרו לו שלא יתפלא אם יקום עם כדור בראש בבוקר. הוא אמר שאם יקום עם כדור בראש, יהיו הרבה דברים שהוא לא יתפלא עוד עליהם.

האווירה היתה מאוד אלימה וקשה. אני זוכר שאחד הוויכוחים התחיל כשמצאנו שם באיזו מיפקדה של המחבלים את מפת ארץ־ישראל כמו שאני זוכר אותה מבית־הספר העממי, בלי הפריצות לצדדים בגולן ובגדה, ודרך זה התחיל ויכוח סוער מאוד על אותה פיסת ארץ ששני עמים רוצים אותה. לא חשוב אם זה קורה בלבנון, במרחק קילומטר וחצי מהסורים או במרכז הארץ — זה תמיד אותו ויכוח ואותו קיטוב.

וכשירדנו בחזרה לארץ, התברר לנו יותר ויותר עד כמה המשבר חריף. את המשבר הגדיר אחד המפקדים שהצטרף לוויכוח ואמר כך: יכול להיות שצה"ל הש־מיד 300 או 600 טנקים סוריים, אבל התחושה היא שיש היום מיספר כזה של צוותי־טנקים ישראליים שאין להם עוד אמון. לסורים זה עניין טכני לתקן את הטנקים שלהם, אבל אי־אפשר לדעת לאן זה מוביל באותם צוותי־טנקים ישראליים, שבהם יש עכשיו אנשים שאין להם עוד אמון במנהיגות ששולחת אותם לאן ששולחת, ושם הם עלולים לאבד את חיים, במילחמה שלא התחנכנו אליה, ושהיא מילחמה זרה.

חונכנו להילחם מילחמות־מגן על קיומנו, ואם מספרים סיפור, שאתה יכול להסכים איתו, שהמילחמה באש"ף היא מילחמת־קיום, הרי שהמילחמה בצבא הסורי, שלא היו לו שום כוונות התקפיות, ושסיפרו לנו שאנחנו לא רוצים להילחם איתו, היא לא מלחמת־מגן.

„לא רוצה להיות שוטר!"

יונתן קליבנוב (27) הוא חבר קיבוץ מעגן־מיכאל, ועובד בכמטעי הכנגות. בשנה האח־רונה הוא עבד בתנועה הקיבוצית המאוחדת. בשירות־המילואים שלו הוא ביחידת חיל־רגלים. מספר יונתן קליבנוב:

בשבת בלילה נכנסנו בגיזרה המרכזית דרך בירנית, נסענו צפונה עד לחיבנין ופנינו מערבה לעבר צור. ביום החמישי של המילחמה הלכנו לעבר עין אל־חילוה.

אני חושב שהצבא עבד בצורה נפלאה בעין־אל־חיל־ווה. יותר טוב מזה אי־אפשר היה לעשות. אי־אפשר היה לסכן יותר את החיילים כדי לשמור על האזרחים.

אחר־כך היינו בג'זין, מזרחית לצידון. היינו צריכים לתפוס מחבלים שבורחים מכיוון צור וצידון אל הסר־רים, והיו הרבה כאלה. מה שעשינו בקרבות זה שטויות ולא חשוב. אני לא גיבור, לא הייתי ולא אהיה. אין לי סיפורי קרבות מפוארים. אבל שבוע לא היה לנו שום מושג מה קורה סביבנו, ולא היה זמן ולא היה כוח לחשוב. לא היו גם תנאים לחשוב. לא ראינו וניתונים וכמעט שלא שמענו רדיו. היום אני יודע שלא היתה לזה הרבה משמעות, למה שהיינו שומעים בקול־ישראל. אולי בקול־לבנון כן, אבל בקול־ישראל לא. כששמענו חדשות אחרי־כך היינו מתגלגלים מצחוק מהדיווחים שלהם.

אני התנגדתי למילחמה הזאת עוד לפני שהיא פרצה. זה דבר שיש בי כבר מזמן. אבל כשהמילחמה מתחדשת לא מתעסקים בדברים כאלו. אחר־כך התחלתי לשאול את עצמי אם אני צריך לעבור בשתיקה על מה שקרה. אני רואה קשר ישיר בין אירועי ימית, האירועים בגדה, ומה שעשו לדרוזים בגולן, ובין המילחמה הזאת. זה פשוט שיא של שרשרת אירועים. אבל כששאלתי אנ־שים בזמן המילחמה אם הם זוכרים מה היה לפניה, הם פשוט לא זכרו, וכשהזכרתי להם, הם לא ראו קשר בין הדברים.

שאלתי את עצמי אם אני לא פיון בלוח השח־מת של רפול, בגין ושרון, שמשחקים איתו למען מטרות פוליטיות, והגעתי למסקנה שכן, אני פיון. שאלתי את עצמי האם אני שוטר, והגעתי למסקנה שכן. זה הביא אותי לאיפה שאני היום.

אני יודע מה אני רוצה להשיג, אבל אין לי מושג מה אשיג. אני רוצה שבהנהגה הפוליטית של העם הזה לא ישבו אנשים שמשתמשים בי בתור פיון, וזה כולל גם את כל אלה שהתנגדו בתוך הממשלה, וזה כולל את המערך. אני לא רוצה שהאנשים האלה ינהיגו אותי. אני חבר מיפלגת־העבודה. אבל שלא יהיו שם אנשים שעשו את עצמם תמימים לאחר־מעשה, עם סיפור 40 הקילומטרים. מי שמשלה את עצמו שאפשר היה להסיק

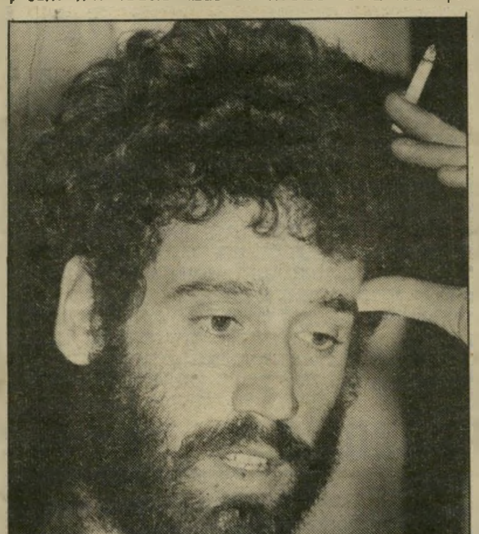

יונתן קליבנוב
„בעד סולידריות, נגד קונסנזוס"

אחרי 40 קילומטרים, שיסלח לי. כל מי שקרא ניוזוויק יכול היה לראות מה התוכנית של שרון, וגם פרס היה יכול. אז שיסלח לי שימעון פרס.

והעיקר: אני לא רוצה להיות חייל שמשרתת מטרות פוליטיות, ואני לא רוצה להיות שוטר. אילו רציתי להיות שוטר, הייתי מתגייס למישטרה.

ברורה לי הדרך שבה הטעו את כל העם בכל המיל־חמה הזאת. היתה להם שליטה בכלי־התיקשורת, והטעו את הציבור.

הדיבורים על הקונסנזוס הם תפיסה מעוותת של מישטר דמוקרטי. אני מצפה שיחדשו סולידריות עם כל חייל בחזית, ושלא יהיה פסיק אחד של קונסנזוס, ואני מצפה שהעם הזה יגיד את האמת למנהיגים שלו.

קשת הדיעות ביחידה שלנו היתה מאוד מגוונת, אבל כולם רצו הביתה, זה טיבעי. לאנשים נמאס מהמילחמה אחרי שבועיים, וכשחזרנו לימ"חים להשתחרר ואמרו לנו שאנחנו עלולים לחזור ללבנון, זה גרם לחוסר־נכונות. מה שלא היה ביום הראשון, אבל היה אחרי שבועיים. אנשים לא רצו ללכת למילחמה בשום אופן, לדעתי לא מתוך הכרה עמוקה. מעט מאוד נתנו את ליבם לפליטים שהתרוצצו שם. מעט מאוד אנשים חשבו: מה אני עושה פה במדינה הזאת עם מילחמה כזאת. אולי למזלנו ואולי לרעתנו אנחנו לא עברנו את 40 הקילומטרים הראשונים. היינו בתחום המטרות המוצהרות של המילחמה, ואין ספק שזה הקהה את החושים החשיבתיים והפוליטיים.

יש כמה נקודות ועיקריות שהן המסר בכל הפעילות שלנו היום. הראשונה נוגעת להפיכת הצבא למכשיר פוליטי בידי פוליטיקאים, ולא צבא־מגן. נקודה שניה, זו הטעיית הציבור, כשלא מספרים לו מה קורה, ודבר נוסף היא השתיקה הלאומית לגבי מטרות המילחמה, וזה נוגע לכל הקשת הפוליטית, ועוד דבר — הצורך בסולידריות עם צה"ל, ואי־קיום קונסנזוס באופן מוחלט.

אני, והיו עוד כמוני, כששמעתי שאין קונסנזוס בעורף זה עודד אותי. כל הדיבורים על שבירת המוראל אלה שטויות. זה לא הפריע לאף אחד להילחם. להיפך. האנשים אמרו: הנה, יש עוד עם מי לחיות בארץ הזאת.

ויש עוד נקודה. במילחמה לא נפל אף חבר שלי. לא נפצע אף חבר מהקיבוץ שלי בצורה שהיא מעבר לפציעה קלה. אבל זה לא משנה כלום לגבי זכות־הדיבור שלי. מי שיתן זכות־דיבור רק למי שהיה שם, הורס את הדמוקרטיה ואת עצמו. כשאני שואל את עצמי אם רק מי שהיה שם יכול להבין את המתרחש, התשובה שלי היא לא.

אם לא יקום פה קול אחד, שלא חשוב אם היה שם או לא, ויצעק נגד, אז אנחנו עולים על הציר המסורף שבין חומייני וקדאפי, או אולי משהו בסיגנון דרום־אמריקאי. אני חרד לגורל המדינה הזאת.

לדעתי אין פה בעיה של מוסריות הצבא, אלא של הדרג המדיני, לגבי אי־מוסריותה של המילחמה הזאת. לא שאלתי את עצמי שאלות כאלה במילחמת יום־הכי־פורים, כשהייתי בסוף הטירונות שלי. כשחייל נלחם מילחמת־מגן, השאלות האלה לא יכולות לעלות. דיברו אחר־כך על מחדל, אבל לא על מוסריותה של המיל־חמה.

הכסף שנוסעים מנוסים נושאים

נוסעים מנוסים אינם נושאים כסף רגיל. הם מעדיפים את המחאות הנוסעים של בנק אמריקה. כסף עולמי. המחאות המקובלות ביותר מ־160 ארצות והנפדות ביותר מ־40,000 מקומות ברחבי העולם. יתרה מזו. מעתה ניתן להשיג את המחאות הנוסעים של בנק אמריקה בשלושה מטבעות עולמיים חשובים: דולרים אמריקאיים, מרקים גרמניים ולירות שטרלינג.

המחאות הנוסעים נהנות מגיבוי של "בנק אמריקה קורפוריישן" – שערך נכסיו מעל 100 מיליארד דולר. עכשיו אתה מבין מדוע נוסעים מנוסים לוקחים איתם לכל מקום בעולם את המחאות הנוסעים של בנק אמריקה.

Bank America Travellers Cheques - World Money.®

BA CHEQUE CORPORATION
A BANKAMERICA COMPANY

מתאים לי.

BROADWAY 80

טעם אמריקאי.
תערובת אמריקאית.

במדינה

המילחמה

מחיר־ חירום

בקריית־שמונה

רוכלי העיירה הצפונית ופוחריה מנצלים את המילחמה וגובים מן החיילים כסף העולה על רוחם.

קריית־שמונה לא ידעה זמנים טובים כל־כך מזה זמן רב. המרכז הומה חיילי מילואים, שקיבלו שעות־חופשה מעטות. הם מנצ־לים אותן להתקשר הביתה ולשבת על כוס בירה בבתי־קפה במרכז.

השלטים במיסעדות ובבתי־הק־פה במרכז מכריזים באותיות של קידוש־לבנה: „הנחה של 10% ל־חיילי צה"ל במדים!" אולם חיילי המילואים יודעים לספר על הפק־עות־מחירים, שהפכו לדבר שב־שיגרה. בעלי־העסקים הריחו את מיכרה־הזהב שנפתח לפניהם, והם כורים מתוכו ללא מעצורים.

„אנחנו נמצאים כאן כל יום," סיפרו אליאב צברי וזאב ברעד, שני חיילי־מילואים המוצבים ב־נבטיה. „אכלנו חומוס בפיתה. קיבלנו מנה דלה ומעליבה. למח־רת הזמנו שני שיפודי־לבבות שרו־פים, קצת צ'יפס וקצת סלט. שי־למנו 125 שקל. בתל־אביב, בה־תקוה, אנחנו מקבלים ארבעה שי־פודים מכל סוג שהוא ועוד תוס־פות — כל זה במחיר של 50 שקל!"

כאן התערב בשיחה חייל מילו־אים, דניאל אמולג מנהריה: „50 שקל עבור שיפוד אחד בפיתה עם קצת סלט זה לא יקר? אני מכיר את המחירים." כשנשאל מדוע לא התרעם על כך, ענה שהוא מת־ביים, „וחוץ מזה, למי יש ראש בזמן כזה להתווכח על מחיר? מה שמבקשים, אני משלם."

„אלה שמסתובבים עם השתייה והגלידה," המשיך חייל בתלונו־תיו, „דורשים ומקבלים על אר־טיק לוקס 18—20 שקל."

„ממש עלבון." המשיך ראו־בן דהאן מבאר־שבע: „הם דור־שים ומקבלים 50 לירות תמורת בקבוק ריק של קולה. הם יודעים שאין לנו זמן, אז אנחנו לוקחים את הבקבוק איתנו. יוצא שאנח־נו משלמים על בקבוק קולה 300 לירות — 250 לירות ועוד 50 לי־רות על הבקבוק, שאנחנו זורקים אותו בדרך.

„שלא לדבר על כך שהאוכל הוא דרעק. הכל מלא זבובים וה־אוכל לא מבושל. הם אומרים לך: ‚אין לנו זמן בשבילך, מהר־מהר!' ואיזה מחירים. ברור שהם מנצלים את המצב. זה ממש עלבון.

„פעם ישבתי לראות חדשות ב־טלוויזיה," סיפר משה טראוב, „הכריחו אותנו להזמין משהו לאכול. בירושלים מנת־בשר בצל־חת עולה 400 לירות. פה קציצות עולות 800 לירות. והם אומרים לך: ‚אתה רוצה, תאכל. לא רוצה, יש אחרים.' בבית־קפה אחד שי־למתי 100 לירות על כוס־קפה, ומהעבר השני של הכביש שילמ־תי 200 לירות. אז מה, אני את־חיל להתווכח עם כל אחד? אין לי כוח."

„לקח לי שלושה־ארבעה ימים למצוא מיסעדה זולה וטובה," סי־פר אלי מרציאנו, „רק פה, אצל דוד ויריאו, קיבלתי שירות חם והנחה לחיילים. מנה חמה ושתייה עולה 120 שקל. במקומות אחרים דורשים ממך יותר מ־200 שקל. זה פשוט כואב.

„הם מנצלים את המצב, מה הם יעשו כשלא תהיה כאן מלחמה? הם מרוצים שיש כאן מתח ביט־חוני. זה פרנסה בשבילם."

חיילי צה"ל בקריית־שמונה
מיכרה־זהב לבעלי המיסעדות

דולרים. כשהחיילים מתבקשים לנקוב בשמות של מקומות, קשה להם להיזכר. אחד מהם, מזוקן, ציין: „בצומת הכי־גדולה של קריית־שמונה יש פיצריה גדולה, ובעל הבית דופק את כל החיילים. כוס־קפה עולה 250 לירות, 600 לירות עולה פיצה, ו־300 לירות חומוס בפיתה." אחר הוסיף: „ב־סטקיית מאש ודה־דה קורעים את החיילים. הם מוכרים בירה מהח־בית ב־30 שקל."

הגיב על כך תושב קריית־שמו־נה: „אנשים הפסידו כל־כך הרבה כסף בתקופת הקטיושות, שזה לא גורא שמעלים קצת מחירים עכ־שיו. חייל הוא לא קדוש. מה ש־עושים לתייר, מותר לעשות ל־חייל. מי שבאמת מפקיע מחירים, אלה הדוכנים שצצו ליד מרכזיית־הטלפונים שממנה החיילים מת־קשרים הביתה בחינם."

הרחבה ליד מרכזיית־הטלפונים הומה חיילים. כולם מתקשרים הביתה. רוכלים שונים מציעים תירס, גלידה ושתייה. קשה לפקח על המחירים. החייל העייף מש־לם כל סכום שנדרש ממנו.

שם סיפרו החיילים שהם שילמו 200 לירות עבור גלידה, 300 עבור בקבוק שתיה קלה, חומוס בצלחת עלה להם 450 לירות. „יש פה הר־בה בעלי עסקים, שמבקשים דול־רים על האוכל. הם כבר לא מדב־רים בכסף ישראלי. חושבים ש־חזרנו מלבנון עם דולרים"

לעומת זאת סיפר חנניה אלון מקריית־שמונה: „קניתי ארבעה ארגזי תירס. חיממתי ארבע שעות. יצא 200 חתיכות. וחילקתי את זה לחיילים. למי שאין מצפון ומנצל את המצב, אז יש אלוהים למעלה, והוא כבר ישלם על זה."

דרכי אדם

סל בבית־המישפט

שחקן הכדורסל נהג במשך שנתיים בלי רשיון נהיגה וטוען שכלל לא ידע על כך.

גבר ענק ושחור נכנס לבית־המישפט לתעבורה בתל־אביב ו־התיישב ביאוש על אחד הספסלים. השוטרים, שעמדו בפתח אולם ה־מעצרים, נעמדו בתור כדי לזכות בחתימתו של כוכב הכדורסל אולסי פרי.

אך פרי המשיך לשבת, מדוכא. עורך הדין בן־ציון באיער שעבר במיסדרון ניגש אליו, הסתודד עימו לרגע, ואז מיהר עם לקוחו החדש לאולם המישפטים שבו ישב השופט נתנאל ברנר.

הסתבר שלילה לפני כן הגיעו לדירתו של פרי שוטרים עם צו מעצר שהוצא נגדו בפקודת בית־המשפט.

נהיגה בלי רשיון. הפרשה התחילה באפריל 1980. פרי נתפס על־ידי שוטרת תנועה כשהוא נכ־נס באין־כניסה. השוטרת ביקשה ממנו את רשיון הנהיגה, אך לפרי לא היה רשיון. היא הסתפקה ב־רישום דו"ח.

פרי היה צריך להתייצב כחוד־שיים לאחר מכן בבית־המישפט לתעבורה, אך לא התייצב. השופט נתנאל ברנר הטיל עליו קנס של 1000 שקל, ופסל את רשיון הנהי־גה של פרי לתקופה של שנה. כמו כן קבע השופט שאם לא יש־לם פרי את הקנס יהיה צפוי לער־נש מאסר של 10 ימים.

אולסי פרי לא התייצב בבית־המישפט כדי להסקיד את רשיון הנהיגה שלו ולא שילם את הקנס. ביוני 1980 הוציא נגדו בית־המיש־פט פקודת מעצר, שנשלחה לבי־תו.

פרי לא הגיב על פקודת המע־צר. בדיעבד הוא טוען שאת פקו־דת־המעצר שנשלחה לביתו קיב־לה חברתו, הדוגמנית תמי בן־עמי. היא אשר חתמה על טופס הדואר הרשום שצורף לפקודה, אך לטענתו לא סיפרה לו על כך.

פרי המשיך לנהוג בריכבו כ־אילו לא אירע דבר. בית־המישפט ציווה על מישטרת־ישראל לבצע את החלטת השופט ולעצור את פרי.

לא ידע. הפעם, כשהשוטרים הגיעו לדירתו בלילה עם צו־מע־צר, החליט פרי שהעניין רציני, ולמחרת בבוקר התייצב בבית־המישפט לתעבורה. לפני השופט ברנר הוא טען שכלל לא ידע ש־נשפט. אולם במהלך הדיון התב־רר דבר נוסף, חמור אף יותר. הס־תבר שביום שבו נעצר על־ידי השוטרת כשהוא פונה לרחוב ש־הכניסה אליו אסורה לא היה לו כלל רשיון. פרי נהג אז ברשיון זמני, שתוקפו פג כחודש וחצי לפ־ני אותו תאריך.

למרות זאת, ביקש פרי מהשו־פט לבטל את הצו הקודם שלו, שלפיו נשלל רשיונו לתקופה של שנה, והבטיח לשלם את הקנס שהגיע אז לסכום של 1600 שקל. לאחר שהתובעת המישפטית לא גילתה התנגדות לבקשה, השופט נעתר.

צנזורה

Musae non silent

המשורר דויד אבידן הציל את כבודה של ישראל בכינוס משוררים בינלאומי.

העיתונות ההולנדית לא פסקה מלדווח על מעשי צה"ל בלבנון. אירוע אחד שהתרחש בימי המיל־חמה, דווקא ברוטרדם, הוכיח כי גם ברעום התותחים המוזות לא תמיד שותקות. העלה ללא־ספק את קרנה של ישראל כשהציג אר־תה באור שפוי.

המשורר דויד אבידן ייצג את ישראל בפסטיבל השירה הבינ־לאומי, בהשתתפות גדולי המשו־ררים בעולם. ביוזמתו חתמו מר־בית המשתתפים על הצהרה נגד הצנזורה במקומות שונים בעולם.

אבידן הסביר לבאי־הכנס שיש כיום חשיבות בינלאומית להצהרה מסוג זה, מכיוון שיש גידול בצנ־זורה ממשלתית או אחרת, המסכ־נת לא רק את חופש־הביטוי אלא גם זכויות לגסימיות אחרות, כמו, למשל, חופש־התנועה.

500 משוררים. אבידן, המו־דע לצנזורה בארץ ולפגיעה שפוג־עים השילטונות הישראליים באנ־שי רוח בשטחים הכבושים ואף ב־תוך גבולות הקו הירוק נאלץ לע־מול קשה כדי לשכנע את עמיתיו ונעזר לצורך כך במשורר האנגלי הקשיש, סטאפן ספנדר, המנהל כבר שנים תיעוד של מיקרי צנ־זורה.

בקרוב יופצו שאלונים ל־500 המשוררים החשובים בעולם, ש־בהם הם יתבקשו לציין מיקרים של צנזורה שפגעה בהם, או ב־אחרים, בארצם.

כאשר יתפרסם הדו"ח הבינלאו־מי על מצב הצנזורה במדינות רבות בעולם, העובדה שהיתה זו יוזמה של משורר ישראלי תוכיח שלא כל הישראלים מסכימים למעשי ממשלת הליכוד.

סמים

שוטר חברותי

אחרי קניית הסם עישן השוטר המוסווה סמים עם הסוחרים וביקה איתם.

מאז החלה המישטרה להשתמש בשוטרים מוסווים כדי לגלות סו־חרי־סמים, נשמעים סיפורים מוז־רים בבית־המישפט. השוטרים ה־נסתרים משתדלים לקנות את אמו־נם של המשתמשים ושל סוחרי הסמים, כדי לגלות כמה שיותר ולהשיג נגדם ראיות. לשם כך הם מתנהגים בעצמם כפי שנהוג ב־חברה זו, כאשר הם נחשפים לב־סוף ומעשיהם מתגלים בבית־המישפט. מעוררים הסניגורים שא־לות רבות לגבי מהימנותם.

„כיצד אפשר לסמוך על עדות של שוטר מוסווה, שאחרי העיס־קה מיהר לביתו של המתווך, בי־קש ממנו חתיכת חשיש, עישן איתו בצוותא, ואחר־כך חזר לתח־נה ומילא דו"ח על האירוע?" שאל עורך־הדין יעקב קנטי, ש־הגן על דויד אליהו. עורך־הדין טען כי מרשו אינו סוחר סמים, אך מכיוון שנתנו לו כסף וביקשו ממנו להשיג עבורם מנת חשיש, עשה זאת באופן חד־פעמי.

שוטר מסומם? „זוהי דב־קות מוגזמת במטרה," ציין הסני־גור, והוסיף: „אחרי שסיים ה־שוטר את תפקידו, היה עליו להס־תלק מן המקום, ולא להתלוות ל־עבריינים ולעשן איתם חשיש. כי־צד נוכל לדעת אם עדותו שנית־נה מייד אחרי עישון סמים היא מהימנה?"

אך התובעת הד"ר דרורה פלפל, אשר ביקשה את מעצרו של אל־יהו עד תום ההליכים, אמרה ל־שופט, עמוס זמיר, כי „זהו נס־יון להסיל בוץ בשוטר שהסתכן וירד למחתרת למשך שלושה חו־דשים כדי לאסוף מידע על עבר־ייני סמים."

ואומנם, בית־המישפט קיבל את ההסבר ועצר את אליהו עד תום ההליכים, על סמך עדותו של ה־שוטר שעישן איתו חשיש.

נאשם פרי
השופט נעתר

מכתבים

שלוש מילחמות בדור

הירהורים נוגים על מה שצופן לנו העתיד.

כשראיתי את התמונות שהגיעו מן החזית על מילחמת הלבנון, את פיטריות העשן, את הבתים ההרו־סים, את הטנקים השרופים, ה־שבויים וכל היתר, אמרתי לעצמי

פיטריות עשן במילחמה
תמיד אותן תמונות

שאין צורך בעצם לשלוח צלמים לחזית, כי אותן תמונות בדיוק היו במילחמה הקודמת, מילחמת יום־הכיפורים. ואז נזכרתי שכך חשב־תי גם כשראיתי את התמונות מ־מילחמת יום־הכיפורים. הרי אותן תמונות היו גם במילחמת ששת הימים!

האין זה מוזר, שבחוקיות משו־נה, בכל תשע עד אחת עשרה שנים יש מילחמה שישראל מעור־בת בה במיזרח התיכון, ממוצע נאה של שלוש מילחמות בדור? את מי משרתות המילחמות הללו? מי מעוניין בהן? מי מרוויח מהן?

ועוד שאלה: עד מתי נהיה אנו בשר התותחים, מוכנים להפסיד תמיד, בכל המילחמות, את היקר לנו מכל, חיינו, חיי קרובינו וידי־דינו?

צביה שיינמן, תל־אביב

● ● ●

שערות על הפנים

תקורא טוען שראש־הממ־שלה גורם בושה לישראל.

בכל יום כשאני נזכר שמנחם בגין הוא ראש־הממשלה של ממ־

מנחיג ערפאת
שערות על הפנים

שלת ישראל, ממלאת אותי בושה עמוקה. מה יחשוב עלינו העולם? מנחם בגין מתאר את יאסר ער־פאת כמו „זה עם השערות על הפנים", וזוכה לצחקוקי הסכמה מספסלי הליכוד והמערך. אכן, הוא יודע מהי רמת ההומור ש־מתאימה להם. אפשר לחשוב על ערפאת מה שרוצים, אך עד כמה שידוע לי הוא לא תיאר מעולם את בגין כמו „זה הצולע והמיש־קפופר עם השומה על הסנטר". ככל שתהיה רמתו של ערפאת ירודה, לרמה של בגין הוא עדיין לא הגיע.

שמואל רמתי, תל־אביב

● ● ●

לא מביא חזעלת

חייל המילואים נגד „העו־לם הזה" 2337.

הגיליון מאכזב, מדכא, ולא מביא כבוד, במיוחד בתקופה קשה זו לעם ישראל. אתם עשיתם

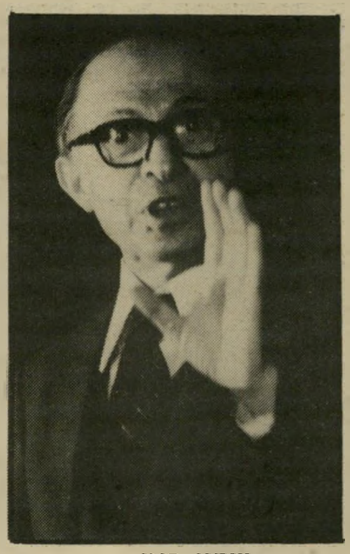

מנחיג בגין
צולע ומשקפופר

את ההיפך מהדרוש — הבאתם רק את הדברים השחורים והמכאיבים, וזה כמובן לא מביא תועלת ללב הלוחמים שבחזית ולתושבים שב־עורף. פשוט הכזבתם את חיילי צה"ל.

אמנון טרכלסי, אי־שם

● ● ●

סכרין, לא רשל

איש המילואים שמע את דברי שר־הביטחון שחסת־מך על דברי חייל אלמוני שכינה את העיתונות „רעל".

אצלנו ביחידה לא יודעים איסה

(המשך בעמוד 24)

אורין ©

אורין
ביזרא אורין B.Des.
גרפיקה ופירסום בדפוס · GRAPHICS & PUBLICATIONS · URIAN
רח' לבונטין 7, תל־אביב 65111 · טל. 623614-03 · Tel.03-623614 · 7 Levontin st. Tel-Aviv 65111

גם בחודשי הקיץ

אני רוקדת בסטודיו "B"

ג'אז * מחול אירובי

ארלוזורוב 80 ת"א 237026 ניהול - אבי פאנק

מטעמים מובנים לא ניתן לפרסם
מודעה זו בעתון מסוים!
קוראי העתון ההוא אינם יודעים את האמת.

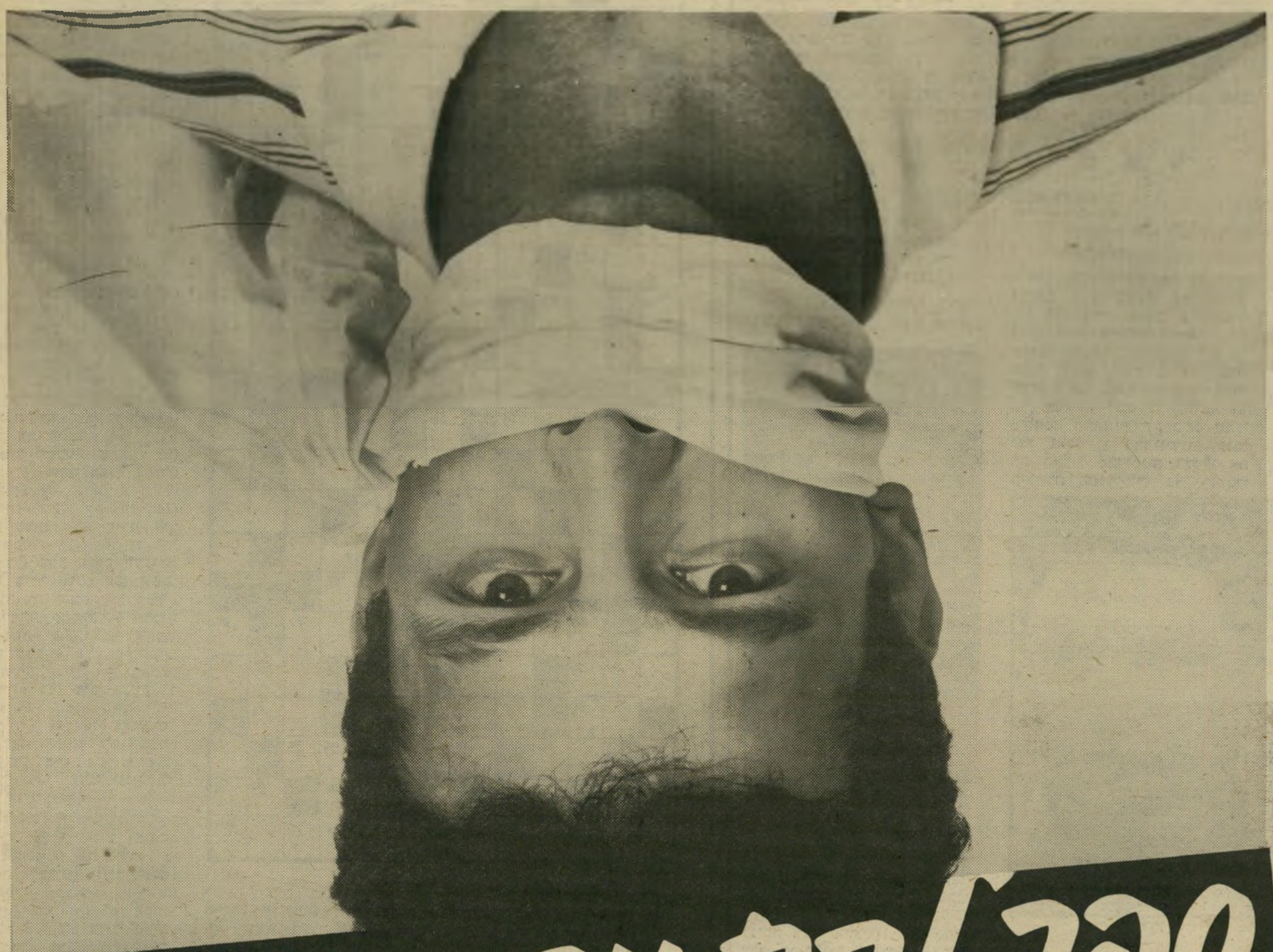

ספר להם את האמת!

הלוח החדש הוא הנפוץ ביותר במדינה:

עובדה: מודעה אחת למכירת רכב המתפרסמת בגוש דן מופצת באמצעות "מעריב", "הארץ", "ג'רוזלם פוסט" ו"העיר" ב־540.000 עותקים, ומלבדם לכל בעל טלפון באמצעות המחשבו

הלוח החדש מגיע גם לקוראי ידיעות אחרונות:

עובדה — ה"לוח החדש" מגיע גם לקוראי "ידיעות אחרונות" באמצעות עתון גוש דן "העיר" ובאמצעות עתון ירושלים "כל העיר". עתונים אלה מופצים במאות אלפי עותקים.

המפרסמים הגדולים מעדיפים לפרסם מודעות דרושים בלוח החדש:

עובדה: מה־1.4.82 התפרסמו במדורי ה"דרושים" ב"לוח החדש" 1450 אינטש יותר מאשר בלוח האחר.

הלוח החדש עובד טוב יותר:

נסיון מצטבר ותגובות הציבור מוכיחים ש"הלוח החדש" עובד טוב יותר. עובדה: רק אנשים שפרסמו ב"לוח החדש" הביעו דעתם על הצלחת הלוח (בסידרת מודעות "הטלפון לא הפסיק לצלצל"). הלוח האחר שותק — מדוע?

הלוח החדש

מודעה אחת שלך מגיעה לכל אדם במדינה

תשבץ העולם הזה 2340

מאת **אביגיל ינאי**

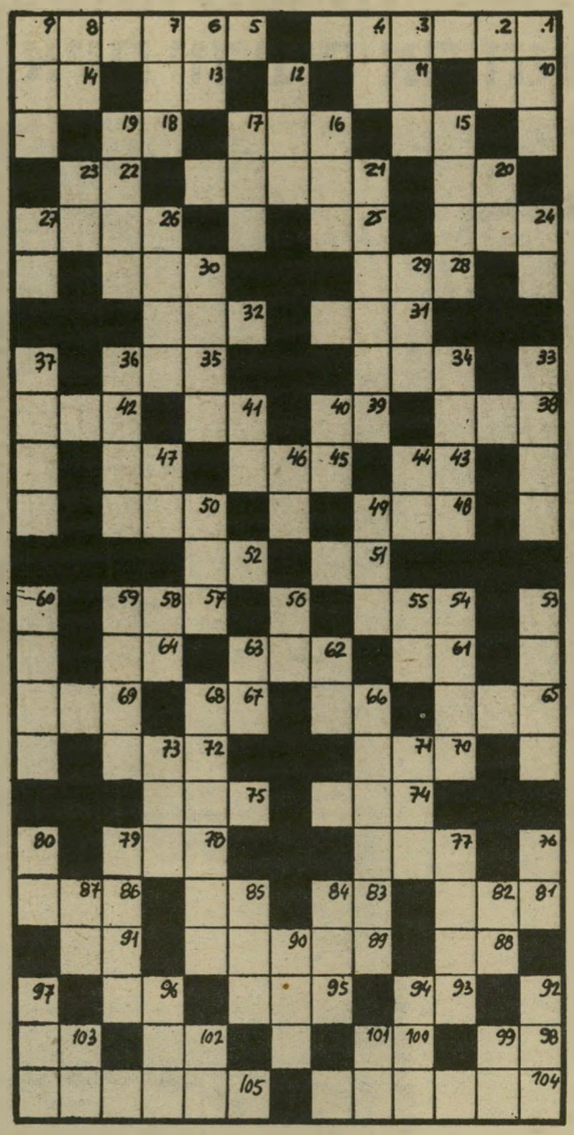

מאוזן:

1) יחידת פשיטה; 5) ב־השאלה — מקום להסתגרות הרחק מבעיות העולם (2,4); 10) רוב של רוב; 11) אבן שיש משובח; 13) הוראה; 24) מאחור; 15) מזון חירום; 16) חבטת שבלי תבואה; 18) הוא ניצל מהמבול; 20) תפר; 21) קביעת טיב הדבר; 22) צייר; 24) קבוצת אנשים ה־עוסקים בדבר משותף; 25) איבר בגופנו; 26) כספים, מחיר; 28) מגן, צנה; 30) גס; 31) פרסה; 32) גבול מסעו של משה אל הארץ; 34) צורה; 35) באור פסוקי התנ"ך בהרחבה ותוספת; 38) ארץ דרום־אמריקאית; 39) קי־נה; 41) בהשאלה — פתח, חלל; 42) אחד הנביאים; 43) אחוריים; 45) אלמוות; 47) גזע של אילן גזור לחתיכות; 48) הפסקה, חשך; 50) המלאך הקסגור; 51) מן השינויים שבפינו; 52) שניים; 54) גוש שלא השלמה תבניתו; 57) אחת מאבני החושן; 61) ידיד; 62) הפסיק את הקשר; 64) דרך; 65) אחד משבטי ישראל; 66) הגיע; 67) מקום מבדל באולם תיאטרון; 69) אדום עז; 70) התנגדות; 72) קיפץ; 74) כביר, עצום; 75) סירת עור אסקימוסית; 77) פטריות רק־בון; 78) צבע אדום לצביעת קירות בימי קדם; 81) השמ־דה; 83) יום שמחה; 85) גוף; 86) הישווה, המשיל; 88) דמות מטושטשת; 89) אחת מתוצ־אותיה המרות של המילחמה; 91) יחידת המידה של ההספק החשמלי; 93) עיסה קמח ל־אפיה; 95) רצח, מוות; 96) משתחווה; 98) כלי לנוזלים; 100) לאום; 102) שש ושמח; 103) שק מלא נוצות; 104) כנסייה; 105) הדבר נוגע לי, אינני אדיש (2,4).

מאונך:

1) וו; 2) קרס; 3) מוהר; 4) אם הפנינה; 6) ציצוץ; 7) קידומת לספרדי רם מעלה; 8) תפקיד צבאי; 9) צמח בראשית צמיחתו; 12) חילופי דברים; 15) גיא מוקף הרים; 16) שנאה, ריב; 17) מגלב; שם עיר בימי המקרא, „ויכו אותם עד..." (דברים א' מ"ד); 20) סימן; 21) כינויי הספרותי של ז. ז בוטינסקי; 23) מכיין; 24) כנף; 26) צירייה; 27) עלוב; 29) גיפוף; 30) האחרון שבמבצעי מלחמת השחרור; 33) עליית גבורה; 34) רש־רוש; 36) רברבן; 37) גשר לשעת חירום; 40) כסף במזרח הרחוק; 41) מוקש; 44) מטייל; 46) סדרת בעלי חיים ממש' הזוחלים; 47) קולמוס; 55) גחלת כבויה; 56) אמונה; 58) כינוי מליצי לשמים; 59) ידי־עה, הבנה; 60) התרשמות עמוקה; 62) חצי מבושל; 63) נצחון; 66) השקע שמתחת לאצילי הידיים; 68) שוויון־נפש; 71) בהשאלה — כיסוי־פים לדבר־מה; 73) איסוף עוללות בכרם; 76) קומפוזיטור, אחד משלושה הב'; 77) משורר ישראלי (3,1); 79) ששחי; 80) בסולם התוים; 82) שובב; 83) המשורר הגרמני הגדול, יוצרו של „פאוסט"; 85) זה שנלחם עם מגוג; 87) מצב במשחק המלכים; 90) אל ה־מלחמה; 92) מבצר חרב סמוך למעיינות ראש־העין; 94) הישג במשחק כדורגל; 96) חימה; 97) מרי; 99) עדה, סיעה; 101) כורת ערלה; 102) אביון; 103) הסכום הכללי.

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים: ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יוגי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול,
צביעה, פסים, סיפול פנים, איפור,
הוצאת שיער בשעווה
* מגוון רחב *
מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל־אביב יורדת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת־גן הרצל 86 מול בנין אואזים "סלון אוה"

העסק הנבחר 1982

מכתבים

(המשך מעמוד 22)

הסתובב השר אריאל שרון עד ש־מצא את החייל שלו, שכיבה את ה־עיתונות בשם „רעל". אצלנו הת־ייחסו לעיתונות שיצאה לאור ב־ימי המילחמה אחרת לגמרי, אם כי לא בצורה חיובית יותר: כמו אל סכרין, ממתיק מלאכותי בעל טעם מגעיל למדי. כל הכתבות המלוקקות הללו, עם המילים ה־גדולות, וכל הפרשנויות החמק־מקות גרמו לנו ממש בחילה, והן הציפו את העיתונות.

העולם הזה היה היוצא מן הכלל היחיד, שביטא את דעתם של רבים מאוד מן החיילים בחזית, ועל־כך כל הכבוד.

יגאל פוקס, אי־שם

● ● ●

סחירה בולטת

מי אומר את האמת — הח"כ אימרי רון או „ה־עולם הזה" (2337)?

היום (17.6.82) קראתי בהארץ ובשאר העיתונים את התיאור

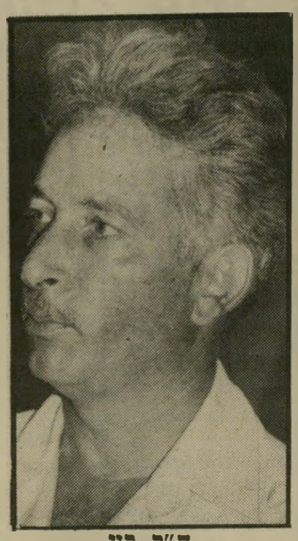

ח"כ רון
איגוף מימין

הבא של ח"כ אימרי רון על הקר־בות בצידון, לשם המחשת המע־שים ההומניים של צה"ל, כדבריו: „תחילה ניסה צה"ל להימנע מ־כניסה לצור ולצידון, אבל הדבר עלה בקורבנות יקרים, ואז שונ־תה ההוראה."

והנה, אתמול קראתי בהעולם הזה, בכתבה שנשאה את הכותרת מילחמה, תיאור הפוך לחלוטין, מפרי עתן של הכתבות שליוו את הכוח הפורץ לתוך צידון: „ה־קרב על צידון בעיצומו. צה"ל לא שיער שהלחימה של הפלסטינים תהיה כל־כך עקשנית. אז עדיין לא התבקשו תושבי העיר לעזוב את בתיהם ולעבור אל שפת ה־ים..." (עובדה שלא הוזכרה על־ידי שום עיתון אחר — כל הכ־בוד!)

ברור שהתיאורים סותרים זה את זה, ולא מצאתי אפילו בתי־אורים „הרישמיים" שום אישור לדברי הח"כ רון. נראה לי ש־חשוב מאוד הוא שתחזרו לעניין הזה, כי הסכנה של קיבוצניקים המאגפים את שרון מימין היא אפילו גדולה יותר מסכנתו של שרון עצמו.

ישראל שחק, ירושלים

● ● ●

היעד - פירוק החימוש

ישראל צריכה להגדיר מ־חדש את מטרות המילח־מה.

תיטיב ישראל לעשות אם תס־תלק בהקדם מהצעת 40 הקילומט־רים המפורזים בגבול הצפון. ב־שוק הנשק העולמי יש כלי נשק שהם מעבר לטווח זה, ואפשר לר־כוש אותם בלי בעיות. אם כבר נעשה מאמץ כה גדול לשפר את ביטחונה של ישראל, יש לכוון את תוצאותיו למטרות חיוביות לטווח הארוך. המטרה העיקרית היא: פי־רוק החימוש. בלי זה תעבור ה־מילחמה לאסטרטגיה של טילים מרחיקי־טווח ביבשה, בים ובאוויר.

אין להשאיר את ביטחון העתיד רק בידי מדינאים. ביטחון העתיד הוא בראש ובראשונה פירוק ה־חימוש, ולכך יש לכוון את מירב המאמצים הלאומיים.

עמי לבנה, עין־חרוד מאוחד

● ● ●

כמו תאציר

הכלכלה היא המשכה של המדיניות.

אכן, ממשלה מתואמת מאוד יש למנחם בגין. בשעה ששר־הביט־חון שלו עורך התקפה על לבנון, עורך יורם ארידור התקפה על שכרם של החיילים המגוייסים ב־חזית, ורוצה לקצץ בו עוד ועוד. לפעמים אני מוצא את עצמי מהר־הר, אם לא לשם כך נערכה ה־מילחמה הזאת, בדיוק כשם שהג־נרל גאלטיירי מארגנטינה והגב־רת תאצ'ר מבריטניה בישלו את מילחמת הפוקלנדים כדי שיוכלו

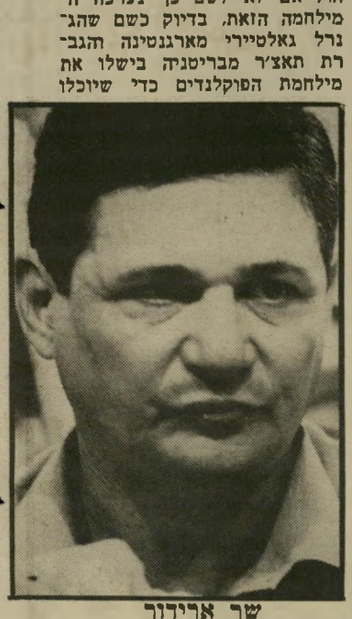

שר ארידור
המשך המילחמה

להתמיד בגזירות הכלכליות שהם מטילים על עמיהם.

ויקטור נחומי, חיפה

● ● ●

20 שנה אחורה

המדינה הפלסטינית מתה בחודש השמיני להריון, טוען הקורא.

אבו־עמאר ושות', עם הפגזים והקטיושות, הזמין את צבא־הגנה־לישראל ללבנון באמרו: „אנו מחכים לכם, אהלן וסהלן!" וב־תורה שבעל פה העברית כתוב על האורח „כל מה שבעל־הבית אומר — עשה, מלבד ,צא'!" וימלא רפול את האיסור של יציאה!

אני כתבתי קצידות (אודות או שירי־תהילה) למדינת פלסטין ב־ערבית ספרותית ואבו־עמאר ו־שות' רוקנו אותם מתוכנם — הם החזירו את שעון מדינת פלסטין 20 שנה אחורה ואמרו לי ערבים ישראליים בלוד ובאקה־אל־גר־בניה: „לא, 50 שנה!"

הד"ר עיצאם סרטאווי נפגש ב־אירופה עם מנהיגי שלום ישראלים ודיבר על הכרה הדדית, ומה עשו החכמים במיפקדה? אמרו לעי־צאם: „סתום פיך וחזור מייד ל־

(המשך בעמוד 26)

"אני מתקן את כל סוגי הטלוויזיות.

...את בלאופונקט, אני רק מוכר".

דוגר

הגיע!
וידיאו-טייפ
בלאופונקט

"כטכנאי אלקטרוניקה ותיק, אני מחזיק מעבדה משוכללת, שם אני עורך היכרות עם החלקים הפנימיים של כל סוגי הטלוויזיות — פרט לאחת, בלאופונקט, אותה אני מכיר בעיקר מבחוץ — היא פשוט לא רוצה להתקלקל. זאת הסיבה שאני מעדיף למכור את בלאופונקט יותר מכל טלוויזיה אחרת."

בועז שירותי טלוויזיה,
החנות והמעבדה: רח' בורוכוב 24, רעננה.

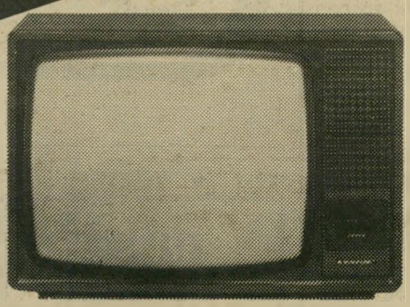

TEDELEX

בלאופונקט-בכל מחיר.

היבואן הבלעדי: טרכף יבוא בע"מ, רח' בוגרשוב 70, תל-אביב.

BLAUPUNKT

עצרתי לטרמפיסטית בצומת כביש החוף
היא פתחה את הדלת, הביטה סביב,
ולפני שהספיקה לסרוק את הנוף
היא אמרה: "יש פה ריח נפלא, של אביב"
הטריק פשוט וגלוי —
אצלי במכונית "עץ הפלא" תלוי.

להשיג בריחות שונים,
בחנויות לאביזרי רכב ורשתות השיווק.
היבואן: אוטו־פרט, 03-331863

העסק הנבחר 1980/81/82
בחסות משרד המסחר והתעשיה

רעים למטרת נישואין
שרות הוגן, יחס אישי ומסור,
אמינות ומספר חתונות רב.
20 שנות נסיון והצלחה!
תל אביב בן יהודה 58 טל. 03-282932

Roberto
קולקציית חיל
Italy-Style
צרני ויבואני
נצות לגברים
בסטייל
איטלקי
עשרות דגמים
בעלי חנויות בלבד
ת"א, רח' לוינסקי 24
טל. 820635

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים
(ג'וקים), תולעי עץ, חרקי
ספרים ובגדים.
דרמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 790114-5-6 רש' מס' 21 עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי רמערכ
• שרות ת.ד
ללא תשלום
• מכבדים
כרטיסי אשראי
פרסום
אידיאל
אבן גבירול 100
טל:
227110

בעיות
ולבטים
בחיי המין
מאת
ד"ר **מרדכי זידמן**
הוצאת רשפים

האחים חקק עם משה דיין
מעשה שהכאיב לרבים

מכתבים

(המשך מעמוד 24)

ביירות." ועיצאם חייל ממושמע — סתם פיו וחזר וגם זה החזיר את שעון מדינת פלסטין כמה שנים לאחור.

בלי הכרה הדדית לעולם לא תי־כון מדינה פלסטינית!

אשב שיבעה על מדינת פלסטין אשר מתה בחודש השמיני להריון — אבל אני מאמין בתחית־המתים, אם ילכו בדרך הנכונה.

ההתאבדות אסורה בכל הדתות.

המסור: אבו איסכנדר (צבי גיליאון), תל־אביב

● ● ●

מבצע חורבן הגליל

קיבוצניקית מהצפון נגד המילחמה.

במשך שנים נקטה ישראל מדי־ניות של דיכוי, גזל־אדמות והת־עללות באוכלוסיית הגדה המער־בית ורצועת עזה, תוך הבהרה שחלקי ארץ אלה יישארו לעד חלק של „ארץ ישראל השלמה." לכך הוסיפה ישראל גם הפ־צות־טירור על מחנות הפליטים ועל הכפרים בלבנון. כל אלה דח־פו את העם הפלסטיני לזרועות אש"ף, כי לא נתנו להם לבחור בין שתי אפשרויות: בין מאבק למען „פלסטין השלמה" ובין אפ־שרות להקים מדינה בגדה המער־בית וברצועת עזה, תוך יחסי־שלום עם ישראל, משולבת אולי בפדרציה עם ירדן, שבה אפשר יהיה גם לשקם את הפליטים.

לו ניתן להם לבחור, יש להניח שרוב הפלסטינים היו בוחרים ב־אפשרות השנייה. אך רעיונות „ארץ ישראל השלמה" ו„פלסטין השלמה" מצעידים את שני עמינו להשמדה הדדית, ולפיכך ברור ש־תחת כל איש אש"ף שייהרג יבוא אחר, וחיסול אש"ף יכול להיעשות רק על־ידי חיסול כל העם הפלס־טיני. אולי משום שלכך הם מתכוו־נים, מזהים אנשי ארץ ישראל ה־שלמה את הפלסטינים עם ימלק.

ובינתיים, מדברים כלי־התיקשו־רת על גירוש כל הפלסטינים מ־מולדתם. אך רק אדם חסר כל תבונה ומוסר יכול להאמין שאפ־שרי הוא חיסול העם הפלסטיני — שהוא התנאי לחיסול אש"ף.

אין ערך להשמדת הנשק של אש"ף ושל הסורים, כי אין בידנו לחסל את המקור לנשק זה; על־ידי פלישתנו ללבנון, והרס כפריה ועיירותיה, הוספנו גם חלק מבני העם הלבנוני על שונאינו, וזהו שיא האבסורד במילחמה הזאת.

אין ספק שהממשלה הזאת, ועי־מה רוב העם, מתקרבים אל תהום שאין חזרה ממנה, והמצער ביותר הוא שגם כמה גופים שדיברו נגד פלישה ללבנון, בטענה הנכונה ש־לבעיית אש"ף אין פתרון צבאי כי אם מדיני, התקפלו ברובם למר־המכוערים ביותר שלכם הוא ניצול אבלה של אם שכולה לתמיכה ב־דיעותיכם. האם חשבתם כיצד הייתם מקבלים ניצול ציני כזה ממתנגדיכם?

מי שמרשה לעצמו לצאת ל־מילחמה רק כשגבו לקיר, ובזמן שבחר אוייבו, ימצא עצמו נלחם תמיד כשגבו לקיר. לנו, תודה לאל, קרה הדבר רק במילחמת ה־שיחרור (שבה נפלו כ־6000 ישר־אלים) ובמילחמת יום־הכיפורים (שבה נפלו יותר מ־2000 ישראלים). פירושים מיותרים.

עמית קרני, ערד

● ● ●

הגב אל הקיר

הקורא מוחה נגד פירסום דבריה של רעיה הרניק („העולם הזה" 2337).

אחד מגילויי הטירור המילולי אה „נצחוננו", ולמראה ההרס וה־חורבן שחוללנו בלבנון.

רבקה תל, קיבוץ עמיר

● ● ●

הכוחל היקר

נגד דבריו של אודי דיין בגנות אביו.

גם לך בנים, אודי, וחבל שתא־וות־הכסף העבירה אותך על מיצ־וות כיבוד־אב. חכמינו אמרו: „כיוון שנפל כותלו של כרם, מייד חרב כל הכרם כולו." אתה פגעת בכותל היקר למישפחתך, לכל מישפחה — דמות האב. מה יאמרו עליך בניך? אילו ערכים תנחיל להם?

המעשה שלך מזכיר לנו מימרה ישנה מן התלמוד: „נטוש נבלתא בשוקא ושקול אגרא ולא תימא גברא רבא אנא." (כלומר: פשוט גבלה בשוק וקבל שכר ואל תאמר: אדם גדול אני).

המעשה שלך הכאיב לרבים. אנו זוכרים כיצד במאי 77' הת־ארגנו רבים למנוע מאביך לקבל עליו את תפקיד שר־החוץ. ראינו עד כמה הוא נרדף, והחלטנו לה־קים אז את אלע"ד (אורחים למען דיין). כשפגשנו אותו ביולי 77' שאל אותנו מייד: „מדוע הקמתם ועד ציבורי למעני?" השבנו גלר־יות: הרגשנו כי אתה נרדף ולא יכולנו לעמוד מנגד כשקמים לע־שות מסע־צלב נגדך. אנו מאמינים שיש לך עוד מה לתרום למדינת ישראל."

גם אנו התאכזבנו ממשה דיין וביקרנו אותו אחרי הסכמי קמפ־דייוויד. אבל הבינונו: משה דיין נשאר נאמן למשה דיין.

עצור רגע, חשוב ושקול: אולי ראוי שתוסיף לספרך פרק של חרטה? נכון, זה דורש קצת אומץ. אבל, האמן לנו, רבים יבינו זאת. גם בניך.

הרצל ובלפור חקק, ירושלים

● ● ●

הלך, איך הלך

הקוראת כותבת שיר הס־פד על חבר שחזר בתשובה.

קוראת רבינוביץ
יד ראשונה

הלך לאבדון עוד חבר / שהלך כל הזמן בשאלה / ולבסוף חזר עם התשובה.

איך אפשר לתאר / את הבחור הזהוב והמתולתל / מלא החיים וחדוות היצירה / כ„רבייר" שחור עם גבירתו החסודה / שהשיג ב„שידך" מיד ראשונה / יושב על ספסל / כשאפו תקוע בספר חכם / בעל דפים מצהיבים עם ריח קדושה.

שלא לדבר, שבמקום שיחת רעים עליזה / יפיק פיו מרגליות ופנינה / מחכמינו ז"ל זיכרונם לברכה / ובמקום לערוך ארוחת שחיתות נחמדה / יבדוק אם הבשר עבר הכשרה.

לבנה רבינוביץ, תל־אביב

לא שגר"ד

לפני כמה חודשים נכתב ב„תשקיף העולם הזה" (2323) שמעמדו של ח"כ מאיר כהן בחיפה הת־ערער).

לא התייחסתי לידיעה זו ברצי־נות, אולם לידיעתכם — ואולי להפתעתכם — הריני להודיעכם,

ח"כ כהן
לא התערער

כי בבחירות שנתקיימו למועצת סניף תנועת־חרות בחיפה, הרשי־מה שהומלצה על־ידי זכתה ב־69 מתוך 71 חברי־המועצה. האם יהיה לכם האומץ להודיע על טעותכם בתשקיפכם? מעמדי לא התערער, אלא התחזק בסניף תנועת־חרות בחיפה.

איך נאמר — צוחק מי שצוחק אחרון.

ח"כ מאיר כהן, חיפה

● ● ●

כולם הת רוצים

הקוראת שמעה ברדיו ש־השר דויד לוי נפגש עם בני בלבנון, ואפילו הצטלם איתו למזכרת.

אני שואלת: האם לכל החיילים שלנו באי־שם אין אבות? כאלה שהיו רוצים לפגוש בילדם? שזה שבועיים אנו דואגים ומתפללים לשלומם? האם בגלל היותו שר הוא עדיף?

בת־עמי ישראלי, מגדיאל

יום יבוא
וכל חברות הבניה יבנו כך

★ ג'אקוזי נחשב בארץ ובעולם כולו כמותרות בתחום הדיור.
אצל אברהם גינדי נעשה הג'אקוזי סטנדרט בסיסי ומקובל להנאת רוכשי הדירות.

★ ג'אקוזי — אמבטיה מיוחדת המעניקה עיסוי מרענן ובריא על ידי זרמים תת מימיים.

גן הברושים
דירה לנצח מלומנים
בלב הירוק של ראשון לציון

בלבה של שכונת היוקרה — שכונת אברמוביץ, הולך וצומח פרוייקט מגורים חדשני ומרהיב של אברהם גינדי-"גן הברושים", 5 חדרים, 2 מפלסים, 7 דונם גן.
בשכונה המעניקה שרותים ציבוריים וקהילתיים מעולים, מרכז מסחרי וקירבה אל הכביש לת"א עומד הבית הבא שלך. הוא נבנה על פי הסטנדרטים הגבוהים ביותר, משקיף למרחבי "גן הברושים" וטובל במשטחי דשא, עצים ופינות חמד המשתרעים על פני 7 דונם. מראה עוצר נשימה. בוא אל הלב הירוק של ראשון לציון — אל גבעת "גן הברושים".

מה תקבל כדייר בגן הברושים?

★ ג'אקוזי.
★ טלוויזיה במעגל סגור לזיהוי מושלם של אורחיך.
★ 3 כיווני אויר לכל דירה.
★ דירות דו מפלסיות.
★ חדר ארונות.
★ 2 חדרי רחצה עם ריצוף קרמיקה.
★ ארונות מטבח בסגנון אמריקני (6.80 מטר רץ).
★ שיש גרניט איטלקי.
★ מרצפות שיש גדולות בסלון (3 דוגמאות לבחירה).
★ שטיחים מקיר לקיר בחדרי השינה.
★ אפשרות 2 כניסות לכל דירה (מתאים לרופא או לבעל מקצוע חופשי).
★ לובי מפואר עם חדר מדרגות רחב במיוחד.
★ חדר תרבות וספורט הכולל ציוד ומכשירים.
★ תאורה דקורטיבית בחזית.

כיצד תרכוש דירה בגן הברושים

★ **ללא מחזמנים בשיטת TRADE-IN. אנו נקבל את דירתך הנוכחית במחיר מלא ונאפשר לך לגור בה עד שהדירה ב"גן הברושים" תהיה מוכנה**
★ **נסייע לך במשכנתאות עד 1,000,000 שקל.**

פתוח במוצאי שבת
לרגל המבצע יהיו משרדינו בתל אביב
וראשון לציון פתוחים במוצאי שבת
החל מצאת השבת

אברהם גינדי

תל־אביב ככר הסדינה ה' באייר 10 | **פתח־תקוה** חיים עוזר 28 | **רמת־השרון** סוקולוב 84 | **נתניה** הרצל 18 | **ראשון־לציון** הרצל 62

1982 | הבניה הטובה ביותר 1982 | 1982

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

מרים בנימיני

מזל החודש: סרטן

יחסי המזלות השונים למזון

מלאכת הבישול היא אמנות בפני עצמה. לא כל אחד מסוגל להצליח באמנות זו. לשם כך דרושים כישרונות מיוחדים. המזל שמצטיין בכך הוא מזל סרטן. הם נעזרים בדמיונם המפותח ובאהבתם לטרוח למען חברים, בני־משפחה או סועדים בתשלום. ברגישותם הם חשים מתי ולמי להכין מה. ובכל זאת, לא יזיק אם נזכיר להם במילים ספורות, מה אהוב על בני המזלות השונים. טעמים כאלה או אחרים והרגלי אכילה.

טלה כדרכו, אינו מהווה בעיה מיוחדת. הם כל כך עסוקים במירוץ אחר מטרה עכשווית, שאין הם מתפנים להקפיד מה נכנס לפיהם. העיקר שיהיו שבעים והאוכל מגוון.

שור: קודם כל יש להכיר את הרגליו. מה שאין הוא מכיר הוא לא טועם. הוא אוהב בעיקר מתוק. ואם לא מתוק, לפחות שיהיה נעים ולא משהו מהמם בחריפות או מרירות. נוסף לכך אסור להאיץ בו. הוא אוכל לאט מאוד ובהנאה מלאה.

תאומים: חבל על הטירחה, הוא לא אוהב ארוחות מסודרות. משהו פה ומשהו שם, העיקר שיהיה מוכן ומונח באיזה שהוא מקום, הוא כבר ישרת את עצמו. מה הוא מעדיף? מאכלים מוזרים, מתוקים ומלוחים בעת ובעונה אחת. לחם עם ריבה ועליו דג מלוח למשל, או בלינצ'ס רותח ובתוכו גלידה קרה.

סרטן: רגיש מאוד למזון, ויותר מכל רגישה ביטנו. הוא מעדיף מאכלי דגים או כל מאכל שקשור לים. הארוחה, כמובן, בשעות קבועות, נשכל המישפחה מסבה עימו לשולחן. הסרטן מכין בדרך־כלל יותר מזון מהדרוש. למרות אופיו החסכני, לעולם אינו תופס שאפשר להכין כמות קטנה. אולם בביתו החמים יש תמיד אורח בלתי צפוי שמאושר לסעוד את ליבו בעודפים.

אריה: מעדני מלכים על שולחן ערוך בצורה נאה, כלים יפים מעוטרים בקישוטי זהב ושרות מהיר ונעים. האריה מקפיד על הצורה שבה הארוחה מוגשת. מזון טעים שמראהו לא כל־כך אסתטי יגרום לו לאבד את תיאבונו ולוותר על הסעודה. אוכל סיני ויין משובח אהובים עליו יותר מכל.

בתולה: מזון שיהיה בריא ומזין. סלטים חיים, דיברי חלב וגבינות טריות, מעט מאוד בשר, ובעצם עדיף בלי בשר בכלל. הבטן שלו רגישה, כל דבר שמן או כבד גורם לו יסורים מאוחר יותר.

מאזניים: הם לא יודעים להחליט מה הם אוהבים. כדאי שהארוחה תוגש על־ידי אדם בעל כושר שיכנוע מעולה. הם אינם מפונקים, ומוכנים להתנסות בכל מאכל. חשוב להם רק שמישהו ישכנע אותם שהמזון אכן טעים.

עקרב: הוא נהנה מכל מאכל, כדאי רק להשגיח שהמזון יוכן מחומרים משובחים. מאכל שהכינו ממשהו שנשאר, אי־אפשר להגיש לו. בחוש הבילוש שלו הוא יגלה מייד, באיזה יום באיזו שעה ובאיזו צורה הוגש המאכל בפעם הקודמת.

קשת: מאכלים מוזרים, בלתי־שיגרתיים ובעיקר מאכלים לאומיים מעניינים אותו. חשוב שתוך כדי הארוחה הוא יפליג בעזרת דמיונו לארצות ותרבויות אחרות. יום אחד הוא יאכל אורז סיני בעזרת מקלות אכילה, ולמחרת פסטה איטלקית או איזה ממולא חריף בסיגנון מזרחי. טבח בעל דימיון יהנה לבשל עבורו.

גדי: הוא לא רגיל לחיים שלווים ונוחים. המסקנה — מה שהוא אוהב בעיקר זהו אוכל מלוח, חריף או מר. זה תואם את מה שהוא מכיר. שמרנות מאפיינת אותו, ומה שאמא הכינה זה תמיד הטוב ביותר. למה להסתבך, כדאי לברר קודם מה הוא מכיר. בדרך־כלל אין לו דרישות מיוחדות.

דלי: כל מה שאינו צפוי מתאים לו. אם אף אחד עוד לא העז לטעום מאכל כלשהו, הדלי מוכן לנסות. בשבילו זו הרפתקה נוספת והוא יידע איך להנות ממנה. הוא אוהב הכל — מלוח, מתוק וחריף העיקר שלא יחזור על עצמו ושיהיה משביע.

דגים: הוא אוהב להתפנק ורוצה שיבקשו ממנו וישדלו אותו שיטעם. הוא די סקרן ואם מגישים לו מאכלים שאינם מוכרים לו, הוא מתעורר וסועד את ליבו בתיאבון. הוא אסיר תודה לאלה שטרחו למענו ומרבה לשבח את תוצאות המאמצים. נעים להגיש לו, ועוד יותר נעים להאזין למחמאותיו.

טלה
21 במרס – 20 באפריל

השבוע שוב תהיה אווירה מתוחה. דברים שונים יגרמו לדאגה. מצב־הרוח אינו כתמיד והאופטימיות שמאפיינת את הטלאים בדרך כלל, אינה מורגשת ברגע זה. חלק מבני המזל ישהו בביתם למרות רצונם. רצוי להרבות במנוחה ולהמתין לתקופה טובה יותר. לקראת סוף השבוע המצב יהיה הרבה יותר טוב והחיים יתחילו לחזור למסלולם הרגיל. בני מזל מאזניים זקוקים לעידוד רב.

* * *

שור
21 באפריל – 20 במאי

בתחילת השבוע יתרכזו בני שור בעניינים מיקצועיים. אי־שקט והרגשה לא נוחה גורמים לעיכובים ולהרגשה מתסכלת. יש להתייחס בזהירות להצעות עבודה חדשות, ולא להיכנס לנעלים הגדולות ממידתכם. ידידים שהקשר עימם הוזנח לאחרונה ייכנסו שוב למעגל החיים ויוסיפו עידוד. בשטח האהבה רצוי לשמור על סודיות. יחסים מעורפלים ובלתי ברורים רצוי שיישארו בצורה זו בינתיים.

* * *

תאומים
21 במאי – 20 ביוני

בעניינים כספיים דרושה זהירות רבה. לא כדאי לסמוך על המזל, בכל השקעה יש לוודא שאין שום סכנה להפסיד. מאוחר יותר תוכלו שוב לסמוך על מזלכם. מיכתב מחו"ל עשוי להביא ידיעה שלה ציפיתם זמן רב, למרות שברגע זה ההצעה אינה מתקבלת על הדעת, מאוחר יותר הדברים אכן יסתדרו. בשטח הרומנטי צפויה התפתחות מעניינת, הפעם יש להתייחס ברצינות לבני הזוג שלכם.

סרטן
21 ביוני – 20 ביולי

למרות שזו תקופת ימי־ההולדת של בני מזל סרטן, מצב־הרוח די כבד. תוכניות שתיכננתם אינן יוצאות לפועל השבוע, ואירועים בלתי צפויים מביאים לאי־שקט ודאגות. גם בביתכם אינכם מסוגלים למצוא מנוחה. בני־המישפחה אינם מגלים סבלנות וזה מקשה על המצב. בשטח הרומנטי צפויות התפתחויות מעניינות, הקשרים המתפתחים חייבים להישמר בסוד. תפקיד חדש עומד להיות מוצע לכם בימים אלה.

* * *

אריה
21 ביולי – 21 באוגוסט

בתקופה זו כמעט כל דבר גורם לכעס והתמרמרות. בשטח הכספי המצב מעורפל ואינו מבטיח, מה שנראה קודם כבר־ביצוע מתעכב. יחסים עם בני המין השני גורמים למתיחות. אלה לא מוכנים לבוא לקראתכם ולנסות להבין את עמדתכם. תוכניות שקשורות לנסיעה לחו"ל אינן מתבצעות, ואם כן, הן מלוות בקשיים רבים עד שעובר החשק לבצען. עדיף לנוח ולהתרחק ממרכז האירועים.

* * *

בתולה
22 באוגוסט – 22 בספטמבר

פעילות ציבורית תוציא אתכם מהמצב שבו אתם נתונים. הרעיונות שלכם מועילים מאוד וכדאי לדאוג שיגיעו לאוזנים הנכונות. התנאים העכשוויים אינם נוחים ולא קל להסתגל אליהם. ידידים ומכרים מעריכים את עבודתכם ואת נכונותכם לבוא לעזרה. תוכלו לארגן את ידידיכם למסרות מקדמות. בימים אלה כדאי לחסוך בהוצאות ולא לתכנן קניות גדולות.

מאזניים
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

בעיות בריאותיות עלולות להציק לכם השבוע. התקופה די מסוכנת ויש להימנע מלהסתכן עד כמה שאפשר. למרות שהעבודה דורשת מכם להשקיע יותר מאמצים, יש לשמור על האיזון ולא לשכוח את עצמכם. מתיחות שהיתה ביניכם ובין בן־הזוג מתחילה להעלם. תהיה יותר הבנה לבעיותיכם ונכונות למלא את רצונותיכם. בני מזל סרטן עלולים לגרום למתיחות ומצב־הרוח שלהם יושפע מכך.

* * *

עקרב
22 באוקטובר – 22 בנובמבר

בתחילת השבוע תיאלצו להימצא בביתכם יותר מכפי שתיכננתם. בעיות מישפחתיות ידרשו את התערבותכם ושיפוטכם הנכון. אלה שתיכננו מעבר לדירה אחרת, או שיפוץ של זו הנוכחית, יתקלו בקשיים לא מעטים וייאלצו לדחות את ביצוע התוכניות. בתחום המיקצועי עשויים להציע השתלמות שבעיקבותיה תוכלו להתקדם ולבסס את מעמדכם בעבודה. בני מזל דגים הם המתאימים לקשרים רומנטיים השבוע.

* * *

קשת
23 בנובמבר – 20 בדצמבר

תפקידים שאינם נעימים ביותר יוטלו עליכם השבוע, אולם תמלאו אותם במשך זמן קצר בלבד. לאחר מכן תבוא תקופה נעימה יותר. בענייני כסף כדאי להיות זהירים במיוחד. אלה המתכוננים לחתום על חוזה שקשור לקניית דירה, חייבים לבדוק היטב ולהתייעץ עם מומחה בעניינים אלה. התוכניות שתכננתם לחודש אוגוסט ייצאו לפועל גם אם ברגע זה הדברים לא נראים מעודדים ביותר.

גדי
21 בדצמבר – 19 בינואר

במקום העבודה תיתכן אי־הבנה. עמיתים לעבודה מנסים לערער את ביטחונכם. כדאי להתעלם ממעשיהם ומדבריהם. תופעה חיובית יותר היא התפתחות של ידידות עם אדם יותר מבוגר. זאת יכולה להיות ידידות רומנטית, אבל לא בהכרח. בענייני כספים מורגש מעט לחץ, אך תוך זמן קצר העניין יסתדר. המצב הבריאותי דורש תשומת־לב. רצוי להרבות בשינה ובמנוחה, לאכול ארוחות מסודרות וטובות.

* * *

דלי
20 בינואר – 18 בפברואר

חוסר־מנוחה מורגש בימים האחרונים. הגיע הזמן לבצע שינויים בתחומים שונים. במקום העבודה יש לגלות יותר יוזמה כדי שאפשר יהיה לחגוג שם חלק מהשאיפות. כושר הריכוז מתחדד ואפשר לתכנן לטווח ארוך, אם כי קשה לצפות לתוצאות מיידיות. ידידות חדשה ודינמית עשויה להביא לרעיונות חדשים שיהיו רבי חשיבות בעתיד. נסיעה קצרה תבהיר מה גורם לנסיעה הגדולה להתעכב.

* * *

דגים
19 בפברואר – 20 במרס

בתחילת השבוע תחושו עייפות רבה וגם מצב־הרוח לא היה מן הטובים ביותר. כיומיים לאחר מכן המצב ישתנה. לאחר מנוחה וחשבון־נפש אתם עשויים להגיע למסקנה שכדאי לשוחח עם בן־הזוג בצורה גלויה וללא חשש. יתכן שבעיקבות השיחה יחסים יגיעו לסיום או ישאו אופי שונה, אך כנראה אין ברירה אלא „להניח את כל הקלפים על השולחן." במקום העבודה תוצע לכם הצעה מעניינת ומושכת מאוד.

פיתיון לטיפשות

דניאל גרנות, צלם הפורנו, טען בבית־המישפט כי התכוון לשלוח את תמונות הנערות שצילם לקטאלוג היוצא בגרמניה. הוא ניסה לשכנע את השופט כי צילומיו היו סוג חדש של אמנות, וחלק מהן היה שווה כ־20 אלף לירות לתמונה. הוא הסביר כי לצורך ההבעה האירוטית הדרושה לתמונות, היה עליו לגרות את הנערות, ולכן עשה בהן מעשים מגונים, ואף הגיע איתן למגעים מושלמים, אך ורק למען המטרה האמנותית־מיסחרית.

הוא טען כי צילם את כל הנערות בסתר

„אמנות מסוג חדש בעלת ערך כספי גבוה"

במכשיר־וידיאו, שניצב בחדר־הצילום, כדי למנוע בעתיד אפשרות של סחיטה מצד הנערות, העלולות להתלונן כי אנס אותן.

השופט שמואל קווארט שמע את עדויו־תיהן של עשרות נערות, ראה אלפי תמו־נות־עירום שצולמו על־ידי הנאשם, וכן כמה וכמה סירטי וידיאו, שצולמו גם הם על ידו. אחרי ששמע שעות ארוכות את עדותו של הנאשם וסיכומי סניגורו צבי לידסקי, קבע לבסוף השופט את מימצאיו.

„רמתן של התמונות אשר צילם הנאשם לא התאימה לפירסום בקטאלוג הגרמני, ולא היתה לו כל כוונה לפרסמן שם. הוא אסף את אלפי תמונות־העירום באלבומים לשם סיפוק יצריו הפרטיים, ויצירת אוסף פורנוגרפי מלא," קבע השופט.

השיטה שבה נקט הצלם בדי להשיג הבעה אירוטית בפניהן של המצולמות, הוגדרה על־ידי השופט, כ„פתיון לטיפ־שות", שיטה שלא היה בה כל קשר לאמ־נות אלא באה לספק אך ורק את יצריו של הצלם.

השופט הרשיע את גרנות בכמה מעשים מגונים בקטינות, בבעילת קטינות, בהש־גת צילומי עירום וסרטי־וידיאו במירמה, וכן בכליאת־שווא של חברתו לחיים, והדחתה לעדות־שקר.

השופט הביע את דעתו על הנערות הרבות, אשר הגיעו למישרדו של צלם־העירום, בעיקבות מודעה שהתפרסמה ב־עיתונות בקיץ 1981. לדעתו, היו רוב הנערות בעלות מוסר ירוד, תאבות כסף, וחלק גדול מהן נהנה מהיחסים המיניים עם הצלם, ולא התנגד להם כלל.

כך נהגה ת' א' (השמות המלאים נאסרו לפרסום על־ידי בית־המישפט). היא נענתה למודעה, הגיעה למישרד, וקיבלה את ה־מידע המוקדם. למרות שהביאה איתה בגד־ים, הפשיט אותה גרנות נגד רצונה, וקשר על גופה את המיספחות שהחזיק לצורך זה. היא בכתה והוא המשיך לעשות בגופה מעשים מגונים נועזים יותר ויותר. כאשר המשיכה לבכות, ניסה לנחמה וניגב את דמעותיה. הוא אמר לה כי היא „ילדה חמודה" וצילם אותה בעירום בעודה בוכיה. „זה סכסי אם היא בוכה," הסביר בעדותו.

למיטה — עם ספר חוקים

בית־המישפט, שראה את תמונותיה של ת' א' ואת סרט־הוידיאו שהוסרט ללא ידיעתה, ציין, כי על פניה ניכרו אותות מצוקה ועצבות, כי כנראה לא השגיחה שהמסיפחות שקשר סביבה הנאשם הוסטו ממקומן וגילו את איבריה הצנועים. היא עזבה את המקום בבכי.

צ' ב' היתה קטינה בת 16, כאשר הגיעה אל הצלם. הוא צילם אותה, עשה בה מעשים מגונים וגם בעל אותה כמה פעמים. באחת הפעמים שיתף במישגל עוד נערה.

צ' ב' טענה כי סירבה להצטלם בעירום ואמרה זאת לגרנות. היא הסבירה לו כי הינה קטינה ולכן אינה יכולה להצטלם בעירום. הוא ליגלג עליה, אמר שהוא מכיר את החוק ועוסק במישפטים. הוא אמר כי בכל מדינה נאורה מרשים לבעול נערות כבר מגיל 16. „כאן זה לא ערב־הסעודית," ציין בית־המישפט, „אי־אפשר לדרוש ממני ללכת למיטה עם ספר־חוקים."

צ' ב' קיבלה תשלום עבור שירותיה. הוא שילם לה שש פעמים. 300 שקל בכל פעם, וצילם אותה בעירום נועז מאוד. למרות מביקשה כי ישרוף את התמונות, המשיכה הקטינה לבוא לביתו ולקיים איתו יחסי־מין, ובאחת הפעמים גם חזתה איתו בסרט פורנוגרפי, צחקה ונהנתה.

„רמת צילום נמוכה לסיפוק יצרים פרטיים"

כשנשאל גרנות מדוע שילם לה, אמר: „איני קדוש, כל זמן שזה משעשע אותי אני עושה זאת. אם בחורה אינה דורשת כסף, איני משלם."

בית־המישפט הביע את דעתו כי צ' ב' היא נערה קלת־דעת ומושחתת למדי. כי היא קיימה כבר יחסים קודם לכן עם גברים אחרים. היא אמנם לא הסכימה להסרטתה בוידיאו, אולם היא הסכימה למגע מיני, מכיוון שנהנתה פיסית וכספית ממעשיה.

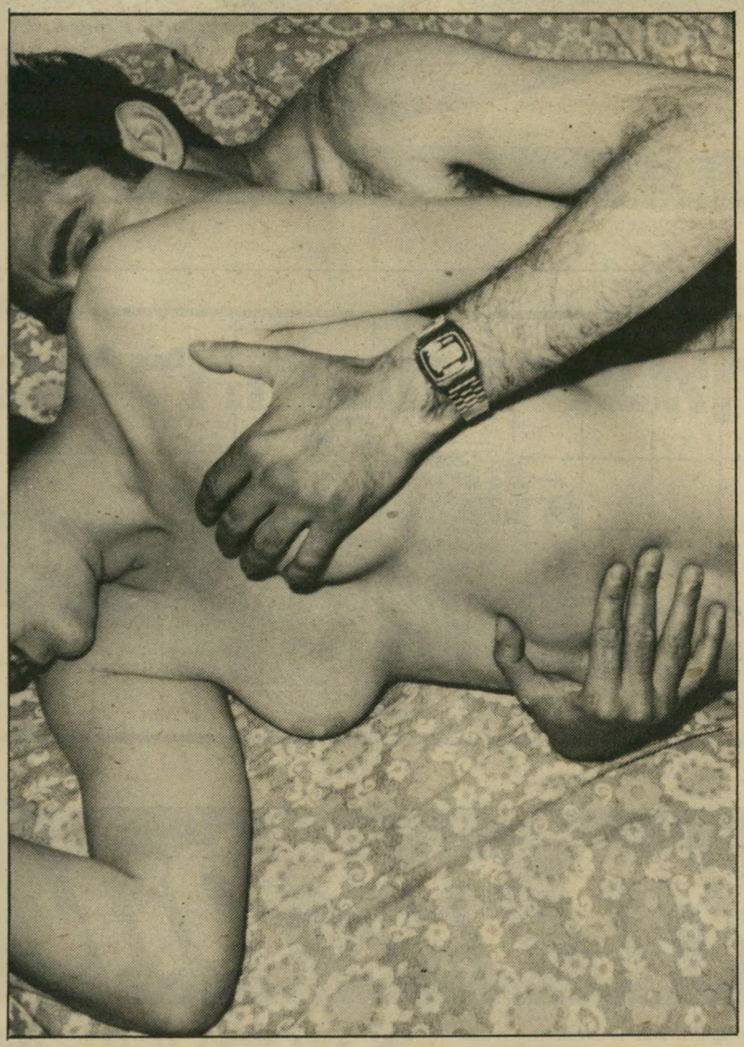

תמונות כאלה אך מומחים העידו כי רמתן נמוכה ואינה מתאימה לצורכי פירסום בחוץ לארץ. למאות ולאלפים צילם גרנות ואסף באלבומים עבי־כרס. הוא טען כי הן נועדו לפירסום בקטאלוג בגרמניה,

ח' י' היתה גם היא קטינה בת 15. היא ביקרה אצל גרנות חמש פעמים בתוך חודש וחצי, ועברה את כל השלבים של צילומים, מגעים מגונים ובעילה מושלמת בהסכמתה. הוא שילם לה 200 שקל וטען, כי התמונות לא הצליחו. הוא כינה אותה: „חברה קטנה שלי."

בחבלים למיטה

הגיבורה האחת, אשר הצליחה לחדור גם לליבו של גרנות, היתה אשה גרושה בשם ב' ר', שהיתה חברתו כשנה וחצי, וחיתה איתו בדירתו במשך זמן זה. גם חלק זה של כתב־האשיום מכיל הרבה צילומי־עירום ויחסי־מין. את הסרטים ה־אלה, שצולמו בוידיאו בשחור־לבן, כינה הצלם: „הפורנו הפרטי שלי."

בין בני־הזוג התעוררו קטטות על רקע קינאתה החולנית של האשה. היא עזבה את הבית פעמים אחדות וחזרה אליו. באחת המריבות התלוננה במישטרה כי גרנות צילם אותה צילומי־עירום ללא ידיעתה, ואיים לשלוח אותם למעבידה ובני־מיש־פחתה. אחרי זמן מה, חזרה בה מתלונתה זו.

בעת המריבה האחרונה שלהם הזמין גרנות אמבולנס, מכיוון שהיא התעלפה ואיבדה את הכרתה. היא נלקחה לבית־החולים, שם התלוננה שוב נגד גרנות. אך במשך שבוע זה, שבו הגישה את תלונתה, ישנה עם גרנות במיטתו, התעלסה איתו וצולמה במצלמתו.

היא טענה כי הוא כלא אותה בבית משך שבוע ואסר עליה לצאת, וכי הוא נהג לקשור אותה בחבלים למיטתה.

השופט קבע כי אינו מאמין שהיא נכלאה למשך שבוע בדירת־קרקע, שיש בה טלפון, ולא הצליחה להשתחרר או להזעיק את המישטרה. אך בהודאתו של גרנות היה סיוע לכך, כי הוא אמנם נהג לקשור אותה בחבלים כאשר יצא למכולת. אולם לטענתו עשה זאת מכיוון שהיא סבלה מסיוטים, והיתה נוהגת לפגוע בעצמה. בגלל הקשירה בחבלים, הורשע גרנות על כליאת־שווא.

הוויכוח האחרון בין גרנות לתובע נסב על הקסטות שנתפסו אצל גרנות. הצלם ביקש כי בית־המישפט יחזיר לו את 150 הקאסטות המלאות סרטי ארוטיקה ופורנו, התובע התנגד ודרש את השמדתן.

ספר להם את האמת!

הלוח החדש הוא הנפוץ ביותר במדינה!

עובדה: מודעה אחת למכירת רכב המתפרסמת בגוש דן מופצת באמצעות "מעריב", "הארץ", "ג'רוזלם פוסט" ו"העיר" ב-540,000 עותקים ומלבדם לכל בעל טלפון במדינה.
אם יש לוח נפוץ יותר – שיקומו!

לנשארים
בתל-אביב
נפגש באפרופו
מסעדה חלבית ב"גן יעקב" ליד "היכל התרבות"
טלפון להזמנות 03-289289

apropo
אפ-ר-פו

כן, אתה יכול להרשות לעצמך Nikon

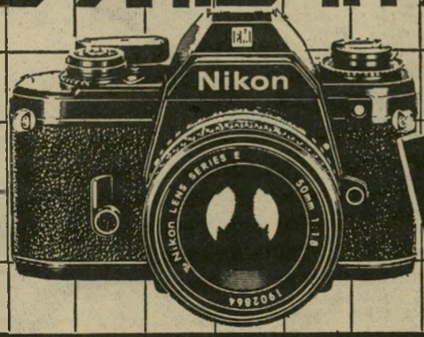

5 דגמים לבחירתך
להשיג גם משקפות "ניקון".

HADAR הדר
יבואן
"הדר" אחד העם 36 ת"א

תנופה

ספר להם את האמת!

הלוח החדש מגיע גם לקוראי "ידיעות אחרונות"!

עובדה – ה"לוח החדש" מגיע גם לקוראי "ידיעות אחרונות" באמצעות עתון גוש דן "העיר" ובאמצעות עתון ירושלים "כל העיר". עתונים אלה מופצים במאות אלפי עותקים.

הרוב הדומם בפעולה

מלונאי חיים שיף יש שילוב נדיר של מודעות פוליטית, זמן, כסף וצניעות. המודעות החתומות על־ידי מאות אנשים, שיצאו נגד המילחמה בלבנון, לא מצאו חן בעיניו, והשפל החמור בענף התיירות הותיר בידיו פנאי מספיק לאירגון החתמה המונית שכנגד. השפל הזה, והעובדה ששיף נאלץ לסגור מלונות לשיפוצים, דווקא בעונת הקיץ הבוערת, עדיין הותירו בידו די כסף למימון מודעות־ענק, בנות־עמוד, בעיתונות היומית, שעליהן חתומים מאות אנשים התומכים בממשלה. שיף הוא גם צנוע דיו כדי שלא לפרסם ברבים מיהו יוזם המודעות האלה. די לו בכך שהאנשים החשובים יודעים.

שיף טוען, כי האנשים שהוא מחתים אותם על המודעות שלו, הם־הם הרוב הדומם, ששיף אחראי על השמעת קולו. הרוב הדומם הזה, המורכב מ„אזרחים חיילי מילואים והורים לבנים המשרתים בצה"ל," טוענות המודעות, מבטיח לראש־הממשלה כי העם איתו, ומסכים עם המטרות של מילחמת הלבנון, כפי שהיתווה אותן שר־הביטחון, אריאל שרון, ששיף נמנה עם מצדדיו במאבקים שבתוך תנועת החרות.

כדי להקנות אמינות לרשימת השמות, מתפרסם ליד כל שם מיקצועו של החותם.

THE SILENT MAJORITY

קול הרוב הדומם

ראש הממשלה מר מנחם בגין

העם אתך!

אנו החתומים מטה, אזרחים, חיילי מילואים והורים לבנים

הרשימות נראות מרשימות מאוד, עד שמתחילים לקרוא אותן.

„שתגיע אל משה ונחמיה!"

אחד הקוראים, שטרח לעבור על רשימת השמות, נדהם למראה עיניו. במודעה שפורסמה בצהרון ידיעות אחרונות ב־30 ביוני, הופיעו שלושה שמות שהזכירו לו משהו. בזה אחר זה הופיעו שם מרדכי, משה ונחמיה חליבה. אחרי שמו של כל אחד מהם הופיע מיקצועו: תעשיין.

הקורא הדקדקן זכר את השמות האלה. הוא טיפל לא מכבר בהלוויית חייל שנהרג במילחמת הלבנון, ונקבר בבית־העלמין שבקריית־שאול.

האחים חליבה הם אכן תעשיינים. הם עוסקים בתעשיית המצבות.

שניים מן האחים האלה, משה ונחמיה, היו בזמנו שחקני כדורגל בקבוצת בית"ר תל־אביב. הם עסקו בתעשיית המצבות כבר אז, ובין שחקני הכדורגל בישראל היתה נהוגה „הברכה" הבאה, כשרצו לאחל דבר־מה בלתי־נעים זה לזה: „שתגיע אל משה ונחמיה!"

אך ההקשר, שבו מתפרסמים הפעם שמותיהם של האחים חליבה, אינו כה משעשע. במודעות שמפרסם המלונאי שיף אין שום התייחסות, ולו גם במילה אחת, אל מחיר־הדמים הכבד ששילם צה"ל במילחמה למען המטרות הפוליטיות של אריאל שרון, אך כל מי שקורא אותן אינו יכול לשכוח ולו לרגע את המחיר הזה, העומד במרכזו של ויכוח ציבורי מר.

האחים חליבה, ככל הנראה, לא ידעו כלל שמחתימים אותם על המודעה של „הרוב הדומם". האח משה חליבה מגוייס, ואינו נמצא במיפעל המצבות. שני האחים האחרים מפקחים על העבודה הרבה, ומרדכי (מוסי) חליבה טוען שלא שמע כלל על המודעה שהוא חתום עליה. כשהוא קורא את תוכן המודעה, הוא אומר שהוא מסכים עם הכתוב, אבל חוזר וטוען שאיש לא פנה אליו כדי להשיג את אישורו לחתימה.

אלי זילבר, מי שהיה דוברו של אריאל שרון בשעה שהוא היה שר־החקלאות, הוא היום דובר רשת־המלונות של שיף, והוא האיש האחראי בפועל על איסוף החתימות למודעה. כאשר פונים אליו לבקשת תגובה על החתימות המוזרות, הוא אומר: „אתה יודע באיזו תעשייה הם עוסקים?"

הרוב הדומם שגייס שיף כולל לא רק תעשיינים מצבות. ברשימות הארוכות מופיעים גם אנשים שמעולם לא חלמו כי מישהו יחשוב שהם בחזקת רוב „דומם". אפשר למצוא שם את חברי־הכנסת לשעבר ליאון דיציאן וחיים מגורי־כהן, את יו"ר סניף צפון של תנועת־החרות דוד אפל ומישפחתו, את ראש־עיריית ראשון־לציון חנניה גיבשטיין, עורך־עיתון בשם משה בלע, ועוד אנשים המגדירים את מיקצועותיהם כעיתונאים, מרצים ופרופסורים.

זילבר טוען שגם הם נמנים עם הרוב הדומם, משום שעד כה לא נשאלו לדעתם בעניין המילחמה בלבנון.

יש גם כפילויות מוזרות. שמו של עסקן הסטודנטים לשעבר של חרות, דוב ברגמן, מופיע פעמיים, פעם כ„דוב" ופעם כ„דובי" — שניהם היסטוריונים. עורך־דין בשם מנחם ברגר עורך שלוש הופעות באותה רשימה, ואילו עורך־דין אחר, מקס זליגמן, מופיע במודעות בשני ימים רצופים. מיקרה מוזר קרא לעורך־דין נוסף: דוד רוטלוי. הוא מופיע ברשימה שהתפרסמה ב־30 ביוני פעמיים בשמו המלא, ופעם אחת בנוסח מקוצר: „רוט לוי".

אלי זילבר טוען שהכפילויות האלה נובעות מכך, שכמה אנשים עוסקים ברשימה, ומכל מקום הן מהוות „רבע אחוז עד חצי אחוז מכלל החתימות, ואם תמצא יותר, אתן לך מודעה לבנה על עמוד שלם בהעולם הזה." **שרמה פרנקל**

מלונאי שיף ושר הביטחון שרון
הרוב הדומם

יוצר הכרזה (מימין)

לא חלם על ההקשר המקאברי שיימצא לה בישראל

מיפעל המצבות של התעשיינים האחים חליבה
עבודה רבה

לבדרניות אסור לעבור את הגבול ✶ אריק איינשט״

לרבנות ✶ דור תש״ח הוא מחוץ למישחק ✶

מילחמת האמנים

חנה לסלו
עושה נפלאות

גילה אלמגור
כועסת נורא

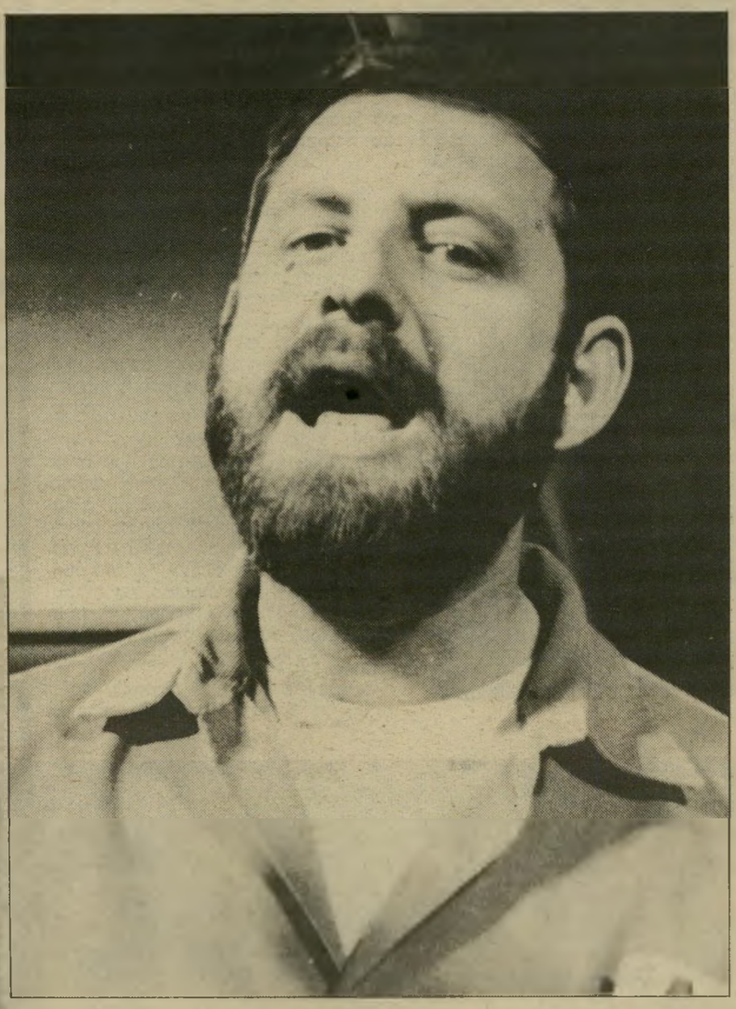

אורי זוהר
מטיף דת בצבא

„אני לא מבינה מה הוא חושב לעצמו. מה הוא מיוחס כל־כך? כל האמנים, בלי יוצא מן הכלל, מגוייסים ומופיעים בחורים נידחים, בלי ציוד ועם מינימום תנאים. והוא, יש לו גינונים של סטאר. אני לא מבינה מה הוא מת־פנק כל־כך. כמו שכולם מופיעים, כך גם הוא יכול להופיע.״

דברים אלה אומרת קצינה בענף הווי ובידור, האחראית על הופעות האמנים לפני החיילים בלבנון, ודבריה כוונו לזמר אריק איינשטיין.

כל הגברים, בלי יוצא מן הכלל, מצאו עצמם בחוליות בידור מיוחדות, הנשלחות להופעות מגשר־הזיו ומתל־חי. שלום חנוך, אריק סיני, הגשש־החיוור, יהורם גאון, גדי יגיל, דייוויד ברוזה, אושיק לוי ועוד רבים אחרים — כולם התפזרו בשטח עם גיטרות או אקורדיונים.

במילחמת יום־הכיפורים היו אורי זוהר, אריק לביא ושייקה אופיר צוות, והופיעו לפני החיילים בצפון ובדרום. אורי הצחיק אותם, אריק שר ושייקה הינחה, שיחק ובידר. אריק איינשטיין הופיע עם מיקי גבריאלוב והצ׳רצ׳לים. ירדנה ארזי, לאה לופסין ורותי הולצמן עשו את ההרצה של שוקולד־מנטה־מסטיק על החיילים ב־חזית, ושם זכו בתשואות הראשונות של־הן. יפה ירקוני ושושנה דמארי הופיעו בכל מקום. רבקה מיכאלי, מירי אלוני, שלומית אהרון ויתר הזמרות והבדרניות הופיעו בתנאים־לא־תנאים ונתנו חמש הו־פעות ביום.

✶ מישהו שאל אותם בכלל

ב מילחמת־הכבנון המצב שונה. ה־גברים מגוייסים ומופיעים בלבנון, אך לנשים מותר להגיע רק עד קריית־שמונה וגשר־הזיו. דור תש״ח כבר לא חייב במי־לואים, והם מוצאים עצמם בפעם הרא־שונה מחוץ לתמונה. הפעם הם בחזקת אמנים מתנדבים. לא מגוייסים. איש איש לפי מצפונו. אורי זוהר ופופיק ארנון חזרו בתשובה, ובמקום דיאלוג עם קהל הם מנהלים דיאלוג עם אלוהים.

אחד המעטים שנשאר בבית הוא אריק איינשטיין, עובדה שיצרה תרעומת ותסי־סה רבה הן בקרב קציני הווי ובידור המ־גייסים את האמנים, והן בקרב האמנים עצמם. בתחילה היו אלה לחישות בלבד. אולם בשבוע האחרון הדברים נאמרו ב־קול רם: למה אריק איינשטיין לא?

התגובה הרשמית של מטה הווי־ובידור בתל־חי היתה: „לאריק איינשטיין אין כרגע חומר. הוא עובד על תוכנית חד־שה. אין לו תיזמורת ואין לו מלווים. לכן אינו מופיע כרגע לפני חיילים.״

קשה לומר שהתשובה מספקת. יהורם גאון, למשל, שגם הוא רגיל להופיע עם תיזמורת גדולה, רץ בין החיילים עם אקורדיוניסט מלווה. כל היתר מלווים את עצמם בגיטרה. „מה זאת אומרת לאריק אין תוכנית?״ שאלה אמנית ידועה המו־פיעה בהתנדבות, „הרי הוא הוציא לפחות 20 תקליטים. הוא כבר לא יכול לשיר משירי ארץ ישראל לפני החיילים? וזה שאין לו תוכנית מנטרל אותו מן הצורך לשרת במילואים? חברים שלי פתחו עסקים שבוע לפני המילחמה, השקיעו מאות אלפי לירות ומישהו שאל אותם אם נוח להם להתגייס, אם זה מסתדר להם?״ כדוגמה היא מביאה את צלם־האופנה יקי הלפרין: „הוא בדיוק פתח סטודיו חדש שהשקיע בו כספים רבים. היו לו התחייבויות כספיות רבות. אז מה, לא גייסו אותו? מישהו שאל אותו בכלל? אריק איינשטיין מתנהג ממש כמו פרימ־דונה!״

✶ לא מרגיש טוב

אבן כמכט ראשון נראית עמדתו של אריק איינשטיין תמוהה. הזמר הוותיק הופיע תמיד — אם במילואים ואם בהתנדבות — לפני חיילים. במילחמת סיני הוא היה בלהקת בצל ירוק ולאחר מכן השתתף בכל מילחמות ישראל. במיל־חמת יום־הכיפורים, מלבד הופעות המי־לואים שלו שבהן חרש את כל הארץ, נסע לבתי־חולים והופיע בשקט ובצינעה, ללא צלם צמוד כפי שנוהגים רבים אח־רים, לפני הפצועים.

אריק איינשטיין מעולם לא התפאר בכך, ושמר על פרופיל נמוך. באחת הפעמים הגיע אליו מיכתב מחייל שהתעוור. בפי החייל היתה בקשה אחת: הוא רוצה לש־מוע את אריק איינשטיין. בשקט־בשקט נסע אריק לבית־החולים רמב״ם בחיפה ושר משיריו לחייל העיוור. הוא עשה זאת כמה פעמים בשבוע, ובכל פעם שהיה בסביבות חיפה, ניגש אליו שוחח איתו, הרגיע אותו והנעים לו משיריו.

מאריק איינשטיין אי־אפשר היה לקבל תגובה. הוא לא היה בבית. אמרגנו, מי־כאל תפוח, סיפר במקומו שאריק לא קיבל כלל צו מילואים. „אמנם בהווי־ובידור מתעקשים שנשלח אליו צו, אבל לא קיבלנו אותו.״ מיכאל תפוח היה מוכן לגלות שאריק לא מסוגל כעת להופיע מסיבות בריאות. „הוא אינו חש בטוב בזמן האחרון, והוא אינו מופיע גם בהו־פעות אזרחיות. הוא זקוק למנוחה מוח־לטת. אני לא מבין כלל את ההתנפלות הזו. אם אריק לא מופיע, כנראה שיש לו סיבה. לא כל דבר צריך להסביר ול־פרסם.״

תפוח סיפר שאריק פנה ביוזמתו לגלי־צה״ל וביקש להגיש תוכניות בכל שעה הנראית להם. „עדיין לא שיבצו אותו בלוח־המישדרים שלהם.״

מירי בן־יוסף, אשת יחסי־הציבור של אריק, זועמת. „במקום להתעסק בדבר העיקרי, בעיות המילחמה והשלום, הולכים ונטפלים לאמן ששר עוד בתקופת מילחמת־ההתשה שירי־שלום. הולכים ומכפישים את שמו, כי לאנשים אין מה לעשות. זה ממש מרגיז אותי שיורדים עליו, ומוציאים עליו שמועות לא יפות. זו מין התנפלות שאני בכלל לא מבינה. ממש כמו ערפדים.

„גם שלום חנוך היה חולה במשך כמה ימים ולא הופיע, כי היה צריך לגמרי, והתחילו לספר עליו שהוא משתמט. רק לידיעת כולם — שלום התעקש להופיע בקווים הקדמיים, בחזית. ולא אחת גם הופיע ושר בין ההפגזות. את זה אף אחד לא מציין.

„מלבד מצבו הבריאותי, אריק פשוט לא יכול להופיע עם אקורדיון. יש כאלה שיכולים. הוא לא יכול. זה אפילו קצת מצחיק. הזמנים השתנו. אנחנו כבר לא בתש״ח. ומי שחושב שמי שמופיע בט־לוויזיה עכשיו מגיע לו פרס בשביל זה — הוא מגוחך בעיני. יכולתי לסדר גם לו הופעה בטלוויזיה. אבל אריק הוא לא הטיפוס לדברים האלה. הוא מעולם לא עשה יחסי־ציבור לעצמו.

„הוא התנדב לגלי צה״ל, רק עדיין לא שובץ. מי שיכול להופיע בחזית זה רק אמן עם גיטרה. אריק מאוד נעלב שלא קיבל צו קריאה. וזה ממש מצחיק אותי במה אנשים מתעסקים בימים אלה. אריק הוא הבן־אדם הכי נחמד שאני מכירה. למה לא נותנים לו לעבור את החיים חלק? אריק יש רק אחד.״

במישרדו של אריק איינשטיין הוסיף אחד העובדים: „אריק ממש שפוף מה־מילחמה הזו. אנשים נטפלים לאריק הלא נכון. במקום לרדת על אריק שרון, מטפ־סים על אריק איינשטיין. לדעתי,״ הוסיף אותו עובד, „יש כאן אפילו מחאה פו־ליטית מצידו. אריק מתעב את מה שקורה שם עכשיו. בכל ההפגנות שהיו הוא בא להפגין. כשיכול היה הוא שר, כשלא יכול היה, אז הוא בא להזדהות. איך אפשר להיספל לאמן אמיתי, שוחר־שלום, ב־רמתו של אריק? הדברים הם קצת יותר מורכבים.״

מאיר, איש מילואים המשרת בהווי־ובידור, אישר את הדברים: „לנו אין טענות כלפי אריק. אני יודע שיש לו בעיות חמורות עם הראייה, והוא כעת לא מופיע לא באזרחי ולא בצבא. הוא

מסתגר בבית ✶ אורי זוהר גוייס

יפה ירקוני מופיעה רק בבתי־חולים

מרגיש ממש לא טוב. בשבילנו להעלות אותו ללבנון זו טירחה. לכן עדיף מצדנו שישדר בגלי־צה"ל מאשר לטלטל אותו במקומות שיזיקו לבריאותו."

„הרבה עבודה גם בעורף"

צ ה"ל הוכיח שהוא מפלה לא רק עיתונאיות. גם על זמרות, בדרניות ושחקניות נאסר לעבור את הגבול. במיל־חמת תש"ח התרוצצו שושנה דמארי ויפה ירקוני בין החיילים. שושנה דמארי מס־פרת שבהופעותיה נתנה עידוד, חום ור־כות לגברים בחזית. ההוראה המטכ"לית נראית תמוהה, בעיקר לאור העובדה שב־מקומות רבים שורר כבר שקט.

הגיב על כך איש הוויי־ובידור: „יש הוראה מטכ"לית שנשים לא מופיעות. זה מאוד מגביל אותנו, אבל אין מה לעשות. בינתיים עד שיהיה יותר רגוע, הן מו־פיעות בבתי־חולים ובבסיסים עורפיים."

חנה לסלו, שאינה חייבת במילואים ומו־פיעה בבתי־חולים, סיפרה: „אני בכלל מתנדבת. כשפרצה המילחמה התקשרתי להוויי־ובידור, הם אמרו שאין צורך. אז הופעתי לפני ילדים במטולה ובקריית־שמונה. אחר־כך התקשרו מהוויי־ובידור. צורפתי לחולייה אחת עם חופני ואנחנו חורשים את בתי־החולים. בהתחלה המיפ־גש הזה היה מאוד קשה, כי הרבה יותר קשה להופיע לפני פצוע שכואב לו ואין לו בכלל מצב־רוח לחייך.

„למען האמת," היא מוסיפה, „ביום־כיפור הייתי בלהקה צבאית ואז דילגתי חנה מספרת שבאחד הימים, כשחזרה מהופעה בבית־חולים בעפולה, ראו היא היא וחופני ריכוז של חיילים. „ניגשנו לשם. הסתבר שזה היה גדוד שריון של לוחמים שבדיוק הגיעו לעורף. הופענו לפניהם וזה היה כיף. הם פשוט לא נתנו לנו ללכת."

לעומת חנה לסלו, שזוכה לשבחים רבים מצד חברים למיקצוע, נשארה הפעם ירדנה ארזי בבית. „בארבע השנים האחרונות איני מופיעה כלל, אלא אם כן זה במיסגרת של הפקה. גם אם ישלמו לי חצי מיליון לא אופיע, כי אין לי חומר ואני לא מוכנה. לכן המילחמה הזו לא שיבצו אותי."

ירדנה לא מוחה על האפלייה כלפי הנ־שים. „עד כמה שידוע לי, אין שום תנ־אים לנשים. אין שירותים. אין כלום." „שטויות," הגיבה זמרת אחרת, „אם אין להם תוכנית או ממה הם עושים חלטו־רות כל הזמן? לירדנה אין ביטחון, היא מפחדת מהקהל, לכן היא מסתגרת בבית."

כשפנינו למירי אלוני היא אמרה: „אני לא רוצה שום קשר למילחמה הזו."

גילה אלמגור, שהיא יושבת־ראש אירגון־אמני־ישראל כועסת. „קורה דבר מצחיק. לא נותנים לנשים לעבור את הקווים, אבל אני כל הזמן קוראת כתבות של עיתונ־איות שכן היו שם. ואלה עיתונאיות שבדרך־כלל כותבות על נושאים אחרים לחלוטין. אז אמנם יש הוראה, אבל נשים כן נמצאות שם. צריך לבדוק למה צה"ל לא נותן לנשים להופיע מעבר למטולה או גשר־הזיו. אני בכלל לא מבינה את הקריטריונים לפיהם מותר לנשים להיכנס. זה מטריד אותי, אך לא דנו על זה באמי, כי יש לנו כל־כך הרבה נושאים שצריך לדון בהם והם חשובים קצת יותר. בינ־תיים מי שלא מגוייס מופיע איפה שרק אפשר."

דור תש"ח לא קיבל הפעם צו מילואים. שייקה אופיר, אריק לביא, יפה ירקוני בין החיילים בזמן הקרבות באזורים ש־נחשבו למסוכנים מאוד. לכן גם התפלאתי למה לא מעלים אותנו למעלה. הת־פלאתי אך לא התרעמתי וגם לא הבעתי כל מתאה. בסך הכל יש גם הרבה עבודה בעורף."

יהורם גאון בהופעה לחיילים בתי־חי
מופיע עם אקורדיוניסט

חיילים בהופעת אמנים
למה אין בנות?

ושושנה דמארי יכלו לשבת בשקט בבית. אך כולם מופיעים בהתנדבות.

זקנים מדי?

ס יפר שייקה אופיר: „זו המילחמה הראשונה שאני מחוץ לצה"ל, ואני לא מרגיש כל־כך נעים עם זה. אני מופיע איפה ששולחים אותי. בבתי־חולים וב־יחידות עורפיות. מה שאני יכול אני נותן."

זמרת־המילחמות יפה ירקוני נשמעה מדוכדכת מאוד. „חוץ מבתי־חולים אני לא עושה כלום. לא מופיעה בטלוויזיה ולא צילומים. יותר מדי עצוב. יותר מדי קשה לי לעכל זאת. בודו ואני, יחד עם אקורדיוניסט, נותנים שתיים או שלוש הופעות ביום לפני פצועים. ויותר אני לא רוצה להתייחס למילחמה הזו."

אריק לביא לא מוטרד מהעבודה שאינו חייב גיוס. מאז החלה המילחמה הוא מת־רוצץ בין החיילים. „בשבוע האחרון הו־פעתי ערב־ערב בבסיסי חיל־האוויר," הוא אומר. כשנשאל אם נכונה העובדה שיש בצה"ל יחס של איפה ואיפה ואמני־הצמרת מופיעים בדרך־כלל לפני טייסים או בהו־פעות הנחשבות ליוקרתיות, ענה: „נכון שיש קצת מילחמות על האמנים. כולם רוצים את האמנים הכי טובים אצלם. אני הולך איפה שרוצים אותי."

אורי זוהר ופופיק ארנון לא מבדרים במילחמה הזו את החיילים. הם כבר לא שייכים לענף הוויי־ובידור. אורי זוהר ופו־פיק ארנון משובצים כיום ברבנות הצב־אית. רב אורי זוהר, ששינה גם את דעותיו הפוליטיות, יושב בין החיילים, ומנהל עימם שיחות נפש.

שוש מיימון ■

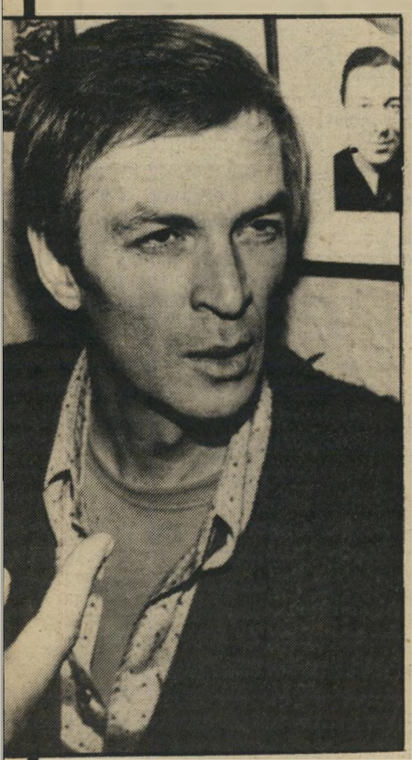

אריק איינשטיין
נטפלים לאריק הלא־נכון

ברית־המועצות: האח הגדול עינו עצומה

עיתונאי ישראלי ידוע הביע לאחרונה תמיהה על עמדתה המוזרה של ממשלת ברית־המועצות בעניין לבנון־פלסטין. הסובייטים השמיעו, אומנם, ציוצי־מחאה לא משכנעים במיוחד, ואף אירגנו אסיפות־פועלים ספונטא־ניות, אבל פעילותם הדיפלומאטית כמעצמת־על היתה מרוסנת ומנוכרת. הפלסטינים, שציפו לתגובה נמרצת יותר, התאכזבו מרה. מאמרו של מארק אנטוני במחזהו של שקספיר, יוליוס קיסר, איפיין את מצבם יותר מכל: „בגידה רווית־דמים אופפת אותנו."

מעצמה אנוכית ובוגדנית. העיתונאי, כמו רוב חבריו למיקצוע, נקב בעשרות סיבות, ואפילו תירוצים, כדי להסביר את העמדה הסובייטית. איש אינו מצפה מהם, כמובן, לעקביות עקרונית כלשהי, ובוודאי לא למדיניות הנובעת מהשקפות מוסריות־אידיאולוגיות. אבל רבים ציפו מהם לניצול מירבי של תמיכתה העיוורת של ארצות־הברית בהרפתקה הישראלית, כדי לחזור בכוח מתוגבר לזירה המיזרח־התיכונית. אחרי תקופת נסיגה

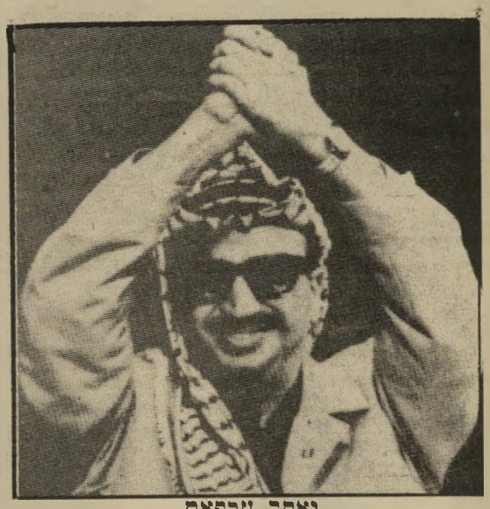

יאסר ערפאת
נהנה מהבגידה הסובייטית

כה ארוכה, נשקף לסובייטים סיכוי סביר להגביר את השפעתם בעיראק, לשפר את היחסים עם מצריים של חוסני מובארכ, אפילו לפתוח שגרירות בסעודיה.

ארצות־הברית שנואה היום בעולם הערבי, כמעט כמו באמריקה־הלטינית. רונאלד רגן, חרף החלפת שר־החוץ אלכסנדר הייג, מופיע כבעל־ברית נאמן של מנחם בגין. ישראל והאמריקאים שיחקו ממש לתוך ידי הסובייטים (לפחות אריק שרון עשה זאת ביודעין: הוא מעוניין בעולם ערבי אנטי־אמריקאי, כדי שתוכניותיו בגדה יזכו בתמיכת וושינגטון). איפשרו להם דריסת רגל של ממש במרחב. בשנים האחרונות נשענו הסובייטים אך ורק על תמיכתן המפוקפקת של לוב וסוריה. עתה נפתחו, לכאורה, אפשרו־יות חדשות.

מוסקווה החמיצה את כולן. גישתה השמרנית, „האנטי הרפתקנית", פעילותה לריסון הסורים, בגידתה הגלוייה בפלסטינים, הפכו אותה לעוד מעצמת־על אנוכית ובוגדנית בעיני רוב הערבים. קשה היה להבין את ההגיון שעמד מאחורי עמדה סובייטית זו.

צער בתתי־רשמי. אבל, כרגיל בעניינים סובייטיים, יש להם סיבות מעצמתיות וממלכתיות, בלתי־אידיאולו־גיות, לגישתם הפושרת במשבר הנוכחי. המניע העיקרי הוא, כמובן, כלכלי (לא בכדי יש לנו עניין עם חסידי המטריאליזם ההיסטורי). לברית־המועצות אין יכולת כלכלית להמשיך במירוץ החימוש. שיחות סאלט שהחלו השבוע, מהוות קרש־הצלה של ממש עבור הסובייטים. שילוב תגובות־הנגד האפשריות של ארצות־הברית להת־ערבות סובייטית במשבר לבנון, איים על ברית־המועצות באורח מובהק ביותר.

הסובייטים חששו בעיקר משתי שיטות־תגמול, שהיו מכות אותם בנקודות הרגישות ביותר: הפסקת השיחות לצימצום הנשק הגרעיני, והפעלת לחץ אמריקאי על אירופה, לדחייה ארוכה של מימוש הפרוייקט האדיר של צינור הגאז ממערב־סיביר לאירופה.

גם תמיכתו של אלכסנדר הייג בתוקפנות בלבנון השפיעה מאוד על מוסקווה. הייג הוא אומנם מדינאי אנטי־סובייטי מובהק, אבל נטייתו למדיניות מתואמת עם מדינות מערב־אירופה, הפכה אותה ליונה יחסית בממשלת ארצות־הברית. הסובייטים ראו בהייג את הרע במיעוטו, מנקודת־הראות היחידה המעניינת אותם באמת: האינטרס הצר של ברית־המועצות כמדינה וכמעצמה. באורח בלתי־רשמי הם הביעו צער על התפטרותו.

חוסר־יכולתה של הכלכלה הסובייטית לתפקד באורח תחרותי מול וושינגטון מיצר את צעדיהם כמעצמת־על. התלות שלהם בחיטה האמריקאית, בשיתוף הפעולה עם אירופה והאינטרס שלהם בצימצום מירוץ־החימוש מנעו מהם בשנה האחרונה מלהפעיל כוח בזירה הבינלאומית. עכבה זו הצילה את פולין, וסייעה להמיט שואה על הפלסטינים.

ניתוח זה עלול להפריע למי שרואה את המתרחש בזירה הבינלאומית בצבעי שחור־לבן (הסובייטים תמיד צודקים, הסובייטים תמיד טועים). אבל יש לו משמעות מיוחדת בכל הנוגע להבנת התנהגותם הפוליטית של הפלסטינים במשבר הנוכחי. אין ספק שבגידת מוסקווה איפשרה ליאסר ערפאת להמשיך ולהנהיג את אש"ף בשעתו הקשה ביותר. הוא יכול לפחות להצביע על עמדת אירופה (למרות מיטראן), כהישג מסויים עבורו ועבור נציגו, עיצאם סארטווי. אירגוני־הסירוב הפרו־סובייטים לא יכלו להצביע על עמדה סובייטית אמיצה בעניינם. המיזרח־התיכון של קיץ 82' מהווה עבור ברית־המועצות הזדמנות חשובה שהוחמצה, אפילו שהסיבות לכך היו כלכליות, או כלשון הכלכלנים הסובייטיים, „אובייקטיביות".

סעודיה:
הלחץ הועיל

פרשנים מערביים הביעו תמיהה רבה על חוסר האפקטי־ביות של סעודיה בכל הנוגע למשבר הנוכחי במרחב. אנשי השמאל שבהם הביעו, כמובן, את הסברה שריאד היתה מעוניינת שאש"ף יספוג מהלומה מסויימת מידי הישראלים. קשה לאמת תיאוריה זו, אבל בוודאי שהתנה־גות הסעודים בשטח היתה שקטה, לפחות בשלב הראשון של הפלישה ללבנון.

נכון שתוך כדי המילחמה עברו הסעודים משבר מדיני קל. המלך חאלד נפטר, ואת מקומו נטל אחיו למחצה,

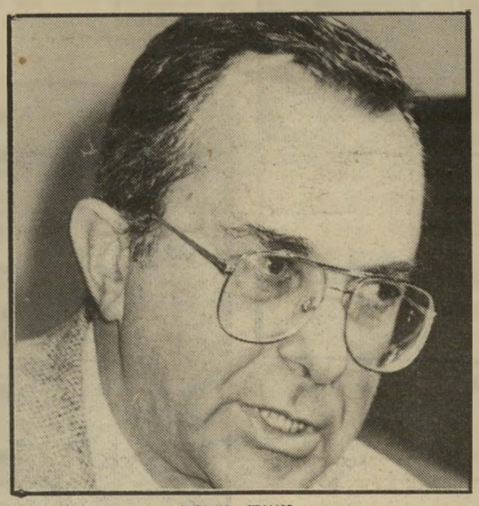

משה ארנס
בגין פטפטן כפייתי

הנסיך פאהד. לא היה בכך כדי להסביר את התנהגות הסעודים. פאהד, מוכשר הרבה יותר מקודמו, הכתיב את כל המהלכים המדיניים בריאד בשנים האחרונות, חיבר תוכנית־שלום סבירה ביותר שנשאה את שמו. רבים ראו בו את השליט האמיתי בממלכה.

עם תום ימי־האבל החל פאהד נוקט במדיניות תקיפה הרבה יותר. סיפורי־הזוועות מביירות, התגובה הקשה של הציבור הרחב בעולם הערבי (בעיקר במצריים!), החשש מכוונה מטורפת של שרון לפרוץ למערב־ביירות, העניקו תחושה של דחיפות ואפילו דרמאטיות לפעילות הסעודית.

היו לה שני ראשי־חץ, המכוונים לוושינגטון. אחד הופנה לאירופה, החשופה יותר ללחץ סעודי מסיבות כלכליות. השני כוון לארצות־הברית עצמה.

בחושו הפוליטי החד הבחין פאהד עד מהרה ששר־החוץ, אלכסנדר הייג, הוא התומך העיקרי של בגין־שרון בוושינג־טון. להבחנה זו תרם גם מנחם בגין בעצמו. האיש, שהוא פטפטן כפייתי, לא חדל מלחלוק שבחים רמים להייג. מקורות המקורבים לשגריר ישראל בוושינגטון, משה ארנס, הדליפו לעולם קטן, בשיחה טלפונית יזומה עליידם מארצות־הברית, שארנס ממש התחנן לפני בגין לדבר קצת פחות. אך בגין משולל היום כל יכולת הקשבה. הוא ב„היי" אמיתי, ושידוליו של ארנס נפלו על אוזן ערלה.

מועמד רנשיאות? המלך החדש החליט להפעיל לחץ ישיר על ארצות־הברית, באמצעות שני סוכניו, הגלויים כמעט, בממשלת רגן: שר־ההגנה, קאספר ויינברגר ושותפו, ג'ורג' שולץ. הוא איים בשלושה צעדים קונקרטיים נגד ארצות־הברית, אלא אם כן יפוטר הייג מייד: ריאד תאפשר לסובייטים לשלוח שגריר לסעודיה, ובכך לחדש את היחסים הדיפלומאטיים בין שתי המדינות, שנותקו לפני יותר מ־40 שנה. ריאד תטיל חרם נפט טוטאלי על ארצות־הברית, יחד עם יתר נסיכויות־הנפט. האיום השלישי היה אפקטיבי במיוחד. פאהד הצהיר שהוא ימשוך את כל פיקדונותיו מהמערכת הבנקאית האמריקאית מדובר ביותר מ־100 מיליארד דולר!

מעניין לציין שהעובדה כי הייג הוא יונה־יחסית כלפי ברית־המועצות, לא סייעה לו הרבה ביחסיו עם הסעודים. פאהד ראה בכך עילה נוספת לסברה, שאי־אפשר לסמוך על הייג.

עולם קטן

אין ספק ששולץ יעשה כמיטב יכולתו לסייע לסעודים, ואגב כך לשפר את מעמדה של ארצות־הברית בעולם הערבי. אשר להייג, אפשר להניח שהוא ינסה לחזור לזירה הפוליטית, אבל הפעם לא כפקיד. אין להוציא מכלל אפשרות שהוא ינסה להציג מועמדותו למישרת נשיא ארצות־הברית בעוד שנתיים.

טוהר הנשק

תמונה זו מעטרת את עמודו הראשון של השבועון הבריטי סאנדיי טיימס. היא משקפת, פחות או יותר, את התדמית העדכנית של ישראל בכלי־התיקשורת האירופיים.

ילד לבנוני זה הוא אחד מאלפים רבים של ילדים,

קורבן לבנוני בן 10
כל מטוסינו חזרו בשלום לבסיסם

שנפגעו במעשי האלימות הסטריליים, הבלתי־אישיים, של המפציצים מהאוויר.

סיוט. 1982. ישראל של רפול, אריאל שרון, מנחם בגין ושימעון פרס. סיוט שקרם עור וגידים.

תמונות כאלה לא פורסמו עד היום בעיתונות הישראלית. לשם כך קיים העולם הזה.

אנשים בעולם

מישפחת המלוכה הבריטית: בתוך חדר הלידה

הליידי די קיימה את הבטחתה לבריטניה: היא העניקה לה יורש־עצר פחות משנה אחרי נישואיה והפכה לאמא הצעירה ביותר בתולדות הממלכה הבריטית. סבתא **אליזבת** בת ה־56 קיבלה את נכדה השלישי בקור־רוח מלכותי: היא פתחה בקבוק שמפניה לעובדים בארמון, וחיכתה עד לבוקר שלמחרת הלידה (דיאנה ילדה ב־21 ביוני ב־8 וחצי בערב) כדי להעיף מבט ברך הנולד. בצאתה מבית־החולים, עם שומר ראש המחזיק מטריה מעל ראשה (בתמונה למעלה) הגדיר **צ'ארלס** את הרגשתה כ„מלאת עונג". הוא עצמו היה גלוי לב ביותר לגבי היורש ואמר: „היום הוא כבר נראה הרבה יותר אנושי מאמש."

תגובותיהם של קרובי מישפחה אחרים: הנסיך **פיליפ** קיבל את החדשות טלפונית למיכללת קיימברידג', שם נשא נאום באותו ערב, והרים כוסית ברנדי בחברת מאזיניו. **ארל ספנסר**, אביה של ליידי דיאנה, הכריז: „לתינוק זה יש מזל שהוא בנה של דיאנה, אני הולך לשתות בירה!"

את הטון הבלתי מכופתר למאורע כולו הכתיבה האם הצעירה, שהודיעה על סף נישואיה שבדעתה לגדל ילדים, כמה שיותר וכמה שיותר בעצמה. היא העדיפה ללדת בבית־חולים ולא בארמון באקינגהם, כנהוג בבית־המלוכה, כשהנסיך צ'ארלס נוכח בלידה. הוא הגדיר את הניסיון מאוחר יותר כ„זעזוע רציני למערכת שלי." לא עברו 20 שעות מאז הלידה והאם קמה על רגליה, נטלה את תינוקה ויחד עם בעלה הלכה הביתה, לארמון קנסינגטון. שם, בעזרת ערימה של ספרי הדרכה פופולריים כולל ד"ר ספוק, החליטה להיניק את בנה הראשון „בטבעיות מוחלטת, כל שעתיים עד ארבע שעות. שיאכל ככל שיחפץ."

בעניין אחד נאלצה הליידי די לוותר: הילד המיוחס לא יוכל ללכת לגנון כמו כל ילד מן השורה, מסיבות ביטחוניות. הוא ייאלץ לשחק בחצר עם ילדי **הנסיך והנסיכה מקנט**, ודודניו **זרה** בת השנה ו**פיטר** בן ה־4 (ילדיה של הנסיכה **אן**) יקפצו לביקור מפעם לפעם.

ליידי די והנסיך צ'ארלס: תינוק בן פחות מיממה

הנסיך צ'ארלס כילד עם אמו המלכה אליזבת

ליידי די כילדה (מימין) עם אחותה שרה ואמה

אנשים בעולם

קוני סטיבנס: עם עבר בלונדי והווה לוהט

שני בעלים ושוד - עדיין העתיד ניראה ורוד

מי היה מאמין שהבלונדית הזעירה בעלת התיס־רוקת הגבוהה והגוף המיניאטורי תשוב לכותרות? אך העובדות מדברות בעד עצמן: **קוני סטיבנס**, שהיתה אלילת־זמר בשנות ה־60', עומדת במרכז הסרט גרין מס' 2, המיועד לגילאים שהעריצוה בדיוק לפני 20 שנה.

אבל לגברת סטיבנס בת ה־43 אין כל תסביכים בעניין, אפילו לא אחרי שירשה את התפקיד מ**אנט פוניצ'לו**, שפרחה לה ברגע האחרון. המפיק המודאג, **אלן קאר**, פגש את קוני בדרכו מלאס־וגאס ללוס־אנג'לס וגילה כי בת זוגו של **טרוי דונהיו** מימים עברו הוסיפה אמנם כמה קילוגרמים עגולים לגיזרתה, אך לעומת זאת לא העלתה קמטים על פניה, וחיוכה נשאר זוהר כשהיה. כל זאת למרות שהיו לו סיבות טובות להתעמעם: „הוליווד יכולה להיות מדכאה למדי, אם מרשים לה לעשות כן. אני לא הסכמתי לעמוד במקום אחד, לשיר אותם שירים שהביאו לי מיליוני דולרים בשעתו ולהוות אנדרסה לעצמי," מכריזה הגברת.

היא שמעה בקול הבדרן **באדי האקט**, והתחילה להופיע בתוכנית־יחיד במועדון־לילה בלאס־וגאס. תחת לצפות בשקיעת עצמה בהוליווד, התחילה לראות את הצלחתה בעיר־ההימורים. הצלחה זו עזרה לה להתגבר על שני נישואין כושלים (האחד לג'יימס **סטיוסי** והשני **לאדי פישר**) ואפילו על ההלם שבו לקתה עקב פריצה לביתה בחוף מאליבו.

היום אין לה כל רגשות חרטה או צער. היא חוזרת להוליווד ונראית לא פחות טוב מבתה הבכורה בת ה־18 וחצי. לקוני בת נוספת בת 14 וחצי, ושתיהן גרות עימה עתה בבברלי־הילס. אך הבנות חושבות על חזרה לניו־יורק, שם נולדה אמן בשם קונצ'טה אינגוליה, בת למישפחה איטלקית־אירית מברוקלין.

אינגריד ברגמן: לא רוצה סקנדלים

בשעה שבישראל נערכו הקרנות בכורה קרנבליות לסירטה הטלוויזיוני גולדה, חגגה השחקנית המעולה **אינגריד ברגמן** מאורע חשוב ביותר בעיניה: יום הולדתן המשותף של בנותיה התאומות **איזבלה ואינגריד** (30), בנותיה מהבימאי **רוברטו רוסליני**. השימחה היתה גדולה בעיניה עד כדי כך, שלמרות מחלתה הקשה וידה החבושה, היא ססה מלונדון לניו־יורק, כדי להיפגש שם עם בנה **רוברטינו** בן ה־32, שקיבל אותה בנמל־התעופה בחברת **ג'סטין דאלי**, נכדה בן ה־9.

ג'סטין הוא בנה של שדרנית החדשות **פיה לינדסטרום** בת ה־43, בתה של אינגריד מבעלה הראשון, **ד"ר פיטר לינדסטרום**.

אינגריד עוררה שערוריה גדולה כשעזבה את בעלה הראשון, בשנת 1949, למען רוסליני, והוליווד לא חדלה מלחזור אחריה ולבקש ממנה להנציח את הסקנדל בסרט שיתבסס על האוטוביוגרפיה שכתבה ב־1980. האם תסכים לכך? פיה סבורה שאמה אינה מעוניינת בסקנדלים נוספים. היו לה כבר די והותר ב־66 שנותיה, ואם לשפוט לפי היחסים הטובים השוררים בין אינגריד ובעלה לשעבר, היום, אין ספק שלא תעשה כן. גם בגירושין יש שלום־בית.

אנה מוקו: מדאם באטרפלי

אנה מוקו היא לא רק אשה יפהפיה, כי אם גם זמרת אופרה מהוללת ומוסיקאית בעלת חוש הומור. במסיבת־צדקה שנערכה לא מכבר הופיעה בלבוש של מרי אנטואנט. ומשהגיעו הצלמים נחתה לידיה **פיה זאדורה** (הפרפר האדום), שלבשה שימלה המכסה טפח ומגלה כנפיים. חבל רק שהאופרה לא היתה מדאם באטרפלי.

שטראוס

הטַעֲמָנֶת של הגלידות

ריבת חלב ● תות וניל-

יצירות גלידה חדשות בטעם גן-עדן

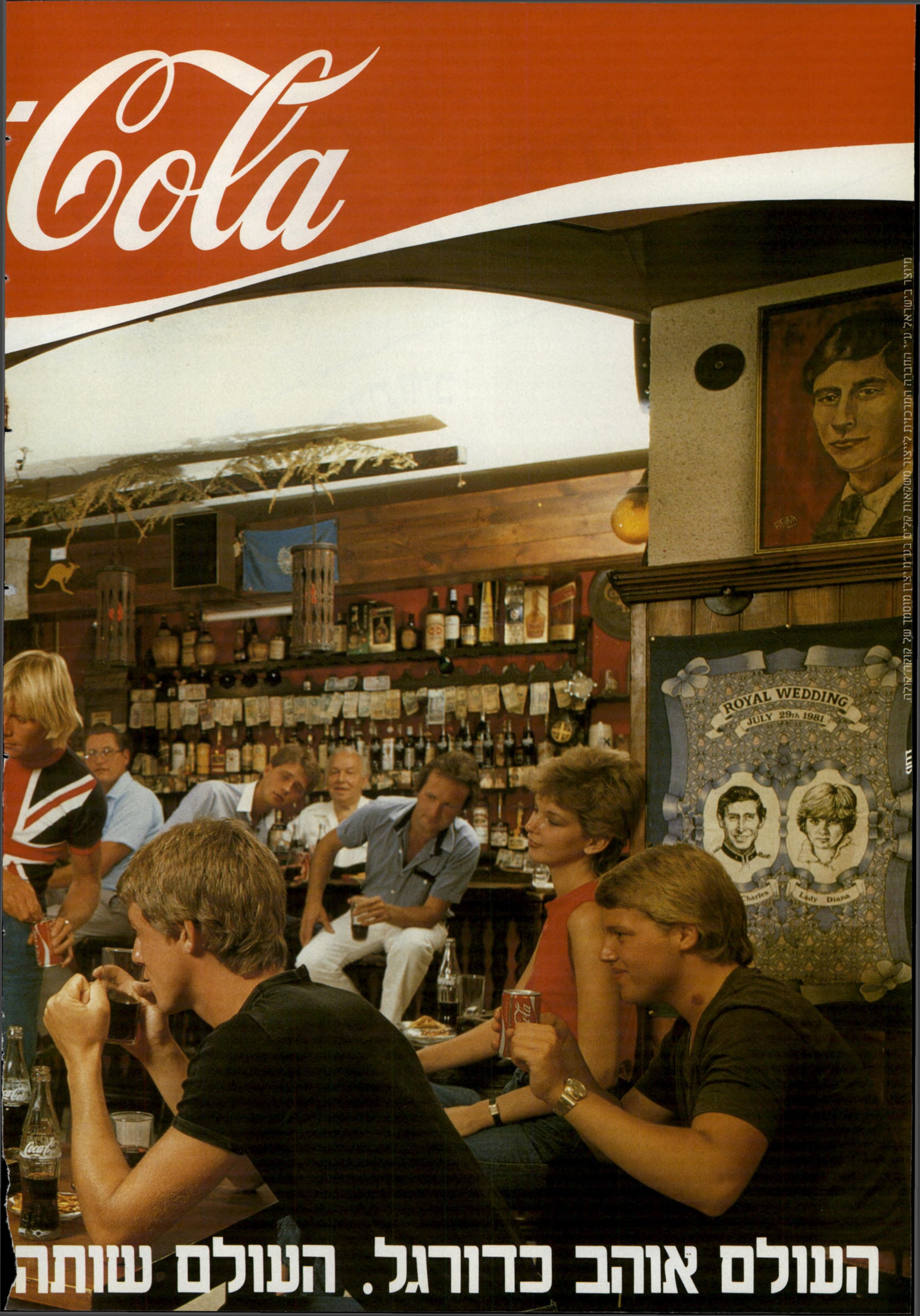
Cola
ROYAL WEDDING
JULY 29th 1981
Charles
Lady Diana
מייצר בישראל ע"י החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ יצרן מוסמך של קוקה־קולה.
העולם אוהב כדורגל. העולם שותה

Coca
FLYING TIGERS
קוקה-קולה.
המרענן הרשמי
במשחקי
גמר הגביע
העולמי
ספרד 1982
ESPAÑA 82
Enjoy
Coca-Cola
קוקה-קולה.
מליוני אנגלים צופים במשחקי הגביע העולמי ושותים קוקה-קולה.

ישראכרט עולם ומלואו בכרטיס אחד

ישראכרט מאפשר לך ליהנות משיטות תשלום שונות ומגוונות בהתאם להסדר בינך לבין סוכן הנסיעות שלך וכן מקנה לך זכות השתתפות במבצע מרהיב של פרסים יקרי ערך (למשלמים בישראכרט עד 28.7.82).
ההגרלה תיערך ב־20.8.1982, במשרדי חב׳ ישראכרט.
שמות הזוכים יפורסמו בעלון ״מה חדש בישראכרט״ שיצא לאור בחודש ספטמבר 1982.

ליוצאים לחו״ל - קחו איתכם יורוקרד/מסטרקרד הכרטיס המכובד בכ־4 מיליון בתי עסק, בתי מלון, חברות תעופה, חברות להשכרת רכב ומרכזי בידור בעולם, והמעניק לבעליו חינם ביטוח תאונות אישיות עד סך של $30,000.־, הגנה בפני אובדן או גניבה ואפשרות רכישה ל־4 חודשים ב־$10 בלבד.

ההשתתפות בהגרלה אסורה על עובדי חב׳ ישראכרט ופרסום מי־טל.

שבוע זוגי ב״טנריף״
מתנת ״הסתור - טיולי נופש פלוס״.
2 סופי שבוע במלון מוריה ים המלח
- מתנת רשת מלונות ״מוריה״
2 סופי שבוע במלון מוריה אילת
- מתנת רשת מלונות ״מוריה״
2 סופי שבוע במלון מוריה ירושלים
- מתנת רשת מלונות ״מוריה״
2 סופי שבוע במלון מוריה תל־אביב
- מתנת רשת מלונות ״מוריה״
2 סופי שבוע במלון מוריה כרמליה - חיפה - מתנת רשת מלונות ״מוריה״
15 שעונים סיטיזן יקרי ערך - מתנת רשת חנויות ״איק״.
25 תכשיטי זהב משובצים יהלומים או אבני חן - מתנת רשת חנויות ״איק״.
6 משחקי טלויזיה SB70
- מתנת ״אדיוקט פתוח ושווק מערכות למידה בע״מ״.
1 סט תכשיטים בשווי 10,000 שקל
- מתנת ״הבורסה לתכשיטים״.
1 סט תכשיטים בשווי 5,000 שקל
- מתנת ״הבורסה לתכשיטים״.
24 מחשבי TEXAS INSTRUMENTS ו־24 מחשבי: ״Little Professor״
- מתנת ״א. ניר נון בע״מ״.
1 מכשיר טלויזיה ״סילורה״ 26 אינץ׳ + שלט טווח + שעון
- מתנת ״סילורה״.
שבוע בכרתים ליחיד כולל טיסה ומופש
-מתנת דיזנהוף בע״מ
2 סופי שבוע במלון דן אכדיה
- מתנת סוכנויות ״קל נופש ותיור״.
2 סופי שבוע במלון דן הכרמל.
- מתנת סוכנויות ״קל נופש ותיור״.
1 סופשבוע בכפר הנופש רמות רמת הגולן - מתנת כפר הנופש רמות.
100 יחידות צפוי אקרילי למכונית B/2000 - מתנת ״פטנט רון״.
5 שטיחים 2.00 × 1.50 פילדלפיה או אוקלהומה - לפי בחירת הלקוח
- מתנת רשת ״שטיחי ראובן״.
1 מצלמה: ״NIKON״
- מתנת ״הדר צרכי צילום בע״מ״.
10 מטפי כיבוי אש ו־10 מכשירים חשמליים למניעת יתושים
- מתנת ״שני־טל בע״מ״.
מכונית ל־4 ימים
- מתנת ״אויס השכרת רכב״.
שואב אבק למכונית
- מתנת רשת ״בלאק אנד דקר״.
25 תקליטים - מתנת ״הד ארצי״.
20 מנוי ״מזור״
- מתנת ״מגור שרותי גרירה ורכב״.
4 משחקי Game & Watch
- מתנת ״צעצועי אלדה״.
1 מכשיר וקמן + רדיו - מתנת ״חן שווק״

1982

הקניה הטובה ביותר 1982

פנה לסוכן הנסיעות שלך

משתלם לשלם בישראכרט

• בנק הפועלים בע״מ • בנק המזרחי המאוחד בע״מ • הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע״מ • בנק קונטיננטל לישראל בע״מ • בנק מסד בע״מ • בנק הבניה לישראל בע״מ • בנק יהב לעובדי המדינה בע״מ

צ.ג.-נ.

„אני לא יורד!"

אומר סמי בן־גד, צלם־האופנה שנסע לניו־יורק ללמוד ולעבוד

ה טלפון לא פסק מלצלצל. לדירה המסוגננת עלו לרגל חברים וחברות, דוגמנים ודוגמניות, יפים ויפות, עם הר־בה נישוקים, קצת חיבוקים ואי אלה מת־נות־פרידה קטנות, שבקושי נמצא להן מקום במזוודות העמוסות. כך נראה אותו אחרי־הצהרים, ערב נסיעתו חזרה לניו־יורק של סמי בן־גד, צלם־אופנה ישר־אלי. באותו אחרי־צהריים, השתכנע הצ־לם המצליח להעניק ראיון בלעדי להעולם הזה.

סיפר סמי בן־גד:

אני נמצא בניו־יורק מזה שנה וחצי. נסעתי לשנתיים למטרת לימודים, להש־תלם ולחזור. איני יורד. יש לחשושים, אני יודע, אבל אין להם שום בסיס. נות־רה לי עוד כחצי שנה לסיים את לימודי ואז אני חוזר — אין אפס!

בניו־יורק אני לומד ריטוש על סליי־דים. הלימודים מתנהלים בבית־ספר פרטי ויקר, שמאוד קשה להתקבל אליו. מיבחני הכניסה קשים, כך שיש סלקציה טבעית.

מה זה ריטוש של שיקופיות? כשמבי־טים בירחוני־אופנה, כל הדוגמניות נראות מושלמות — יפות, בעלות עור פנים חלק ללא רבב, אבל המציאות שונה לח־לוטין. הדוגמניות רחוקות מלהיות מוש־למות. לכן מצלמים את הדיגמניות על שיקופיות, ואז אפשר לעשות ריטוש במקומות הרצויים — בגבות, בריסים, באיפור העינים, באף, בשפתיים.

אפשר לשנות כמעט הכל — צבע, בגד, צבע עיניים, ואפילו צבע שיער. אם לדוגמנית יש שיער מיותר על הצ־וואר, או נקודת־חן לא רצויה, ניתן לה־סירם בעזרת הריטוש. אפשר לרכך צללים ולהוסיף כמעט כל מה שרוצים.

ריטוש על שיקופיות הוא ממש אמנות.

אפטר־שייב צילום פיר־סומת ניו־יורקי שצילם סמי בן־גד לחברת תמרוקים.

עם דיאנה רוס

במסיבה של האופנאי האיטלקי רוברטו קוואלי, המלביש את שחקניות ארצות־הברית ואת נשות החברה העילית. „את הקשרים המיקצועיים הראשונים יצרתי באמצעות קשרים אישיים. זה מין כדור שלג — מכירים אנשים במסיבה של אנשי־אופנה, מחליפים כרטיסי־ביקור וזה ממשיך מאליו," מספר סמי על קשריו החדשים.

צריך ידים טובות, דייקנות וסבלנות אין קץ. בארץ עדיין לא משתמשים בטכניקה זאת, אבל באחד הימים זה עוד יגיע.

ריטוש על שיקופית זה מיקצוע הקשור לצילום, אך עומד בפני עצמו.

לא לעבוד בפרך

כ שהייתי בארץ, צילמתי נון־סטופ. עבדתי בפרך. איני מתלונן, אבל הייתי עייף. הרגשתי צורך להפסיק לצלם לתקופה מסויימת. קצת מנוחה, חופש ושינוי.

בחודשים הראשונים פשוט טיילתי בכיף בניו־יורק וחרשתי את אמריקה לאורך ולרוחב. אחר־כך התיישבתי במקום אחד והתחלתי ללמוד ברצינות, הרי זאת הייתה מטרתי. היום אני לומד בערבים ומצלם בבקרים. יש לי סטודיו ברחוב 34, שזהו אזור של אופנה ובוטיקים בין השדרה החמישית וברודווי. אני לא עובד בפרך כמו בישראל, אבל אני בהחלט עסוק.

יצרתי את הקשרים הראשונים בג'ונגל הניו־יורקי באמצעות קשרים אישיים. זהו מין כדור שלג — מכירים אנשים במסי־בה של אנשי־אופנה, מחליפים כרטיסי־ביקור, וכך זה ממשיך מאליו.

בניו־יורק הצלמים לא עובדים קשה, ולא טורחים יתר על המידה. הם די מפו־נקים, כי שם עובדים עם צוות של מאפ־רים מומחים, ספרים, מלביש מיקצועי,

(המשך בעמוד 42)

הדוגמנית המעופפת

מיכל אדר, ש־עובדת כדיילת בחברת אל־על וכדוגמנית, שוהה מדי פעם בניו־יורק, ומצטלמת שם. היא מקובלת על האמריקאים בגלל שערה הבלונדי ועיניה הכחולות. בין טיסה לטיסה היא הצטלמה גם אצל סמי בן־גד. דוגמניות מצליחות אחרות בניו־יורק הן ניבה פון־ויזל וחני פרי.

וידוי אישי של הנאשמת ברצח פרשת „קרן־אור".

אורית ארביב, הנמצאת בחודש השביעי להריונה, מכחישה את השמועות כאילו אבי התינוק שיוולד בכלא, הוא העברין שמעיה אנג'ל, ולא חברה הרצל אביטן

אסיר בן אסיר

אורית ארביב

ה מידע המודיעיני, שהגיע לפני כמה שבועות לבית־הסוהר לנשים נווה־תירצה ברמלה, הדליק נורה אדומה אצל הנהלת הכלא. מן המידע עלה שהעצירה אורית ארביב, הנמצאת בחודש השביעי להריונה, כלל אינה הרה לחברה, האסיר הנמלט הרצל אביטן, אלא לעבריין שמעיה אנג'ל.

באותה עת הוחזקה אורית בתא אחד ביחד עם אשתו של אנג'ל, שרה („שמריליק") אנג'ל, הנאשמת ביחד עם בעלה בפרשת הרצח הכפול מס' 2.

בשל המידע, התעורר החשש ששמוליק תשמור טינה לאורית, על שגרמה לבעלה לבגוד בה, ועל כן תנסה להתנקם בה. לכן הופרדו השתיים.

אורית בת ה־22, העומדת עתה לדין באשמת רצח תוך כדי ביצוע השוד במיפעל היהלומים קרן אור, מכירה היטב את שמוליק. שני הגברים שבמחיצתם הן חיות, המוגדרים כעבריינים מסוכנים ביותר, הם ידידים טובים עוד מהתקופה שבה ישבו ביחד בבית־הסוהר. הם המשיכו להתרועע גם אחרי שהשתחררו מהכלא, וכך גם נוצר המיפגש בין שתי הנשים, שהפכו חברות.

כאשר נשפט הרצל ל־15 שנות־מאסר, בגין ביצוע השוד המזויין בסניף בנק לאומי ברמת־אביב, עברה אורית להתגורר במחיצת בני־הזוג אנג'ל. סופר אז כי שמעיה קיבל את אורית תחת חסותו, וכי הבטיח להרצל לספק את מחסורה מכל הבחינות. כפי שהיה נראה, קיבלה אז שמולאק את הצלע השלישית בברכה.

בינתיים עשתה לה השמועה כנפיים, ובחוגי העולם־התחתון החלו להתלחש כי שמעיה הוא אבי הילד, שאותו נושאת אורית בביטנה. אולם האם שבדרך מכחישה את הדברים בכל תוקף. „האבא של הילד שלי הוא החבר שלי, הרצל אביטן, ולא שמעיה אנג'ל," סיפרה אורית ארביב. „אני נפגשתי עם הרצל אחרי שהצליח לברוח, ואז עשינו את הילד.

„את השמועות שכאילו האבא זה שמעיה אנג'ל הפיצו כל מיני אנשים, שמעוניינים לסכסך בין שמעיה ושמוליק, ובין הרצל וביני. אלה אותם אנשים שבגללם אני נמצאת היום במעצר. הם שקרנים! את האמת רק אני יודעת. אף אחד לא יגיד לי מי עשה לי ילד!"

הרצל אביטן עומד להיות מוסגר ארצה מצרפת, לשם הצליח לחמוק אחרי שנמלט ב־23 בספטמבר 1981 מבית אביו, כשהובא לשם לביקור בליווי סוהרים. הוא חשוד עתה ברצח מפקד בית־המעצר ברמלה,

האב הרצל אביטן עומד להיות מוסגר מצרפת. בתמונה מימין: אורית ארביב מחזיקה את עינה התותבת.

רב־כלאי רוני ניצן, וברצח השומר במהלך השוד בקרן־אור.

אסיר קטן

א ורית נחשדה אף היא במעורבות ברצח רוני ניצן, אך לבסוף הוגש נגדה כתב־אישום לגבי פרשת היהלומים בלבד, המייחסת לה שותפות בשוד וברצח, ביחד עם אביטן ואחרים.

בחקירתה במישטרה הודתה הצעירה כי שהתה במחיצתו של האסיר המבוקש, אך הכחישה את האשמות החמורות, המציגות אותה לא רק כנערתו של עבריין אלים ואכזרי, אלא כחברה שוות־זכויות באחת מכנופיות־הפשע המסוכנות ביותר בעולם־התחתון הישראלי.

פרקליטיהם של אורית והרצל הם עורכי־הדין שימחה זיו ודויד יפתח. השניים מייצגים גם את שמוליק ושמעיה אנג'ל, אחרי שפרקליטו הקבוע של שמעיה, עורך־הדין סמי יונה, פסק מלייצג אותו.

בקרוב תלד אורית את ילדה בין כותלי־הכלא. אם יורשעו הוריו של התינוק במעשי־הרצח המיוחסים להם, ואם תעמוד האם על זכותה להחזיק את פרי־ביטנה במחיצתה בתוך הכלא (ראה מיסגרת), הוא יהפוך להיות אסיר קטן, בנם

„אני לא יורד!"

(המשך מעמוד 41)

ויש מה שנקרא „ארט דירקטור" — מנהל אמנותי. זהו מעין בימאי, כך שלצלם לא נותר הרבה. רק קליקים.

אפשר לומר בפה מלא שחיין של הצלם שם קלים יותר משל עמיתיו הישראלים. בארץ הכל נופל על הצלם. כולל הגשת הקפה או המשקה הקר אם זה בסטודיו שלו. בניו־יורק, בסטודיו שלך אתה מלך, מגישים לך את המשקה לפה.

עושים שם כסף, על זה אין מה לדבר. הפרוצדורה היא כזאת: עם גמר הצילומים מקבלים חצי מהתשלום, ועם מסירת הצילומים את החצי השני. אין שם צ'קים דחויים, אף אחד לא יודע מה זה. הכל מסודר ומאורגן. לא צריך לרוץ לבקש ולהתחנן עבור השכר המגיע לך. שם לא עושים לך טובה כשמשלמים עבור עבודה שביצעת בזמן ולשביעות רצונם. שם נותנים לך את השכר שנקבע בזמן בעין יפה, בתודה ועם חיוך, ולפעמים אפילו בציר־רוף מתנה קטנה כאות הוקרה.

לכל צלם יש המחיר שלו. אין סכום קבוע, התשלום הוא לפי שעת צילומים או לפי יום, בהתאם לטיב העבודה ולא כפי שמקובל בארץ — לפי דגם. על המחיר יותר טוב שלא לדבר, כדי לא לעשות כאבי לב לכל הצלמים העובדים בארץ. ההבדל הוא באמת תהומי, בערך פי עשרה יותר מאשר בארץ.

דוגמנית לכל דבר

ה דוגמניות? הן בדרך־כלל צעירות, מאוד צעירות ורעננות. לא יפהפיות אבל מלוטשות, יודעות את העבודה ויודעות גם מה מתאים להן ומה לא. שם לא כל אחת עושה הכל כמו בארץ. הקשר שם הוא דרך סוכנת. אין דוגמנית בלי סוכנת. מצלצלים, אומרים לסוכנת מה סוג הצילומים, והיא מפנה אליך כמה מהן כדי שתוכל לבחור.

יש דוגמניות המיועדות רק לצילומי שיער — שמפו, רולים וכדומה, או רק לפירסומות לילדים — ללאכה או לקרם ידיים. יש דוגמניות לפנים — לאיפור וקוסמטיקה. ויש דוגמניות־אופנה. הדוגמניות המבוקשות ביותר הן בנות 17 עד 20. בנות 20 פלוס נחשבות לוותיקות, ובנות 30 כמעט שאין, למעט עבודות מיוחדות, כשזקוקים לגיל כזה.

בניו־יורק לוקחים ילדה יפה בת 16, מלבישים אותה כמו אשה בת 30, מאפרים אותה ומסרקים אותה בהתאם וזה נראה פנסטי. היא לא נראית מבוגרת. היא טריה ורעננה, אין לה קמטים והצילומים יוצאים ממש מטריפים.

קומתה הממוצעת של דוגמנית בניו־יורק הוא 170 או קצת יותר. אין סוסות כמו באירופה. הן בגובה ובפרופורציה נורמלית. האמריקאים אוהבים את המראה האמריקאי, דהיינו בלונדיות עם עיניים כחולות. רוב הדוגמניות הן אמריקאיות, והשאר אירופאיות, סיניות יפאניות ושאר אכזוטיות. הדוגמניות הכושיות נדרשות מעט מאוד. לכושים יש עולם משלהם — תחנת־טלוויזיה, סרטים, עיתונים, יריחוני אופנה ופירסומות של כושים לשעם או לעורם המיוחד.

בניו־יורק מודיעים לדוגמנית על שעת הצילומים, אבל היא מופיעה 10 דקות לפני המועד המסוכם. היא מוכנה ומיקצועית. אין פיטפוטים מיותרים. אין סיפורים ואין תככים. היא ממושמעת שזה ממש תענוג, ממש בלתי ייאמן. אין אצלה משימה בלתי־אפשרית. היא לעולם לא תאמר חם לי, קר לי או קשה לי לעמוד על רגל אחת. אם חם וחלילה היא זזה מעט, היא תתנצל ולא תכעס עליך שאתה מעמיד אותה בצורה לא נוחה.

היא לעולם לא מתערבת בשום דבר, לא מציעה הצעות ועושה רק מה שאומרים לה. אחרי הצילומים היא אורזת את חפציה, אומרת יפה תודה ושלום ונעלמת אולי לעד. אולי לא אראה אותה יותר, כי ניו־יורק מוצפת דוגמניות. הן לא כרוכות את עצמן לעולם עליך, לא לקשרי ידידות, לא לשיחה קצרה ואפילו לא לכוס קפה.

יצא לי לפגוש בניו־יורק כמה דוגמניות ישראליות. את חני פרי, שעובדת מעט, את ניבה פורדויזל העושה שם חיל. את חלי גולדברג צילמתי לקטלוג של פאות נוכריות, ומיכל אדר, הדיילת־הדוגמנית די מקובלת שם.

אורנה גלזן

של אסירים גדולים, על לא עוול בכפו. שנות ינקותו יעברו עליו בין סורגים.

בווידוי אישי מבין כותלי־הכלא, שאותו העבירה במחתרת להעולם הזה, פותחת האם לעתיד את סגור־ליבה וחושפת את סיפור חייה, מאווייה ולבטיה הכמוסים, על רקע מצבה המיוחד.

סיפרה אורית ארביב:

כל הצרות שבעולם לא היו עוצרות אותי מלעשות את הילד הזה, שעוד מעט יוולד לי. אני יודעת שהמישטרה מנסה לעשות מההורים שלו גאנגסטרים, רוצחים ומה לא. אבל שום דבר לא יצליח לשבור אותי. אני אגדל אותו בחוץ או בתוך ה־כלא. אף אחד לא יקח ממני את הילד שלי. הוא ילך איתי בטוב וברע.

תינוק זה דבר זך וטהור, והוא מסמל את החיים והטוב שבעולם. בשביל הרצל ובשבילי הילד הוא סמל לכל מה שהיה חסר לנו, בגלל הרדיפות והעוול שנע־שה לנו.

אם יוולד לי בן אני רוצה לקרוא לו ניצן, על־שם רוני ניצן, ואם זאת תהיה בת אקרא לה קרן, על שם קרן־אור. בחרתי את השמות האלה כי בגללם התי־נוק שלי יוולד בין סורגים.

אני לא רוצה להסתיר ממנו מה שקרה. כשיגדל, אספר לו הכל ואסביר לו את שמו. אני בטוחה שהוא יבין.

החיים שלי אף פעם לא היו קלים. מהיום שאני זוכרת את עצמי היו לי תמיד צרות. בגיל 3 הוציאו לי את העין הש־מאלית, בגלל שהיתה בא נקודה לבנה. הרופאים חשבו שזה גידול, וקבעו ש־צריך לעשות ניתוח. היום אני חושבת שזאת היתה טעות. אפשר היה להציל את העין שלי.

המיקרה הזה השפיע על כל הילדות שלי. הפכתי להיות ילדה עצבנית מאוד ומסוגרת. סבלתי מאוד בגלל הנכות שלי. הייתי רבה עם כולם וצועקת על כל דבר קטן. אי־אפשר היה לדבר איתי.

הרכיבו לי עין תותבת מזכוכית, שנר־את כמעט כמו עין רגילה. מי שלא מכיר אותי, לא מבחין בשום דבר. אבל זה לא שינה את מה שהרגשתי בפנים ומה ש־הצטבר אצלי מהילדות. כשהתבגרתי, היה לי קשה מאוד להתמודד עם הבעיות, אבל הצלחתי להתגבר. היום אני הרבה יותר רגועה.

חתומים לכל החיים

אני בת למישפחה טובה משכונת נווה־שרת. אבי היה נהג שכיר ב־אגד. הוא נפטר לפני שנתיים מהתקף־לב. עד היום אני בטוחה שזה קרה בגלל כל הצרות מהמישטרה. הוא היה צריך לבוא להעיד במישפט של הרצל. הופעל עליו לחץ קשה מאוד. כל זה שבר אותו.

לפני שהכרתי את הרצל היה לי חבר בשם אורי וולף, בן של רופא מצהלה. זהו אדם שפל, שגרם לנו לכל הבעיות שבהן אנחנו שקועים. הכרתי אותו כשהייתי בת 16. הוא התאהב בי ורצה להתחתן איתי. זאת היתה אהבה נכזבת. אורי לא היה הבן־אדם המתאים בשבילי. אני התאהבתי בהרצל, שבעבר ישב ביחד עם אורי בבית־הסוהר. אבל אורי לא היה מוכן להשלים עם זה.

בזמן שהתחלתי לצאת עם הרצל, אורי עוד היה בבית־הסוהר. כתבתי לו מיכתב והודעתי לו שהכל נגמר בינינו. כשהוא יצא, הוא רדף אחרי ולא נתן לי מנוחה. פעם אחת הוא אפילו נתן לי סתירה והעיף לי את העין התותבת. כשהוא ראה ששום דבר לא עוזר, ושהוא לא יכול להחזיר אותי אליו, הוא החליט להתנקם בהרצל.

כשהרצל נעצר בקשר שוד, נהיה אורי עד־מדינה נגדו. במעשה הזה הוא הציל את עורו מן העונש, וגם נקם בהזדמנות הזאת בהרצל. כתבתי מיכתבים לשופטים ולכל המדינה, וסיפרתי להם על העוול הזה שנעשה לנו, אבל עד היום שום דבר לא עזר. בכל זאת אני מאמינה שהאמת תצא לבסוף לאור. היא חייבת לצאת, ואז ידעו כולם שהרצל הוא לא פושע ושאף פעם לא היה פושע. זה הכל שקר ועלילה.

מאז שאורי הפיל את הרצל, התחיל ה־גלגל להתגלגל והצרות באו עלינו אחת אחרי השנייה. הרצל ברח מהמאסר, כי הוא חף־מפשע והוא רצה להוכיח את זה. הוא לא עשה את זה כדי לברוח מהעונש. הוא רצה להביא את ההוכחות, שלא היה יכול להשיג כשהיה בפנים.

אבל התדמית של גאנגסטר, שהדביקו לו, כבר היתה חזקה. בגלל זה המישטרה ניצלה את המצב והלבישה עליו תיקים נוספים, שהיא לא הצליחה לתפוס, או שלא רוצה לתפוס את האשמים האמיתיים בהם.

מה שקרה זה שכל מיני אנשים סיפרו במישטרה שהרצל רצח את רוני ניצן ועשה את השוד בקרן־אור בזמן שהיה מבוקש. האנשים האלה סיפרו את הדברים האלה, כי הם ידעו שהרצל הצליח לברוח לחו"ל וחשבו שהוא לא ייתפס. לכן הם האמינו שזה ממילא לא ישנה לו, אם ידביקו לו עוד כמה עבירות, ובאותה הז־דמנות יעשו עיסקה עם המישטרה ויקבלו חסינות על עבירות אחרות שביצעו.

זה לא נכון שהרצל מסוכן לציבור. יש לו נשמה טובה ואני לא מאמינה שהוא מסוגל להזיק למישהו. גם אני בטח לא מסוגלת לבצע את מה שמעלילים עלי. אנחנו שנינו קורבנות של אי־הצדק במ־דינה הזאת. איזה צדק יש במדינה אם אני פה והוא שם?

הרצל ואני תמיד רצינו להקים מישפחה ולהוליד ילדים. החלום שלנו זה להגשים את זה. אני מאמינה שזה יצא לפועל למ־רות הכל.

לפני שנתיים כבר נרשמנו לנשואין בירושלים. אבל זה התעכב בגלל מה ש־קרה אחר־כך. בשבילי, הרצל הוא בעלי לכל דבר, למרות שאין לנו את הניירות ביד. אנחנו שנינו חתומים לכל החיים!

בהרצל מצאתי כל מה שחיפשתי ב־חיים: חוכמה, גבריות, אופי, יופי, טוב־לב ונאמנות. הוא אדם נפלא ואני מטור־פת עליו. אין שום דבר שיעצור אותי מ־ללכת אחריו לכל מקום, ולא משנה איזה צרות יעמידו בדרכנו. אני אלך אחריו באש ובמים, ויהיה מה שיהיה.

הנחמה היחידה שיש לי היום זה התי־נוק שלי. כל־כך רציתי ילד, והנה אני עומדת להיות אמא. רק חבל שהילד שלי יוולד במקום אפל וחשוך. חבל גם שמצי־גים את ההורים שלו כפושעים. אבל שום דבר לא ישבור אותי. הייתי עושה את אשאר בכלא ושהאמת תצא לאור. אני אג־אשר בכלא ושהאמת תצא לאור. אני אג־דל אותו בחוץ ביחד עם אביו.

אבל גם במיקרה שאשאר בכלא, אני לא אותר עליו בשום אופן. אני רוצה אותו לידי כל הזמן!

מידע מודיעיני

שהגיע לכלא, שם מוחזקת אורית ארביב, סיפר שהיא הרה לעבריין שמעיה אנג'ל. כתוצאה מכך התעורר החשש שחברתה לתא, שרה („שמוליק") אנג'ל, הנראית בתמונה עם בעלה, תנקום בה.

ההורים

חיים ורינה ארביב. האב, שעבד כנהג שכיר באגד, נפטר לפני שנתיים מהתקף־לב. בתו, אורית, סיפרה כי הופעל עליו לחץ מצד המישטרה, בעת שהיה צריך להעיד במישפט שוד בנק־לאומי ברמת־אביב, וזה שבר אותו.

הפרקליט

עורך־הדין דויד יפ־תח, המייצג את אורית ארביב עם עורך־הדין שימחה זיו.

ילדים בכלא

מנהלת כלא הנשים „נווה־תיר־צה" כרמלה, סגן־גנדר רעיה אפ־שטיין, הסבירה את המדיניות כלפי אסירות, שהן אימהות לילדים רכים:

לפי התקנות אנחנו מחזיקות תינוקות עד גיל שנתיים במחיצת אמהותיהם ב־בית־הסוהר. אולם זה נתון לשיקול־הד־עת של הנהלת־הכלא ושל הרשויות ה־סוציאליות.

בדרך־כלל, כאשר אשה יולדת בתוך הכלא, מתירים לה לגדל את התינוק ב־פרק הזמן של היניקה. לצורך זה מוק־צב לה תא פרטי משלה, אך גם זה תלוי מאוד במצב האיכלוס בכלא.

בכל־אופן, אני עושה כמיטב יכולתי ומאלתרת פיתרונות עד כמה שאפשר.

בחוץ־לארץ יש מקומות, שבהם בנו אגפים מיוחדים לאסירות אמהות, שם הן יכולות לגדל את ילדיהם בתנאים מתאימים. בארץ לא נעשו סידורים כ־אלה. לכן אנחנו בדרך־כלל לא מקבלות ילדים שנולדו מחוץ לכותלי־הכלא. אלא רק ילדים שנולדו במשך תקופת־המאסר. גידול ילד זאת אחריות גדולה, ואיני יכולה להרשות לזלזל בכך. לילדים ש־נולדו בחוץ מוצאים פיתרונות אחרים.

כיום יש לנו רק תינוקת אחת בת שנה בתוך הכלא. בת לאסירה ביטחונית, השי־פוטה לתקופת מאסר ארוכה. בעבר היו לנו כבר תקופות שבהן היו בעת ובעונה אחת שישה תינוקות, ופתחנו מעין פעו־טון קטן. לאחרונה לא היו לידות ב־כלא.

אם אורית ארביב תרצה בכך, איני חושבת שתיווצר בעיה בקשר להחזקת התינוק אצלה. אני לא יכולה להתחייב בקשר לכך, אך אין התנגדות עקרונית. בבוא העת נפעל לפי מצב העניינים.

אנחנו מפרידות בין אם, שילדה בכלא, לבין תינוקה הרך, רק אם נשקפת לילד סכנה מצד האם. במיקרה של אסירה בלתי־שפויה, או אסירה ה־מאיימת על שלום תינוקה במטרה לסחוט דברים שונים, אנחנו פועלות בתיאום עם העובדות הסוציאליות, ומוצאות לילד סי־דור מחוץ לכלא, למען טובתו ושלומו. פעולה כזאת נעשת רק כאשר באמת כלו כל הקיצין.

מנהלת אפשטיין*
עד גיל שנתיים

הרבה מעבר לקורקטי

ל ש מיקרים שאסירות יצאו לחופשה וחזרו בהריון. כמובן שהן רשאיות להחזיק בתינוקם אחרי הלידה, אם הדבר אפשרי. אנחנו גם מאפשרות לאם להחז־יק את תינוקה מעבר לגיל שנתיים, אם היא עומדת להשתחרר תוך כמה חודשים. במיקרה כזה איננו מפרידים בינה ובין הילד.

אולם תינוקות בני שנתיים ומעלה, ש־אמהותיהם צריכות עדיין לרצות תקופות ארוכות יותר, נמסרים לטיפול לבני־מישפחה או לאחרים, בהתאם להמלצת הרשויות המוסמכות. לנו בבית־הסוהר אין תנאים כדי להחזיק ילדים בגיל זה.

אסירות, שהן אמהות לילדים מחוץ ל־כלא, מורשות לקבל את ילדיהם לביקור פעם בשבוע, אם התנהגותן מצדיקה זאת. ביקורים רגילים נערכים אחת לשבועיים בלבד.

אנחנו דואגות במיוחד לטיפול הרפואי של האמהות לפני הלידה ואחריה. הן נמצאות בפיקוח גינקולוגי קפדני ותכוף, ונהנות מיחס ומתנאים מיוחדים. גם או־ריית ארביב נהנת מכל התנאים האלה. הייתי אומרת שהיחס אליה הוא הרבה מעבר לקורקטי.

* מחזיקה בידה תינוקת שנולדה בין כותלי הכלא.

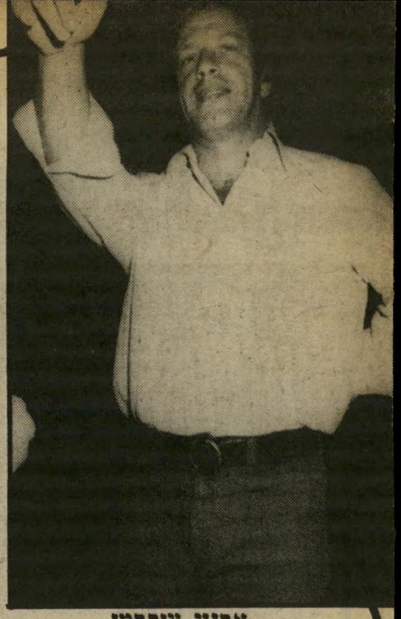

ארנון צוקרמן
דחיית הגירושין

נישואין בטלוויזיה

מנהל־הטלוויזיה לשעבר, **ארנון צוקרמן**, נשא לאשה את עורכת־ההפקה **מירי הלוי**. רק לפני שלושה חודשים התגרש החתן מאשתו הקודמת, קריינית הרדיו ועורכת התוכניות **אילנה צוקרמן**.

נישואיהם של הצוקרמנים עלו על שירטון לפני כמה שנים, אך הם ניסו להצניע את הדבר עד כמה שאפשר, ודחו את מועד הגירושין. במקביל התפתח רומן בין איש־הטלוויזיה, שהתפוטר מפני שסירב להיכנע ללחצים פוליטיים, בין חברתו לעבודה, הממשיכה לעבוד בבניין חוטי ירושלים. סיפור האהבה ביניהם נמשך שנים ארוכות, ורק עתה זכו לבוא בברית־הנישואין.

מירי הלוי
רומן ארוך

מירי היא אחותו של חבר מועצת עיריית ירושלים. מלחשים עליה, שבעבר היתה מיודדת עם הזמר **יהורם גאון**. ארנון מנהל כיום חברה פרטית להפקות טלוויזיה.

ההורים לא יודעים

בתם של הזמרת **יפה ירקוני** ובעלה, **שייקה ירקוני**, מתחתנת, וההורים אפילו לא יודעים על כך. מה אתם אומרים על זה?

ממקורותי המהימנים נודע לי ש**רותי ירקוני**, בת ה־26, היחידה מבין שלוש הבנות במישפחה המפורסמת שעדיין אינה נשואה, הכירה בניו־יורק שחקן־כדורסל לשעבר, גבוה ויפה־תואר, ששמו **משה ריים**. הגבר בן 23 שיחק עד לפני שנה בהרכב הראשון בקבוצת הסועל־חולון, וכיום הוא עובד כאיש ביטחון בסטודיו מפורסם. בזמנו החופשי הוא גם לומד מלונאות.

רותי עובדת מזה כמה שנים במישלחת הכלכלית של ישראל בארצות־הברית, ואף

יפה ירקוני
לא מכירה

למדה קצת באוניברסיטה שם. את משה הכירה לה חברתה, שוש אלוני. אחותה של הזמרת מירי אלוני, שלעת מצוא היא גם שדכנית חובבת. החתיכה הבלונדית לא תיארה לעצמה שמההיכרות שעשתה יצמח משהו רציני עד כדי כך, אך עובדה: רותי סיפרה לה כי היא חוזרת ארצה באמצע החודש הבא, ביחד עם חברה, וכי הם מתכוונים להינשא כאן.

שתי בנותיה האחרות של יפה ירקוני נשואות לרופאים. **אורית** נשואה לד"ר **יגאל שוחט**, ואילו **תמי** היא אשתו של ד"ר **אליאב צרפתי**.

כאשר התקשרתי לאם כדי לשמוע את תגובתה לחתונה הקרובה, היא אמרה, שכלל אינה יודעת מהן תוכניותיה של בתה, ושלא רק שאינה מכירה את החבר שלה, אלא אפילו את שמו אינה יודעת. גם האב, שייקה, אמר לי שהם לא כל־כך מאמינים לכל הסיפור הזה של החתונה. אני שמחתי לבשר להם, שעד כמה שגונב לאוזניי, אכן יש לבתם תוכניות כאלה. על כך אמרה לי הזמרת: „נו, יופי, אז שוב ישמע קול־ששון וקול־שימחה בבית ירקוני."

שחקנית השנה התחתנה

לפני חודשיים סיפרתי לכם על סיפור־האהבה שבין שחקנית השנה, **פירה קנטר**, שזכתה בפרס מטעם הקרן לעידוד סירטי־איכות בישראל על מישחקה בסרט לנה, ובין **עופר בלו**, מקדם־מכירות בחברת־בגדים, העוסק גם בדוגמנות. כעת אני יכולה לעדכן אתכם ולספר, שהרומן הזה הוליד חתונה.

ביום השני השבוע נישאו השניים על גגה של גלריה ריכטר ביפו. במסיבה השתתף חוג מצומצם של ידידים וקרובים בלבד.

פירה בת ה־30 ועופר בן ה־25, הכירו לפני שמונה חודשים בתיאטרון המדרגות, שם הופיעה השחקנית בהצגה סירסור להמונים של ריצ'ארד פורמן. עופר היה אחד הצופים באולם. אחרי ההצגה הוא מצא דרך, באמצעות ידידים, לזכות בקיר־בתה. הוא פשוט הזמין את כולם לכוס קפה. אחר־כך המשיך לבקר אותה בתיאטרון, וניסה לרכוש את ליבה.

תקופת החיזור נמשכה אצלם די הרבה זמן. הקרח נשבר יום אחד, אחרי שלשחקנית נודע, כי זכתה בפרס בפסטיבל־הסרטים באורליאן בצרפת, שם הוקרן סירטה.

פירה קנטר ועופר בלו
חיזור ארוך

עופר הביא שקית אטומה, ועמד על־כך שאהובתו תדרוך עליה. כאשר פירה עשתה כדבריו, נשמע קול נפץ. הסתבר שבתוך השקית היתה כוס בדולח.

עופר הסביר לה כי זה מינהג מפסטיבל־ברלין, שם שוברים הזוכים כוס כזו. אחר־כך חגגו השניים ביחד את הזכייה.

למרות שבעת הטכס נקרעה נעלה של השחקנית, מצא חן בעיניה המחזר הנלהב, ומאז גרים השניים ביחד, בדירתה של פירה. ידידיהם מספרים שהם מאוהבים עד מעל הראש ולא עוזבים זה את זו לרגע. עתה הם שוב חוגגים, אך הפעם, לשם שינוי, עופר הוא ששבר את הכוס.

פיצוץ על החוף

זוכרים את **אנאבל תמיר**? היא לא רק דוגמנית יפהפיה, אלא גם גברת מפורסמת, בגלל סיפור הגירושין שלה מבעלה לשעבר, עורך־הדין **אלי תמיר**. אלי ניהל נגדה מאבק מישפטי, על הזכות להחזיק בבתם המשותפת, שהיא כיום בת 5. בית־המישפט פסק, שלא כמקובל במרבית המיקרים מסוג זה, לטובת האב.

משום מה יש לחתיכה הזאת, שהיא חצי צרפתיה וחצי אמריקאית, מין מזל כזה, שאהבותיה מולידות בסופו של דבר צרות. מזה שנה יש לה חבר קבוע, ששמו **אורי עזיזי**, מהנדס־קירור במיקצועו. הגבר הזה הוא עדיין נשוי. חיי־הנישואין שלו נמצאים, אמנם, על סף סיום, אך נראה שאשתו, **עירית**, כלל אינה מוכנה לוותר בקלות. על כך לא רק אני יודעת. הדבר הגיע גם לאוזניהם של המוני המשתזפים בחוף־שרתון בתל־אביב.

מעשה שהיה כך היה: ביום השישי לפני שבועיים ישבו להם להנאתם אנאבל ואורי, בחברת כמה ידידים וידידות, על חוף־הים. פיתאום הופיעה במקום כרוח־סערה, עירית. ללא שהיות פנתה לדוגמנית ולעיני החוף ההומה פתחה עליה סה כזה, שאפילו אני איני מעיזה לצטט כל מה שיצא ממנו. מן הדברים אפשר היה לקלוט מישפטים כמו „זונה! את מזניחה את הבת שלך כדי שתוכלי..."

אורי לא ניסה כלל להרגיע את אשתו. הוא פשוט קם ועזב את המקום. אנאבל הלכה אחריו, מבלי שהוציאה הגה מפיה, כשמבטי כל הנוכחים עוקבים אחריה. היא היתה אדומה כסלק מרוב בושה.

זה היה, לכל הדיעות, פיצוץ רציני. אבל שמעתי, שזאת לא הפעם הראשונה שלדוגמנית החטובה הזאת יש צרות, מאז התפתחה אהבתה לגבר הנשוי. היא גם מוטרדת בטלפון וקורים לה כל מיני דברים בלתי נעימים אחרים.

לבעלה לשעבר, אלי תמיר, יש מזל טוב יותר. הוא חי מזה שנתיים באושר עם הזמרת **אילנית**. בתו גדלה ביחד עם בנה של אילנית מנשואיה למהנדס־המעליות, **נחום גת**.

גם לנחום אין על מה להתלונן. אשתו הטריה, **דורית**, אשת יחסי־ציבור במיקצועה, נמצאת בהריון מתקדם. בני הזוג שוהים כעת בארצות־הברית.

ואילו אנאבל עדיין מזועזעת מן ההשמצות שהוטחו בפניה בפומבי. „אני ערה ברת עכשיו תקופה נורא קשה," אמרה, „היא אמרה לי דברים נוראיים. התבייש־

אנאבל תמיר
אדומה כסלק

תי מאוד. איך היא יכלה לומר דברים כאלה, שאין להם בסיס?

„אני לא טיפוס שאהרוס חיי־נישואין. אני לא עשיתי להם את זה. הם עומדים להתגרש ממילא, והיא מקשה על כל העניין. אני כל־כך אוהבת את אורי. כבר שנה שאני לא הולכת עם אף אחד אחר!"

תפיסה במיטה

הדוגמן **חנוך רייכלסון** תפס את **חברתו** עם מישהו אחר במיטה. כך הוא עצמו סיפר לי.

העסק־ביש קרה בשבוע שעבר, אחרי שהחברה בת ה־21 חזרה מחופשה באילת. חנוך בא לבקר אותה במפתיע בביתה, וראה מה שראה. הוא קיבל את זה קשה מאוד. כל־כך קשה, עד שהוא החליט לגמור איתה בו במקום. כדי להיו־גע מהזעזוע, מתכוון הדוגמן לנסוע לתקופה קצרה ללונדון. שם הוא מקווה להשכיח את יגונו.

השניים הכירו במיכללת שנקר, שבה הם לומדים, לפני חמישה חודשים. הסיפור שהתפתח ביניהם היה דווקא רציני. שמעתי אפילו שדובר ביניהם על חתונה. וזה מסביר מדוע הוא לקח את העניין כל־כך ללב.

„מדוע היא עשתה לי את זה?" כימעט בכה חנוך באוזני: „מדוע הייתי צריך לתפוס אותם? היינו יכולים לגמור את זה אחרת. אני מאוד מדוכא מכל הפרשה.

חנוך, שהוא גם דייל, מקווה עתה למצוא מישהי אחרת, שתנחם אותו. יש מתנדבות?

רחל מרחלת על כל העולם

המיליונר והזמרת פנויים

הנה רומן שלפני שלושה חודשים דיווחתי לכם על תחילתו, ועכשיו אני מתכבדת להודיעכם על סיומו:

הזמרת־דוגמנית **אתי צוברי** סיימה השבוע את הסיפור שהיה לה עם חתיך בלונדי משגע, ששמו **ליאון קופדר**. הבחור הזה, בן ה־31, שהגיע לא מזמן מקנדה, הוא מיליונר של ממש. בבעלות מישפחתו נמצאת רשת ענק של עשרות בתי־מירקחת, שם, בארצות הגולה הדוויה. ליאון אינו שולט עדיין בעברית. אך לעסקים בארץ הוא כבר הספיק להיכנס. עד עתה הוא פתח כאן כבר שלושה בתי־מירקחת חדישים.

אתי בת ה־29, המסיימת כעת את החזרות למחזמר חדש, שבו תשתתף ביחד עם אריק סיני וריקי גל, היתה בעבר חברתו הצמודה של המלחין המצליח, **הנרי כרטר**, ואף התגוררה עימו. למען האמת, היא עדיין שומרת עימו על קישרי ידידות הדוקים, אך מבלי שהדבר הפריע לה לפתח את הרומן עם המיליונר הקנדי.

לפני כחודש וחצי נסע ליאון לקנדה, לרגל חתונתו של אחיו. מאז שחזר, לפני שבוע, התברר כי משהו ביחסיו עם אתי לא שפיר כבעבר. השניים הבינו לבסוף, שלמעשה אין להם יותר עניין זה בזו, וההליטו על פרידה.

איני יודעת אם העניין הוא סופי, או שיש עדיין סיכוי שיחזרו, אולם עד כמה שידוע לי, שני החתיכים האלה הם כרגע פנויים.

אתי צוברי
אין נושא משותף

חברה חדשה ליפתח קצור

יפתח קצור וידידה
רק מהסרטים

השחקן **יפתח קצור** מכיר, כפי הנראה, את כל חברותיו בסרטים שבהם הוא מככב. התורנית הפעם היא **גלית רוזנשטיין**, בת 18, המשתתפת בתפקיד מישני בסרטו החדש של **בועז דוידזון**, ספיחס. קצור משחק בסרט, כרגיל, ביחד עם שני שותפיו האחרים לשלישיה המצחיקה, השחקנים יונתן סגל וצחי נוי.

גלית, שסיימה שמינית בבית־הספר התיכון עירוני א', מתנדבת כיום בוועד למען החייל ואוספת חבילות עבור חיילי צה"ל בלבנון. את יפתח הכירה בעת ההסרטה. היא יוצאת עימו מזה חודש.

כוכב יוצאים קבוץ ושיפשוף נעים היה בעבר חברה של השחקנית **איבון מיכאלי**, שכיכבה לצידו. אחר־כך היו ליחסושים שיש משהו בינו ובין השחקנית **דליה שימקו**, כוכבת הסרט נועה בת 17, שלצידה עדיין לא שיחק. אך נראה שהשחקן המוכשר החליט בכל זאת שלא לשבור את המסורת, ובחר לבסוף בגלית, חברתו לעבודה.

קריבושה נשאר רווק

עוד פרידה שהתרחשה לאחרונה היא פרידתם של המוסיקאי **דויד קריבושה** וחברתו התימנית, **שולי**, שהיא קצינה בצה"ל.

בין השניים התנהל רומן ממושך. במשך השנה האחרונה הם התגוררו ביחד, בביתו של קריבושה, בשיכון בבלי בתל־אביב. הכל כבר חשבו שהם עומדים על־סף חתונה. ב־1 ביולי חגג המלחין את

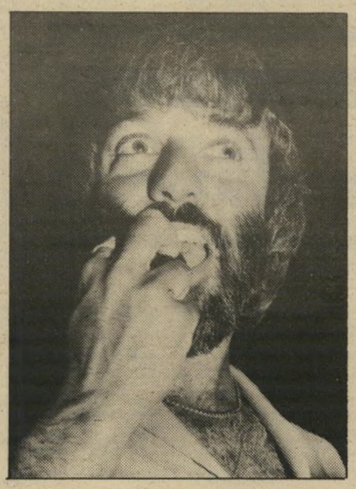

דויד קריבושה
לא בטוח

יום הולדתו ה־38, והיו שקיוו שבמועד זה יודיע שאכן החליט להינשא לחברתו. אולם כמה ימים לפני כן נפרדו השניים, ושולי עברה להתגורר לבדה.

בעבר היה כבר קריבושה מעורב בכמעט חתונה. אחרי שנסע עם הזמרת **גלי עטרי**, שעימה היה לו רומן במשך שלוש שנים, לארצות־הברית, הכיר שם את הזמרת **רותי נכון**, שלמענה עזב את גלי. כשחזרו ארצה, התנהגו כבעל ואשה לכל דבר, לכן חשבו כל מיודעיהם שהם נישאו מעבר לים. אולם כעבור כמה חודשים נפרדו, ללא צורך בגט, ורק אז הסתבר כי כלל לא היו נשואים.

לגבי הפרידה הנוכחית נראה שדויד עדיין מתלבט. „שום **דבר** עוד לא בטוח," אמר לי, „אני לא יודע עוד מה יהיה איתנו בסוף." בינתיים, בכל אופן, נותר המוסיקאי עדיין רווק.

האב איחר ללידה

איש יחסי־הציבור **אבינועם הנדלמן**, הפך בימים אלה לאב מאושר. אשתו, השחקנית בלהה אלטמן, ילדה לו בת בכורה. השם שניתן לתינוקת: בר. אבינועם בן ה־31, ובלהה בת ה־30, הכירו לפני ארבע וחצי שנים באילת. הם נישאו אחרי שיצאו ביחד במשך שנה וחצי.

כשהרתה בלהה החליטו השניים להשתתף בקורס לידה בבית־החולים אסותא, כדי שבבוא היום יוכל הבעל המאושר להיות נוכח בעת צאת פרי חלציו לאוויר העולם. ואז קיבל היחצ"ן צו לשירות־מילואים. הוא השתחרר מהשירות בדיוק שבוע לפני הלידה, שמח וטוב־לב שתוכניות המישפחה לא הופרעו. אולם אז פרצה המלחמה ואבינועם, המשרת בשריון, גוייס שנית.

כשתקפוה הצירים התקשרה בלהה הג'ינג'ית מבעוד מועד לקצין העיר, ואחרי מאמצים מרובים הצליחו לאחר את היחידה שלו ולהודיע לאב המיועד את הבשורה. הוא קיבל אישור מיוחד לחופשה, ונסע מייד לתל־אביב. בדרך הוא תפס טרמפ עם גורר־סנקים. כאשר שמע הנהג על דחיפות העניין, הוא לחץ על הדווש עד הסוף, ולא הוריד את רגלו ממנה עד שהגיעו לעיר. אך למרות זאת, איחר אבינועם בחמש שעות, ולא זכה לצפות בלידה.

כאשר הגיע לבית־החולים, כולו מזיע ומאובק, סירבו תחילה לאפשר לו לראות את אשתו ובתו, מחשש לזיהום. רק אחרי שכוסה מכף רגל ועד ראש בשני חלוקים לבנים, מיצנפת וכיסוי לפנים, ניתן לו, להיכנס לחדרה ולהזין את עיניו בצרור המייבב, עטוף החיתולים.

מנהל הכלא: „האסירים התמרדו כי ניתנה חנינה רק לעבריינ׳ הצווארון הלבן!"

האסירים הביטחוניים: „הסיבה למרד היא ריב פרטי בין אסיר יהודי לערבי!"

האסירים הפליליים: „מפני שהביטחוניים צהלו כשהקריאו את שמות החללים!"

דם ואש בכלא

„לך שפך פה דם! אנחנו נעשה כאן שחיטה!" צעקו האסירים המשולהבים, שאחזו בידיהם דוקרנים וסכינים. הם כיוונו את כלי־זינם אל עבר הסוהרים.

כך הגיעה לשיאה מרידת האסירים, שפרצה לפני שבועיים באגף הכללי של בית־הסוהר המרכזי ברמלה. הסוהרים, שתוגברו באנשי היחידה המיוחדת לאבטחה ולמיבצעים (אב"מ) של שירות בתי־הסוהר, פרצו לעבר המתפרעים. בראשם עמד

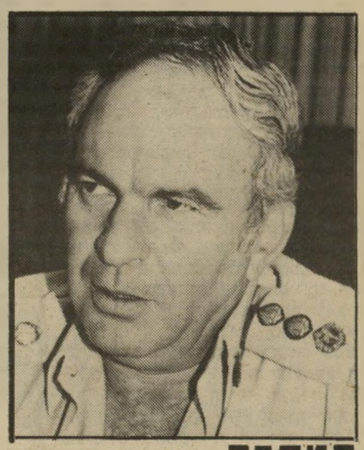

המפקד גונדר־מישנה דויד פרי, מנהל בית־הסוהר המרכזי ברמלה, שהשתלט על המרידה.

מפקד־הכלא, גונדר־מישנה דויד פרי, התפתחה תיגרה אלימה, שבמהלכה הוחלפו מהלומות עזות בין שני הצדדים. לבסוף הצליחו הסוהרים להשתלט על המתקוממים באמצעות סילוני גאז מדמיע. האסירים החנוקים והדומעים נגררו בכוח לעבר תאיהם. עשרה מביניהם הורדו לצינוק. למזלם של כולם הסתבר שהיו פגיעות קלות בלבד בקרב האסירים והסוהרים כאחד.

באותו היום, בשעה 4 אחרי־הצהריים, ירדה קבוצה של 50 אסירים פליליים, כולם יהודים, לחצר־הטיולים של האגף הכללי. כל אחד מהם נשא עימו את כל ציודו האישי. בשעות היום ניתן לאסירים לטייל בחופשיות בחצר, כך שאיש לא מנע מהם את המעבר.

חברי הקבוצה התמקמו בחצר והודיעו כי לא ישובו לאגף, כל עוד נמצאים שם אסירים ביטחוניים. הם טענו כי הם מוכנים לעבור לאגף אחר ובלבד שלא יצטרכו להימצא במחיצתם של הביטחוניים.

מועדון האסירים

שבו, לטענת האסירים הפליליים, צהלו האסירים הביטחוניים ומחאו כפיים בעת שבטלוויזיה, הנראית על הקיר ממול, הוקראו שמות חללי מילחמת־הלבנון. בתמונה למעלה: אגף ה.

באגף המרכזי כלואים 230 אסירים בסך־הכל. מתוכם יש כ־120 אסירים פליליים יהודים. 110 הנותרים הם ערבים, כאשר מחציתם פליליים ומחציתם ביטחוניים. מרבית הביטחוניים שפוטים לתקופות מאסר ארוכות ביותר, בגין פעילותם במיסגרת אירגונים פלסטיניים. מבין הפליליים נמצאים באגף אסירי־עולם ועבריינים מסוכנים רבים.

כאשר נודע למפקד־הכלא על האולטימטום שהציבה קבוצת האסירים הפליליים,

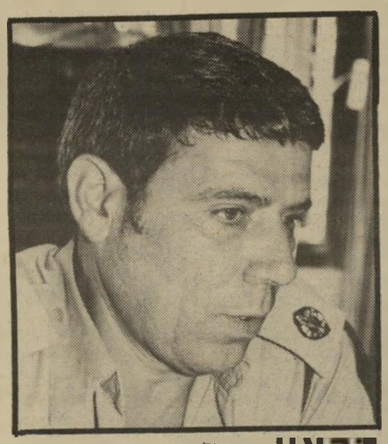

הקצין מיכאל דיין, קצין־הביטחון של הכלא, טוען שהאסירים הביטחוניים משפיעים לטובה על השאר.

ירד לחצר האגף וניסה לשכנעם לחזור לתאיהם, תוך הבטחה שבקשתם תיבדק. המשא־ומתן נמשך במשך שבע שעות רצופות, אך ללא הועיל. האסירים נשארו בשלהם ולא היו מוכנים לשום פשרות. ואז, בשעה 11 בלילה, נתן פרי את ההוראה להחזירם בכוח לתאים.

האסירים המתמרדים הוחזקו סגורים בתאיהם במשך יממה שלמה, שבמהלכה המשיכו להתפרע, לצעוק ולקרוא קריאות גנאי ואיום לעבר הסוהרים והאסירים הביטחוניים כאחד. תוך כדי כך התלהטה האווירה

באגף כולו, והיתה סכנה שהתסיסה תתפשט.

בשלב זה הורה דויד פרי להעביר את הקבוצה לאגף ה׳ בכלא, שהינו אגף חדש שנועד לקלוט עצירים הנתונים במעצר עד תום ההליכים המישפטיים נגדם. תוך כדי כך הביעו שיבעה אסירים את נכונותם להישאר באגף הכללי ולחזור לתפקד כרגיל. הדבר אופשר להם. עוד כמה אסירים הועברו לפי בקשתם לתאים בתנאי הפרדה, כדי שלא יצטרכו לקחת חלק בכל ההמולה. לבסוף נשארו 32 אסירים, שדבקו במירדם. הם הועברו לאגף ה׳.

באגף זה בוטלו עבורם כל ההטבות, שמהן נהנו קודם לכן, כגון צפייה בטלוויזיה וקבלת ביקורי קרובים אחת לשבועיים. הנהלת הכלא הודיעה להם שינהגו בהם על־פי הספר. פירושו של דבר הוא, למשל, שיאפשרו להם לקבל ביקורים אחת לחוד־שיים בלבד, ולצאת את תאיהם למשך שעה אחת בלבד ביממה.

אחרי ששהו במשך כמה שעות באגף המיוחד, התחילו האסירים שוב להתפרע. הפעם הציתו את המיזרונים והשמיכות בתאיהם. הדליקה כובתה באמצעות סילוני־מים, תוך שימוש בגאז מדמיע להשתלטות על המשתוללים.

אחר־כך פתחו האסירים בשביתת־רעב, שנמשכה יומיים. עתה הם נמצאים עדיין

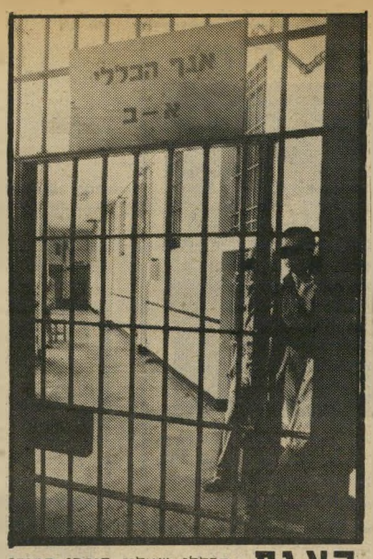

האגף הכללי שאליו סירבו המור־דים לשוב. מוחזקים בו אסירים ביטחוניים יחד עם אסירים פליליים.

באגף ה׳, ומסרבים בכל תוקף לחזור לאגף הכללי, כל עוד נמצאים שם האסירים הביטחוניים. הם איימו לחדש את ההת־פרעויות, אם ינסו לכפות עליהם לשוב ולהתגורר במחיצת הביטחוניים.

„הם מחכים שיחטפו מטוס"

הנהלת הכלא איפשרה לצוות העולם הזה לבקר בין כותלי בית־הסוהר, להיפגש עם האסירים והסוהרים ולשמוע את גירסותיהם לפרשה. כל השי־חות עם האסירים התקיימו בנוכחות אנשי הסגל.

בראש המרד עמד בתחילה אסיר־עולם בן 33, הנמצא בכלא רמלה מזה שמונה שנים. הוא מוחזק כעת בתאי ההפרדה בכלא („האיקסים"), לשם הועבר על־פי בק־שתו. הוא הסכים להתראיין, אך ביקש להישאר בעילום שם.

„לא נוח לשבת עם הביטחוניים," סיפר אסיר־העולם, „הם חבלנים ואי־אפשר לחיות איתם. רואים את השינאה בעיניים שלהם. ה־מצב הזה נהיה יותר גרוע מאז שהתחי־לה מילחמת שלום־הגליל. זה הכניס את כולם ללחץ והם הוציאו את זה החו־צה.

„הם כל הזמן משמיצים את ה־יהודים, מקללים ו־מחממים את האווי־רה. להם אין מה להפסיד. לא מורי־דים להם שליש על התנהגות טובה, אין להם המתקות. הם גם לא יוצאים אף פעם לחופשות. הם מחכים רק שיחטפו מטוס ויקחו בני־ערובה, וככה ישח־ררו אותם. לנו יש הרבה מה להפסיד. אני ביקשתי בגלל זה לעבור להפרדה באיקסים. אני מע־דיף להיות שם ולא להיכנס איתם ל־תקלים באגף.

„כשאני נמצא ביחד איתם אני כל הזמן מתוח. את כל מה שעשינו, עשינו בגלל הלחץ. אני חושב שעשינו טעויות, אבל גם ההנהלה עשתה טעויות."

אסיר בולט אחר בקבוצת המורדים הוא ישראל בגימוב מיפו, השפוט לחמש שנות מאסר. מתוך 32 שנות חייו בילה 12 שנים בבתי־סוהר. הוא מוחזק כעת באגף ה׳. „לכל העניין יש הרבה קשר עם המילחמה," סיפר בגימוב, „מתי שראינו בטלוויזיה, במועדון של האגף, את ההלוויות והקריאו את השמות של החללים, הביטחוניים התי־חילו לצחוק ולמחוא כפיים. זה כאב לנו מאוד.

„כשערפאת שלהם או אסד שלהם מדברים בטלוויזיה, אם מישהו מהיהודים צוחק או אומר משהו, אתה תיכף רואה איך שהם מסתובבים וקולטים אותו במבטים שלהם.

„יד לשלום!" לאסירים המתמרדים מושיט עומר סילאווי, הממונה מטעם אש"ף על כל הפלסטיניים הכלואים ברמלה. עומר, השפוט ל־25 שנים, צולם בחדרו המטופח של קצין־הביטחון של בית־הכלא.

„אני תרמתי דם למילחמה ונתתי חצי מהסכום שלי בפיקדון לחבילות־שי לחיי־לים. הרבה מאיתנו עשו את זה. ביקשנו גם שיקחו אותנו לחזית. אני לא שירתתי בצבא, אבל אני יכול לעבוד בתור סבל. יש פה חבר׳ה אריות. יש לנו גם חברים במילחמה. היום אחד אצלנו קיבל ידיעה ששני חברים שלו נהרגו.

„במצב כזה אני לא יכול להריח את המחבלים האלה. אני מעדיף צינוק ולא לחזור לשם. עוד ארבע שנים אני הולך הביתה. אם היה קורה פה אסון, הייתי יכול לשבת עוד מאסר־עולם. בשביל מה לי כל זה?"

„אני צריך לדקור אותם!"

אחד האסירים שהורדו בעת ההת־פרעות לצינוק הוא ידידיה נברו, בן 22, השפוט לשנה וחצי על סחר בסמים ועבירות רכוש. זהו מאסרו השני של ה־צעיר, שמוצאו בקריית־שלום בתל־אביב. „הביטחוניים תופסים בכלא את כל עמדות־המפתח," סיפר נברו, המוחזק עתה באגף ה׳. „הם פשוט ותיקים. ובמשך השנים השתלטו על העבודה במיטבח ובכל מיני מקומות חשובים אחרים. כל אחד מהם תפס עמדה והם עושים כאן מה שהם רוצים.

„אם זה היה הכל, אז מילא. אבל הם לא נותנים לאחרים לחיות את החיים שלהם. את כל הזעם שלהם על היהודים הם מוציאים עלינו. הם מקללים כל הזמן ומתגרים. הנה, אני למשל שפוט שנה וחצי בסך הכל. אני רוצה לגמור בשקט. אני צריך לריב איתם ולדקור אותם?"

מנהל־הכלא, גונדר־מישנה דויד פרי בן ה־50, חבר קיבוץ גיבעת־חיים איחוד, ה־משמש בתפקידו מזה ארבע שנים, רואה את כל הפרשה מזווית שונה לחלוטין. „אין ספק שהמילחמה חיממה את האווירה בכלא," אמר פרי, „אך הגירסה שלי לעניין היא אחרת: לפני חודשיים יצא קול קורא מפי ראש־הממשלה, שהבטיח שלק־ראת יום־ירושלים תינתנה חנינות לאסירים. כמובן שההצהרה הזאת נטעה הרבה תיקוות בלב האסירים, אך לאחר זמן קצר התברר שהחנינה היא מצומצמת ביותר, ואינה חלה על עבירות רצח, שוד, פריצות, גני־בות, סמים, ביטחון וכו׳. כלומר: החנינה ניתנה לעבריינים צווארון לבן בלבד.

„אני אסיר פוליטי!"

„כל שהציפיות היו גבוהות, כן הייתה האכזבה בקרב האסירים גדולה," ממשיך פרי. „זה גרם למצב של תיסכול מסויים. אולם כשהתחילה המילחמה גילו רבים מהאסירים היהודיים רוח התנד־בות בלתי רגילה. זה קיבל גם כיסוי נרחב בכלי־התיקשורת.

„אחרי שהאסירים ראו את נכונותה של ההנהלה לסייע להם בפעולות־ההתנדבות, ואחרי שהם הבינו שהתנהגותם זו זוכה לאהדת הציבור כולו, התגבשה בקירבם קבוצה מצומצמת של אסירים, שהחליטו להרחיק לכת ולהרחיב את אהדת הציבור כלפיהם. ומכאן באה בצורה אולטימטיבית אחר־כך נהיה מזה כל העניין הגדול."

גירסתם של האסירים הביטחוניים מקבלת תמיכה מפי קצין־הביטחון של הכלא, רב־כלאי מיכאל דיין, המשרת מזה 21 שנים בבית־הסוהר. „דעתי היא שהכל נובע מהריב האישי בין האסיר הפלילי והביט־חוני," טוען דיין. „האסירים המתמרדים מצאו בכך עילה למשוך תשומת־לב על רקע המילחמה בלבנון.

„עובדה היא ששלושים אחוז מהאסירים היהודים באגף ממשיכים לחיות בקרב הביטחוניים ומסתדרים איתם מצויין. אני פוסל את כל עניין ההפרדה מן היסוד. לדעתי האסירים הביטחוניים תורמים הרבה מבחינה חינוכית לפליליים, ודווקא טוב שיהיו ביחד. אסיר פלילי לא יעז לקלל ולגבל את פיו בנוכחותו של ביטחוני.

„האסירים הביטחוניים מעלים את הרמה הכללית בכלא. זאת האמת! הם מלוכדים מאוד ושומרים על הכבוד. עד היום לא נוצרה כל בעיה איתם." **יוסי היימן** ■

יום אחד בן־אדם יכול לקבל מכה רצינית בגלל זה.

„אני תרמתי דם למילחמה ונתתי חצי מהסכום שלי בפיקדון לחבילות־שי לחיי־לים. הרבה מאיתנו עשו את זה. ביקשנו גם שיקחו אותנו לחזית. אני לא שירתתי בצבא, אבל אני יכול לעבוד בתור סבל. יש פה חבר׳ה אריות. יש לנו גם חברים במילחמה. היום אחד אצלנו קיבל ידיעה ששני חברים שלו נהרגו.

„במצב כזה אני לא יכול להריח את המחבלים האלה. אני מעדיף צינוק ולא לחזור לשם. עוד ארבע שנים אני הולך הביתה. אם היה קורה פה אסון, הייתי יכול לשבת עוד מאסר־עולם. בשביל מה לי כל זה?"

„אני צריך לדקור אותם!"

אחד האסירים שהורדו בעת ההת־פרעות לצינוק הוא ידידיה נברו, בן 22, השפוט לשנה וחצי על סחר בסמים ועבירות רכוש. זהו מאסרו השני של ה־צעיר, שמוצאו בקריית־שלום בתל־אביב. „הביטחוניים תופסים בכלא את כל עמדות־המפתח," סיפר נברו, המוחזק עתה באגף ה׳. „הם פשוט ותיקים. ובמשך השנים השתלטו על העבודה במיטבח ובכל מיני מקומות חשובים אחרים. כל אחד מהם תפס עמדה והם עושים כאן מה שהם רוצים.

„אם זה היה הכל, אז מילא. אבל הם לא נותנים לאחרים לחיות את החיים שלהם. את כל הזעם שלהם על היהודים הם מוציאים עלינו. הם מקללים כל הזמן ומתגרים. הנה, אני למשל שפוט שנה וחצי בסך הכל. אני רוצה לגמור בשקט. אני צריך לריב איתם ולדקור אותם?"

מנהל־הכלא, גונדר־מישנה דויד פרי בן ה־50, חבר קיבוץ גיבעת־חיים איחוד, ה־משמש בתפקידו מזה ארבע שנים, רואה את כל הפרשה מזווית שונה לחלוטין. „אין ספק שהמילחמה חיממה את האווירה בכלא," אמר פרי, „אך הגירסה שלי לעניין היא אחרת: לפני חודשיים יצא קול קורא מפי ראש־הממשלה, שהבטיח שלק־ראת יום־ירושלים תינתנה חנינות לאסירים. כמובן שההצהרה הזאת נטעה הרבה תיקוות בלב האסירים, אך לאחר זמן קצר התברר שהחנינה היא מצומצמת ביותר, ואינה חלה על עבירות רצח, שוד, פריצות, גני־בות, סמים, ביטחון וכו׳. כלומר: החנינה ניתנה לעבריינים צווארון לבן בלבד.

„אני אסיר פוליטי!"

„כל שהציפיות היו גבוהות, כן הייתה האכזבה בקרב האסירים גדולה," ממשיך פרי. „זה גרם למצב של תיסכול מסויים. אולם כשהתחילה המילחמה גילו רבים מהאסירים היהודיים רוח התנד־בות בלתי רגילה. זה קיבל גם כיסוי נרחב בכלי־התיקשורת.

„אחרי שהאסירים ראו את נכונותה של ההנהלה לסייע להם בפעולות־ההתנדבות, ואחרי שהם הבינו שהתנהגותם זו זוכה לאהדת הציבור כולו, התגבשה בקירבם קבוצה מצומצמת של אסירים, שהחליטו להרחיק לכת ולהרחיב את אהדת הציבור כלפיהם. ומכאן באה בצורה אולטימטיבית הדרישה שלהם להפרידם מייד מהאסירים הביטחוניים. כדי לחזק את תביעתם זו, באו הטענות שהמחבלים פוגעים, לועגים ושמחים כשחייל יהודי נופל במערכה.

„אני ניסיתי בכל דרך אפשרית להרגיע את הרוחות. הבטחתי להם שבקשתם תטו־פל, ואף הסברתי להם שאני מבין לריגשו־תיהם, ושאף אני הייתי תובע הפרדה אילו הייתי במקומם. רק אחרי שכל מאמצי השיכנוע לא עלו יפה, הוריתי להכניסם בכוח לתאים. הייתי מוכן לרוץ עם בקשתם עד לדרגים הגבוהים ביותר, אולם עכשיו נוצר פסק־זמן, מכיוון שאיננו מוכנים לקבל החלטות תחת לחץ."

בראש האסירים הביטחוניים בכלא רמלה עומד עומר סילאווי, בן 32, השפוט ל־25 שנים בגין השתייכות לאל־פתח והברחת נשק וחומרי־חבלה ארצה בדרך הים. עומר, שמוצאו מעכו, יושב בכלא מאז 1969. הוא בעל השכלה רחבה, ומשמש דמות חינוכית בקרב האסירים. הוא ממונה מטעם אש"ף על כל הפלסטינים שבכלא.

„עצם זה שקוראים לי אסיר ביטחוני אינו תקף מבחינה חוקית," טוען סילאווי, „אני אסיר פוליטי! אני מתכוון להגיש בג"ץ בקשר לכך.

„רוב הזמן גרתי בחדר מעורב של אסי־רים פוליטיים ופליליים. מטרתנו בבית־הסוהר היא לדאוג לכל אסיר חדש, פוליטי ופלילי כאחד, מבחינת הלימודים. אנחנו עוזרים לכולם. הנה, היום הכנתי אסיר יהודי פלילי לבחינת בגרות באזרחות. אני, שדוגל במהפכה הפלסטינית, הייתי צריך ללמד אותו ציונות! לבחור הזה יש רצון ללמוד. בחוץ לא היתה לו האפשרות וכאן אין מישהו אחר שילמד אותו.

„לימדתי הרבה מאוד אסירים פליליים ותמיד דאגתי שהיושב איתי בחדר יתנהג לפחות כמוני. לכל תלמיד אנחנו מציבים תנאי אחד: תשכח מה היית ומה עשית בעבר. בתוך החדר שבו אנחנו גרים ביחד אנחנו לא רוצים סמים ולא סכינים. אצלנו יש רק ספרים ומחברות."

„כל העניין הזה בא כתוצאה מסיכסוך אישי בין אסיר יהודי פלילי ואסיר ערבי פוליטי, שהתפתח באופן ספונטני במיגרש הכדורגל. הפרידו ביניהם ולקחו אותם לצינוק. כעבור 48 שעות החזירו את הפו־ליטי לאגף, ואת הפלילי בודדו באיקסים. זה עורר התמרמרות על אפליה לרעה של היהודי. אני אישית ניסיתי לתווך בכל העניין ולהביא לסולחה, אבל לא הצלחתי.

ראשי המרד ישראל בגימוב (מימין) מיפו, השפוט לחמש שנות מאסר, בילה מתוך 32 שנותיו 12 שנים בבתי־סוהר. לצידו יושב ידידיה נברו, בן 22, השפוט לשנה וחצי. הם צולמו בחדרו של מנהל בית הכלא.

לי לה לו

מיד־ל־יד

★ **לרצינים.** ווקמן במצב מצויין + חיבור לחשמל + עצי־רה אוטומטית, הפעלה חמש שעות בבטריות, לרציניים בלבד. יפת רונן, טלפון 03־848322.

★ **מקרר ומסחטה.** למכירה מקרר אמקור 7 — אופיר, 1800 שקל, מסחטת כיץ גזר מולינקס כחדשה 1000 שקל. 052־28921.

★ **אופניים ואוזניות.** למ־כירה אופני־ספורט שמונה מהל־כים במצב חדש, סלילים גדולים לטייפ ואוזניות סטריאו עם כיוון עוצמה. טלפון 03־925142 בשבת.

★ **חדש כהזדמנות.** למכי־רה מחבט טניס וילסון, מתכת, גודל 4½ חדש בהזדמנות. טלפון 03־850946.

★ **מצב מצויין.** אמפליפייר יאהה 25 וואט + אקו + דיס־טורשן במצב מצויין + גטרה באס נייס 10 או 12 מהלכים, או כסף. טלפון 03־231304.

מה הולך

★ **שמיניסט מקרין.** סרטים לילדים בימי הולדת, בחגיגות ובשמחות, אפשרות גם לארגון המסיבה + אקורדיון, שירה ומצב־רוח מרומם. טלפון 03־482920.

★ **קורבנות אונס.** מיספר־הטלפון של המרכז לקורבנות אונס הוא: 03־234819.

★ **יגן רוט לוי.** שם זה היה בתוך תרמיל שנשכח בטרמפ ב־5.6.1982. התרמיל נמצא אצל מלי וידיד, קיבוץ ניר־עוז. טלפו־נים: 057־82688, 057־24109.

נוגע ללב

★ **אובייקטיבית וסובייק־טיבית.** מתכנת מחשבים 24/181 שאובייקטיבית יש לו הכל וסוב־ייקטיבית מרגיש שמשהו חסר, מעוניין בידידה יפה ואינטליגנטית ובעלת חוש־הומור, 18־175־166/23 שמרגישה כנ"ל ושאולי תהיה המישהי. ת"ד 39499 תל־אביב.

חוש אחריות

לאהובה מרעננה: שצמר טבעי בחורף טוה / גלי קצת אחריות / ואת שלקחת השי־בי / ונסי גא ביתר מהירות. מענת, טלפון 29736.

★ **כחורה רגישה.** סופר ו־קריקטוריסט 31/178 מגמגם קצת, מעוניין בבחורה רגישה להקמת קן משפחתי חמים (אפשר עם פגם קל). ת"ד 2834 רמת־גן.

★ **להכיר נחמדה.** אני בחור בן 31, רווק, מעוניין להכיר נחמ־דה. טלפון 03־217786.

★ **ליידי.** אם את ליידי, וב־נוסף לזה גם חמודה וכחולת עי־ניים מצפה לך בחור נאה ומבוסס 22/185 להיכרות רצינית. ת"ד 36850 תל־אביב.

★ **רומנטית.** צעיר נחמד ו־מעוניין להכיר צעירה מעניינת ו־רומנטית. אלי, טלפון 03־445872.

★ **רגישה.** אקדמאית נאה, 29, נבונה ורגישה תשמח לפגוש באקדמאי נאה ורציני. ת"ד 613 ראשון־לציון.

★ **היכרות כנה.** אם את חמו־דה וסימפאטית, שמעוניינת בהי־כרות כנה ואמיתית, היגך מוזמנת לכתוב אל אלי וולקוביץ, בן 21, רחוב ארלוזורוב 27/ב' רמת־גן, מיקוד 52481.

קריאת כיוון

את תספקי את הספינה, אני את המשוט, ויחד ננווט בים סוער. ספן נאה (32) מצפה לקריאת כיוון. ת"ד 36180, תל־אביב.

צירופים אפשריים

★ **מכתבים אירוטיים.** בחו־רה מעניינת מעוניינת להחליף מיכתבים אירוטיים מעניינים ביו־תר. למעוניינים — ת"ד 6037 חו־לון.

לחפש פרצות

ממוסגר אבל לא מרובע מחפש אותך הממוסגרת למסע משותף לחפש את הפרצות (אפילו הדימיוניות) ומוכן לע־שות זאת בכל דרך שתיראה לך (אפילו רק בכתב!). ת"ד 337, רמת־השרון, מיקוד 47103.

★ **מטופחת.** סטודנט צייתן וחסר־ניסיון 25/175 מעוניין ב־מדריכה מבוגרת ומטופחת + די־רה. סודיות מובטחת. ת"ד 30730 תל־אביב.

★ **סימלי כלבד.** צעיר נאה וגבוה, איש עסקים 32/178 מעוניין בשותפה חטובה לדירה בצפון תל־אביב. התשלום סימלי בלבד. ת"ד 5288 רמת־גן.

★ **מזג חם.** בחור נחמד, שחר־חר, בן 30 בעל מזג חם יעניק לך מסג' אינטימי, מרגיע ומהנה ב־דיסקרטיות מוחלטת. ת"ד 3579 פתח־תיקווה.

★ **אנשים מעניינים.** אינ־טלקטואל בודד, 38, מעוניין להת־כתב עם אנשים מעניינים בכל ה־נושאים. ת"ד 4492, חיפה.

★ **תומכת.** רווק, אקדמאי, אירופאי 28/180 כן, עדין ורגיש מעוניין בתומכת חיפאית עד 50 לאינטימיות (בעלת דירה). סוד־יות מובטחת. שמעון, טלפון מס' 04־539710.

★ **בילויים וטיולים.** שני בחורים מבוססים בני 25 מחפשים שתי בחורות לבילויים ולטיולים. עדיפות למצרפות תמונה, תשובה מובטחת. ת"ד 36850 תל־אביב.

ברכות

★ **מדי, מדי.** כמה שאני מת־געגע, וכל־כך רוצה להתחתן. יש כבר טבעת ואלף אהבה. מהמדוע „חסן בק".

★ **לאבא** הנמצא אי־שם, הר־בה מעבר ל־40 הקילומטרים — אל תהיה גיבור. העיקר שתחזור. מתגעגעת ושומרת על אמא. נועם גליק, תל־אביב.

★ **לגידי.** היפה מן הים, ב־תיקווה לצילומים חדשים שלך בעיתונים, בהערצה מציפי.

★ **לחורי היקרים** יעקב ו־אסתר אלפי תודות מקרב לב על כל המאמצים ששיתם עבורי ועל כך תזכו לשנים טובות, מאחל בנכם אריק.

מורת מין

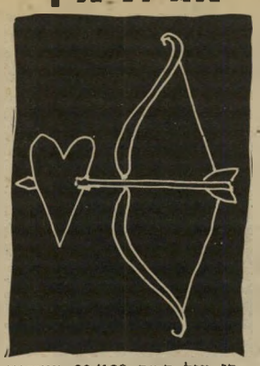

בן מזל קשת 30/188 מעוניין לבלות בדירתה של אחת שחי־לך בת"ד 37593 תל־אביב.

★ **לאסתי וז'ורז'** אחד בשנה מספיק, אחרת לא יהיה לי איפה לישון אם לא תעברו למשהו עם הרבה חדרים! אבל שיהיה טוב, האחד הזה! משין.

★ **לקרום.** אני מעל לכינרת מרתיע את הסורים, אבל כל יום יש סיפור עם ילדה חדשה מטבריה וזה מאיר את המילחמה באור חדש־ישן, וחוץ מזה ברכות ליום ההולדת, מקאסח.

★ **לגלי.** באי־שם, אל תשמור עלי, תשמור על עצמך. מרותי היפואית.

★ **לנחמיה.** חבל שיוצא לך לאכול לוף ולשתות מים ביומו־לדת, מבטיחה סעודת־פאר ועוד ועוד כפיצוי, רק שתבוא, מחנה.

★ **לשיקמו.** אפשר להתגעגע רק כשרחוקים, אז נמאס לי להת־געגע! מאנה.

★ **לפימה.** הווידיאו שלך פיל־אי־פלאים, משש־בש.

שיקוצים

★ **לסרן** מהמישטרה הצבאית בראש הניקרה, שחיטט לי כאילו שהייתי איזה מבריח ואו־טו־טו היה מכניס אותי לקלבוש. עוד נתראה באזרחות! הארץ לא גדו־לה כל־כך, ולשנינו אין מקום כאן. מהג'ינג'י הגדול.

★ **למרצדס,** שחלף על פנינו בצומת בית־דגן ביום שבת מוקדם בבוקר, כמעט עצר, ובסוף עצר לאיזו בלונדה ועוד עשה תנועה מגונה כשרצנו. הלוואי שתקבל פעם איזו „מתנה" מבלונדה כזאת. החיילים.

★ **לחנה** מירושלים פינת קט־מון: מה שהיה היה, טוב שה־ה, מצויין שהיה, מזל שנגמר, הבל שנמשך כל־כך הרבה, מפנינה.

חינם אין כסף!

אז אם יש לך מה לחודיע, להציע, לבקש, לברך, לספר בדיחה טובה, ואפילו לקלל — קדימה!

- **כל הודעה יכולה לכ־לול עד 20 מילים.**
- **מי שרוצה לצרף תמו־נה — הכלב האבוד, עגלת־הילדים המוצעת, הדירה המו־צעת לחילופין, הרווק המציע את עצמו להיכרות — יכול לעשות זאת. במידת היכולת, תפורסם גם תתמונה.**
- **ההודעה תיכתב על גבי גלוית־דואר, למערכת „העולם הזה", ת"ד 136, תל־אביב (אלא אם כן מצורפת לה תמונה. במיקרה זה יש להש־תמש במעטפה). לא תתקבל־נה שום הודעות בעל־פה, ב־טלפון או בביקור אישי.**
- **הגלוייה תכלול את שמו, כתובתו ומיספר הטלפון של בעל־ההודעה.**

במדינה

סמים

חשיש בביוב

מציאה כשרה, או בעלות?

כשירד שלום ביטון מדירתו ב־בית המשותף, שבו הוא מתגורר בבת־ים, ראה התקהלות ליד שרב־רב שעבד בחצר־הבית. ביטון ני־גש לשם וראה כי בעל־המלאכה מחזיק בידו חבילה שהוציא מה־ביוב. „מה זה?" שאל ביטון, וש־כן, בשם מרדכי אסולין, השיב לו כי שקית הניילון מכילה קילו־גרם ועוד 850 גרם חשיש.

„תנו לי את זה, זה שלי!" דרש ביטון, לדברי כתב־האישום. אבל השכן אסולין, שהוא שוטר, אמר לו: „עזוב את זה. למה לך להסתבך?" ביטון דרש את הסם בתוקף ולא רצה לוותר. רק כאשר הגיעה למקום ניידת ברח משם.

זילות. בעיקבות מידע מודי־עיני נעצר ביטון אצל חבר ביפו, אחרי כמה ימים. כוח מישטרתי של 29 שוטרים הגיע לשם כדי לעצרו. הוא התפרע, ולדברי ה־שוטרים אף תקף אותם. הוא הגדיש את הסאה, כאשר בעת הארכת מעצרו על־ידי השופט אליהו מצא, צעק לעברו: „נאצי בן..." ולכתב האישום שלו נוסף עוד פרט — זילות בית־המישפט.

כעת עומד ביטון לדין על הח־זקת הסם, תקיפת שוטרים ואיו־מים. הוא כפר באשמות. ועורך־דינו נחמן בטיטו, טען כי הסם כלל לא היה שייך לו, אך כאשר שמע על המציאה והכיר בערכה הכספי, רצה ליטול אותה לעצמו.

אוניברסיטה

מתקרנפים בקאמפוס

דובר ומזכיר סיעת המערך בכנסת, הושתק בהר־הצופים.

בפעם הראשונה מזה 50 שנה כמעט שפוצץ טקס הענקת תארי־דוקטור לפילוסופיה ודוקטור־כבוד באוניברסיטה העברית. בטקס, ש־התקיים בהר־הצופים, הוזמן אחד ממקבלי התארים, ישראל („רוליק") פלג, דובר ומזכיר סיעת־המערך בכנסת, לדבר בשם מקבלי התאר־רים. נושא נאומו היה הצורך בהע־מקת מעורבות האקדמיה בשמירה על חופש־העיתונות.

פלג טען שבמילחמת הלבנון לא נשמרה הזכות הזו בהקפדה יתרה: „דווקא לעת כזאת, כאשר התותחים יורים, היה לאוניברסיטה תפקיד יחודי, תפקיד חשוב מאין כמוהו. כאשר התפשטה התפיסה, שקט, יורים! היה זה מתפקידה של האו־ניברסיטה לזעוק: לא, שומעים!" מן הקתדרה צריכה היתה לבוא השאלה האחראית מאוד, מדוע זה כאשר במיזרח כבר הוסר ערפל הקרב מעל טנקי המרכבה, במערב עדיין מסתיר מסך־עשן כבד את הריסות צור וצידון?"

כוח העמידה. אחר־כך הוא דיבר על זכות־הדיבור וחופש־הביטוי, והבהיר שאלה שני צידיו של אותו המטבע. „הידיעה המלאה, האמת השלמה, האינפורמציה ללא משוא־פנים, אינם פוגעים לא ב־מוראל־הלוחמים ולא בביטחון־המדינה. פירסום מידע כזה אינו מיועד לספק סקרנות חולפת אלא מהווה נדבך חשוב כמו כוח העמידה של החזית והעורף."

בשלב זה התפרץ אחד ממקבלי־התארים, גבה קומה, ממושקף וחבוש־כיפה, ניסה לקחת את ה־מיקרופון של פלג והספיק לצעוק: „אתה לא מייצג אותי!"

את המצב הציל נשיא האו־ניברסיטה אברהם הרמן: „אני מבקש לתת לד"ר פלג לסיים. אני רואה שהוא עומד לסיים את דבריו."

אחרי הטקס ניגשו רבים לפלג ובירכו אותו על דבריו.

בלש על הגג

„ה יינו כתצפית, ישראל ואני. שכבנו על הגג כמה שעות טובות. חשבנו שאף אחד לא יראה אותנו. היה זה הבניין הגבוה בסביבה. העיר כולה היתה מול העיניים שלנו.

„מישהו מעל בניין גבוה רחוק ראה, כנראה, במישקפת, זוותנו ואת העדשות הטלסקופיות שלנו, והודיע למישטרה. לפתע הופיעו על הגג בלשי המישטרה מ־היחידה המרכזית. הם הצמידו אקדחים לראשי ולראשו של ישראל. היה קשה לשכנע אותם שהעדשות הן חלק מציוד צילום. לשוטרים נמסר שעל הגג יש מכ־שירים לשיגור קטיושות, והם חשבו שאלה הן העדשות הטלסקופיות שלנו. ביקשתי לקחת אחת העדשות, אך הם צעקו: ‚לא לנגוע! התרחק!' האקדחים הוצמדו ממש לראשי. ואחרי שהראיתי להם את תעודת בלש פרטי, אמרו לי להפעיל בזהירות את המצלמה עם העדשה הטלסקופית כדי להי־ווכח שזו לא משהו אחר...״

לא קל להיות בלש על הגג, זאת יודע יחיעם בן־ארי (35), אבל מתלווה לכך גם סיפוק. בלש פרטי יכול לפעמים להציל אדם, או לשנות את גורלו בתוך כמה ימים. באמתחתו של בן־ארי סיפורים כא־לה למכביר.

חמדת גיס

גבר כבן 45, שנכנס לפני כמה חוד־שים למישרד, הציג את חברתו, אשה צעירה, וסיפר: „אני חי בנפרד מאשתי כבר ארבע שנים. היא אינה רוצה להסכים לגט. אני רוצה להתחתן עם הגברת. המ־לווה אותי. אין לי תקציב גדול, אך אבקש שתערכו חקירה במשך שבוע ימים, כדי למצוא משהו נגד אשתו.״

אחרי שלושה או ארבעה ימים הודיעו הבלשים, שאין כל דבר חשוד. אשתו יו־צאת לקניות, חוזרת הביתה, אין לה מח־זר, אינה נפגשת עם גבר.

הלקוח ביקש להמשיך את החקירה עד סוף־השבוע. ביום החמישי של החקירה דווח לו, שהגיע גבר לביתה של אשתו, במכוניתו ושנים נסעו. כשנמסר לו מיס־פר המכונית, אמר הלקוח שזה היה גיסו, בעלה של אחותו. „אין מה לחשוד,״ אמר, „הוא כנראה לקח את אשתי לבקר אצל אחותי.״

באותו ערב התקשר שוב הלקוח ומסר שאחותו לא נפגשה עם אשתו, וביקש להמשיך לחקור עוד יום אחד.

ביום אחרון של החקירה הגיע הגיס לדיר־רתה של האשה, והיא נסעה איתו לדירה ברחוב מסויים בעיר. באותו יום סיפר ה־בלש לבעל על הגילוי.

הבעל ניגש מייד לאשתו, גילה לה את תוצאות המעקב, והציע לה: שתיקתו תמו־רת גט. למחרת היום, ביום שבת, הלכו השניים לעורך־דין וחתמו על הסכם גי־רושין.

להחליף חשבון הבנק!

גבר הצעיר, שדרש מבן־ארי לע־קוב אחרי פילגשו, שעימה הוא ניהל פרשת־אהבים במשך שש שנים, גילה לו מראש: „הרסתי בגללה את המישפחה שלי. הכרתי אותה, את עליזה (שם בדוי), בעבודה. גם היא נשואה. אך לפתע, אח־רי שנים רבות של קשר אינטימי, היא הודיעה לי שאינה רוצה לבגוד יותר ב־בעלה.

„איני מאמין שזו הסיבה להחלטתה לנ־תק את היחסים איתי,״ סיפר הלקוח ה־צעיר. „אני רוצה שתחקור עם מי היא נפגשת.״

לבלש המנוסה, שמיקצועו לחטט בחיי־הם הפרטיים של אחרים, היתה זו משי־מה קלה. אלא שלקוחו זימן לו הפתעה.

סיפר בן־ארי:

אחרי כמה ימים דיווחתי ללקוח, שידי־דתו מצאה לעצמה מאהב חדש. הלקוח לקח את פרטי החקירה וחזר אלי עם מי? עם בעלה של המאהבת הבוגדנית שלו. הצעיר סיפר לבעלה של עליזה על יחסיו עם אשתו, גילה לו שהיא מסדרת את שניהם עם גבר שלישי, וביקש לראות בו את לצרה.

הבעל לא כעס במיוחד. גם הוא הפך ללקוח, וביקש ממני לעקוב שוב אחרי אשתו ולהודיע לו ברגע שתפגש עם ה־מאהב החדש, כדי שיוכל להיווכח בסי־פור במו עיניו. „רק אז אשתכנע,״ אמר לי הבעל.

עקבנו אחרי האשה, כאשר עזבה את עבודתה באמצע היום ונסעה יחד עם ידידה החדש, במכוניתו, למקום שומם. הזעקתי את הבעל למקום, והצעתי לו להתקרב אל המכונית החונה, כדי לתפוס את השניים „על חם״.

אך הבעל נרתע, לא רצה שאמשיך לע־קוב אחריה, ואודיע לו שוב, כשתהיה יחד עם המאהב החדש.

עניתי לו שחבל על הכסף שלו, ושלא כדאי להמשיך. אם קשה לו לקבל את העובדות כפי שהן, אז שישלים עם ה־בגידות של אשתו.

נתתי לו גם עצה: ללכת לבנק ולסגור את חשבונותיו, המוכרים לעליזה. אם יש־נה את דעתו ויבקש גט, רצוי שהיא לא תדע מה מיספר החשבון שלו.

ישראל ברוך (ימני למעלה) ויחיעם בן־ארי מספרים על הרפתקותיהם כבלשים פרטיים

מלכודת מילואים

לקוח הבא שלי — אשה. נטלי (שם בדוי) הביאה עימה למישרדי מיסמך שעורר בה תמיהה. בעלה, כבן 35, עו־בד במיפעל גדול בעיר, קיבל צו־מילו־אים לתקופה של תישעה ימים.

בבוא היום המיועד, יצא כל בוקר את הבית וחזר בלילה.

אחרי סיום המילואים נפל בידי נטלי צו ביטול מילואים, שקיבל בעלה, חיים (שם בדוי), עוד לפני שהחלה תקופת ה־שירות.

אם לא היה הגבר במילואים, לאן יצא כל יום, השכם בבוקר, ועם מי בילה עד הלילה, כשחזר לביתו? זו היתה השאלה שהטרידה את נטלי.

מסרתי לה את תוצאות החקירה שלי: במשך כל תישעת ימי „המילואים״ שלו, הלך בעלה חיים למקום עבודתו, ויצא את שערי בית־החרושת כרגיל, אחרי הצהרים.

חיים לא נפגש באותם ימים עם אשה אחרת. הוא פשוט נהג לצאת מהמיפעל ולהסתובב ברחובות עד לשעות הלילה, ורק אז לחזור הביתה, כאילו אחרי יום מילואים.

נטלי לא הבינה דבר. „אז לכל הרו־חות, מדוע לא חזר חיים הביתה, אלא רק בלילה, והעדיף להסתובב לבד ברחו־בות?״ שאלה.

הסברתי לה בפשטות: כשקיבל חיים את צו־המילואים לתקופה של תישעה ימים, הוא הודיע לה על כך. אחרי שבו־טל הצו, צץ במוחו רעיון. הוא תיכנן עם המאהבת שלו בילוי משותף לאותה התקופה. ברגע האחרון התוכנית לא יצאה לפועל, התבטלה בגלל האישה האחרת.

כעת היה מאוחר מדי לסגת פן ייחשף השקר.

חיים נאלץ להמשיך לשקר, למרות ש־לא צמחה לו מכך כל הנאה.

עד כאן, סיפוריו של יחיעם בן־ארי.

בחצי מחיר

המחירים שנדרשו לשלם בעלי המכו־ניות תמורת דלתות, מיכסי־מנוע ו־חלקי־פח אחרים, נראו להם מוגזמים. רבים מאלה שבאו למוסך הגדול, הסוכן של חברת מכוניות אירופית ידועה, חסו על כספם והחליטו שלא להחליף חלקים פגועים.

למרות זאת, הבחינו עובדי החברה מ־פעם לפעם במכוניות, שבעליהן החליטו לא לתקנן במוסך, כשעליהן חלקים חדשים. מגיין יכול בעל־רכב להשיג דלת מקורית למכוניתו, שלא דרך הסוכן הבלעדי? שאלה זו הטרידה את בעלי החברה. המונופול שלהם, המאפשר להם לגבות כל מחיר שיחפצו, עמד בסכנה. מישהו התחרה בהם בסתר.

ישראל ברוך, בלש בן 25, עוזרו של בן־ארי, התגייס למשימה. הוא ערך סיור במוסך, ולמד לדעת כי החברה נוהגת לחסוך בעבודות פחחות, ומעדיפה להח־ליף חלקים שנפגעו בחלקים חדשים לגמרי.

החלקים הישנים נשלחים לכבישה ב־מכבש, כדי למנוע כל אפשרות של שי־מוש בהם.

ברוך גילה שהחלקים שנועדו להישלח למכבש נערמו במחסן בשתי קבוצות: ב־פינה אחת מצא חלקים במצב גרוע, בפי־נה אחרת כאלה שנפגעו קלות.

הוא ידע מייד שבידו מצוי קצה החוט לפיענוח התעלומה. באישון־לילה חזר ל־מוסך, וסימן כמה דלתות באות סמוי.

למחרת החל חוקר סביב אישיותו של הממונה על השמדת החלקים. הוא לא טעה: לאיש יש אח, בעל בית־מלאכה לפחחות.

כעת לא נותר לברוך אלא לחפש מבין חבריו מישהו בעל מכונית מאותה תו־צרת, הזקוקה לדלת חדשה. בבית־המלאכה של האח הורכבה לו, בחצי המחיר, דלת כמעט חדשה, עם תיקון פחחות קל, שהי־תה כמובן מסומנת באות הסודי.

מרסל זוהר ■

איך?
איפה?
אונס
מתי?
מי?

רק הקיבוצניקים אינם אונסים - כל שאר סוגי האוכלוסיה עלולים להגיע לאונס מזדמן - אך רק מתי מיספר הופכים אנסים מיקצועיים האורבים לטרף

האנסים

„ב**נסיבות מסויימות** נקבע המרחק בין אונס ובין יחסי־מין מרצון אך ורק לפי נקודת השקפתו של השופט, ללא כל קשר למציאות בשטח." זוהי דעתם של רוב הגברים על אונס.

„יש להבדיל בין אונס מיקרי היכול לקרות לכל אדם, ובין אנס מיקצועי או סוטה־מין. אונס בכוח, נגד רצונה של הנערה? גועל נפש! מקומם של אנסים כאלה הוא בית־חולים, שבו יקבלו טיפול מתאים." כך מביע את דעתו בנושא גבר ישראלי אחר. הוא עושה את ההבחנה הקלאסית בין אונס מיקרי, מזדמן, כאשר גבר ואשה נקלעים למצב של קירבה ואין להפסיק את המהלך הטבעי של הדברים, ובין אונס קלאסי, שבו אורב אדם זר לאשה, תוקף אותה ובכוח הזרוע מאלץ אותה לשכב איתו.

באונס מיקרי ומזדמן מוצאים רוב הגברים כי האשם הוא גם באשה. „למשל, אם גבר מזמין אשה לביתו והיא נענית להזמנה ושם, תוך נשיקות וליטופים היא נשכבת על הספה וחולצת את נעליה, אבל עדיין אומרת „לא", היא תוכל אחר־כך לטעון בבית־המישפט כי נאנסה. זהו מצב אבסורדי לדעתי. לפי דעתי, כל אונס שאינו ברוטאלי אינו אונס. אצלנו בארץ אפילו קרה שאשה התלוננה כי בעלה אנס אותה והוא נעצר ונאשם באונס. האם אין זה מגוחך? אלף פעמים היא אמרה „כן" וזה היה חוקי, אך בפעם האלף ואחת, כשהיא לא הסכימה, הוא צפוי לכמה שנות מאסר. זה הופך את הנשים לסחטניות ונותן בידיהן קלף לסבך כל מי שירצו להיפטר ממנו." דברי גבר ישראלי.

המזמר ארגוב הכיר את הנאנסת בחתונה, כאשר הופיע שם כזמר. האונס היה מיקרי.

„רק מהמותניים ומעלה"

ד**וגמה טובה** לסוג זה של אונס מזדמן היה מיקרהו של הזמר זוהר ארגוב. הוא הכיר ערב אחד, במסיבת־חתונה שבה הופיע, נערה צעירה ויפה, שישבה ליד שולחן עם ידיד. הוא חיזר אחריה כל אותו ערב, וכשרצתה לעזוב עם ידידה, משך אותה לעבר פתח חנות ושם גיפף ונישק אותה במשך שעה ארוכה. היא לא התנגדה ולא התביישה גותה של הצעירה: „קשה להבין את הסכמתה לעלות לביתו אם לא רצתה בבילוי. גם נוסח דיבורה והתנהגותה היה בהם כדי לעורר את הנאשם ולנטוע בו תקוות של בילוי מושלם! גם לשונה הגסה בזמן מישחקי האהבה אומרת דר־שני," קבעו השופטים, ובכל זאת הרשיעו את ארגוב, והטילו עליו שנה מאסר בפועל ושנתיים על תנאי.

„שיתפה פעולה בהתלהבות"

ג**ם זרו קובו**, המיליונר הצעיר, ש־הסתבך באונס סטודנטית, נקלע למצב גבולי, שבו המרחק בין אונס להסכמה היה כחוט השערה. הגבר יפה־התואר נהג את מכוניתו המפוארת לתל־אביב, כאשר נתקלו עיניו בטרמפיסטית ארוכת־צמה. היא היתה בעלת גוף חטוב וחזה מלא, והוא נזכר כי אשתו מבלה חופשה בחוץ־לארץ, וכי זהו ערב שישי.

כשהתברר לו כי הנערה בת ה־26 היא גם בעלת חוש הומור ומעניינת, הזמין אותה הגבר לבלות את הערב איתו. הם יצאו למיסעדה ולסרט. בחשיכה ליטף הגבר את גופה של הבחורה, והילל את יופיה. היה ברור לשני הצדדים כי קיימת ביניהם משיכה הדדית.

האנס המיליונר הכיר את הנערה כאשר לקח אותה טרמפ. היא הסכימה לבילוי, ליציאה משותפת ולכוס קפה אחרונה אחרי־חצות, אך לדבריה לא הסכימה לקיום יחסי־מין. בית־המישפט האמין לה.

ואף אמרה לו כי „מהמותניים ומעלה הכל מותר."

ארגוב הזמין את הצעירה למכוניתו כדי להביאה הביתה, ובדרך ביקש ממנה לעלות לביתו כדי להכיר את הוריו. השעה היתה כבר כמעט חצות, ובכל זאת עלתה הצעירה לדירה. שם, כמובן, התברר כי זוהי דירתו הפרטית של הזמר, והוא מתגורר בה לבדו. גם בדירה נמשכו בין השניים הגיפופים, אך בשלב מסויים החלה הצעירה מתנגדת ודחתה מעליה את הזמר הנלהב. „אני יודע שאני לא בסדר, אבל אני חם!" אמר הזמר לנערה הנאבקת והמשיך עד שסיים את האונס.

בית־המישפט ביקר רבות את התנה־כשנסגרה המיסעדה, בשעה 2 אחרי חצות, הציע זרו „עוד ספל קפה" והשניים נסעו לכיוון הרצליה. ליד מיגרש עזוב ברשפון החנה זרו את מכוניתו, ומכאן מתפצלות גירסות הצדדים. לדברי הנערה ניסה שוב הגבר לנשקה אך היא הפנתה את פניה. הוא התרתח, סטר לה וציווה עליה להיכנס למושב האחורי, הוריד בכוח את מכנסיה ותחתוניה ואנס אותה. זרו טען כי לא היה כל צורך להשתמש בכוח. מכיוון שהצעירה הסכימה בהתלהבות ושיתפה איתו פעולה.

יתכן, כי בית־המישפט היה משתכנע מגירסתו של זרו, לולא היה משהו שחצני ויהיר בהופעתו ובדיבורו. עד שעלה הגבר על דוכן העדים עדיין היה לו סיכוי טוב לזיכוי. אולם כשאמר בעדותו כי „זרו קובו משיג תמיד את מה שהוא רוצה", אפשר היה לראות את ההרשעה המתקרבת. „הנאשם הוא בחור שאפתני ויהיר, הסבור שבעזרת כספו וחוסר התחשבות בזולת הוא יכול להשיג הכל," קבע בית־המישפט.

כשהגיע מועד הטלת העונש, הסכימו כל השופטים כי היה זה מישגה רגעי בחייו של הגבר, שהוא בדרך־כלל אדם חרוץ וטוב, והטילו עליו שנתיים מאסר בפועל.

בית־המישפט העליון, שראה במו עיניו, בסרט וידאו, כיצד גם אחרי האונס המשיכה הצעירה לנסוע באופן חפשי בטרמפים, ולא חששה לעלות על מכוניות של גברים זרים, הפחית את העונש לשנה וחצי מאסר בפועל ושנה על תנאי.

„באה עם כותנת־לילה למיטה"

א**ולי המזזר** שבכל האנסים המזדמנים היה יוסף פרינברג בן ה־58. הגבר המזדקן הוא נגר, שעלה מברית־המועצות בשנת 1964. הוא גרוש ואב לבת גדולה. יום אחד החליט לחפש כלה. הוא הכיר דרך שדכנית אשה רווקה בת 47, עולה חדשה מברית־המועצות, והחל מחזר אחריה. כמה פעמים הלכו השניים לקולנוע ובילו בשפת־הים. פרינברג הזמין אותה לבוא לביתו בשבת, אחרי שחזרו משפת־הים. השכם בבוקר העירו צעקות האשה את השכנים. היא נזרקה מהדירה כמעט עירומה והתלוננה במישטרה כי פרינברג אנס אותה, וכי היא היתה עדיין בתולה.

בעברית עילגת העיד פרינברג בבית־המישפט וסיפר כי כבר בא איתה במגע בפעם קודמת, כשהיתה בביתו, וכי דווקא באותה שבת היתה האשה במחזור חודשי, ולכן כעס עליה: „מה היא חושבת? אני הבאתי אותה בשביל לרחוץ כלים? אני בדם שלי איזה מפגר, אימפוטנט? היא באה עם כותונת לילה, אשה למיטה, ככה קונה פרה בשביל להסתכל? קונה בשביל בשר, לא בשביל העור שלה. עבדה עלי!"

בית־המישפט האמין לאשה שהעידה בבכי על דוכן־העדים ונראתה מבוהלת ומדוכאת. פרינברג הורשע בדין ונידון לתישעה חודשי־מאסר.

זיכוי מרשיע

ב**ראה כי גם** מיקרהו של האלוף מיכאל („יומי") ברקאי, שהיה מפקד חיל־הים, נמנה עם מיקרי־גבול אלה. האלוף זוכה אמנם בדין לפני בית־הדין הצבאי, אך נקבע בפסק־הדין כי הזיכוי הוא טכני, מכיוון שלא היה סיוע לעדותה של המתלוננת. בית־המישפט אמר מפורשות כי הוא מאמין לעדותה, ואינו מאמין לעדותו של הגבר.

לדברי כתב־האישום ניסה האלוף לאנוס חיילת שהיתה רס"רית במירפאת־השיניים של מחנה־מטכ"ל. חלק גדול מפרטי עדותה חסוי עד היום, אך היא מסרה פרוט מלא מפגישתה עם מפקד חיל־הים, יציאתם לבילוי משותף, וכיצד ניסה, לטענתה, לאנוס אותה באיומים, כשהיה שתוי.

הזיכוי המרשיע של האלוף, הביא אותו

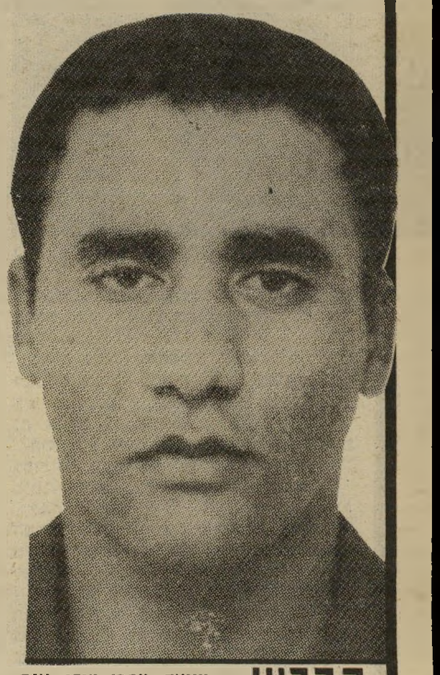

הבריון עוואד, ערבי מיפו, אנס באכזריות חיילת חיב"ה, וכאשר שוחרר מהכלא נאשם באונס נוסף.

להתפטר מהצבא, אחרי שהרמט"כל ושר־הביטחון הודיעו לו כי יהיה עליו לפרוש מצה"ל.

האנס המנומס

עם הסוג השני, „המיפלצות" או האנסים המיקצועיים, נמנים בישראל כמה וכמה גברים, אך מיספרם נופל בהרבה מהאנסים המזדמנים. הם בדרך־כלל אינם נתפסים אחרי האונס הראשון, אלא ממשיכים ומבצעים עבירות נוספות. שלמה לב־עמי בן ה־35, הוא הדוגמה הקלאסית לאנס מיקצועי כזה.

הוא התחיל את פעולתו, הידועה למישטרה, בדצמבר 1976. אשה כבת 30 פגשה אותו באקראי ליד תחנת רכבת־צפון בתל אביב, והוא קשר איתה שיחה. כשהתברר לו כי היא צריכה להגיע לגבעתיים, הציע לה טרמפ במכוניתו. האשה התלוותה אליו דרך פירצה בגדר במסלול מקוצר למכונית, ולמרות שהשעה היתה כבר 9 בערב לא פחדה מהגבר שאותו הכירה רק דקות ספורות לפני כן.

מתחת לגשר־איילון הודיע הגבר לאשה כי הוא עומד לאנוס אותה, וכי לא תהיה כל תועלת בהתנגדות מצידה. הוא לא שינה את התנהגותו המנומסת, ולא הגביה את צליל קולו.

ניתוח פסיכולוגי שערכה המישטרה, אחרי שמיקרי האונס חזרו ונישנו, גילה כי לב־עמי נהג לתת לנשים שתי תחושות מנוגדות, אשר בקונסטלציה הנפשית ש־אליהן הביא אותן, השלימו תחושות אלה זו את זו, ונראו כמעט מובנות מאליהן.

התחושה הראשונה היתה של המשכיות כמעט טבעית למערכת היחסים הקצרה שנקשרה כבר ביניהם, המשך החייב לה־ביא למגע מיני. ואם סירבה האשה, הרי היא זו האחראית לכך שהמגע הפך לאונס. התחושה השניה במרבית המיקרים היתה תחושה של חוסר־ברירה. מכיוון שלמרות הדיבורים הרבים והאלגנטיים של הגבר, עמדה מאחוריהן נחישות־החלטה לגבי ביצוע האונס.

מיקרה האונס השני של לב־עמי קרה באפריל 1977, והיה דומה מאוד לראשון. הגבר פגש את האשה, עובדת סוציאלית צעירה מגבעתיים, הציע ללוותה לביתה ברגל. מתחת לגשר־איילון המתינה לזוג מיטת ענפים וקרטונים שהכין האנס מראש. ניכר היה כי הוא השקיע מאמץ ומחשבה באיסוף ענפים רכים במיוחד והקפיד על נוחיותם. הוא התעניין אם האשה נהנתה מהמישגל, והציע לה מס־טיק. לאחר מעשה גם התנצל והביע חרטה. תכונות אלה הן שהביאו לכינוי שבו נודע לב־עמי עד שנתפס. הוא כונה „האנס המנומס", או „האנס המתנצל".

בעל מישפחה מכובד

במשך שנה וחצי המשיך האנס במעלליו באותה שיטה ובאותו מקום, ליגנטית, מורה ומנהלת בית־ספר בנתניה. הוא עצמו עבד בעיריה, במחלקת איסוף אשפה. לפי ניתוח פסיכולוגי שנעשה לו בבית־הסוהר, נקבע כי סבל מרגשי נחי־תות עמוקים, וכי את מעשי האונס ביצע כמעט תמיד בשעה שאשתו הלכה לאסי־פת־מורים.

התובע, עוזי שרטר, הגיש כתב־אישום על תישעה מיקרי אונס, ביניהם קטינה אחת. לב־עמי הודה באשמות אחרי מי־קוח, ונידון לשלושים שנות מאסר. בית־המישפט העליון הפחית את העונש והע־מידו על 18 שנה.

בריון המנסה להשיג מין בחינם

סמיר עוואד, גבר ערבי בן 36 יליד יפו, ביצע ב־1970 אונס אכזרי בחיילת חיב"ה. ערב אחד, כשהוא מלווה על־ידי עוד שני גברים וזונה יהודיה, הגיע עוואד במכוניתו למיגרשי התערוכה הישנים בתל־אביב. במקום חשוך התע־עלסו שם במכונית חיילת חיב"ה וגבר צעיר. עוואד פרץ למכונית, הוציא את החיילת, גירש את הגבר, ובכוח ובאכ־זריות ביצע מעשה סדום בנערה.

בית־המישפט גינה בחריפות את המע־שה הנפשע: „התעללות בכבודה של אשה, מהמכוערות ביותר שנדונו בשנים האחרונות," קבע בית־המישפט והטיל על חיילת צעירה בשם ורד וינר. חקירות מאומצות הובילו לבסוף אל בדואי צעיר, עטבה אל־טורי. במיצחו ניכרה שריטה, הוא הסתבך בשקרים, ובית־המישפט מצא אותו אשם באינוסה ורציחתה של ורד. אולם, כמו בהרבה מישפטי רצח מסובכים, נותרו שאלות רבות ללא פיתרון גם במיקרה זה. והיו כמה מישפטנים שתמכו בדרישה לעורר מישפט חוזר לאל־טורי. אך בהיותו בכלא, הסתבך הבדואי עם אסיר ערבי אחר והרגו. מישפט הרצח השני תלוי ועומד נגדו.

אי־אפשר למצוא מכנה משותף לכל הגברים האלה אשר נאשמו והורשעו באונס. האם כל אחד יכול להפוך לאנס בנסיבות המתאימות? „לא," טוען הפרו־פסור אמיר, „אפילו אם תציב בחורה עירומה לפני קיבוצניק, הוא יחשוב שקר לה, וילך להשיג לה בגדים. אבל זה יהיה סיפור אחר עם בן־פרוורים." יש משהו בחינוך ובאווירה החברתית של הקיבוץ המונע אונס. **אילנה אלון** ■

האלוף ברקאי זוכה אמנם מ־נסיון לאונס, אך בפסק־הדין נקבע כי המתלוננת דיברה אמת. הזיכוי המרשיע הכריח אותו להתפטר.

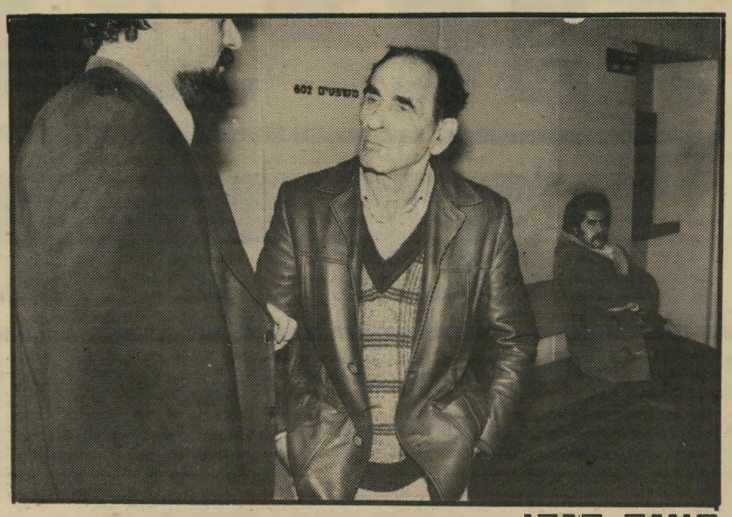

האנס הזקן הורשע בגיל 58 באינוסה של אשה בת 47. הוא טען כי היא באה לביתו כדי לבלות את הלילה והביאה איתה כותונת־לילה, ולכן ברור כי הסכימה לקיים יחסי־מין. בית־המישפט האמין לאשה והרשיע את פרינברג.

המנומס הטיל את חיתתו על נשות תל־אביב במשך שנה וחצי, ונענש ב־30 שנות־מאסר.

האנס הרוצח הבדואי הצעיר אלטורי טען כי לא היה לו כל קשר לאונס ורצח של החיילת ורד וינר. אך למרות ספקות מסויימים, הורשע לבסוף ונענש במאסר־עולם, בינתיים הסתבך בתיגרה והרג אסיר אחר.

והמישטרה לא הצליחה לתפוס אותו, למ־רות המארבים שהציבה במקום. חקירה מאומצת של כעשר מתלוננות הביאה להכנת דיוקן נפשי מדוייק של האנס. כל הנשים סיפרו כי הוא התעניין במיוחד לדעת אם נהנו מהמגע המיני, ונהג לאמר לנשים: „אל תתנגדי, האחרות לא הת־נגדו, בוודאי קראת על כך בעיתונים. אם תתנגדי לי זה לא יגמר טוב." אחרי האונס היה נרגע ומספר על המיקרים הקודמים, מציע מסטיק ולפעמים גם הציע דמי־נסיעה הביתה.

במיקרה אחד, כאשר נתקל בבתולה בת 20, והיא בכתה וביקשה רחמים, הסכים האנס המנומס לא לבעול אותה, והסתפק במעשה מגונה. מסיפורי הנערות התברר למישטרה כי האנס סובל מכך שהוא שופך מהר, ולכן הוא מנסה להשיג אישור מהנשים כי בכל זאת קיבלו את סיפוקן ונהנו. „אין לנו ספק כי האנס ימשיך לבצע מעשי אונס עד שיתפס, אם כי אפשריות הפוגות ארוכות בין גל אחד לשני של מעשי אונס. העובדה שהוא כנראה בעל מישפחה מכובד, המנ־הל אורח־חיים תקין ובריא במיסגרת מישפחתית רגילה, מקשה בוודאי על האפשרות לאתר אותו, ללכוד אותו ול־הוותו. יש להבין כי הוא אינו חולה במובן הרגיל של המילה, אלא נתון להתקפות, שגם בהן אין הוא מאבד את צלם האנוש שלו. אחרי סיום ההתקפה הוא חוזר להיות אדם רגיל וקשה לזיהוי, עד להתקפה הבאה." כך סיכום דו"ח פסיכולוגי שנעשה לפי הזמנת המישטרה.

ואומנם, כשנתפס לבסוף בן־עמי, הת־ברר כי הוא אדם המנהל אורח־חיים רגיל, ואיש ממכריו לא היה חושד בו. הוא היה נשוי לאשה בעלת אופי ואינט־

עוואד שונש חמור של 12 שנות מאסר. מייד כאשר שוחרר ממאסרו, בתום שני שלישים, הסתבך עוואד באישום נוסף של אונס. אך בית־המישפט זיכה אותו מחוסר הוכחות. לפי הגדרת הפרופסור מנחם אמיר, עוואד הוא מהבריונים המנ־סים להשיג גם מין בחינם.

קיבוצניק לא יאנוס

ליד העלטה בשנת 1979, נאנסה ונרצחה ליד קיבוץ מישמר־הנגב,

הבגד עושה את האשה, אך האביזר עושה את הבגד

קלאסי לעשירות קש ואורגנזה, שילוב מעניין של שני ניגודים: כובע רומאנטי איכותי, שתמיד יהיה באופנה, ואביזרי־איכות עשויים קטיפה שזורים חוטי זהב. צילמה: **מירי זיכרוני**

האביזר אינו זר

כלן יודעות ומסכימות שהאביזר עושה את הבגד. אולם, מסתבר שיש אבזרים לעשירות ואבזרים לתפרניות.

אי־אפשר בלי אבזרים, תאמר כל מי שמבינה באופנה, כי בגד ללא אבזרים הוא כמו מאכל בלי תבלינים. האביזר מוסיף חיים לבגד, מאפשר לאשה להיות המעצבת של עצמה, על־ידי הפיכת בגד אחד לרבים ושונים.

את האבזרים יש להתאים לאופי הבגד, לצבעיו, לאופי, למצב־הרוח, וכמובן — לכיס.

הכל אופנתי, הכל הולך

האופנאית **נירי** טופז היא דוגמה טובה. כשהיא במצב־רוח טוב, היא מתקשטת באבזרים בומבסטיים הזועקים למרחוק. כשהיא במצב־רוח מופנם יותר, היא משתמשת באבזרים שקטים ועדינים, כאילו כדי שלא ירגישו בה. במצב־רוח קרבי, בדרך לבילוי במועדון, היא דואגת לחגור חגורה רחבה ומאיימת.

ככל שהבגד פשוט בגיזרתו, אפשר להוסיף לו יותר אבזרים, כדי לשוות לו מראה מפואר, מעניין ומיוחד יותר. פעם היו שייכים האבזרים לתיאטרון או לקירקס. היום התיאטרון יוצא אל הרחוב.

יש המתלבטות בשאלה מה בעצם אופנתי היום מבחינת האבזרים. ובכן, אפשר להירגע — הכל אופנתי, הכל הולך. רחב וצר, פסים ונקודות, אדום, צהוב, טורקיז, ירוק, פפיונים, קשתות וסרטים לשיער, צמידים ועגילים — הכל.

בעבר נהגו לצרף לבגד אבזרים בהתאם לצבע הבגד. כובע, שרשרת, עגילים, חגורה, נעליים, ארנק, כפפות ואפילו גרביים, הכל היה צריך להתאים לצבע הבגד. היום השתנו פני הדברים. משתמשים באבזרים בצבעים שונים ואפילו משחקים מישחקי־צבעים. אפשר בהחלט ללקט את כל השאריות מהשנה שעברה, וגם מלפני שנתיים, לשלב ולאלתר מכל הבא ליד.

אבזרי איכות או קישוט?

כשמדברים **על** אבזרים, אי־אפשר שלא לעמוד על ההבדל שבין אבזרי־איכות ואבזרי־אופנה קישוטיים. הראשונים אינם תלויים באופנה. הם קלאסיים במידת־מה, אך תואמים סיגנונות רבים ושונים. אפשר היה להתקשט בהם לפני שנתיים ולהיות באופנה, אפשר להשתמש בהם היום, וגם לא לשכוח מהם בעוד חמש שנים.

ההבדל משנה לשנה יתבטא רק במחירם העולה. בדרך־כלל הם עשויים מחומרים יקרים כמו עור, משי או קטיפה, ומושקעת בהם עבודה רבה, אשר מאפשרת להם לעמוד לאורך ימים. רוב האבזרים האיכותיים עשויים עבודת־יד, חרוזים, פנינים, פייאטים, חוטי כסף או זהב. בדרך־כלל אין הם נעשים בכמויות מיסחריות, ולפעמים קיים רק דגם אחד ויחידי מאבזר מסויים.

לעומתם האבזרים הקישוטיים הם זולים יחסית, ועשויים בדרך־כלל מחומרים כמו פלסטיק, בד או קש.

בכובעי־הקש יש שינוי קטן ובולט השנה. השוליים קטנים וצרים, אבל קש תמיד יהיה קש ותמיד באופנה, ולמי שיש כובע־קש רחב־שוליים אין מה לחשוש — היא מצויידת.

באירופה יש כמעט לכל בית־אופנה אבזרים משלו, בעיצובו ובשמו. לא כן הדבר בישראל. לא זו בילבד, אלא שבישראל אין מייצרים כמעט אבזרים, למעט אי־אלה פריטים עשויים פלסטיק פשוט, המשמש לחגורות. כל יתר הפריטים המצויים בחנויות בארץ הם מיובאים. ולכן המחירים שאנו נאלצות לשלם גבוהים בלא כל פרופורציה למחירים בבירות אירופה.

נילי טופז רוצה שתל־אביב תהפוך ל־פאריס, רומא ולונדון, לפחות מבחינת האבזרים. היא דואגת לייבאם ואומרת, „בחוץ־לארץ ישנם דוכנים שלמים של אבזרים בכל ציבעי הקשת. כל כל־בו.

מצב רוח קרבי אריה שואג מי לא יראה? טוב ליציאה לציד במועדונים ולהגנה מפני הזאבים.

חסר מישקל הוא כובע המתכת הקלה של נילי טופז, כולו כסף ועבודת־יד, נוצץ בוהק ואיכותי. זול יחסית — 850 שקל וטוב לימי הקיץ החמים.

פראנזים של וילונות הוא אשר אמרנו: הכל הולך — חגורות־עור, קש וחבל. על הצוואר יש חרוזים.

מקסן ועד גדול, וכל חנות המכבדת את עצמה, מוצפים באבזרי־אופנה. אפילו ב־שוקים אפשר למצוא ערימות של אבזרים אופנתיים.

„בארץ היתה התודעה לאבזרים חלשה. רק בשנתיים האחרונות חלה התעוררות, בעיקר בקרב הצעירות. הן אלה המעיזות. פעם, כשאשה הלכה עם כובע ברחוב, הסתכלו עליה כאילו היא מפלנטה אחרת, והגברים הישראליים היו מציקים לה בשאלות. בקיץ היו שואלים ,מה יורד גשם?' ובחורף שאלו אם זה פורים.

„נשים בארץ יוציאו הון־עתק על בגד, בלי לעשות חשבון ובלי להגיד עפעף, אבל על אביזר יחשבו 300 פעם. יש נשים, שכאשר הן מודדות בגד המוכרת בוחרת עבורן את האבזרים המתאימים, הן מבינות אותה שלא כהלכה, כאילו שהיא רוצה לדחוף להן עוד דבר־מה. אין הן מבינות שזה מה שעושה את הבגד."

אין נשים רבות שיש להן כסף לשינוי טוטאלי של מלתחתן. אבל אפשר להיעזר באבזרים חדשים בודדים על בגדים מהשנה שעברה. אפשר להוסיף דבר־מה אופנתי כמו בגד־גוף או חולצת טריקו, שורטס או חצאית מיני חדשה, אך להתרכז יותר באבזרים ולבסס את המלתחה עליהם.

אותו בגד ייראה שונה בשילובים שו־

אדנה גרוס
חדר ראוה

נים. אותה שימלה תיראה כמו שתי שמלות אם תשתמשי בבוקר באבזרי פלסטיק, ובערב תחליפי אותם לאבזרים בעלי איכות ודרמתיות.

למי שיש עיניים יפות תוכל להבליטן בעזרתו של סרט אופנתי שייקשר על המצח. בעלות המותניים הצרות יבליטו אותן על־ידי חגורה, בעלות השיער הקצר יתהדרו בעגילי פלסטיק. אבזרים יכולים להפוך בגד־סמרטוט למשהו מקורי. אביזר יפה ומעניין מושך לפעמים יותר תשומת־לב מהבגד, ואת זה כדאי לזכור.

דואט עם גליה בוצ'קי השחרחורת והמכוסחת ואביבה פרלסון הבלונדית החולמנית. כאן: בלבוש פולקלוריסטי רקום ריקמת־יד, חרוזים ופייאטים וחגורות־קטיפה מעוטרות. שתיהן סבורות כי פעם האבזרים היו חלק מתיאטרון.

פניים שלא נס ליחם, בשיער בצוואר, בעגיל ובכל השאר — זוהי הוכחה חיה, כי אבזרים יכולים להפוך בגד סמרטוטי למשהו מקורי.

הנמרה אביבה היא נמרה עד הסוף: הבגד מנומר, המישקפיים מנומרות, החגורה מנומרת, והצמות משיער סינתטי להשלמת המראה. הוא אשר אמרנו: הבגד עושה את האשה, אך האביזר עושה את הבגד.

אבזרים ואסטרולוגיה

לפי שמאמינה באסטרולוגיה אומרים המומחים, כי לבנות מזל בתולה וגדי יש נטיה לאבזרים קלאסיים, ובנות מזל אריה, מאזניים ודלי אוהבות את האבזרים הדרמתיים. רוצות לדעת אם זה נכון? בידקו על עצמכן. מה שבטוח הוא, שהצעירות של ימינו אוהבות אבזרים סרפר־מודרניים מפלסטיק.

אלי ליאור שחנותו נמצאת ברחוב דיזנגוף, הוא גם צעיר, גם חתיך וגם יבואן של אבזרי־אופנה מלונדון וניו־יורק. הוא מעדיף את האביזר האופנתי, לא האיכותי, עשוי פלסטיק בשלל צבעים ויחד עם זאת לא יקר. אלי משתדל לשמור על מחירים הגיוניים. לדוגמה — סרטי־שיער ממגבת ב־100 שקל, פפיונים מקטיפה ב־40 שקל, כובע סרוג ומחורר עשוי כותנה 80 שקל, צמידי־פלסטיק מלופפים בבד סאטן 190 שקל. מי שרוצה לראות את האבזרים בפעולה, תוכל להיכנס לחנות, ושם לפגוש את אביבה פרלסון, בלונדינית יפהפיה, מתקשטת באבזרים אלה בהנאה מרובה.

בני אדם הם גזע של חקיינים. אבל לא תמיד מה שמתאים לאחד טוב לחברו. כל אשה צריכה להחליט לעצמה. לעמוד מול הראי, ולהחליט מה טוב לה, לבחור מהמיגוון הרחב של האבזרים את אלה המתאימים לה ולאופיה, ולהיות יפה ומיוחדת.

נוצות אווירירות על כובע כותנה מחורר לקיץ. „גליה, מה זה, פורים?" ישאל הגבר הישראלי ברחוב.

נמר של נייר

גן־העדן האבוד ✷ החייל כהן רוצח והסופר מגד ✷

הבלוף הפרטי של שלמה ניצן ✷ חוגי הספרות של התנועה הקיבוצית

קלסיקה

מילטון

בשנת תרל"א (1871) ראה־אור התרגום הראשון לעברית של גן־העדן האבוד של המשורר **ג'ון מילטון**, שתורגם על־ידי המומר **א. זלקינסון**, תחת הכותרת ויגרש את האדם*. יצירה קלאסית שירית זו זכתה 110 שנה מאוחר יותר לתרגום עברי חדיש יותר, של המשורר המנוח **ראובן אבינועם**, תחת הכותרת גן־העדן האבוד, שראתה־אור באחרונה**.

גן־העדן האבוד לג'ון מילטון הוא אחת היצירות הקלאסיות החשובות ביותר של השירה והספרות האנגליים. מילטון, בן המאה ה־17, נחשב לאחד מהבולטים שב־שירת תבל, שהחליט במחצית חייו להקדיש את שירתו לשם רימום רוח עמו, תוך שהוא תפוס בחזון של המחשבה אודות „אנגליה מחודשת". אחרי שנים שבהן נטל חלק במאבקים פוליטיים באנגליה, שיחרורה מעריצות בית־המלוכה, תוך הצדקת עריפת **צ'ארלס הראשון**, הפך לאחד מראשי הפוריטנים האנגליים, שראו רק חוק אחד עליי־אדמות — החוק הכתוב בכתבי־הקודש היהודיים.

מילטון, שהלך ונתעוור בגיל 43, התחיל בשנת 1655 בחיבור יצירתו גן־העדן האבוד, שאותה חיבר במשך יותר מ־10 שנים, תוך שהוא שואב את תוכנה ממקורות ישראל — התנ"ך, הספרים החיצוניים, חז"ל, רש"י, הזוהר, הרמב"ם, רד"ק ורלב"ג ואליהם נוספו גם מקורות נוצריים שונים שעסקו בסיפור גן־העדן. גן־העדן האבוד נחשב עד עצם היום הזה ליצירה האפית הגדולה ביותר של הספרות האנגלית. על המהדורה הראשונה שלה קיבל מילטון בשנת 1667 שכר־סופרים של 5 לירות שטרלינג.

בגן־העדן האבוד הרים מילטון את הר־טרגדיה של עיוורונו ואת געגועיו לאור הקוסמי ב־12 ספרים. השטן הוא שר־האופל, האלוהים הוא האור, כאשר האדם נודד בכל גבולות החשוך. בשנים הראשונות לפירסום גן־העדן האבוד לא זכתה יצירה זו להכרה הראוייה, ורק שנים מאוחר יותר תפסה את מקומה במדף הקלאסיקה ה־עולמית.

מהדורה עברית חדשה זו מלווה בהערות של ד"ר **אסתר בית־הלחמי**, שנעשו לתרגומו של **אבינועם**. ליצירה מצורפת גם הקדמה מפורטת ומלאה, הנפתחת בתי־אור ההתפתחות הרעיונית של מילטון ויצירותיו, ומתמודדת עם בעיות הז'אנר של כתיבתו ומיבנה האפוס שלה. בהקדמה ישנה בחינה למגמותיו הדתיות של האפוס, תפיסת ישו של מילטון, בחינת דמותו של השטן, המלאכים והתיאוריה החומרנית של מילטון, המגע בין אדם וחווה, הנישואים, החטא הקדמון ועקרון הבחירה.

גן־העדן האבוד הוא אינטרפטציה שירית־תרבותית לסיפור המיקרא, העוסק בגירוש האדם מגן־העדן בשל חטא הפיתוי בזרוע עותיה של חווה. בפתשגן הספר (בראשית הספר התשיעי) כותב מילטון: „אחרי שהקיף השטן את כדור־הארץ, הוא חוזר מתוך עורמה זמומה לגן־העדן כמו אד כלילה, ונכנס בנוף הנחש הישן. כבוקר יוצאים אדם וחווה לעבודותיהם, וחווה מציעה לעשותן בכמה מקומות, כשכל אחד מהם עובד בנפרד. אדם אינו מסכים, בטענה כי צפוייה סכנה, פן אותו אייב, אשר מפניו הוזהרו, ינסה לפתות אותה מפני כל המדברים בגנותה, ושלחם למענה..." מגד, זולא־מטעם־עצמו, הפך ברשימתו על החטאים לקריקטורה של סופר בידיו של רוצח שבויים.

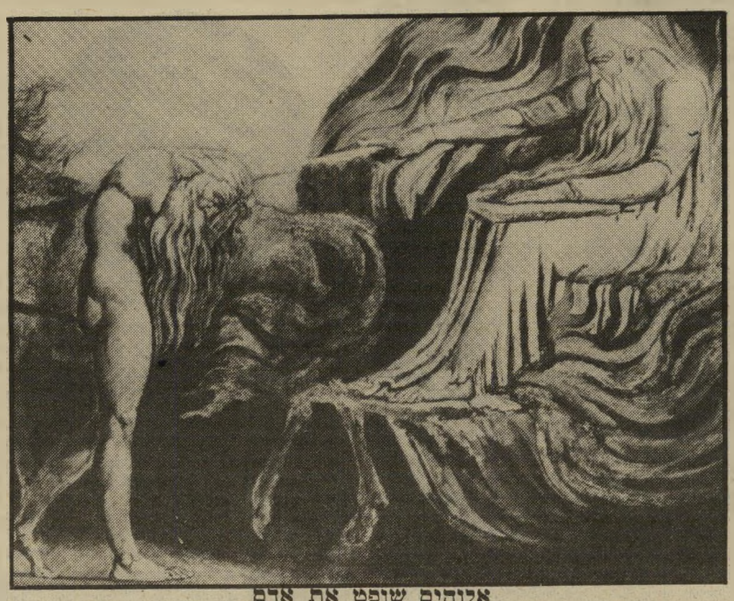

אלוהים שופט את אדם

מתוך ציור של ויליאם בלייק

* ג'והן מילטון — ויגרש את האדם (גן־העדן האבוד); תרגום: י.ע.ס. (יצחק אדוארד זלקינסון); וינה, תרל"א (1871).

** ג'והן מילטון — גן־העדן האבוד; תרגום: ראובן אבינועם; עריכה, מבוא וניספחים: ד"ר אסתר בית־הלחמי; איורים: ויליאם בלייק; הוצאת מסדה ועם הספר; 253 עמודים (כריכה קשה אלבומית).

החוויה הישראלית

על החטאים ומוסר־סופרים במילחמה

בתוכנית הטלוויזיה ד"ש חוזר שבהנחיית **ירון לונדון**, הופיע הסופר והעסקן **אהרון מגד** לדיון בנושא מוסר במילחמה. במהלך הדיון רומם והעלה את תכונותיו של הלוחם הישראלי כלוחם בעל איכויות מוסריות עליונות, והסופר הישראלי כנושא הדגל של איכויות מוסריות אלה. בדיון עם ירון לונדון, שיחק מגד בפווזה של איש־רוח חופשי, סמכות מוסרית וסופר שעטו נקי מכל רבב.

אלא שאהרון מגד רחוק מכל אלה, כמרחק ארץ מירח. מגד, עסקן מיפלגתי וסופר מטעם של אחדות־העבודה מזה שנות דור וחמש מילחמות, זכה להכתים את עט־הסופרים הישראליים בנושא מוסר במילחמה. מעשה שהיה, כך היה:

מעט אחרי תום הקרבות בשנת 1973 באיזור איסמעיליה, בין תעלת סואץ ותעלת המים המתוקים, במיסגרת גדוד 163 של החטיבה הירושלמית, רצח הטוראי **יצחק כהן** מתל־אביב שבוי מצרי ופצע שני שבויים נוספים. כותב שורות אלה, ששירת כחובש במרחק של מטרים לא רבים, וחיילים אחרים של אותו גדוד, החליטו שלא ינוחו ולא ישקטו, עד אשר יועמד הטוראי יצחק כהן לדין צבאי בעוון רצח.

את יצחק כהן אני מכיר משנים של שירות מילואים משותף. מדי שירות מילואים הטיף כהן לרצח ערבים ולהכחדתם, ואף נהג לזלזל וללגלג עלי על „יפיוף נפשי" ועל אמונתי בטוהר הנשק.

התמרמרותם של רוב חיילי גדוד 163 לרצח בדם קר שאותו ביצע הטוראי כהן, הביאה למישפט צבאי, שבסופו נגזרו על הטוראי כהן 20 שנות מאסר. כשנה וחצי אחרי מילחמת יום־הכיפורים הגיעו בני־מישפחתו של הטוראי כהן אל אהרון מגד, שמינה את עצמו לאמיל זולא מטעם. לשיא תרומתו למאבק על שיחרורו של הטוראי כהן (ששוחרר מאוחר יותר, אחרי 11 חודשי מאסר, בשל מישפט־חוזר שבו חילק אותו עורך־הדין **שמואל תמיר** בעזרת פגם מישפטי כלשהו) ברשימה תחת הכותרת על החטאים, שאותה פירסם בדבר (28 בספטמבר 1979), ובה הביא מסכת שקרים מפיו של הטוראי כהן. „איש־הרוח" מגד פירסם ברבים את האשמותיו של הטוראי כהן כלפי שופטיו, **דליה ד.**, תת־אלוף **יעקוב אבן** (כיום דובר־צה"ל) וטוראי בדרגתו של כהן: „הם הפתכלו עלי כאילו הרגתי את אביהם..." ועל השופטת סגן־אלוף דליה ד., אמר הטוראי כהן: „טיפוס של סאדיסטית."

מגד, ביפיוף הנפש שלו, מכנה ברשימתו את מישפטו של הטוראי כהן „פרשה קפקאית"; הוא מגן ישירות ובעקיפין על מעשהו, ומתעלם מכך, שדווקא חיילים ביחידתו של הטוראי כהן הם אלה שהגנו על מוסר הלוחמים ותבעו את העמדתו לדין. מגד מסיים את סיפור פרשתו של הטוראי כהן, שרצח שבוי, במילים מעוררות הרחמים: „כחודשיים לאחר שיחרורו, מצאתי את י.כ. אדם שבור, שאינו מפוגל להתאושש מן הזעזוע שעבר עליו, שאינו מבין איך ומדוע אינה לו כל זה מידי המדינה שאותה אהב, שהגן עליה תמיד אך לא את האמת של ספרות זו. אהרון מגד, מי שמינה עצמו לאמיל זולא של הטוראי רוצח השבוי יצחק כהן, מייצג בצביעותו אל כל המושחת בחברה הישראלית, והוא עשה זאת ביפיוף נפש שכזה, עד שישנם העשויים להתפתחות ולהאמין לו, כמו ירון לונדון, שהזמינו לטלוויזיה לספר לעם על מוסר במילחמה.

אמיל־זולא־מטעם־מגד

סופר בידיו של רוצח־שבויים

במוצאו אותה לבדה. חווה מסרבת להיראות ככלתי־זהירה או בלתי־תקיפה בדעתה. היא תובעת ללכת לבדה, מרצון לנסות את כוחה, ואדם נכנע לה בסוף. הנחש מוצא אותה לבדה; גישתו הערמומית: בתחילה הוא מתבטן בה, ולאחר־מכן מדבר אליה דברי־חנופה בהלל ובשבחו אותה מעל לכל היצורים. חווה, התמהה כשומעה נחש מדבר, שואלת אותו איך הגיע ללשון־אדם ולתבונה כזאת — והוא עד אז לא חונן בהן. הנחש עונה, כי כטעמו מפרי עץ אחד בגן הגיע גם ללשון וגם לשכל, אשר חפרו לו קודם לכן. חווה דורשת ממנו להביאה אל העץ ההוא — והיא נוכחת לדעת כי זהו עץ־הדעת ה־אסור. הנחש, הנעשה עז־לב יותר, משדל אותה לבסוף, ברוב־עורמה ודברי־הזכחה, לאכול מפריו; משהטעם ערב לחכה היא שוקלת בדעתה, אם לספר על כך לאדם אם לא, אבל לבסוף היא מביאה לו מן הפרי ומספרת לו מה הביא אותה לידי אכילתו. מתחילה תמה אדם, אבל בראותו כי היא אבודה הוא גומר אומר בלבו, מתוך אהבה עזה, למות עמה יחד; הוא מקל ראש בחומרת הפשע ואוכל גם הוא מהפרי...״

נוסח אבינועם למה שהתרחש בין אדם וחווה אחרי שטעמו מפרי־הדעת הוא:

„עתה, כשיכורים מיין, הם / בגיל יחדיו הפליגו וידמו / כי הם חשים בם אלוהות תצמח / כנפיים התעלות כבזו מארץ. / אך פרי־תרמית זה ראשונה גילה / אחרת: תאוות בשרם עורר. / עיני יומה הגיף הוא אל חווה / והיא השיבה לו ברוח זה, / ויבערו שניהם בתאות־אש — / עד כי אדם סח לה באהביו: / ,נאה אראך, חווה, מעמך כי מוב / ובו חוכמה. מוב טעם הוא לחך / כמור תבונה ללב. על כך אומר / שבתך היום הזה כי כה היטבת / צרכינו להכין. פרי־חמד זה / לא מעמנו ונפסיד תענג / ועד עתה חסרנו מוב טעמו. / אם כדברים האסורים צפון / תענוג כזה, לו עשרה אפרו, / לא עץ אחד! אך בואי ונצחק, / כאשר יאות, אחר השבנו לב / בפרי ערב כזה, מיום ראוך / עיני לראשונה ונשאתיך, / כלילת שלמות, יפיך כי לא הצית / אש אהבים לרוותי דודים, / כיום הזה יפו לי פי שבעה — / יתרון העץ הזה, רב הסגו־לות!״ / דיבר ולא הסיר ממנה עין / ויחבקה באהבה רבה; / חווה היטיב בין, כי היא גם היא / ערבה השיבה לו חצית־אש. / ידה אחז ויחבילה אל תל / כסוי צל, חופת ירקות תכם מעל. / ותם אחריו — ליצוע יקינתון, / אמנון־תמר וכגל ועירית — / זה חיק־הטבע, כה רענן ורך. / רוו דודים, באהב התעלסו — חותם חטאם הוא, נחמת פשעם, / עד שנת תללים ירדה ותרדאם, / כי במישחק אהבהבים נלאו.״

כאן אולי המקום להעיר, כי נוסחו הישן של **זלקינסון** (מי שתירגם את הברית החדשה לעברית) אינו נופל באיכויותיו מתרגומו של אבינועם, ואף לעיתים מתעלה מעליו, כמו בקטע קינת חווה, שם הוא כותב: „איך אעזוב גני וארחק ממקום מולדתי, איך אעזוב כרמי משמח אלוהים ואנשים, / ואני אמרתי פה כדמי ימינו נשבה / ובשובה ונחת ניושע עד כוא חליפתנו; / ועתה אבדה תוחלתי, אין תקוה עוד...״ לעומת תרגום אבינועם: „האעזבך, גני? וכן אטשך, / מולדת? שביל מלא־גיל וצל פקוד־אל, / בלות קיוויתי בו — לו גם נוגה, / שלווה — שאריית ימי עד פקוד־אל, / בלות קיוויתי בו — לו גם נוגה, / שלווה — שאריית ימי עד פקוד הקץ...״

מהדורה מהודרת ואלבומית זו של גן־העדן האבוד, בצירוף איוריו של המשורר המיסטיקן **וויליאם בלייק**, שחי, כתב וצייר כמאה שנה לאחרי מילטון, הופכים ספר זה לעוד גידבך מהקלסיקה של תרבות העולם, שמקומו על מדף הספרים של שוחר התרבות בישראל.

מקור

זיוף המציאות

שלמה ניצן הוא תופעה מוזרה בסיפורת הישראלית, סופר אשר מעודו לא התעלה מעל לרדידות של סופרי דור הפלמ״ח, למרות שלא התייחס בספריו (חגים בחולות, צבת בצבת, יתד לאוהל ואחרים) להירור־איזם־מטעם של סופרי דור הפלמ״ח.

לפני כמה שנים שימש שלמה ניצן בידי קבוצת מבקרי־ספרות ובראשם הפרופסור **גרשון שקד**, כמכשיר למילוי חלל־ספרותי. מבקרים אלה בנו את הבנאליות התיאורית של ניצן כתחליף להירואיזם שאותו תיארו בני דורו. רימום מכוון זה, לא היה בכוחו להוסיף מלימטר אחד לאי־איכויותיו הספרותיות של ניצן.

בימים אלה ראה־אור רומן חדש פרי־עטו של ניצן, תחת הכותרת המאוד־יומרנית האימפריה הפרטית של זמירי־פיקאסו*, רומן המנסה לעסוק בחוסר־כישרון בכמה ממרכיביה של החוויה־הישראלית (אבות ובנים, שואה וצברים, יהודים וערבים, שמרנות מינית ומיניות חופשית, לוחמי גזע האדונים ומחבלי אש״ף. מישפט הפתיחה של הספר הוא: „יהודיה שנדפקת עם ערבי מוכרחה להיות זונה.״ זה סיפור עולמו של זמירי, סייד מחנה־ריכון נאצי, שהגרמנים כינוהו פיקאסו, ההופך לקבלן־צבע בישראל ולנובו־ריש, בתו ובנו, פועליו הערביים, פרוצותיו, וניסיון ל־שיר־טוט המציאות הישראלית של שנות ה־70׳.

במבט ראשון דומה, כי בהאימפריה הפרטית של זמירי־פיקאסו מצויים כל המרכיבים לכתיבת הרומן הישראלי ה־עכשווי הגדול, אך דמויותיו החד־מימדיות, מלאכותיות ופוסטריות של ניצן, לשונו הדלה ואי־ידיעתו את הלשון המדוברת בישראל של שנות ה־70׳, כמו חושפים את ערוותו הספרותית והופכים את סיפרו היומרני לפארודיה משוללת כל כישרון של החוויה הישראלית, פארודיה שמחברה לא נתכוון לה.

בשורתו של ניצן, כפי שמביעים אותה גיבוריו היא בנוסח של: „תגדל גבריאל, תלמד, תבין: הכסף הוא האפשרות הבלתי מוגבלת ביותר כתוך המוגבלות של ה־עולם...״ רדידות תיאורית ולשונית, נפילה ספרותית ושאר מיגרעות.

שלמה ניצן מביע בסיפרו זה, בדומה לשאר בני דורו, את ההימלטות מעצמו. בדומה לסופרים אחרים של דור הפלמ״ח, אין ניצן מתמודד עם השאלה המתבקשת:

---

* שלמה ניצן — **האימפריה הפרטית של זמירי־פיקאסו**; הוצאת ספריית־פועלים; 220 עמודים (כריכה רכה).

דיעה אחרת

„אין שני לו״?

מיקרהו של **שלמה ניצן**, כסופר הממלא פונקציה ספרותית הרחבה למידות יכולת הביטוי הספרותית שלו, פונקציה של סופר בן דור הפלמ״ח, שההירואיזם אינו עיקר עיסוקו הספרותי, מביא לתופעה מעניינת מאוד בביקורות על יצירתו.

אחרי שפרופסור **גרשון שקד** נתן את האות, ומיפה את ניצן היכן שמיפה במפה הספרותית, מגיעים הרצנזורים (מבקרים קלילים של העיתונות היומית) ופוסעים בנתיב שסלל עבורם גרשון שקד, תוך שהם שורקים מנעימותיו של המבקר, איש האקדמיה.

ראשון ההולכים בתלם היה הרצנזטור **אמנון נבות**, ברשימתו אימפריה פרטית — צרות הכלל, שראתה־אור בדבר (21 במאי 1982) הפותח רשימתו בקביעה המועתקת: „דור הפלמ״ח בספרותנו אינו מצטיין ככל הידוע לי בסיפורת, אז בשירה, מינורית...״ ובהמשך ממשיך נבות, כשהוא מבצע אילתורים על טענתו של גרשון שקד, ומסכם זאת בהתיימרות העצמית: „במרכז הדברים שמניתי אכן לא נפל שלמה ניצן כבור שכרו כני דורו לעצמם ולו...״ ובשליש האחרון של רשימתו הוא מתייחס לרומן של ניצן כמו קיה מכשיר להוכחת תיאוריה ספרותית כלשהי, ומסכם בקביעה מאוד לא־אחראית, ומאוד חסרת־כיסוי: „שלמה ניצן מצליח להעמיד גרעין דרמאתי ולא מאולץ. אין שני לו בקרב דורו המצליח לבסח סיטואציה אמינה...״ ועוד דברי קשקשת, שבמהלכם לא מבין אותו נבות, כי ספרות אינה גרעין דרמאתי, ואין די בספרות בבניית סיטואציה אמינה, שהרי ספרות ניזקקת גם לכישרון, שמלאך הספרות העברית לא העניקו לשלמה ניצן.

גברת בשם **תרצה גרא** מבהירה ברשימתה שלמה ניצן: השתחררות מ„מחוכים לשוניים״, שראתה־אור בעל המישמר (27 במאי 1982), וטוענת את ההיפך מטענותיו של מר נבות, על שבספרו של ניצן „משתקפת ההוויה הקיומית הנסערת והמאיימת בארץ ישראל...״ והגברת גרא מגיעה בהמשך סיקורה לתגלית מדהימה, כאשר היא ממשיכה את הערותיה על הספר במיני־ראיון עם ניצן, ושואלת אותו: „מתוך הנגעים בין יהודים וערבים בסיפרך, משתמע, הסיכסוך׳ כאילו הוא גורל. מדוע? האם אינך מאמין באפשרות של הכנה יחדיו, בשלום?״ ומבלי־דעת, חושפת גרא בשאלתה הבורה, עם הבאת הגרשיים למילה, סיכסוך, את החלל המאפיין את האימפריה הפרטית של זמירי־פיקאסו ואת לשון מחברן ועולמו החוויתי והמחשבתי.

העיתונאי **משה דור** מביא במעריב (11 ביוני 1982) ראיון עם שלמה ניצן, ובמישבצת המצורפת לראיון, תחת הכותרת סופר מחוץ לתשבץ מאמץ לעצמו דור את הגדרתו של פרופסור שקד, ומבהיר לקוראי צהרונו: „כאשר עמיתי דיברו בלשון ,אנחנו׳ נידרש שלמה ללשון ,אני׳. כאשר הרקע המיפוסי לסיפוריהם היה הקיבוץ, היו הנופים שלו עירוניים מובהקים. מיפוסים ארכאניים נבוכים, מסובכים, מבקשי־אחיזה, משוטטים ביצירותיו...״ דברים, שמשה דור לא ייכתוב למשל על **פינחס שדה**, שהוא בן דור תש״ח, וכל שדור מדביק לניצן, מצוי בחיים כמשל (ראה אור ב־1958) באיכות טובה עשרות מונים.

האימפריה הפרטית של זמירי־פיקאסו זכתה לביקורת שלה היא ראוייה (בעיקר שתי רשימות ביקורת בעל המשמר בשל עבודתו כעורך מישמר לילדים). ביקורת, שניתן לכנותה, כמאמרו של נבות על ש„אין שני לו״ — דבר שהקוראים יגלו עד מהרה, כי כל קשר בין ביקורת זו ובין המציאות הספרותית שבתוך הספר — מיקרי בהחלט.

מדוע פרצופה של החברה הישראלית בשנות ה־70׳ וראשית ה־80׳ מעוך, מאוס ומעוות כפי שהינו? ניצן נמלט, בדומה לבני דורו האחרים, מניסיון לחשיפה, מניסיון לאתר את מפלתו ואת סריסותו של דור סופרי הפלמ״ח. את חלקם הישיר במפלתה ובכישלונה של החברה הישראלית.

מעלתו האחת והיחידה של האימפריה הפרטית של זמירי־פיקאסו הוא בפונקציה שמחברו ממלא בעיני הביקורת, פונקציה

מחבר ניצן
מכשיר למילוי חלל־ספרותי

של סופר־תחיליפי למשה שמיר, אהרון מגד, חנוך ברטוב ושאר סוחרי הסיפ־רות האחרים של תש״ח, ומעלה זו, היא המנחה את הביקורות שבהן זכה רומן גרוע זה במוספי הסיפרות של העיתונות היומית (ראה: דיעה אחרת).

האימפריה הפרטית של זמירי־פיקאסו **היא התגלמות הרדידות הספרותית, בעידן שבו זכתה הספרות להשתחרר מכבלי הצביעות, האידיאלים המזוייפים, הלשון הסוגרת כמחוכים והאמת המעותת של** החיים בישראל — בסיפריהם של **יצחק בן־נר, יצחק לאור** ומחברים אחרים.

כתבי עת

עלי־שיח

כתב־עת ספרותי אלמוני ובלתי־ידוע הרואה־אור בהתמדה, ואינו זוכה לסיקור שלו הוא ראוי, הוא כתב־העת עלי־שיח הרואה־אור בהוצאת החוגים לספרות — ברית התנועה הקיבוצית ותנועת המושבים, שגיליון 12—13—14 שלו התפרסם ב־אחרונה*.

חוברות עלי־שיח, שתחילתן בשיח בחוגי הספרות של תנועת־הקיבוצים והתנועה המושבית בעל־פה, הפכו עד מהרה לכתב־עת שמטרתו עידוד השיר, הסיפור, המסה והמחקר הספרותיים בקרב אוכלוסיה זו. כבר בראשית החוברת מתפרסמת מסה מעניינת של **ניל סדן־לובנשטיין** ירושלים בראי הספורת של ראשית המאה ה־20 בארץ־ישראל, רשימה המקיפה ציטו־טים ומראי־מקומות מתוך כתביהם של **י. רבינוביץ, י. הורוביץ, א. ראובני, י״ח ברנר** ואחרים, שחיו ותיארו בירור־שלים באותה עת.

פרק שלם מוקדש לסיפרם של בני הזוג **יונת ואלכסנדר סנד** כבר ארץ נושבת העוסק בתיאורו של קיבוץ רביבים בעין מיקרוסקופ סיפרותית. מדור זה נפתח בדברים שאמר **עוזי שביט** בחוגים לספ־רות של התנועה הקיבוצית, וברשימה מאת **גבריאלה אביגור־רותם**, הפור־שים מעט מהעולם המתואר בעטם של בני הזוג סנד. כאלה הם דבריה של **הדסה ראובני־גרמי** מניר־אליהו. המדור נגעל בדברים שנשאו יונת ואלכסנדר סנד ב־כינוס הארצי של החוגים לספרות בקיץ 1981, לסיכום הדיון שנערך שם על סיפרם.

סיפור בעל רקע קיבוצי הוא סיפורו של **אברהם שרון** מעין־השופט עד שתיקה. בעקבותיו של סיפור זה מובא מדור שלם שכותרתו היא מן המקורות ואליהם, ובו ניתוח לארמי אובד אבי של **אברהם אדרת**, בחינה של יסורי איוב מאת **חנוך לוין** לספר איוב פרי עטו של פרופסור **הלל ברזל** מאוניברסיטת בר־אילן, ועוד נושאים רבי־עניין הלקוחים מתוך המסורת היהודית.

מדור שלם של עלי־שיח מוקדש לעיון ביצירותיו של **ש״י עגנון**, כסקירתו של **דויד צימרמן** על שני תלמידי חכמים שהיו בעירנו, עיונה של **יהודית צוויק** על סיפורו של עגנון ש״ס של בית זקני ז״ל ועיון של **אביבה אופז** בשבועת אמונים. **יוחנן ארנון** הביבליוגרף של **אורי צבי גרינברג**, מספר על פגי־שותיו עם אצ״ג, המחבר **חיים באר** מספר במדור פגישות על שלוש פגישות שהיו לו עם הסופר המנוח **יעקוב שבתאי**, תוך שהוא עוסק יותר בעצמו מאשר בסופר המנוח.

הדסה בינגפרד־בן־עזר עורכת עיון משווה בין בחורף מאת **י׳ ח׳ ברנר** להצידה של **גנפין**, **עמוס כרמל** בוחן את המונולוג ברומן המאהב מאת **א׳ ב׳ יהושע**. **שרה הלפרין** בודקת במיסגרת המדור מקרא ועיון את שירת הנפש ה־עשוקה בסיפור המאזן, מאת **צבי לוז**, **ועדה ברקאי** מתמודדת עם סיפורו המעולה של **יצחק בן־נר** אחרי הגשם.

במדורים נוספים, המוקדשים ליצירות מתורגמות, תיאטרון ובימת קוראים, חושף עלי־שיח מעט מהעשייה הספרותית־תרבו־תית של התנועה הקיבוצית, ובצניעותו, הוא מעפיל באיכותו הרבה מעל לכתבי־עת נוסח עיתון 77 ופרוזה.

עלי־שיח מומלץ לכל שוחרי הסיפורת הישראלית, ככתב־עת ענייני, נקי ממיל־חמות ספרותיות של כתות אלה או אחרות, למרות שלעיתים מיפלס האיכות שלו אינו מגיע לרמה הגבוהה ביותר.

---

* עלי־שיח — עורך: משה ידעיה (חני־תה); מערכת: אברהם אדרת (אילת־השחר), אברהם ארנון (שער־העמקים), רעיה בן־חיים (מעלה־החמישה), זיסקינד כרמל (עין־השופט); יועץ: פרופסור הלל ברזל (בר־אילן); כתובת: החוגים לספרות — ברית התנועה הקיבוצית ותנועת המושבים, רח׳ דובנוב 10, תל־אביב (עטיפה רכה).

מאת דן עומר

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 1030
תאריך: 10.7.1957

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא כתבת־ענק תחת הכותרת „אלראשווילי", ובה סיפורו של מוכן הש.ב., שחדר למחתרת הימנית שביצעה את רצח קסטנר. במדור „איש מופת" הוקא סיפורה של אמה זילדוק, שסיישה בכיסוס מדיניות הסיעוד לעיורים. פרק נוסף בפירורת „פרשת כרמל פילם", המשיך בחשיפת רשת של נוכלים, שעסקו בציד כסף ועערות במסווה של מיבחני כר. במדור הסמורט, תחת הכותרת „כיצד זכיתי בגביע ובאשה" סיפר על כוכב־הכדורגל נחום סטלמר, שזכה באותו שבוע לקבל את גביע המדינה בכדורגל וכטקס נישואים מרהיב.
בשער הגיליון: שער ציבעוני, שבמרכזו דוגמנית.

חוק, חוקה ומישפט ✱ ראשית סופו של „ירח הדבש

הצרפתי" ✱ יצחק רפאל והכובע ✱ בגין ובוץ של דם

העם

העורה העתרה הדקה

המוסד שעמד השבוע במרכז החיים של ישראל היה בית־המישפט. לא חברי־הכנסת, שאיש לא התעניין בוויכוחי־הסרק שלהם; לא האלופים, שפרשו ממרכז הבימה מאז מיבצע סיני; כי אם שופטים שקטים, כסופי־שיער, עטופים גלימות שחורות, ריתקו אל עצמם את תשומת־הלב הלאר־מית.

שתי שלישיות של שופטים עסקו בתל־אביב במישפטי המחתרת, שהטילו אור חיוור על פינה אחת של חיי־הארץ. שלו־שה אחרים, במדי צה"ל, ישבו בירושלים מול נאשמי הטבח בכפר־קאסם. שלישיה שלישית השלימה את דיוניה הסודיים, העומדים להוליד בעוד ימים מעטים, פסק־דין שיהדהד בארץ — פסק־הדין במישפט עמוס בן־גוריון.

אם יכלו השופטים למלא תפקיד כה מרכזי בחיי־המדינה, הרי יש לזקוף זאת במידה מכרעת על חשבון הטובים שבין לובשי־הגלימות, העומדים מדי יום נגד גלי ההתנוונות הגואים בשאר שטחי־הצי־בור, והמאיימים להציף גם שטח זה.

נשק ההגינות. מעטים בארץ מערי־כים את מלוא קושי התפקיד הזה, המוטל על צמרת השיפוט בארץ. כי שום חומה טבעית אינה מגינה על טוהר השיפוט בישראל, זולת שיכבה דקה של הגינות אישית. אותה הוריש השופט הבריטי ל־שופט הישראלי. כי אמצעי־הכוח הנתו־נים בידי השופט הם קלושים ביותר.

בארצות רבות עומד השיפוט מעל ל־חוק. בארצות־הברית, למשל, הוא כפוף לחוקה מקודשת, המשחררת אותו ממרות הנשיא והקונגרס כאחד. בית־המישפט העליון יכול לפסול כל חוק של הכנסת, כל צו של הנשיא, כשהוא נשמע רק ל־חוקה ולמצפונו. זהו נשק אדיר, וצפון בו הכוח לחולל מהפיכות.

בישראל אין זכות כזאת. השופט כפוף לחוק־הכנסת. פוליטיקאים זריזים דאגו לכך שגם עתה, תשע שנים אחרי קום המ־דינה, אין בה אף זכר לחוקה מחייבת. אם יחליטו מחר בסיקב 61 חברי־כנסת כי כל שוטר בישראל זכאי להרוג כל אז־רח ברחוב ללא ציון נימוק, יהיה בית־המישפט חייב להיכנע לחוק זה, לשפוט אנשים המתנגדים לכך.

חומת־המגן. אם בכל זאת עומדת השורה השחורה הדקה של לובשי־הגלי־מות כחומת־מגן, ואם נראו עד כה רק סדקים קטנים ומעטים בחומה זו, הרי זה מפני שמרחף מעל לשולחנותיהם אידיאל ברור ומגובש: האידיאל של מדינת־החוק. הוא ניתן לעולם על־ידי הגאון הרומאי, והוא משמש מאז כמדד לבריאותה של כל חברה תרבותית.

דווקא השבוע, כאשר היו כל מעצמות העולם נתונות במשברים מהפכניים עמו־קים, היה היחס לחוק קנה־מידה לטיב ה־תהליך. באמריקה הלך החוק בראש — תישעה שופטים פתחו לבדם ובכוח עצמם דף חדש בהיסטוריה של אומתם. בברית־המועצות לא שיחק החוק תפקיד כלשהו בתהליך, שהיה כולו מאבק של כוח. אך בכל זאת מצאו המנצחים לנחוץ להאשים את יריביהם כשותפים לפשע הגדול של חיסול החוקיות הסוציאליסטית, להבטיח את האדרת החוק בעתיד. ישראל הקטנה יכולה להתגאות בחברת האומות בטיב שופטיה. אולם עליה לזכור כי ניצחון החוק אינו דבר חד־פעמי. זהו הישג שיש לכובשו בכל יום מחדש.

יחסי חוץ

נדוניה בלי זשואן

קשה לרקוד על שתי חתונות — אפילו בדיפלומטיה. ברגע שישראל השתלבה ב־חודש שעבר במישפחתו של הדוד סם, שוב נתקרר יחסה של מאריאן הצרפתית, חמת־ממזג.

לא רק ליבו הרחב מדי של החתן הישראלי גרם להצטננות זו. מאריאן היא יצור בלתי־רומאנטי. מטיבעה, היא מחפ־שת תכלית. ברגע שנכשל ירח־הדבש על גדות הסואץ, ירד בהרבה ערכו של השי־דוך הישראלי בעיניה.

אמנם, כדאי לה להחזיק גם בעתיד את השידוך הזה במקרר, כדי ללחוץ על מצריים שלא תיתן סיוע רב מדי למור־דים באלג'יריה. אולם הצורך להתפייס עם מצריים ועם העולם הערבי תפס את המקום הראשון.

אהבה במחשך. בניגוד לישראלים, שהתייחסו לצרפת כמו מאהב בשעת אה־בתו הראשונה, ניגשה המאהבת הצרפ־תיה להסדיר את היחסים ביתר הגיון. בקשתה, לפני שבוע: לצמצם את גילויי האהבה הגלויים חסרי־התכלית, כגון בי־קורים הדדיים רעשניים, הכרזות והפג־נות, כולל מישלוח אוניית־מיבחן. תחת זאת, ביקשה, יהיו נא היחסים אינטי־מיים ותכליתיים — היינו, יתנהלו נא ב־חדרי־חדרים, רחוק מעיני הבריות הול־כות־הרכיל.

כדי להראות שאין כאן שום פגיעה מכוונת, הודיעה צרפת השבוע כי תיתן לישראל מילווה בסך 45 מיליון דולר, ב־עיקר בצורת שיתוף צרפתי בעיסקות־פיתוח ישראליות. גם הצעה זו לא היתה רומאנטית, לא נבעה מריגשי הלב החם: לצרפת, שקיסרותה הצטמצמה מאוד, פשוט חסר מוצא להון, והיא שמחה לקנות לה אחיזה כלכלית בפינה זו של המרחב.

קור־הלב של המאהבת הנערצת עורר רוגז בכמה חוגים ישראליים. אולם בעלי התבונה הבינו שהדבר טיבעי ורצוי: ה־חיים של זוג אינם יכולים להיות ירח־דבש אינסופי.

אנשים

● אי־נעימות בלתי־צפויה ציפתה ל־ח"כ הפועל המזרחי **יצחק רפאל**, שעה שישב בגילוי־ראש באולם ימק"א בירוש־לים, בעת הופעתם של צמד הקומיקאים האידיים דז'יגאן ושומאכר. תלמיד־ישי־בה, שישב באולם, ניגש אל הח"כ חסר־הכיפה ואמר לו: „אדוני! כאן לא פא־ריס! שם אתה יכול לשבת בקברטים, אך אם רצונך לשבת כאן בגילוי־ראש ולהעליב אנשים דתיים בפומבי, תפסיק לנאום על הדת בכנסת! אתה מבייש אותי!" אחר־כך סירב הצעיר לזוז ממקו־מו של רפאל, גרם לכך שהתעניינות הק־הל נדדה מן הבימה (שעליה הציגו אותה שעה סאטירה על השליחים לחוץ־לארץ) אל הסאטירה החיה באולם. רפאל, שרצה לקום ולעזוב את האולם מרוב בושה, נשאר לבסוף אחרי שאשתו שמה על רא־שו את מגבעתו. נשאר בלתי מרוצה רק הצופה שישב מאחורי גבו של רפאל: „הוא הסתיר לי את כל ההצגה."

● שר־האוצר **לוי אשכול** בספרו על מסעו האחרון בארצות־הברית: „נהגתי בשיטה של היהודי בעיירה הגליציאית שיצא לייריד והסתובב בו, תוך כדי מי־שוש הסחורה בכל עגלה."

● ח"כ חרות **מנחם בגין**, בדיון על המיפעלים הכלכליים של מיפלגתו: „אני מוכן ללכת למען המולדת בבוץ של דם, אף על פי שאני שונא שפיכות דמים, אבל איני מוכן ללכת בבוץ של עיסקות כל־כליות."

● שרת־החוץ **גולדה מאיר** על סגל מישרדה: „יש בשירות החוץ כל־כך הר־בה אנשים, שהייתי רוצה כבר לראות אותם בחוץ."

● העיתונאי **נתן דונביץ** במסיבת־עיתונאים: „השאלה היחידה הנשמעת ב־מסיבת־עיתונאים ישראלית אופיינית היא: תה או קפה?"

ציד החזירים

תמונה מראה את ההתנגשות הראשונה בין ציידי החזיר בתל־אביב ובין מוכריו. אחרי שמונעת עיריית תל־אביב החליטה על איסור גידול החזיר ומכירתו בתחומיה, יצאו פקחי העירייה לציד, כאשר הם מצויידים ברשימות מוכנות מראש. הפרט הפיקנטי בכל הפרשה: בין ארבעת השוטרים שגוייסו למילחמת־הקודש, נמנה גם הסמל עבוד, נוצרי יליד העיר **נצרת**.

הפטריוט

אחר נכה־מילחמה עם יד אחת, רגל אחת ועין אחת ישב בבית־קפה ועיין בזיורנל אמריקאי. היו שם צילומי זוועה מקוריאה, הודו־סין, הונגריה וכל מיני מקומות. „תסתכל איזה סקס עיתונאי," אמר לי בחרדת קודש.

הסתכלתי בהערצה על הצילומים ה־טריים של גוויות כרותות־ראש, והערצתי את עוז הלב של העיתונאים והצלמים.

„מגוולים כאלה, נאצים. איך הם מתנ־הגים כך עם בן אנוש!" אמר הארש והצביע על אחד שהיה תלוי כרגליו ושתי נשים ירקו עליו.

התפלאתי מדוע הארש מסתכל כעיתון, עד שעלה כדעתי שאולי הוא עני ואין לו כסף לקנות ראי. צריך לעשות מהפכה כדי שלכל אחד יהיה כסף לקנות ראי ולראות את עצמו.

עמי כרובי
המנצח על המנועים

זה תפקידו – כמפקח צוות מכונאים באל על. עמי כרובי וחבריו הם האנשים הבודקים מדי יום את מטוס הבואינג בשבע עיניים ומכינים אותו להמראה כמתוכנן.

הם הצוות המשלב נסיון עשיר, אחריות ומקצועיות עם טכנולוגיה מתקדמת ושיטות עבודה חדשניות.

עמי כרובי – האדם מאחורי המכונה.

הוא וחבריו המבטיחים שתגיע ליעדך נינוח, רגוע ובטוח.

עמי כרובי רואה ביעד שלך את היעוד שלו.

אל על

היעד שלך-היעוד שלנו.

טעם חדש לחיים
משקה העולם
Schweppes
שוופס קולה
Schweppes
Cola
הטעם הבינלאומי שחיכית לו. נסה אותו עוד היום. תהנה.

אנשים

האלוף (מיל') אהרון יריב הסתובב עירום,
ויגאל תומרקין יעצב את הכתר של אריק שרון

■ כאשר ביקרו שרי ה־ממשלה בלבנון, שאל אחד החיילים את סגן־ראש־הממש־לה, **שימחה ארליך**: „האם אתם מחליטים מראש על פעו־לות צה"ל בלבנון, או שאתם קוראים עליהן בעיתונים?" ענה ארליך: „בתור בדיחה, זה טוב מאוד."

■ באותו סיור ניסה כל שר לצוד בעל דרגה, אפילו זוטר, ולדובב אותו על המת־רחש בלבנון. הצטיינו בכך שר־השיכון **דויד לוי** ושר־התיקשורת **מרדכי** („מוט־קה") **ציפורי**. לצערם, העלו חרס.

■ כאשר צולם בטלוויזיה שר־הבריאות, **אליעזר שום־טק**, כשהוא מנסה לדבר ב־קשר עם נכדו, ששירת ביחי־דה שנלחמה בלבנון, נראו החיילים שסבבו אותו כשהם מגחכים. הסיבה — במשך כ־חצי שעה תורגל שוסטק להש־תמש במכשיר־הקשר, והוסבר לו שכאשר הוא מדבר, עליו ללחוץ על המתג, וכאשר הוא מאזין עליו להרפות. כאשר הוא הראה סימנים של הבנה, התחילו לצלם אותו, אך לפתע שכח את מה שלמד דקות לפ־ני־כן.

■ האלוף (מיל') **אהרון** („אהרלה") **יריב**, מנהל המ־כון ללימודים אסטרטגיים ב־אוניברסיטת תל־אביב, שגוייס לצה"ל התר־גל מהר מאוד לחיי הצבא. חיילי אחת המיפקדות הקיד־מיות הופתעו לראות את יריב עירום כביום היוולדו, צועד עם חייל אחר, עירום אף הוא, לעבר צינור מים כדי להת־קלח. באותו לילה העדיף יריב לישון על גג בית, כשהוא לבוש בתחתונים בלבד, בגלל החום.

■ בעיקבות ההתמרמרות שהיתה בקרב ח"כים, שאינם נמנים עם חברי ועדות חוץ־וביטחון וכספים, שהם לא נל־קחו לסיור בלבנון, יצאה מישלחת גדולה של ח"כים ו־כתבים פרלמנטריים לגבול ה־צפוני. כאשר הגיע האוטובוס לגשר־הזיו, הודיעו מדובר צה"ל שהטיול יגיע עד פר־ברי ביירות. ח"כ המערך, **מיכאל** („מיקי") **בר־זוהר** אמר: „כבר היינו שם, רו־צים את ביירות." הוא וח"כ הליברלים, **פינחס גולד־שטיין**, ירדו לשוחח עם נציג צה"ל. כאשר חזרו, אמר גולד־שטיין: „הצעקות של מיקי ושלי לא עזרו. מה ששיכנע אותם היה כשאמרתי להם ש־(**משה**) **מנדלבאום** יפסיק להדפיס כסף." באוטובוס נסע גם נגיד בנק־ישראל, שחייך כאשר שמע את דברי גולד־שטיין.

■ ח"כ המערך, **אורה נמיר**, רצתה להצטלם על רקע ארמון־הנשיאות בבעבדה. כשעבר האוטובוס ליד כל מיבנה מפואר, אמרו לנמיר: „הנה הארמון." והמדריך נאלץ להסביר לה שזה לא ארמון־הנשיאות. את הארמון האמי־תי הם עברו וגילו זאת רק אחר־כך.

■ ח"כ שינוי **מרדכי וירשובסקי**, שהצטרף לסיור אמר: „הח"כים אינם יודעים מהו ההבדל בין פועלי־אגודת־ישראל ואגודת־ישראל. אז איך נוכל לדעת מהו המבדיל בין 26 התנועות בלבנון?" כאשר אחרי נסיעה ארוכה הגיעו ה־ח"כים סוף־סוף לשירותים, העיר וירשובסקי: „זה המקום היחידי שבו עסקני ציבור לא שולפים מהמותן."

■ הפסל **יגאל תומר־קין** מסתובב באחרונה מדו־כא, ולא רק בגלל ההרג בלב־נון. „שמעתי שבגין הזכיר ש־שרון הוא מלך. מכיוון שב־תחום זה אין הרבה מומחים, אני חושש שהם עוד יקראו לי שאהיה מתכנן הכתר וה־שרביט של המלך החדש."

■ אורח ועדת־החוץ־והב־טחון היה **אריאל שרון**. כ־שהתיישב, אמר לח"כים: „אני חוזר מישיבת ממשלה מתישה, כדי לנוח אצלכם." העיר לו על כך ח"כ המערך, **יצחק רבין**: „דבריך אינם מחמי־אים כלל לוועדה." הגיב ח"כ הליברלים, **בני שיטא**, חב־רו לנשק של שרון: „אחרי ההצהרות האלה כבר לא יתנו לך לנוח."

■ אחרי נאומו של ח"כ מפ"ם **ויקטור** („ויקי") **שם־טוב**, בדיון המדיני שנערך בכנסת, הוא זכה בברכות בל־תי־שיגרתיות. לחדר סיעת מפ"ם הגיע טלפון מחייל, ש־סיפר כי הוא נמצא באחת היחידות הקידמיות בצפון, יא־מר, כי שם־טוב־בנאומו, ייצג נאמנה את מרבית חיילי ה־יחידה.

■ בעת הדיון טען ח"כ הליברלים, **דרור זייגרמן**, שהמערך חייב לעמוד לימין הליכוד בימי המילחמה. אמר לו ח"כ המערך **שבח וייס**: „אנו עומדים משמאל לליכוד." העיר על כך שר־האנרגיה, **יצחק ברמן**, שזייגרמן הוא ממקורביו: „בשמאל של ה־ליכוד אין לכם מקום, כי דרור עומד שם."

■ את הדיון המדיני כיבד בנוכחותו נשיא המדינה. הי־תה זו הפעם השלישית שהוא בא לכנסת הנוכחית. בפעמיים הראשונות בא **יצחק נבון** עם רעייתו, **אופירה**, לסקס פתיחת מושב־הכנסת ולישיבה שבה נאם נשיא־צרפת, **פרנ־סואה מיטראן**. הפעם בא נבון לבדו והאזין לשני הנאו־מים הראשונים, של אריק שרון ושימעון פרס. מכיוון ש־הנאומים התארכו יתר על ה־מידה, והוא לא רצה לצאת באמצע נאומו של פרס, הוא איחר לפגישה במישכן, שהיתה לו עם ראש המוסד הפורש, שבא למסור לו דיווח.

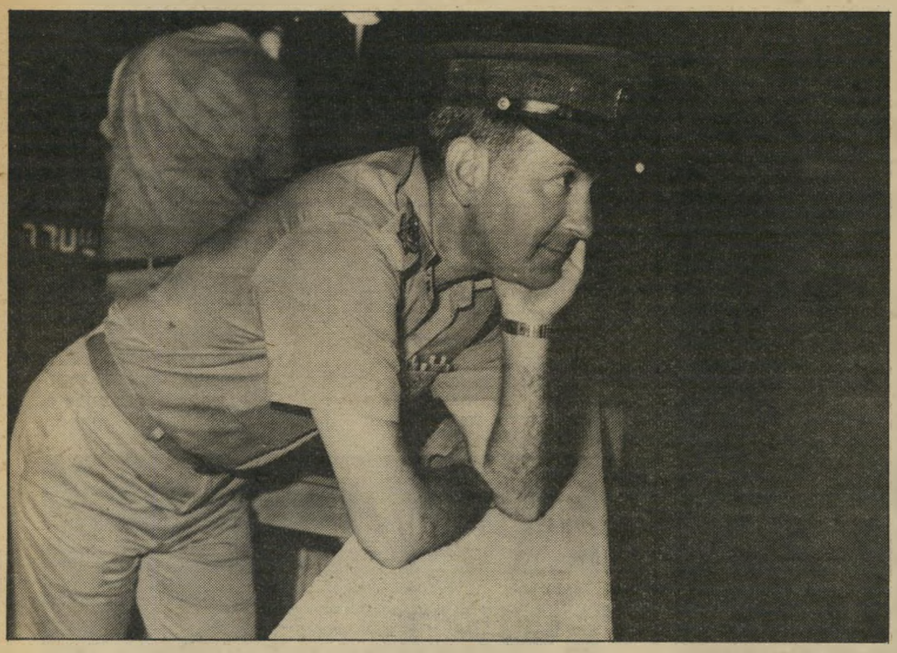

אריה איבצן משעין יד אחת על מעקה רחבת בניין עיריית תל־אביב, ובשניה לופת את פניו. איבצן, שבא לבדוק מקרוב את היערכות המישטרה בהפגנת שלום־עכשיו, שנערכה בכיכר מלכי־ישראל, צולם כאשר הביט ברבבות שהפגינו בכיכר. מפכ"ל המישטרה אמר: „חסר לי רק זקן, ואז אהיה כמו בנימין זאב הרצל, שצולם בתנוחה דומה בצילום המפורסם."

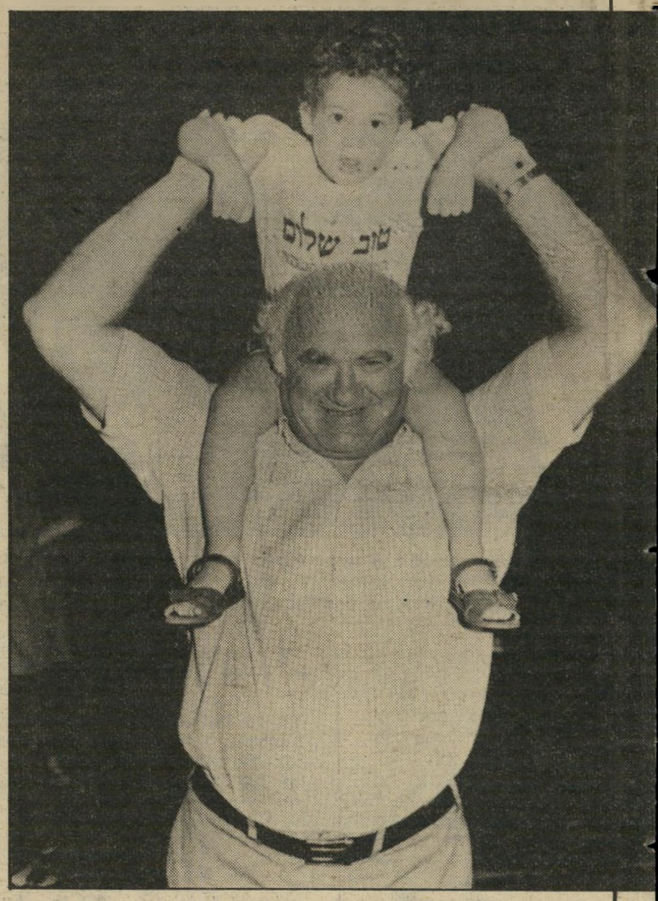

נחום טימרמן בן ה־3, נכדו של העיתונאי יעקב טימרמן, בא עם סבו להפגנת שלום־עכשיו. טימרמן, שהיגר מארגנטינה ופירסם ספר שזכה לחד בינ־לאומי על תקופת שהייתו בכלא שם, סיפר שנחום הוא נכדו הראשון שנולד בישראל. טימרמן בא להפגין נגד מדיניות הממשלה.

מירב תורגמן בת ה־14, בתו של מפקד מישטרת מחוז תל־אביב, אברהם תורגמן, נפגשה עם אביה בהפגנה. היא סיפרה שהיא באה להפגין. כשנשאלה אם גם אביה מפגין ענתה בשלילה: „הוא בא לשמור עלינו." ההפגנה, שנערכה בכיכר מלכי ישראל, עברה בשקט.

ח"כ המערך רענן נעים אינו יודע כמה הוא מרוויח בחודש.

ושר־התיירות, אברהם שריר, מרגיש בנוח בכיסאו של נשיא המדינה

■ אחד הנואמים בדיון ה־מדיני הארוך היה ח"כ התחה־חנן פירת. השעה היתה 8 בערב, והאולם היה כמעט ריק. ואז נשמעו שני נואמים בעת ובעונה אחת. לח"כים שהבי־טו סביבם, התברר שהנואם השני היה כתב הטלוויזיה ב־כנסת, חיים יבין. הוא עמד ביציע שמול הדוכן, והכין את כתבתו למהדורת החדשות של הטלוויזיה. מכיוון שבאולם שרר שקט, נשמע יבין היטב. איש לא ביקש ממנו להנמיך את קולו.

■ בעת חלוקת פרסים ל־תיירן המצטיין, שנערכה ב־מישכן־הנשיא, התיישב שר־התיירות, אברהם שריר, בכיסא שבשורת הנשיאות, ש־מתחת לנס הנשיא. כאשר נכ־נס יצחק נבון לאולם, סימן שלישו הצבאי, אלוף־מישנה ישראל ירקוני לשריר ש־יחליף כיסא, משום שהוא יו־שב על הכיסא הלא נכון. העיר נבון: „בחירות לנשי־אות מתקיימות בכל חמש שנים. אתה יכול להגיש את מועמדותך."

■ העיתונאי שלמה נקי־דימון, שנלווה לראש־הממ־שלה מנחם בגין בעת מסעו בארצות־הברית, סיפר שבדיון בוועדת־החוץ של הסינט פנה אחד הסנטורים, ממוצא לבנו־ני, לבגין וסיפר לו שדודתו בת ה־80 נמצאת בשטח שנכ־בש על־ידי צה"ל. היא לא יצרה כל קשר עם המישפחה בחו"ל, והם חוששים לגורלה. כשחזר בגין לארץ הוא נתן הוראה לאתר את הישישה. היא נמצאה, ומלישכת ראש־הממשלה דיווחו על כך לסנ־טור האמריקאי.

■ הימים המשעממים ביו־תר בכנסת, בכל שנה, הם ימי ההצבעות על ההסתייגויות מ־תקציב המדינה. ח"כים מרי־מים ומורידים את ידיהם מאות פעמים, כדי לאשר את סעיפי־התקציב הרבים, ולדחות את ההסתייגויות. ח"כ אגודת יש־ראל, שמואל הלפרט, לא הצליח להחזיק מעמד ונרדם בהצבעה. כשראה זאת ח"כ חרות, רוני מילוא, הוא קרא ליושב־ראש הכנסת, מנחם מבידור: „אני מבקש להנ־מיך את הקול. מישהו כאן ישן." הכל גיחכו, ולרגע הפ־סיקו להצביע. הלפרט התעורר, הרים את ידו, הביט סביב, ושאל בפליאה מדוע מתבוננים בו.

■ בעצם ימי המילחמה בצפון הופיעה ידיעה בעיתו־נים שח"כ המערך הניצי, רענן („רנטו") נעים דרש הטבות נוספות עבור הח"כים, כמו לימוד שפות על חשבון הכנסת, אפשרות לשלוח דב־רי־דואר על־ידי ח"כים בחי־נם, לא רק בסניף הדואר של המישכן ועוד. בתוכנית דואט שבהגשת גבי גזית וריב־קה מיכאלי בקול ישראל, נשאלו מאזינים מה דעתם על כך. את נעים אי־אפשר היה להשיג באותו היום, והוא בא לאולפן למחרת וטען שהוא לא הציע את ההטבות אלא התעניין מתי ידונו בכך. גזית שאל את נעים אם הוא יהיה מוכן לספר למאזינים מהי משכורתו החודשית כח"כ, ו־הוא אמר בשידור חי שהוא הרוויח 150 אלף לירות בחו־דש שעבר. עשר דקות אחרי שנעים אמר זאת, התקשר ל־אולפן מישהו שזיהה עצמו כעובד במחלקת־הכספים של הכנסת, וטען שתלוש המשכו־רת של נעים מונח לפניו, וכי הסכום שנכנס לחשבונו של הח"כ היה 270 אלף לירות.

■ אחד העדים במישפטו של רחמים („גומדי") אהרו־ני היה ד"ר בצלאל כלוך הפתולוג של המישטרה. הוא הביא עימו מקרנה וסדין של בית־חולים, שעליו מוטבע סמל מישרד־הבריאות, והקרין לפ־ני הנוכחים באולם שיקופיות של גופותיהם המבותרות של עמוס אוריון ועזר כהן.

רחל דיין לוגמת כוס־קפה בהפסקה של הסרט הארוך „גולדה". דיין, שאת דמות בעלה בסרט מגלם השחקן יוסי גרבר, הזדעזעה מהסיגנון הפשטני של הסרט.

אפרים קישון בא להצגת הבכורה של הסרט „גולדה" מחו"ל. הוא פגש בהקרנה החגיגית את שר־המיסחר־והתעשייה, גידעון פת, שהיה השר היחיד שבא לאולם. שניהם לא נראים ששים למיפגש. קישון, שעוסק בכתיבה בשוויץ בא לסרט עם אשתו, שרה, בעלת גלריות.

הטיבעית, שחזרו בתחילת ה־חודש ממסע הופעות ביבשת האמריקאית, פנו לענף הווי ובידור בצה"ל וביקשו להופיע מייד לפני חיילים. הם נענו בשלילה. הסיבה: שניים מחב־רי הלהקה, מיגל הרשמן ו־סמי בת־יער הם בעלי פרו־פיל קרבי. מפיק הלהקה, עו־פר בורנשטיין, הסביר ל־קצין שהשניים ממילא לא גוייסו למילואים, ואין כל סי־בה שלא לאפשר להם להופיע בצבא. ענף הווי ובידור הס־כים שהזמר שלמה בר יו־פיע בפני חיילים כמקרין שי־קופיות.

■ השחקן שלמה וי־שינסקי לא העלה על דעתו שבעיקבות חזרות להצגה חד־שה תתחיל אשתו אוסנת להופיע במועדון כזמרת. וי־שינסקי, שמופיע במחזה טוב של התיאטרון הקאמרי, המו־עלה בצוותא, בילה עם אשתו ונגנים המופיעים בהצגה במו־עדון שממול לצוותא, שם נע־רכות הופעות על טהרת העב־רית. אוסנת, יוצאת להקה צבאית, הוזמנה להופיע. היא הפתיעה את הקהל שישב שם וגם את בעלי־המקום. אחרי הופעתה הוצע לה שהיא תת־חיל להופיע במקום בתשלום, בליווי שני הנגנים המלווים את בעלה בהצגה, הבאתרן מרק וולך ואיש הסכסופון אבירם בורוכוב. וישינסקי, כבעל נאמן, מלווה את אשתו לכל הופעותיה, הנערכות ב־באולם ישב ישראל דנוך, שכבר ריצה את עונשו על חלקו בפרשת הרצח הכפול, ובעת הקרנת השיקופיות הוא העיר: „בלבנון יש הרבה יותר חלקים כאלה."

■ הבדרן יהודה ברקן, שיצא לבדר חיילים בלבנון, היה נרגז מאוד. ליד ביירות עצר אותו שוטר צבאי ואמר לו: „חייל, אתה בשטח־אש. אתה חייב ללבוש שכמ"ץ ו־קפל"ד, בפקודה!" ברקן הנ־בוך מיהר לבצע את אשר אמר לו השוטר הצבאי, חבש קובע פלדה ולבש אפודת־מגן. אח־רי שהסתובב בשטח זמן־מה בלבוש־קרב, חזר אליו השוטר ואמר לו: „אה, ברקן, אכלת אותה!" ברקן, האוהב למתוח אחרים ושונא כשמותחים או־תו, לא שבע נחת מהמתיחה שלה נפל קורבן.

■ חברי להקת הבריזה שעות המאוחרות של הלילה.

■ באותו מקום מופיע ערב־ערב בשעות הבוקר ה־מוקדמות, השחקן אלי דנ־קנר. הוא מלווה עצמו בפסנ־תר ושר שירים אישיים שהוא חיבר, כמו לישון בקו 5. דנ־קר הגיע למקום בעיקבות חברתו דלית שהיתה מלצ־רית שם.

■ למרות המראה החיצוני המאיים של דבורה בקון, היא אפילו לא מסוגלת לגהק כשדורשים זאת ממנה. בסרט ספיחס היא באה לבית הוריו של יפתח קצור, השחקנים מנשה ורשבסקי ודבורה קידר, ומחפשת את בנם. ה־הורים ההמומים סבורים שזו החיילת שיפתח רוצה לשאת לאשה. הם מגישים לה בק־בוק קוניאק וכוס. בקון זר־רקת את הכוס ושותה מהבק־בוק, ועל־פי התסריט היא צריכה לגהק בקול־רם אחרי השתייה. על צילום סצינה זו חזר הבמאי בועז דוידזון 26 פעמים, משום שבקון לא יכ־לה לגהק. בפעם האחרונה, אחרי שהיא כבר לא היתה מסוגלת לשתות, לקח ורשב־סקי את היוזמה לידיו וגיהק תחתיה.

■ יצחק ליבני טוען ש־משהו קרה בציבור אחרי ה־מילחמה: „אנו להוטים כל־כך אחרי מילחמת הלבנון לקרוא כל עיתון, לשמוע רדיו ול־דבר על תוצאות המילחמה, מכיוון שהיא שינתה בבת־אחת את תחושת־הזהות של־נו: בדומה למה שקרה אחרי מילחמת ששת־הימים, יום־הכיפורים או המהפך בשנת 1977, ולהבדיל כמו אחרי מח־לה, התאהבות או גירושין. יש כמעט תחושת גוף אחרת, ו־מפה פנימית נפשית אחרת.

אריה דולצ'יין בא עם אשתו, אנט, לתערוכה של הצייר המכסיקאי אליאס גיטלין, שהיגר לפני 12 שנים לארץ. מנכ"ל הסוכנות היהודית והצייר הם בני־דודים. גיטלין הוא ארכיטקט במיקצועו, והתערוכה היא פרי עבודתו בשנה האחרונה, שבה לקח חופש מעבודתו והתמסר לציור.

אנשים

„מי שמסתכל על מפות עתי־קות, יכול לראות שחסרות בהן יבשות שלמות, קונטורות של ימים מופיעים בהן כצו־רה מעוותת ונהרות זורמים ב־עיקולים לא נכונים. מה שקו־רה לנו עכשיו, הוא נסיון קדחתני למלא את המפה ה־פנימית שלנו — המדינית, הצבאית, הפילוסופית, המוס־רית — ולהוסיף למפת הזהות ולתחושת עצמנו את היבשות החסרות, לצייר בה מחדש את קונטורות הימים ואת מיתארי הנהרות הפנימיים שלנו".

פסוקי השבוע

● **ראש־הממשלה מנ־חם בגין**, בעת הדיון המדיני בכנסת על מנהיג אש"ף, יאסר ערפאת: „ההוא עם השערות על הפנים."

● **הנ"ל**, על ההמצאה ש־בעזרתה נפגעו סוללות הטי־לים הסוריים בביקעת הלבנון: „המוח היהודי זה דבר מיוחד. המוח עבד במשך דורות, והוא עובד עד היום. לכל הנכדים שלי יש את. העיניים שלי. לא צריך להיות גזעני אבל המוח היהודי זה דבר מיוחד. ההמ־צאה של המוח הזה היא מהפ־כנית. זה יביא לשינוי בהער־כות שבין כוחות נאט"ו ובין כוחות ברית וארשה."

● **הנ"ל**, על שר־הביט־חון: „הוא גאון אסטרטגי. ה־רעיון לעקוף את הסורים הוא שלו. בשטח הזה אין דומה ל־. הוא אסטרטג עולמי."

● **ח"כ הליברלים דרור זייגרמן**, אחרי נאומו המילחמתי של ח"כ אגודת יש־ראל, שמואל הלפרס, באיתו דיון: „עוד מעט הם יקראו לעצמם אגודת החיילים המ־שוחררים."

● **העתונאי אמנון אברמוביץ'**: „השר יעקב מרידור טען שמיספר האזר־חים, איש אשה וילד, שנהרגו במילחמה הוא כ־400 בלבד. יש אומרים שבמיספר זה נכ־ללים רק אלה מבין המתים, המאמינים להמצאה שלו."

● **שר"הפנים, יוסף בורג**: „לישראל שתי בעיות חוב. האחת החוב הלאומי וה־שניה ועדת חו"ב — חוץ ו־ביטחון."

● **הקולנוען שאול די־שי**, על שידור מישחק הכ־דורגל מספרד אחרי שידור כתבה בהשבוע — יומן ארועים על נכי המילחמה האחרונה: „קטועי־הרגל, פנו דרך לבוע־טי כדור־הרגל!"

מנחם זילברמן מביט משתומם בחברו הבדרן, של־מה („ג'ינג'י") גולדברג, העומד לנשק אותו. השניים נפגשו במסיבה, ויחסי הידידות ביניהם אינם מקריים. בעבר הכין מנחם זילברמן עבור ג'ינג'י תוכנית בידור.

ארנון צדוק מנשק לרותי חרל"פ, בצילומי הסרט „אות קיין", שמביים אורי ברבש. רותי היא חברתו של השחקן דליק וולוניץ, שהוא חברו של צדוק. השלושה, מסתבר, הם חברים טובים לא רק בסרט אלא גם בחיים.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

מנחם בגין מקבל פרח בכניסה של היכל התרבות

מילחמת התרומות הפרטית

בין א״ב׳ נתן ושימחה הולצברג ✶

הבת של גולדה על הסרט „מגוחך!"

בכורה במילחמה

„הסרט הזה ממש מגוחך. הפרק העוסק בחיים האישיים של אמי הוא אוסף של שטויות, ואין בו כל דמיון לאמת. בפרט המישפט הטיפשי, הנאמר בסרט מפי גולדה: „קודם המדינה ואחר כך המישפחה." זו תגובתה של **שרה רכבי**, בתה של גולדה מאיר, בבכורה הנוצצת לסרט אשה ושמה גולדה, שנערכה במו־סיאון תל־אביב ושהכנסותיה נתרמו ל־הקמת גן ליד ביתה של גולדה. מחיר ה־כרטיס היה 1000 שקל. לצד האורחים הנוצצים **כזובין מהטה, רחל דיין** ושר המיסחר והתעשייה **גדעון פת**, נכחו גם פצועי צה״ל, שהתקשו לשבת במשך שלוש וחצי שעות הקרנה.

מפתיע היה לשמוע את ראש־העירייה, **שלמה להט**, מודה בנאומו לכל מיני אנשים, שנכחו באולם, מהם שאפילו לא עסקו בסרט, כמו זובין מהטה, ומתעלם ממישפחתה של גולדה — בתה, שרה רכבי, חתנה, **זכריה רכבי**, חברי קי־בוץ רביבים, ונכדיה **שאול ונעמי**. המישפחה הצנועה הזאת היתה בין ה־אורחים הראשונים שהגיעו באותו ערב למוסיאון, עלומי שם, התיישבו במקומות שלא היו שמורים לאנשים החשובים, וציפו בקוצר־רוח ובהתרגשות להקרנת הסרט.

מי שכן התיישבו במקומות השמורים, היו חייטת הצמרת **לולה בר** ובעלה **אדולף אבנר**. כאשר העמיד אותם ה־סדן על טעותם, הפטיר לעומתו האדון

הבת של גולדה, שרה רכבי, בבכורת הסרט המבוסס על חיי אמה. שרה עובדת היום כמשכתבת בעיתון דבר.

הסופר והתפאורנית הסופר איציק בן־נר משוחח עם התפאו־רנית ומעצבת־התילבושות, רות דר. בעלה, השחקן אילן דר, משחק בסרט בתפקיד קצין־המודיעין. מרבית הצופים הגיבו על הסרט במבוכה, ואפילו בצחוק רועם, כשראו שחקנים בדמותם של בגין, אל־סאדאת ובן־גוריון.

הנאהבים, הנעימים

מי שזקוק עוד להוכחה, שהנעימים וה־נעימות בתל־אביב החליטו סופית לצאת מהארון, המועדונים המיוחדים להם, ה־נפתחים בזמן האחרון כפטריות אחרי ה־גשם, הם ההוכחה הטובה ביותר לכך.

עוד מועדון כזה נפתח השבוע במרכז רובע הבילויים של מובלעת יורדי־הסירה. אנשי בוהמה, הנהנים מקירבתם של ה־נעימים.

בפינה אחת יושבים הזמרת **שולה חן**, אשר באה עם בעלה (כדי שלא ית־עורר חלילה ספק באשר לנטיותיה המי־ניות), **אבי קורן**, ששאל כל הזמן: „מה אני עושה פה בכלל?" השחנית הפתיחה משכה אליה זוגות גברים, הל־בושים במיטב האופנה האחרונה. כולם מתחכחים בכולם, כבר לא מתביישים מ־איש — נשיקות וחיבוקים גבריים הם עכשיו דבר של מה בכך.

הצפיפות גדולה במקומות האלה — כמה שיותר צפוף, יותר טוב, ומי שה־דוחק מפריע לו, יושב על המידרכה בחוץ. המקום מלא לא רק בנעימים וב־יעימות, אלא גם בשחקנים, בזמרים ועוד **מרים גבריאלי** באה בחברתה של הבו־טיקאית, **מיקי אמדורסקי**, והשתיים המתיקו סוד. בפינה אחרת ישבו אופנאים כמו **שוקי לוי, ניצה שוחט, איב דה־מרדיקס, שרה מילר, יובל כספין**, הזמר **יזהר כהן** ועורך־הדין **צבי לידסקי**.

על רחבת הריקודים הקטנטונת רקדו גברים עם גברים, לקול מוסיקת־רוק. ליד הבר התגהלו ההיכרויות החדשות וה־

חיבוק האופנאים האופנאי שוקי לוי מחבק חיבוק חזק מדי את ידידו, האופנאי יובל כספין, הפוער את פיו מעוצמת הלחיצה. הרבה אופנאים הפגינו נוכחות בפתיחת מועדון־הנעימים החדש.

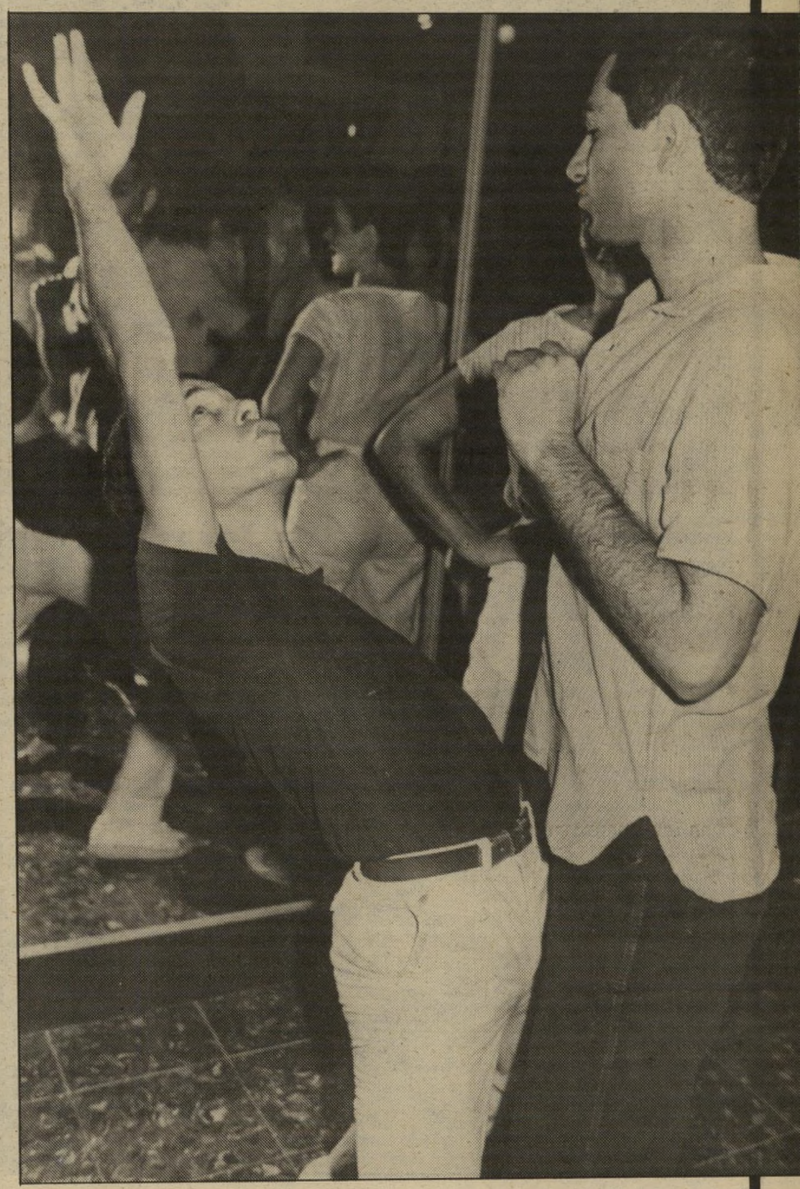

ריקוד גברים זוג נעימים מחולל על ריצפת מועדון־הנעימים החדש. השניים הסכימו להצטלם כזוג, אך הירבו להזדהות ב־שמותיהם. זוהי הפעם הראשונה שבמועדון מסוג זה יש רחבת־רי

בר: „כן, המקומות האלה שמורים בש־בילי.״ הסדרן ביקש ממנו להזדהות, וב־סופו של דבר נאלצו התופרת הלאומית ובעלה לשבת בין פשוטי־העם. בין אלה שלא הצליחו למצוא להם מקום־ישיבה רגיל, היו השר פת וראש העירייה. הם התיישבו על המדרגות, וזכו בשל כך להבזקים רבים של מצלמות.

לא נוכח בהקרנת הבכורה החגיגית בנה של גולדה, הצ״לן **מנחם מאיר**. לדב־ריו של זכריה רכבי, החרים מאיר את

פרח בפיו של פצוע המילחמה, איש הנח״ל המוצנח, שוקי צדקיה, מקיסריה, שוקי נפצע בצור ביום החמישי.

אוכל בהפסקה, הוא אביבי טל ה־ג״ינג״י והמזוקן, מחיל־השיריון, המשעין רגלו הפצועה על מעקה.

הסרט כליל, וסירב להיות נוכח בהקר־רנתו. עוד סיפר זכריה, כי צוות ההסרטה של הסרט, לא נועץ כלל בבני־המישפ־חה. „יום אחד,״ הוא סיפר, „נשמע ציל־צול בדלת ביתה של גולדה ברמת־אביב, שבו אנחנו מתגוררים היום, ואל הדירה פלשו אנשי צוות־ההסרטה, שלפו את מצלמותיהם, וללא בקשת רשות התחילו לצלם ולהתנהג בבית כבתוך שלהם. בע־דינות רבה ביקשתי מהם לצאת מהדירה.

„דעתי על הסרט? הוא לא טוב, אבל לפחות לא מבייש. המחזה על חיי גול־דה, עם **אן בנקרופט** בתפקיד הראשי, שהוצג בברודוויי, היה ביזיון אמיתי. ה־סרט הזה לפחות עושה לנו שרות טוב בקרב הגויים.״

נכדיה של גולדה, שאול ונעמי, נדהמו ממה שראו בסרט. הם לא רצו להתייחס אליו. „זאת לא הסבתא שלי,״ הפטיר שאול.

אחרי סיום ההקרנה, הבחנתי במבט תדהמה גם על פניה של **נאה רבין**, שהתלוננה: „סרט מביך. מחקו את בעלי מההיסטוריה.״

והעליזים

הגזעיים הזמר יזהר כוהן מחב־מרת ורדה גורן, תימנייה גזעית אף היא.

חיפוש אחרי בני־זוג.

על כל העסק פיקח יוזם המועדון — אין זה אלא **עמית דווינסון**, שעוד לפני שנה החליט להוציא את חבריו מ־הארון ופתח עבורם את בר הנעימים הראשון בארץ. בינתיים נסע עמית ל־פאריס, פגש שם את אהבת־חייו, הדוגמן **הוגו אהרוני**.

השניים מספרים שהם נישאו בפאריס על־ידי רב מיוחד, המוכן גם להשיא נעימים. אחרי שעמית ענד לחברו כדת וכדין את טבעת הנישואין, החליט הצר־פתי לקבוע מקומו כאן, לצד אהובו, התאקלם בארץ מצויין והפך לאחד ה־דוגמנים המבוקשים ביותר בישראל.

הצבעת אמון הזמרת שולה חן מצביעה לעבר האמרגן הצעיר ביותר בישראל, סביון צבר, ומספרת בצחוק כי הא הולך לעשות ניתוח להקטנת הקיבה. שולה תופיע בקרוב בהצגה חדשה, **אל תרדו ממני**.

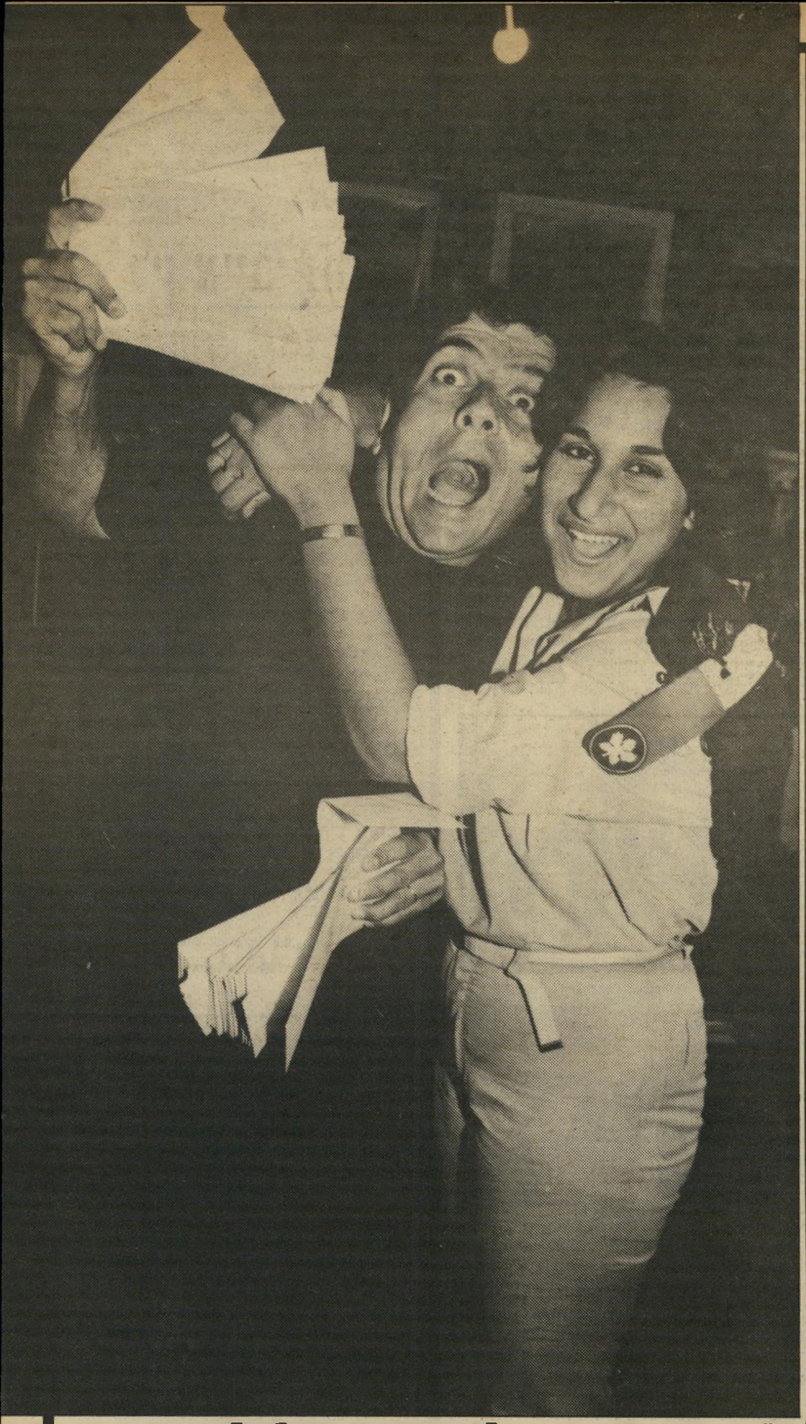

לתרום ולטוס ללונדון

תחליף מעניין למסיבות מצאו להם בימים אלה תושבי תל־אביב. ללכת ל־סתם מסיבה לא נעים עכשיו, כאן האי־רוע הפופולארי הוא המכירות הפומביות, שהכנסותיהן קודש לפצועי צה״ל. אם אפשר גם לתרום, גם לקנות מציאות, גם להתבשם מאווירת בית־מלון מפואר, ל־התחכך בחשובים ועשירים, להרגיע את המצפון שוחר־הבילויים — מה טוב.

במכירה עליזה במיוחד, שאורגנה ברגע האחרון על־ידי הוועד־למען־החייל וא־גודת אל״י (אהבה לחיילי ישראל) נכחתי השבוע במלון פלאז׳ה.

כשהאולם מלא מפה לפה באנשים יפים, אשר שילמו 100 שקל דמי־כניסה, נפתחה המכירה. המנחה **דודו רותן**, אשר גוייס למטרה זו, הציג את הסוכריה של הערב — 100 כרטיסי־טיסה ללונדון.

כרטיסים אלה תרמה חברת אלקטרו־ניקה ידועה. אשר התכוונה להשתמש בהם למיבצע קידום־מכירות של מכשי־רי טלוויזיה. בגלל המלחמה נתקעה ה־חברה עם מלאי של טלוויזיות וכרטיסים והחליטה לתרמם. המאבק העיקרי במ־כירה התנהל על כרטיסים אלה, שנמכרו בפחות מערכם הריאלי.

הקניין העיקרי, **אייבי נתן**, קנה את רוב כרטיסי־הטיסה, בכוונה למכור אותם במכירה פומבית אחרת.

מישהו הציע לבטל את המכירה, כי הפריטים נמכרו במחיר אפסי ממש. הא־ווירה התחילה להתחמם, כאשר אל האו־לם נכנס **שימחה הולצברג**, לבוש מדי צה״ל וחבוש כובע צבעוני. „שימחה אתה נראה כמו מייג׳ור חדאד!״ צחק המנחה דותן.

אייבי נתן התחמם. הוא לא אוהב כש־הולצברג בסביבתו. השניים הם מתחרים, וכל אחד ניסה להעלות את המחירים. שימחה התחיל לקנות, אייבי התעורר ורכש את מרבית כרטיסי־הטיסה.

מישהו שבא מאוחר, ניגש לאייבי וה־ציע לקנות ממנו את הכרטיסים. אייבי סירב, אך אחרי דין־ודברים בסיגנון של שוק, הסכים.

שימחה קנה מחזיק־מפתחות עם חתי־מתו של פרנק סינטרה, ותרם אותו מייד לפצוע. שנמצא באולם.

בסוף המכירה נערכת הגרלה — הילד **רון**, בנו של **גד פרופר**, בעל בית־חרושת לאיטריות. הוזמן לבימה להוציא את כרטיסי־ההגרלה. קולם זכו, חוץ מ־אייבי, שרכש את מרבית הפריטים. בסוף זכה גם אייבי, בכרטיס־כניסה למועדון חשפנות בתל־אביב. אייבי נתן את הכר־טיסים לשימחה, כדי שיעבירם לפצועים.

אחר־כך בא הפרס הגדול: טלוויזיה ציבעונית. הילד הוציא פתק מתוך מאות הפתקים, פתח אותו וצעק בהתרגשות: „אבא, זכינו!״ אבא פרופר המאושר, זינק בשימחה והתרגשות אל הבימה, התחבק עם בנו, שהוציא עבורו את מיס־פר המזל, ובו ברגע העמיד את הטלוויז־יה למכירה פומבית. **נירה גל**

שידור

צל"ש

ויכוח פתוח

● לעורך מוקד **יעקוב אחימאיר**, שהביא לדיון בתוכניתו את השאלה על המילחמה והזכות לביקורת עליה, בהשתתפות הח"כים **מרדכי גור** ו**אהוד אולמרט** והעיתונאים **זאב שיף** ו**נתן ברון**. למרות שבדיון זה לא עלתה השאלה העיקרית, שאלת סיומו של ה„קונסנזוס הלאומי", הרי שתוכנית זו היתה רצופת הפתעות. ביניהן המודעה ששיף הפתיע בה את ח"כ אולמרט. מודעה שבה גינה הליכוד את מערכת הביטחון אחרי אסון ההליקופטר בביקעה, „בעוד דם ההרוגים חם." מימד נוסף שעלה בדיון בא מדיווחיו של שיף על גילויי־דעת שמסרו לוחמים במהלך מילחמת־הלבנון לכתבים צבאיים.

צל"ג

שותף למקהלה

● לכתב לענייני רפואה שהפך לכתב־צבאי, **בני ליס**, שבמשך כמה כתבות רצופות חש עצמו כמעצב דעת־קהל, והתחיל לראיין חיילים שהתאימו לצרכיו על השקפותיהם לגבי הוויכוח המתנהל בעורף. ליס חרג מתפקידו בשאלות אלה, ובמיוחד מחובת הדיווח האמיתי אודות הלך־רוחם של הלוחמים, תוך שהצטרף למקהלת אומרי־ההן של שר־הביטחון, המאשימה את העורף בעירעור המוראל הלאומי.

מאחרי הקלעים

תעודת־ביטוח לסער

במקביל להכחשותיו שג' טוביה סער על אפשרות החלפתה של צמרת רשות־השידור והטלוויזיה (ראה: המזימה טלוויזיה־מטעם) נרקם בימים אלה מעשה־מרכבה לאיוש מישרת־מפתח בטלוויזיה, היא מישרת מנהל חטיבת־החדשות, שאותה עדיין מחזיק טוביה סער, למרות שהוא משמש כמנהל טלוויזיה בניסיון.

מעשה־המרכבה מתייחס לאפשרות של מינוי יאיר שטרן, כיום עורך מבט, למנהל חטיבת־החדשות במקומו של סער. את מקומו של שטרן כעורך מבט עשוי למלא סגנו, מיכאל קרפין. במהלך השבוע האחרון ערך קרפין פעמיים את מהדורות מבט (תוך התעלמות מהסיכום שבין אגודת העיתונאים ובין הנהלת הטלוויזיה) במקום שטרן, שהיה בסיור בלבנון.

כמה מעובדי מחלקת־החדשות רואים במינוי זה של שטרן־את־קרפין ניסיון ליצירת תעודת־ביטוח להמשך תפקידו של סער כמנהל־הטלוויזיה. אגב, מיכאל קרפין ניצב בשעתו בין מארגני ההתנגדות של כתבי־החדשות, בפרשת כתבתו של עמוס ארבל על התיאטראות המציגים מחזות המראים את צה"ל באור שלילי.

כתב ללא מדים

רק כתב אחד מכתבי מחלקת־החדשות של הטלוויזיה הגיע למסקנה, כי לא מכובד לעיתונאי להופיע בלבנון במדי צה"ל. הכתב הוא סגן (מיל') רפיק חלבי, שבשבוע הראשון למילחמה נשלח לקאהיר כשליח הטלוויזיה, ובשבוע השני היה בשירות־מילואים ביחידתו.

עם שיחרורו מהמילואים סירב חלבי להתחייל בדומה לשאר כתבי־הטלוויזיה במיסגרת דובר־צה"ל. הוא העדיף להיכנס לתחומי לבנון על אחריותו האישית. גם כתבותיו אינן עוברות את הדיברור של דובר־צה"ל, אלא את ביקורת הצנזורה הצבאית בלבד.

למרות השתתפותו של חלבי במילחמה, במיסגרת שירות המילואים שלו, נערכה עליו התקפה ארסית ביומון המפד"ל הצופה, בהשראת סגן יו"ר הוועד המנהל של רשות־השידור, העורך־דין מיכה ינון. רשימה מה תחת הכותרת הנוסח של רפיק, קובלת על־כך שהוא אינו משתמש בביטוי מחבלים הנפוץ בעיתונות, אלא „פלסטיניים חברי אירגני החבלה."

המזימה: טלוויזיה־מטעם

ביום הרביעי, כאשר מנכ"ל רשות־השידור יוסף לפיד ומנהל־הטלוויזיה טוביה סער — היו בסיור בלבנון ביחד עם ועדת־הערכים — התחיל להתגלגל כדור־השלג, אשר עשוי לשנות את צמרת רשות־השידור שינוי מהפכני.

מילחמת־הלבנון הביאה לשיא את אי־שביעות־הרצון של ראש־הממשלה ומקורביו מאופן תיפקודה של הטלוויזיה. הביקורת הכימעט־אחידה של היומונים על מהלכי הממשלה ושר־הביטחון הותירו את הממשלה בלא מכשיר תיקשורתי של ממש הפונה אל הציבור הרחב.

פקידים בלישכת ראש־הממשלה הגיעו למסקנה כי יש לשנות בהקדם את חוק רשות־השידור, תוך החלפתם של כל ראשי הרשות. כבר קודם לכן אמר יועצו של ראש־הממשלה, יחיאל קדישאי, לכתב־הטלוויזיה מנשה רז, שעל עובדי הטלוויזיה לחתור להפלתו של יוסף לפיד.

סידרה של דיווחים ומישדרים בעלי אופי איפוזיציוני" לממשלה, החל בפרשנותו של אלוף (מיל') ישעיהו גביש, דרך דיווח יומיומי על ראשית עלייתה של תנועת

ח"כ שיטרית
נציג עדות המיזרח

מחאה למילחמה והתוכנית ד"ש חוזר בהנחיית ירון לונדון — תוכנית שעוררה שאלות מצפוניות נכבדות — הגדישו את הסאה מבחינת השקפת מקורבי ראש־הממשלה, והעלו על סדר היום את נושא הדחת צמרת רשות־השידור.

מתוך השמות הנראים כאפשריים לאיוש מחודש של צמרת רשות־השידור, בולטים השמות הבאים, העשויים להיות הנבחרת החדשה: יו"ר רשות־השידור — ח"כ מאיר שיטרית (נציג עדות המיזרח); מנכ"ל רשות־השידור — יועץ ראש־הממשלה ל־ענייני תיקשורת אורי פורת (נציגו של ראש־הממשלה); מנהל הטלוויזיה — תת־אלוף יעקוב אבן, המשמש כיום כדובר

מנכ"ל לפיד
לחתור להפלתו

צה"ל (כנציג מערכת הביטחון). אגב, אבן הקים במהלך השנתיים האחרונות, במיסגרת יחידת־ההסרטה של דובר צה"ל, מערך הפקת סרטים (שהפיק בין השאר את הסרט המעולה גבי בן־יקר).

תסריט מתוחכם. ההפיכה בצמרת רשות־השידור תיפתח בניצול ההשבתה הבאה של אחד מן הסקטורים של העובדים בטלוויזיה (שדחו את השבתותיהם עקב המילחמה). עם השבתה זו, תפעיל הממשלה השבתת־מגן של הטלוויזיה הישראלית, תוך הוראה לטלוויזיה הלימודית להאריך את שעות־השידור שלה מ־5.30 בערב ועד לחצות־ליל, שבהן יוקרנו סרטים קנויים ומיבזקי חדשות וכתבות מהשטח, שיבוצעו בידי אנשי גלי־צה"ל. מישרד־התיקשורת, בראשותו של מרדכי ציפורי (שהנהלת רשות־השידור פסלה בשבוע שעבר ראיון איתו, ראיון שבו תבע „טל־וויזיה מנומרת", צבע + שחור־לבן, בניגוד לדעת הנהלת הרשות) יעמיד לרשות הממשלה את רשת המיקרו־גל של מישרד־התיקשורת (המעבירה את מישדרי הטל־וויזיה לכל פינות המדינה).

יועץ פורת
נציג ראש־הממשלה

במקביל יופעלו לחצים על יו"ר הרשות, הפרופסור ראובן ירון, לעזוב את תפקידו ולפרק את מליאת רשות־השידור. לחצים דומים יופעלו על יוסף לפיד, והכוונה להציע לו מישרת שגריר בחוצלארץ. טוביה סער אינו מהווה בעייה, מאחר שטרם תמה חצי שנת המיבחן שלו כמנהל הטל־וויזיה — כך שהוועד־המנהל החדש של רשות־השידור לא ייאשר את המשך מינויו.

במישרד ראש־הממשלה רווחת ההערכה כי תוך שבועיים עד שלושה יישברו ועדי העובדים של הטלוויזיה ובעיקר ועד ה־עיתונאים — שיהיו נכונים להכתבתו של כל הסדר, שיביא להפעלתה המחודשת של הטלוויזיה. ההפעלה המחודשת לא תיעשה בטרם יאוישו כל המישרות הבכי־רות של רשות־השידור באנשים־מטעם.

הרצון בהפיכה בצמרת רשות־השידור מאחד שרים שונים. ביניהם נמצא שר־הביטחון אריק שרון, שקץ במיבנה הנוכחי של הטלוויזיה, שר־האוצר יורם ארידור, שיש לו חשבון ארוך־ימים עם הטלוויזיה ועם מנכ"ל רשות־השידור יוסף לפיד, שר־התיקשורת מרדכי ציפורי, המייצג את הצמרת הטכנולוגית של מישרדו, שמאסה בניהול הטכנולוגי הכושל של הטלוויזיה. לשרים אלה מצטרף שר־החינוך־והתרבות זבולון המר, מחזיק תיק רשות־השידור, המוכן להמיר אחריות זו באחריות־יתר שתינתן לו בטלוויזיה הלימודית, וניצולה לחינוך „למורשת־ישראל".

למרות שסיפור ההפיכה בצמרת רשות־השידור יצא ממישרד ראש־הממשלה, הוא מהלך אימים בקרב עובדי הטלוויזיה. התגובות של כמה מהנוגעים בדבר הן מתחמקות. מנהל־הטלוויזיה, טוביה סער, הגיב: „אני לא יודע על מה מדובר. זה נשמע לי דימיוני." דובר צה"ל, תא"ל אבן, הגיב: „אני לא שמעתי סיפור כזה. אני הייתי החודש במילחמה."

טלוויזיה מנומרת

כאשר הודיע שר־התיקשורת, מרדכי ציפורי, על ההיתר שהוא מעניק לטלוויזיה לשדר ב„רצף מנומר" (בעיקר מהדורות מבט, שחלק מהכתבות בהן בצבע) זכתה ההצעה לביקורת עזה מטעמו של מנכ"ל רשות־השידור, יוסף לפיד. הביקורת מנעה בין השאר את השמעת דיעותיו של השר ציפורי בנושא במיסגרת של מהדורת מבט.

הפיכתה של הטלוויזיה לטלוויזיה מנו־מרת היתה מעניקה למנכ"ל רשות־השידור אפשרות של מאבק פתוח נגד שר־האוצר, על הקצאת תקציבים נוספים לרשות־השידור לשם הפיכתה לצבעונית לגמרי. שידורן של מהדורות מנומרות היה גורר גל של מחאות ציבוריות, שהיו מאלצות את שר־האוצר להקצות את התקציבים לרשות, והיה ממחיש לציבור, שהשר שהע־ניק לרוב הדומם מקלטי טלוויזיה במהלך מערכת־הבחירות מונע מהם מיצוי מלא של מכשירי הטלוויזיה שלהם.

אגב, במהלך מישדרי שלום הגליל של הטלוויזיה הלימודית וגלי־צה"ל, הובאו כמה ממיבזקי־החדשות שצולמו באולפן גלי־צה"ל בצבע, במיסגרת הכנותיה של התישלובת גלי־צה"ל — טלוויזיה לימודית, לשמש כתחנת שידור, או ערוץ חליפי לטלוויזיה הישראלית, שיישדר את חדשו־תיו בצבע (ראה: המזימה: טלוויזיה־מטעם).

פסקול

אם היה דאלאס?

אחד מעובדי מחלקת־הספורט של הטל־וויזיה, שלא נסע למישחקי הגביע העולמי בכדורגל הנערכים בספרד, העיר על העב־רית המיושנת של השדר **ניסים קוויתי**: „אחרי תום האליפות, יהיה ניתן למכור את סרטי המישחקים שהוא סיקר לאחד האולפנים כשיעור לדוגמה לעוילים־חדשים. קוויתי אומר שם ‚הפוגה' במקום ‚הפסקה' ועוד כל מיני מילים, שצופה הכדורגל אינו מבין" ●● כמה מעובדי הטלוויזיה טוע־נים, כי השערוריה בתוכנית ד"ש חוזר שבהנחיית **ירון לונדון** לא היתה פורצת, אילו נכח מנהל הטלוויזיה, **טוביה סער**, בחדר־הבקרה במהלך השידור. לדברי ה־עובדים, העדיף סער לשבת במיזנון הטל־וויזיה ביחד עם העיתונאי האמריקאי שפוצץ את פרשת ווטרגייט, **קארל ברנשטיין**, על טענה זו הגיב סער ואמר: „גם אם הייתי בחדר־הבקרה לא הייתי יכול למנוע את שאלתו של לונדון על „ילדי האר־פי־ג'י." סער לא התייחס לעניין המיקצועי, שבתחנות־שידור אמריקאיות השתמשו ב־הפרש של כמה שניות בין ההקלטה ובין השידור באוויר, שבמהלכן ניתן להביא אותות ‚ביפ' המוחקים את השאלה, תוך רמיזה למראיין לשנות את נוסח שאלתו

●● בליל ההצבעה בכנסת, ביום השלישי לפני שבוע, ספגה הטלוויזיה את אחד מכישלונותיה המיקצועיים הגדולים ביותר. בשעה 8.03 הודיע קריין־הרצף שאחרי מישחק הכדורגל בין אנגליה ומערב־גרמניה, תשדר הטלוויזיה דראמה בריטית. כעבור 52 דקות, בתום מהדורת מבט המוק־דמת, הודיע המגיש, שאחרי מישחק־הכדורגל יובא נאומו של ראש־הממשלה בכנסת. לפחות שניים מעובדי הטלוויזיה נכחו, וסיפרו, כי טוביה סער אמר לשטרן „תביא אחרי הכדורגל את נאום ראש־הממשלה..." שטרן הגיב: „אבל צריכה להיות דראמה בריטית!" סער: „לעזאזל הדראמה הבריטית. אם היה שידור של דאלאס לא הייתי מוריד אותו, אבל דראמה בריטית, לא איכפת לי עליה." סער מכחיש סיפור זה וטוען: „זו היתה החלטה מיק־צועית, אחרי שהתברר כי נאום ראש־הממשלה לא נכנס בתיזמון למהדורת מבט. אני לא אמרתי על הדראמה הבריטית את מה שנאמר בשמי. אני מכחיש זאת מכל וכל" ●● כאשר הקרינה הטלוויזיה באותו לילה את ההצבעות על הצעות־ההחלטה של הסיעות השונות באולם המליאה, וכאשר התחוללה השערוריה שב־מהלכה הודעק ח"כ **תופיק טובי** על הפגיעה בתקנון הכנסת, לא היה איש מכתבי־הטלוויזיה בעמדת השידור, והמצ־למה ציילמה את שצילמה בלא דברי פרשנות כלשהם ●●

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 7. 7. יום חמישי 8. 7

● **כדורגל: (5.05 — ערוץ 6 — שידור בצבע, קריינות ערבית מן האולפן).** שידור ישיר מספרד של מישחק הכדורגל בין ה־קבוצות המנצחות בארבע הבתים.

יום שישי 9. 7

● **מערבון: הדרך מערבה (2.45 — שני הערוצים —שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרת מערבונים מעולה, בוקרים ואינדיאנים על רקע נופים מרהיבים. שחקנים ראשיים: בארי סוליבן וגלן גולברט.

● **קומדיה: מרי טיילור־מור (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה קומית מצליחה, שזכתה ב־7 פרסי אמי. מרי טיילור־מור היא רווקה קאריי־ריסטית, המתגוררת בדירה משלה, ומנהלת אורח חיים חופשי למדי בעיני שכניה המרובעים. בסיד־רה משתתפים גם אד (לו גרנט) אסנר, ואלרי (רוזה) הרפר, וגווין (קפטן סטובינג מספינת ה־אהבה) מקלאוד.

יום שבת 10. 7

● **כדורגל: (8.00 — ערוץ 6 — שידור בצבע, קריינות ערבית).** שידור ישיר מספרד של מישחק הכדורגל הנערך באליקנטה, אשר יקבע את הזוכים במקום השלישי והרביעי באליפות העולם בכדורגל.

● **קולנוע: (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, כשעה וחצי, מדבר אנג־ליית).** סרט־קולנוע אמריקאי במיסגרת פסטיבל סרטי קולנוע. שם הסרט יתפרסם 24 שעות לפני הקרנתו.

יום ראשון 11. 7

● **כדורגל: (8.00 — ערוץ 6 — שידור בצבע, קריינות בערבית).** שידור ישיר ממדריד של מישחק הגמר על גביע העו־לם בכדורגל.

● **סידרת מתח: הארט ואשתו (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** פרק חדש בסידרה הוותיקה בכיכובם של רוברט וגנר וסטפני פאורס. בני הזוג העשירים והיפים משמשים כבלשים לעת מצוא, בעלילה המשלבת בתוכה מתח והומור.

יום שני 12. 7

● **סידרה קומית: החמאם (4.05 — ערוץ 3 — שחור־לבן, 50 דקות, מדבר ערבית).** סידרה מוצלחת בכיכובם של „השמן והרזה" של הקולנוע והטלוויזיה הערביים דוריד לחאם ונוהאד קלעי. הסידרה הופקה לפני כמה שנים, ומוקרנת עתה בשידור חוזר. היא מת־רחשת בבית־מרחץ תורכי, והדמויות המופיעות בה מייצגות, חתך נרחב של האוכלוסיה הערבית העירונית.

● **סידרת מתח: קאסי ושות' (10.15 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 50 דקות, מדבר אנגלית).** סידרה בכיכובה של אנג'־דיקנסון, הפעם בתפקיד של בעלת מישרד־חקי־רות וחוקרת פרטית. היא נתקלת בדעות קדו־מות ובחוסר שיתוף פעולה מצד עמיתיה הגברים. במישטרה ומחוצה לה, אך מצליחה להוכיח כי אשה אינה נופלת מגבר גם בתחום זה.

יום שלישי 13. 7

● **סידרה קומית: כנסון (8.30 — ערוץ 6 — שידור בצבע, 25 דקות, מדבר אנגלית).** פרק נוסף בסידרה הקומית על המו־של ומנהל־הבית הכושי. בתפקיד הראשי: רו־ברט גיום.

יום רביעי

7. 7

● **אגדה: סינדרלה (6.00 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית).** פרק ראשון בסידרה המבוססת על נוסח קליל של אגדות ידו־עות.

● **סידרה: ועד ההו־רים של הרפר ואלי (6.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** אלמנה צעירה, אם לבת בגיל העש־רה, סובלת מהתנכלויות של תושבי המקום השמרניים.

● **סידרה: הדוכסית מרחוב דיוק (8.03 — שידור בצבע, מדבר אנג־ליית).** סידרה המבוססת על סיפור חייה של רוזה לואיס, אשת־חברה ידועה באנגליה בתחילת המאה. בפרק השלי־שי: לואיזה קונה בית־מלון.

● **סרט קולנוע: ה־11 של דני אושן (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנג־ליית).** 11 חברים שהיו צנח־נים במילחמת העולם השניה, מתכוונים לשדוד חמישה בתי־הימורים בלאס־וגאס בליל ה־שנה החדשה. בין המשתת־פים: פרנק סינאטרה, דין מר־טין, סמי דיוויס הבן, אנג'־דיקינסון ובתפקיד אורח: שירלי מקלין.

ה־11 של דני אושן
יום רביעי, שעה 10.05

יום חמישי

8. 7

● **ספרד 1982: גביע העולם בכדורגל (5.10 — שידור בצבע, פרשנות עברית).** שידור ישיר מספ־רד של ראשון מישחקי חצי־הגמר בגביע־העולם בכדורגל.

● **ספרד 1982: גביע העולם בכדורגל (8.55 — שידור בצבע, פרשנות עברית).** שידור ישיר מספ־רד מהשני במישחקי חצי־הגמר בגביע־העולם בכדורגל.

● **כידור: מיצעד ה־כוכבים (10.50 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנג־ליית).** ג'יימס לאסט ותיזמור־תו מופיעים בתוכנית בידור ומארחים את הזמר ג'וני לוגן.

יום שישי

9. 7

● **סרטים מצויירים: מיקי ודונלד (3.00 — שידור בצבע, מדבר אנג־ליית).** סרטים מצויירים עם הדמויות המוכרות והאהובות של וולט דיסני.

● **סרט קולנוע: ליידי קרולין לאמב (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנג־ליית).** סרט־אהבה טראגי של הבימאי רוברט בולט. בסרט משתתפים: שרה מיילס, רי־צ'רד צ'מברליין, ג'והן מילס, מרגרט לייטון, רלף ריצ'ארד־סון ולורנס אוליבייה. העלילה מתרחשת בקרב החברה האנג־ליית האריסטוקרטית במאה ה־19. הליידי קרולין היא אשה ליברלית, ספונטנית ורומנ־טית, והיא נחושה בדעתה ל־הישאר כזאת למרות נישואיה לבעל שמרן. לרוע מזלה מת־אהבת קרוליין במשורר הנו־דע, הלורד ביירון, כאשר מר־לה ניצבות המוסכמות הקפד־ניות והצבועות של תקופתה.

שבת

10. 7

● **סידרה: ידיד לעת צרה (6.02 — שידור ב־צבע, מדבר אנגלית).** בפרק רישיון לגנוב מסתבר כי עקב גניבת לוחיות זיהוי של מכוניות, מפוטר עובד ש־החשד נופל עליו, והכלב הובו עוזר לחשוד להוכיח את נק־יון כפיו.

● **ספרד 1982: גביע העולם בכדורגל (8.00 — שידור בצבע, פרשנות עברית)** שידור ישיר מספ־רד של המישחק על המקום השלישי בגביע העולם בכדו־רגל.

● **חדשות: מבט ל־סוף השבוע (8.45 — שחור־לבן)** מהדורה מקו־צרת.

● **ספרד 1982: גביע העולם בכדורגל (8.56 — שידור בצבע, פרשנות עברית).** שידור ישיר של המחצית השניה של מישחק הכדורגל.

● **חדשות: מבט ל־סוף השבוע (9.50 — שחור־לבן)** המשכה של מה־דורת החדשות.

● **מותחן: כלש על הגל (10.20 — שידור ב־צבע, מדבר אנגלית).** הפרק מצא את הגברת ממ־שיך ומביא את הרפתקותיו של בלש־רדיו אנגלי.

יום ראשון

11. 7

● **ספרד 1982: גביע העולם בכדורגל (8.00 — שידור בצבע, פרשנות עברית).** שידור ישיר של מישחק הגמר בגביע העולם בכדורגל.

● **חדשות: מבט ל־חדשות (10.40 — שחור־לבן).** מהדורה מאוחרת.

● **סידרה: דאלאס (10.40 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** ג'וק מא־יים למכור את החברה אם מיס אלי תתגרש ממנו. ג'וק ואלי מתרחקים עוד יותר זה מזה כאשר נודע להם שבובי נמ־צא בוועדת הסינט החוקרת את פרוייקט טקאפה. ג'יי־אר מתמרן את ג'וק למצב שבו הוא מכריז שימכור את נפט יואינג אם הוא ואלי יתגרשו. הקאריירה של לוסי בתור מיס דאלאס הצעירה תוקעת טריז ביגה ובין בעלה. לקליף נו־דע על מעורבותו של ג'יי־אר במזימה סביב הנפט ב־אסיה. פאם מזהירה את אמה בנוגע למניעיו של קליף, ו־קלינט מאיץ בסו־אלן להתג־רש מג'יי־אר.

הרשי: לכודים ברשת
יום שני, שעה 10.05

יום שני

12. 7

● **סידרה חדשה: לכו־דים ברשת (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנג־ליית).** לפני מילחמת העולם השניה, ביקש צ'רצ'יל להפר את חוק הניטרליות האמרי־קאי ולהקים רשת ריגול אנ־טי־גרמנית, ופתח בכך סיפור מרתק של ריגול, שעובד ל־סידרת טלוויזיה. הסידרה מבו־ססת על רב־מכר מאת ויליאם סטיבנסון, ומופיעים בה: בר־ברה הרשי (שהשתתפה בהקיץ האחרון, עשי לנו ילד, הכפיל ועוד), מייקל יורק (ששיחק בין השאר באילוף הסוררת האונה, רומיאו ויוליה, קב־רט, אנגליה חולחני, רצח ב־אוריינט אכספרס) ודייוויד ניבן (בין היתר הופיע בהאסיר מ־זנדה, אנקת גבהים, סביב ה־עולם ב־80 יום, תותחי נברון).

● **תכנית אולפן: זה הזמן (11.05) — שחור לבן).**

יום שלישי

13. 7

● **תעודה: היעלים של עין גדי (8.30 — שידור בצבע, מדבר עברית).**

מיילס וצ'מברלין: ליידי קארולין לאמב
יום שישי, שעה 9.15

קולנוע

כוכבים

משקספיר עד כריסטי

כפי שכל ספרי אגתה כריסטי בנויים לפי תבנית קבועה וברורה מראש, כך גם סידרת המותחנים הקולנועיים המצליחים, המבוססים על ספריה. אצל כריסטי השי־טה היתה להרכיב סידרה של דמויות רב־גוניות, שלכל אחת סיבה טובה לרצוח את מי שעתיד להיות הקורבן, ואחר־כך לסגור את כולן, יחד עם הקורבן, בתוך מרחב סגור.

ג'ון בראבורן וריצ'ארד גודווין, שני המפיקים שהפכו את אגתה כריסטי למ־קור הכנסה לא מבוטל, למדו היטב את

זוג שחקנים קליי והיילברון
שקספיר בקולג'

השיעור. בסירטם הראשון הם סגרו את הדמויות בקרון של רכבת האוריינט־אכס־פרס, בסירטם השני היתה זאת ספינה ה־שטה במעלה הנילוס, ואילו בסרט השלי־שי, רצח תחת השמש, שיוצג בקרוב גם בארץ, מרוכזות כל הנפשות הפועלות על אי ציורי בים האדריאטי. המפיקים הו־סיפו סממן היכר משלהם, כשהפקידו כל אחת מן הדמויות בידי שחקן או שחקנים מפורסמים, ובכך העניקו זוהר נוסף ל־סרטיהם.

מאהבה שלי. התוספת האחרונה לגל־ריה של הכוכבים הזוכים לטיפולו של הרקול פוארו ברצח תחת השמש הוא שח־קן בריטי צעיר בן 35 בשם ניקולאס קליי. קליי אינו בדיוק אלמוני. קודם לכן נב־חר על־ידי ג'ון בורמן כדי לגלם את סרן לנסלוט, האביר העשוי ללא חת באכס־קאליבר, ואחר־כך זכה להיבחר על־ידי מנחם גולן, כדי שיופיע לצד סילביה קריסטל במאהבה של ליידי צ'טרלי (סרט שביים אבי עימנואל, ז'אסט ז'קין). למראה סרט זה סברו רבים שקליי היה צריך להו־פיע בהתנדבות, כי הרי חמודותיה של הגברת קריסטל היו צריכים לספק תמורה מלאה לעבודתו. מה עוד, שהיא הכריזה אחר־כך כי הוא „נאה מאד, גשמי מאד, וסצינות האהבה עימו היו כמו באלט." זיכ־רונותיו של קליי קצת שונים: „זה לא היה תמיד תענוג גדול להצטלם בעירום, בקור הבריטי העז, ואני חייב להודות ש־קרה לי יותר מפעם אחת, באמצע החי־בוקים, שחשבתי לאו דווקא על בת הזוג אלא על כוס ברנדי גדולה במיסבאה ה־מקומית המחוממת היטב."

טירונות ארוכה. קליי שייך לאותו גזע של שחקנים בריטיים שעשו טירונות ארוכה ופוריה מאד על קרשי הבימה. הוא הופיע ברפרטואר מגוון, משקספיר ומו־לייר ועד למחזאים בריטיים מודרניים, הירבה לעבוד לטלוויזיה הבריטית (כמה מן הדראמות שבהן הופיע הוצגו גם בטל־וויזיה הישראלית) ועד היום משיב בצחוק, כאשר שואלים אותו מה היה התפקיד החביב עליו ביותר: תפקיד הסוס באקווס,

בגעגועים

למסך הקטן

החבובות בעיקבות השוד הגדול (שחף, תל־אביב, ארצות־הברית) — הבעיה הגדולה ביותר של הסרט הזה היא שמיספר האנשים שבו עולה על מיספר החבובות. הבעייה השניה שלו, אולי עוד יותר חמורה היא, שגם כאשר יש די חבובות בתמונה, קשה שלא להתגעגע למסך הקטן, שם תרגישו כולם בבית.

כי גם הפעם, כמו בסירטו הקודם, נראות החבובות נבוכות במקצת באוויר הפתוח, חשופות למסך הגדול המראה יותר מכפי שצריך להראות כדי ליהנות מהן, ומאלץ אותן לספק בידור רצוף בפרק זמן העולה פי שלושה על אורך הנשימה הטבעי שלהן. אם בסוף תוכנית הטלוויזיה מתחשק לשאול: „מה, זה הכל?" הרי שבאמצע הסרט מתחילים לתהות: „מה, זה עוד לא נגמר?"

קרמיט, פוזי וגונזו הם הפעם שלישיית עיתונאים היוצאת לחשוף את האמת מאחרי שוד היהלומים של אופנאית בריטית מפורסמת (דיאה ריג). תוך כדי מסעם הם מזכירים, לקהל ולעצמם, שהם בעצם עושים סרט, כך שהטכניקה של ההפקה הקולנועית מספקת לא פחות הלצות מן ההרפתקות של חשיפת זהות השודדים ולכידתם. מיס פיגי מופיעה בשלב קצת יותר מאוחר, כמי ששואפת להיות דוגמנית, וכמובן מתאהבת ממבט ראשון בצפרדע המקסים שלה.

כמקובל, יש בסרט פרודיות רבות על סרטים מפורסמים מן העבר, מטופקאפי ועד לאסתר ויליאמס, מסרטי באסבי

מיס פיגי: הבובות נבוכות

ברקלי ועד פרד אסטר. כל זה במיסגרת „מיספרים" נפרדים של הופעה, שרק בקושי רב מתחברים לסיפור אחד. כמה מהופעות האורח הקצרות, במיוחד של אנשים כמו פיטר יוסטינוב או רוברט מורלי הן משעשעות (אולי בזכות האנשים עצמם), האורחים הנשארים על המסך יותר מדי זמן (כמו דיאנה ריג או צ'ארלס גרודין) מתגלים עד מהרה כמישקל עודף במסע התעלולים הזה.

הילדים יוכלו אולי ליהנות. המבוגרים יתגעגעו להיכל הסגור, לבימה ולאחרי הקלעים, שבהם מרגישות החבובות כמו בבית.

רובין ויליאמס: ללא עליצות

פופאי

דל קלוריות

פופאי (גת, תל־אביב, ארצות־הברית) — אין שום סיבה לשלול מן הסידרה המצויירת את מקומה החשוב בעיצוב התרבות האמריקאית. ואם יש מי שרוצה לראות באחדות מן הסדרות האלה יצירות מופת בזעיר אנפין, זכותו המלאה לכך. עם זאת, צריך לזכור שלפני ומעל לכל התכונות האחרות שהיו לסדרות אלה, לפני שהיו תרבות ואמנות והירהורים מעמקים, הן היו משע־שעות, מבדרות, ובמיקרה של פופאי, מצחיקות מאוד. שאם לא כן, היו פשוט חדלות להתקיים למחרת היוולדן.

בעובדות בסיסיות אלה צריכים היו להתחשב גם ה־בימאי רוברט אלטמן והתסריטאי ג'ול פייפר. שניהם, כבודם במקומם מונח, הראשון כמומחה לניתוח ולסטירה של תופעות אמריקאיות אופייניות, השני כמי שמיטיב לכתוב וגם לצייר את חרדתם של בני הכרך הגדול, בסיגנון סרקאסטי ביותר. השנים חברו יחד כדי לטפל במלח המפורסם, זולל התרד, והתוצאה היא סרט המנסה להיות במקומות רבים סאטירה על החברה האמריקאית, משתדל להציג תופעות מסויימות בסרקאזם, אבל חסר את העליצות, הפשטות, החיוניות וההומור הבריא וחסר הפשרות של המקור.

העיירה סוויטהייבן צריכה להיות השתקפות של כרך אמריקאי, על תאוות הבצע שבו, שילטון הפחד, הצביעות ורדיפת השררה. פופאי צריך להיות האביר הבודד, מעין אקדוחן הבא לעיירה להביס את הנבלים לפי מיטב מסורת האגדה האמריקאית. אוליב היא מעין קריקטורה של הגיבורה הענוגה, המפונקת עד כדי כך שאינה יודעת לאן

מועדות פניה ומה היא רוצה באמת (להבדיל ממה שהיא מעמידה פנים שהיא רוצה).

אלא שמעללי כל אלה זקוקים ליד מטורפת של בימאי מתקופת הסרט הקומי האילם, לחוש קצב ולחוצפה התהו־מית של אותם הימים. אז אולי היו כל התכונות הנא־צלות האלה נבלעות ברקע, ופופאי היה באמת לובש בשר ודם. עם אלטמן הכל מתנהל בכבדות, משל רצה להצביע לפנינו על המעלות עד כדי כך, שהעצים שלו מסתירים את היער, והמרכיבים אינם מתחברים לתמונה כוללת. וגם אם אפשר להבין מה היתה הכוונה, קשה מאוד להתפעל מן התוצאה.

ניקולאס קליי וסילביה סימס ב„רצח תחת השמש"
מאהבים בקולנוע

שם זכיתי לראות את העולם מבעד לעי־ניו של הולך על ארבע."

בנו של רב־סמל בצבא הבריטי, הוא נדד יחד עם מישפחתו על פני כל האימ־פריה, והיה באיסמאעיליה כשהתחילה מלחמת סיני ב־1956. עד היום הוא זוכר בחרדה את ההמונים שהתנפלו בזעם על בני מישפחתו ואת התבצרותם בתוך ה־בית, עד אשר שוחררו על־ידי יחידה של חיילים בריטיים. אולי זאת הסיבה שהוא לא הופיע ברצח על הנילוס.

על עבודתו ברצח תחת השמש יש לו רק דברים טובים לומר. „כל הסרט כולו צולם במאיורקה שטופת השמש. גרנו ב־מלון נפלא, שיחקתי לצד שחקנים כמו פיטר יוסטינוב, מאגי סמית וג'יימס מיי־סון, בתנאים כאלה ההנאה היא מובטחת מראש." הוא אומר. בחודשים האחרונים שוהה קליי בארצות־הברית, יחד עם רע־ייתו, השחקנית לורנה היילברון, כשהם עוסקים בהוראה ובהופעות, במחזות של שקספיר בכמה מן הקולג'ים שבחוף ה־מיזרחי.

חזיון אור קולי כך מכנים הלבנונים בצד המיזרחי של העיר את המערבי. את התמונה הזאת צילמה ענת מעל מרפסת דירת־הגג של איש הטלוויזיה הגרמנית, גראלד ארנץ ואשתו, אנג'לה. החזיון התחיל בסביבות השעה 12 בלילה. פצצות התאורה נורו בחלקן מהאדמה, וחלקן ממטוסים. הפלסטינים ניסו לפגוע בנורים ולהוריד אותם לפני שיתפוצצו. במערב העיר נאמר לנו, כי מכיוון שהעיר מנותקת מחשמל, הם שמחים שהישראלים מספקים להם תאורה. צה"ל נוקט מדי לילה בלוחמה פסיכולוגית, כשהוא מפעיל גם קריין שקולו נשמע למרחוק, הקורא לתושבי ביירות לעזוב את העיר.

הצד השני של המטבע

ב מרחק מטרים ספורים, זרוקים פליטים אומללים על החוף, ממתינים לאוניות שיקחו אותם מלבנון. לאן — הם לא יודעים.

מטלטליהם ארוזים. אחדים לוקחים עי־מם את המקרר, את מכונת־הכביסה, את תנור־האפייה. לאחרים כמה מיזודות ולא יותר. רבים מחזיקים בידיהם מכשירי טרנזיסטור ענקיים, כאלה האהובים על השחורים בניו־יורק. מוסיקה מחרישת־אוזניים נשמעת מכל עבר.

מה עושים? מחכים, מחכים לספינה שתבוא ותיקח אותם לאלכסנדריה, או ללרנקה. המאושרים, העשירים שילמו בק־שיש ויצאו ראשונים. כעת נשארו ה־אומללים, העניים חסרי־השיניים.

רק גדר מבדילה בין הפליטים האומל־לים ובין החתיכות המשגעות בביקיני המינימלי, השותות מרטיני ליד הבריכה של מועדון ליאכטות המפואר בג'וניה. רק מי שחבר — ומי שחבר הוא מי שעשיר — רשאי להיכנס למועדון.

במועדון יש יאכטות, שלא היו מביי־שות את המאריגה דל ריו המפורסמת

ג'ונייה: חתיכות ופליטים שתי חתיכות במועדון היאכ־טות לבושות בביקיני מינמלי ובביגדי־ים אופנתיים. במרחק מטרים ספורים ממועדון היאכטות נמצא נמל־ג'וניה, שם התמונה אחרת: עשרות פליטים, ברובם מצרים, שוכבים על הריצפה, כשכל מטלטליהם ארוזים והם ממתינים לספינות שתוצאנה אותן מלבנון. העשירים כבר עזבו, נשארו העניים, שאינם יכולים לממן את נסיעתם.

(המשך מעמוד 67)

שבלוס־אנג'לס. המארינה של תל־אביב נראית לעומת המארינה של ג'וניה כמיג־רש־צעצועים. יאכטות ענקיות לצד סי־רות־מירוץ, ועשירי לבנון אוכלים, שו־תים ומבלים לידן. הילדים משייטים ב־חאסקות, המציל מעיף מבט משועמם על המים. ממול עוגנות ספינות המילחמה של הפלנגות, שהחרימו חלק ממועדון היאכטות. אנחנו מבלים על היאכטה של גיזלה, רעייתו של מכרם חורי, סוחר־רהיטים אמיד, שערב קודם לכן חגגנו את יום־הולדתו.

הילדים של גיזלה משחקים עם הילדים של אנג'לה, שמשחקים עם הילדים היו־תר גדולים של לוטה. לוטה וגיזלה הן שתי גרמניות הנשואות ללבנונים — הא־חת לסוחר־רהיטים, השנייה לדוקטור עאמדי, שהוא בעל בית־חולים פרטי בן מאתיים חדרים בג'וניה, אחד מבתי־החו־לים הפרטיים היקרים ביותר בלבנון.

צריך לשפשף את העיניים הרבה מאוד פעמים כדי להאמין שזה מה שקורה כאשר רק במרחק קילומטרים ספורים מכאן מתרחשת מילחמה, בתים קורסים תחתיהם ומרחפת סכנת מגיפה. פה, במו־עדון היאכטות של ג'וניה, נוהגים הכל כאילו אין מילחמה בעולם. גיזלה מסבי־רה לי שהם חיים בסיגנון ה„אכלו ושתו כי מחר נמות." „אין ברירה," היא אומרת לי, „החיים חייבים להימשך. מה הטעם לשבת בבית ולהסתגר? צריך לחיות."

חיים, ועוד איך חיים. על המיגרש המ־דושא משחקים כדורגל קבוצת שומרי־הראש של השגרירות הגרמנית, המובט־לים מעבודה, נגד קבוצת נערות לבנו־ניות. מיגרשי־הטניס תפוסים: נערות לבושות בבגדי טניס אופנתיים, כשסרט מסביב למצחן, משחקות נגד נערי־חמד בני גילן.

על היאכטות משתזפות חתיכות. בגדי־הים המקובלים כאן לא היו מביישים את חוף שרתון. החתיכות של שרתון היו צריכות לעמוד בתחרות עצומה עם הח־תיכות של ג'וניה, ואני לא רוצה להגיד איזה צד היה מנצח.

ההצגה הגדולה

זהו יומנו השני במזרח ביירות, ו־ההרגשה היא כאילו מבלים במונסה־קרלו. יום קודם לכן, כאשר הגענו למיש־רדו של דובר צה"ל בבעבדה, פגש אורי אבנרי את איש־הקול של הערוץ השני בטלוויזיה הגרמנית, גרהולט ארנס. ה־שניים מכירים מזה זמן רב. ארנס הפך מאותו רגע לאיש שלנו בביירות.

נציג דובר צה"ל, אלוף משנה פול קידר, מי שהיה קונסול ישראל בניו־יורק. מכנס מסיבת־עיתונאים. המסיבה מיועדת בעיי־קרה לכתבים זרים, היושבים במערב ביי־רות. קידר עונה על השאלות באופן קו־קרטי ואינו מתחמק מתשובות. על שאלות שאינו יכול להשיב עליהן הוא עונה ב־„איני יודע". צריך לשלוח אליו כמה נציגים של דובר צה"ל, כדי שילמדו איך עושים את העבודה.

עבודתו של קידר קשה. זוהי עיתונות עויינת. כתב דיילי טלגרף, ברנש קשוח, שואל שאלות בנימה כל־כך עויינת, שזה מביך גם את האחרים. מאוחר יותר, כאשר שאלנו את האיש איך להגיע למלון אלכ־סנדר, השיב לנו בשחצנות: „אני לא יודע. אני גר בביירות החופשית, לא בביירות הכבושה."

נוסעים למיזרח ביירות. מצד שמאל ארמון־הנשיאות. רק מאוחר יותר, כאשר ראינו את בנייני המוסיאון והפרלמנט, הבנו עד כמה מודרני הוא המיבנה של ארמון הנשיאות.

מגיעים לביתו של ארנס. הוא גר עם אשתו, אנגלה, ושני ילדיהם הקטנים, פסקאל ויוליה, בדירת־גג יפהפיה, במקום הגבוה ביותר בביירות, מעל המירפסת של דירת־הגג פרושה לפניך ביירות כולה. אנחנו מקבלים הסברים, מבחינים במסלו־לים הרחבים של שדה־התעופה מדרום, מבחינים במיבנים הגבוהים והמודרניים של שכונת אשרפיה מצפון, ורואים את בנייניה של מערב ביירות, שבאותו שלב נראית כחלק מעולם אחר.

נוסעים למלון. מלון אלכסנדר הוא נפילה איומה. לא רק בביירות. לפני כחודש שהיתי במלון אלכסנדר בקורפו, ונשבעתי שלעולם לא אגור במלון השייך לרשת זו. אז לא העליתי בדעתי שחודש אחר־כך אגור באלכסנדר־ביירות.

המלון הזה נבחר על־ידי העיתונאים מכמה סיבות. הסיבה העיקרית היא, שזהו המלון היחיד המתפקד במזרח העיר, ו־הראוי פחות או יותר למגורים. הסיבה השנייה היא מקומו של המלון, הנמצא על גיבעה גבוהה בשכונת אשרפיה.

מגג המלון אפשר לראות את מערב ביירות. מדי־לילה, בחצות, מתקיימת על גג המלון מסיבת־עיתונאים לא רשמית ולא מטעם. אלא מסיבה שעורכים העיתו־נאים לעצמם. בחצות הלילה עולים כולם לגג. שם, על הגג, יש כבר כורסות ו־ערימות של בקבוקי־בירה ריקים. ואז, כאשר מתחילה ההצגה הגדולה של החזיון האור־קולי, כפי שכינה זאת טייס חברת־התעופה הלבנונית אם־אי־איי, מצלמים ו־מחכים לבומים, להפגזות ולפצצות־התאורה ובינתיים מבלים.

הרבה סיפורי אוזיה יסופרו עוד על הגג של מלון אלכסנדר.

בערב בא גרהולט לקחת אותנו לג'וניה. על הכביש לג'וניה שומרים חיילי הפלאנ־גות, או כפי שהם מכונים בערבית, כתאים. אנחנו נוסעים במכונית של גראלד, יאגואר בעלת מיספר לבנוני. בכל מחסום עוצרים אותו. הוא מציג את תעודת־העיתונאי שלו, ומזדהה כ„טלפיזיון אלמנייה".

רצועת־הכביש, המוליכה לג'וניה, נראית בלילה כמו הסטריפ המפורסם של לאס־וגאס. עשרות אורות מהבהבים, עשרות מסעדות ומועדוני־לילה, עשרות קיוסקים שבהם יש מכונות־מישחק. כבר בקטע הזה אנחנו בהלם. ארץ קרועה, ארץ במילחמה, והתושבים חוגגים.

אולמות־המישחק מלאים בעשרות צעי־רים. בתי הקפה והמסעדות הומים. הלונה־פארק המשגע — מכוניות־מירוץ וגלגל־ענק זוהר בעשרות צבעים ומלא אנשים.

לאורך כל רצועת־החוף של לבנון אנחנו נתקלים בלונה־פארקים. הלבנונים פשוט מתים על זה. בלונה־פארק נוסף נתקלנו על חוף־הים של ביירות המערבית. גלגל־הענק הוא המיתקן היחיד שנותר בשלמו־תו.

מגיעים לג'וניה. בלילה אי־אפשר להבחין ביפי המפרץ. בדרך אני מבחינה בחנויות של פירוצ'י וג'וצ' וכריסטיאן דיור, חנו־יות של אופנה עילית. חלונות־הראווה מסודרים בטוב־טעם.

מגיעים לביתו של ד"ר עמאדי, אחד מעשירי ג'וניה, בעל בית־חולים פרטי ורופא גינקולוג, הנשוי לאשה גרמניה בשם לוטה. היא חיה איתו בלבנון 20 שנה. לזוג יש שלושה ילדים. אם היית נתקל בפרדריק, מוניקה וכריסטיאן ב־אירופה, והם היו מספרים לך כי הם ילידי לבנון ומתגוררים כל חייהם בלבנון, לא היית מאמין. השלושה נראים כמו גרמנים לכל דבר. אביהם רק הוסיף גוון של שנהב לעור פניהם.

תופעת הלבנונים הנשואים לנשים גר־מניות מופיעה לפנינו אחר־כך בכל מקום ומקום. לבנונים רבים נשואים לשווייציות, אחרים לצרפתיות. לבנוניות רבות נשואות לבריטים. מדובר, כמובן, באוכלוסיה ה־נוצרית, שרבים בתוכה אינם רואים עצמם ערבים. במסיבה שבילינו בה הזהירה אותי מאדאם באשה, גברת אלגנטית לבושה בשמלת כריסטיאן דיור. ואמרה לי: „שלא תעזי להגיד ללבנוני שהוא ערבי."

ד"ר עמאדי ואשתו, לוטה, מתגוררים בחווילה יפהפיה, בעלת שלוש קומות, שבמרכזה גרם־מדרגות מעץ. החווילה צו־פה אל הים. זהו ביתו של עמאדי מזה שנים רבות. הוא בן לאחת המישפחות העשירות בלבנון.

עם תחילת מילחמת האזרחים הפכה העיירה ג'וניה לאיזור מבוקש. בתים גבוהי־קומה נבנו בה חדשים לבקרים, והחווילה המבודדת של מישפחת עמאדי הפכה לאי קטן בתוך ים של בתים גבוהי־קומה — תופעה מוכרת לתושבי רמת־השרון, למשל.

מישפחה בביירות

ג'ו, אמו, אחיותיו, תושבי רחוב העצמאות שבמיזרח ביירות, יושבים על מירפסת ביתם. המישפחה הזמינה את צוות העולם הזה לעלות לדירתה, לאחר שזיהתה אותו כישראלי.

ארנס

גרהולט, איש הטלוויזיה הגרמנית, ששימש לצוות העולם הזה כמדריך, כחבר וכמארח. ארנס זכה בתמורה בסקופ הגדול, של הפגישה.

העבודה המלוכלכת

מדברים פרטיקה. פה אני נתקלת לראשונה בתופעה המוזרה, שלא ידע־תי עליה קודם: הנוצרים־לבנונים שונאים את הפלסטינים הרבה יותר מאיתנו, ה־ישראלים. השינאה שלהם היא תהומית ועמוקה. הם רואים בפלסטינים בוזזי־ארצם, והם רוצים אותם בחוץ. אנחנו, הישראלים, חייבים להוציא אותם מלבנון.

מאוחר יותר, במסיבת יום־הולדת, ש־נערכה לסוחר־רהיטים עשיר בשם חורי,

אנגלה המלאן

אשתו של גרהולט ארנס, איש־הקול של הערוץ ה־שני של הטלוויזיה הגרמנית, שאירחה את צוות העולם הזה. ביום השני לקחה אנגלה את אורי אבנרי, את שרית ישי ואת ענת סרגוסטי לטיול בעיירה המקסימה ביבלוס, שהיא אחד המקומות העתיקים בעולם. בתמונה נראית אנגלה על המבצר.

אני שומעת לראשונה מישפט שאשמע שוב־ושוב ללא בושה. מאדאדם באשה אומרת לי חד וחלק: „אתם, הישראלים, צריכים לעשות את העבודה המלוכלכת ולזרוק אותם מפה."

אנו מבלים בחברתם של עשירי ג'וניה. חברה דקדנטית, מתנוונת, הממשיכה לחיות את חייה כאילו מאום לא אירע. גברים אלגנטים, נשים אלגנטיות ומטופחות. ה־ילדים יושבים בחדר השני ומשחקים ב־מישחקים אלקטרוניים, או מקשיבים ל־ווקמן. ארוחת מלכים על השולחן.

בעלת־הבית, גילה, הכינה מעדנים מכל טוב. לבנה ופיתות לבנוניות דקיקות לצד סלט ולדרוף, שישליק וקבאב על שיפודים לצד כבד אווז, גבינות צרפתיות חריפות לצד מעדן של יוגורט, שום ושמיר. מנות אחרונות כמו מוס שוקולד לצד עוגות לבנוניות מתוקות, קצפת לצד סחוג. שעטנז

שקלים סוחר־כספים בג'וניה מציג לראווה מאות שקלים, שקיבל מחיילי צה"ל והעיתונאים הישראלים. הסוחר תקוע עם הכסף הזה.

של מזון אירופי ולבנוני עשויים לעילא־ולעילא, כשלפני הכל מוגשים פיסטוק חלבי ושקדים.

השיחה קולחת. ויכוחים אין־סוף. אחת הנוכחות מספרת לי כי שהתה בגרמניה כאשר יוהר כהן זכה באירוויזיון. היא חשבה שהישראלים כולם שחומי־עור ו־מחולתלי־שיער. כשראתה את החייל היש־ראלי הראשון בג'וניה, ילד בלונדי בעל עיניים כחולות, הופתעה.

כמעט כולם רוצים שישראל תשלים את המלאכה ותיכנס למערב ביירות: „אתם התחלתם, ואסור לכם להפסיק באמ־צע. זה לא יהיה הוגן." זוהי הדעה ה־כללית, לבד מדעתו של פרופסור לארכי־טקטורה בשם ראול, שגמר כבר שני בקבוקי ויסקי ואומר לענת: „אני שונא אתכם, הישראלים. אתם פאשיסטים. עובדה שסימנתם את הפלסטינים בצלב, בדומה לטלאי הצהוב שהנאצים הכריחו את ה־יהודים לענוד."

מנסים להשתיק אותו, מבקשים מאיתנו שלא להתייחס. „הוא מרכסיסט," אומרים לנו, „זה האלכוהול הדובר מגרונו."

קשה להאמין עדיין שאנחנו אומנם ב־לבנון, ושאנחנו בתוך כל החגיגה הזאת. על המירפסת נמצאים גם אנשי השגרירות הגרמנית. אלה נטשו את שגרירותם ב־ביירות, וכעת הם מתגוררים בבית־החולים של ד"ר עמאדי. ממלא־מקום השגריר ו־אשתו מתגוררים בבית־המישפחה.

הקהילה המעורבת, הגרמנית־לבנונית, מאוחדת. בעיתות מילחמה עוזרים אחד לשני, משכנים זה את זה בבתים, ובעיקר מבלים ביחד. בכל ערב יש מסיבות, ארוחת־ערב, בילויים במועדון היאכטות, נסיעות לסופי־שבוע בבתים שבהרים.

עיר התנ"ך

לאחרת באה אנגלה לקחת אותנו לבילוי במועדון היאכטות. בדרך היא מכינה לנו הפתעה: נוסעים לביבלוס, היא אומרת. ביבלוס היא עיר עתיקה, צפונית לג'וניה, המכונה על־ידי הלבנונים בשם ג'ובייל.

לאור היום נראית הדרך לג'וניה יותר

ביבלוס עיירת הנופש העתיקה והיפהפיה מסומנת על המפה הלבנונית בשם ג'ובייל. ביבלוס נמ־צאת כ־40 קילומטרים צפונית לביירות. עיירה שלווה, שבה נמל־דייגים עתיק ומאוד צלבנית, השוכנת על גיבעה והצופה אל הים והמיפרצים שמסביב. בתמונה נראה מעגן סירות־הדייגים, שמעברו השני מצויים חוף רחצה מסודר ומפואר ומיסעדת־דגים.

אפורה. התנועה מוזחלת באיטיות.

אנחנו פוגשים בדרך את טוני ורייי, שני טייסי חברת התעופה הלבנונית. אומ־רים שלום. יומיים בביירות, וכבר יש לנו חברים. טוני סיפר לנו ערב קודם לכן כי נתקע ביום השני למילחמה עם מטוסו במינכן. המטוס נשאר שם, והוא הגיע לג'וניה אחרי טילטולים רבים ושהייה של 20 שעות על אוניית־משא שעליה עלה בלרנקה. טוני יפה־התואר הוא ממוצא ברטי. הוא דורש מאיתנו, עוד באותו ערב, לסיים את החשבון עם הפלסטינים בשביל העם הלבנוני. הוא מספר שכאשר

טירים בג'וניה רצועת הכביש המוליכה מביירות צפונה, לכיוון ג'וניה, נראית בלילה כמו הסטריפ של לאס־וגאס — אורות בשלל צבעים. לאורך הרצועה, אולמות ענקיים של מישחקי־מזל. האולמות מלאים צעירים המשחקים, כשרק קילומטרים ספורים משם נמצא חלק מהעיר במילחמה.

היה סטודנט, היה מאוד אנטי־ישראלי ומאוד פרו־פלסטיני, אך מאז שהגיעו ה־פלסטינים לביירות הוא שינה את דעתו.

כשמתחיל צה"ל לירות את פצצות ה־תאורה ולירות פגזים, הוא אומר: „גבירותי ורבותי, הנה מתחיל החזיון האור־קולי. יש לי רק בקשה אחת — כשאתם יוצאים מפה, תשאירו לנו את הפטנט כדי שנוכל לשעשע את התיירים."

החזיון האור־קולי שרואים מדירת־הגג של אנגלה וגרהולט הוא מחזה סוריאליסטי. ניתן לראות בבירור היכן מסתיימת ביירות המיזרחית המוארת, והיכן מתחילה ביירות המערבית החשוכה. צה"ל יורה פצצות תאורה השופכות על המערב אור יום.

שלושה טנקים יורדים במורד הרחוב. כעבור דקות ספורות נשמעים מטחים, ואז נשמעים הבומים ורואים את אלומת־האור. ריי מומחה, הוא מסביר לי: „הנה, זה אר־פי־ג'י, זו בזוקה". הלבנונים מומחים כיום לכלי־נשק ולפצצות.

וכעת, על הכביש המוליך לג'וניה, אנו רואים אותם לפני מישרדי חברת התעופה הלבנונית. הם נמצאים בחופשה־מאונס. מה יש להם לעשות?

אנחנו בדרך לביבלוס, הנמצאת כ־30 קילומטר צפונית לג'וניה.

מיפרץ ג'וניה מרהיב ביופיו. מעגן ה־יאכטות, נמל הספינות, בתי־המלון ה־חדשים המצויים על המים, ההרים מהצד השני. אני לא רוצה להשוות לשווייץ או ליוון, אך מיפרץ גו'ניה יכול להתחרות בכל נוף משגע אחר, שתייר ישראלי ממוצע נתקל בו בימי חייו. מצד שמאל, על גבעה רמה, יש קאזינו־דה־ליבן — הקאזינו של לבנון. הוא מרשים בגודלו. מצד ימין, על פיסגות ההרים המיוערות, יש כנסיות מארוניות ומינזרים. על גג אחת הכנסיות יש פסל ענק של מריה, הפורשת ידיה כלפי הים.

אם רק יהיה שלום, אני אומרת לאורי וענת, אם רק יהיה שלום, זה יהיה המקום שיחליף בשבילי את יוון. חמש שעות נסיעה מתל־אביב, ואתה בגן־עדן עלי אדמות.

מגיעים לביבלוס. אנחנו הישראלים ה־ראשונים המגיעים לעיר עתיקה זו. היופי מדהים. נמל־דייגים עתיק, מצודה צלבנית מרשימה בגודלה, חנויות מזכרות. אנו עורכים סיור במצודה העתיקה, מקבלים הסברים מפיה של אנגלה.

ביבלוס היא עיר עתיקה ביותר. ידוע שהיתה קיימת כבר במאה ה־14 לפני הספירה, והיא נזכרת גם בספר יחזקאל, שם שמה הוא גבל. גרו שם נגרי־ספינות פניקיים, שעסקו בתיקון האוניות של צור.

הקירבה בין שם העיר הזאת ושמו של התנ"ך באנגלית — בייבל (BIBLE) — אינה מיקרית. נוסף לתיקון האוניות, עסקו בביבלוס גם בייצור נייר פאפירוס, שיוצא גם למצריים. הנוסח היווני של התנ"ך, שנכתב במצריים, נכתב על הנייר של ביבלוס. היוונים קראו לספרים שנכתבו על נייר כזה על שם העיר, ומכאן שמו של התנ"ך.

בביבלוס היו מיקדשים רבים לאלים פיניקיים ויווניים, בתי־קברות למלכים ו־מצודה עתיקה ששרידיה השתמרו.

יורדים לנמל־הדייגים, הצמוד לנמל. עוד מועדון אחד יש שם. מועדוני־שחייה פר־טיים וחופים פרטיים יש בכל מקום בצפון הלבנון. חתיכות בביקיני וברנשים מטור־זנים חושפים גופם לשמש.

אנו הולכים אל המיסעדה, הנכנסת כ־אצבע לתוך הים. כעת אנו מוקפים בים מכל העברים. עשרות סוגי סלטים, לבנה, וסלט טרי של הרבה סטרוזיליה ועגבניות. אנו שותים יין יווני יבש, ומקנחים בקפה לבנוני, לא קפה תורכי.

המלצרים מתרגשים מהעובדה שאנו יש־ראלים. גם הם לא ראו מעולם ישראלים במו עיניהם. ענת מחלקת סיגריות יש־ראליות. אנחנו מתבוננים על הנוף, נהנים מהאוכל והולכים הלאה.

אני נהנית מהמצב הקיים. ענת בדיכאון. זה לא הסיפור האמיתי, היא אומרת. ה־סיפור האמיתי הוא במערב ביירות. אני מסבירה לה שזהו הצד השני של המטבע, וגם הוא סיפור. היא מרוצה רק מאוחר יותר, כאשר נראה את הצד הראשון של המטבע.

אין לאן ללכת

ב ביירות המיזרחית אנחנו מטיילים ברחובות. אני רוכשת באחת החנויות עשרות מחקים מכל המינים ומכל הצבעים. מחקים, למי שלא יודע, הוא השיגעון החדש של הילדים בישראל. הם אוספים מחקים מכל המינים. במלון, כשאני מראה את השלל הקנוי לכמה עיתונאים, אני גורמת לנהירה המונית לחנות המחקים. לכל אחד יש ילד בבית.

אנו מטיילים לאורך הרחוב המעוקל, שבו נמצא מלון אלכסנדר. הרבה יותר סביר ליהרג בביירות מפגיעה של מכונית מאשר מכדור של צלף. הם נוסעים כמו משו־געים. החראקות שלהם מחרישות־אוזניים. הם עוצרים בחריקות בלמים, מרביצים זיגזגים מטורפים. שיקאגו, פשוט שיקאגו.

אנו הולכים לכיוון מערב, לאורך רחוב העצמאות. ככל שאנו מתקרבים מערבה, הבתים יותר נטושים. בקו האדום, בורג' אל־ריזק, בניין רב־קומות, שהיה שייך לאחת המישפחות העשירות בביירות וגת־פש כעת על־ידי הפלאנגות. מצלמים חיילי פלאנגות המעשנים כולם סיגריות ישרא־ליות.

חוזרים. בהצטלבות, ליד מועדון הילל־טופ המפואר, קוראים לנו מאחד הבתים. אנו מוזמנים לעלות לאחת הדירות. זוהינו כישראלים. בדירה הזו גרים ג'ו, אמו המבוגרת וארבע אחיותיו. אחת מהן היא אלופת טניס־השולחן של לבנון. מכבדים אותנו במשקה קר בטעם של פרחים ובקפה לבנוני. בבית הזה מעריצים אותנו, היש־ראלים. מאוחר יותר אנחנו פוגשות את ג'ו ברחוב ונוסעות איתו לקניות.

בשלב הזה אנחנו לא יודעים עדיין מה צפוי לנו מחר. ספק אם ג'ו היה מדבר איתנו, לו ידע שנעבור לצד המערבי.

רחובותיה של מיזרח ביירות צפופים. תושבי המערב רובם מתגודדים במיזרח. מי שיכול היה להרשות לעצמו, עבר לכאן. בתי־המלון שלאורך מיפרץ ג'וניה מלאים עד אפס מקום בפליטים עשירים. מי ש־נשאר בביירות המערבית, אלה הם או הפליטים הפלסטיניים, או תושביה המוס־למים והנוצרים של העיר, שאינם יכולים להרשות לעצמם לעזוב את בתיהם, כי אין להם לאן ללכת.

גילה רזין מדווחת על

האווירה בין החיילים בלבנון

ועל פחדיהם ותיקוותיהם של

שוכני הגבול והפליטים מהמערב

בהמתנה בדרך העולה לחלק הדרומי של ביירות, ממתין אלי להוראה לנוע. בינתיים הוא שותה בירה ומקשיב לרדיו המותקן על הנגמ"ש, בעוד חבריו האחרים ירדו לשבת במיסעדה הנמצאת בסמוך למקום.

ערב שבת שלישי על אדמת לבנון. שר־הביטחון, אריאל שרון, עולה על המסוק המוביל אותו בחזרה לארץ. סגן־הרמטכ"ל, משה לוי, עדיין ממתין בג'מעור יחד עם קצינים אחרים. חיילים בתילבושת־ספורט מעסיקים עצמם במישחקי כדורגל וכדורסל. אחרים יושבים בצל עץ וקוראים על המילחמה בעיתוני־הערב שהגיעו ל־חזית.

אחד הקצינים מספר, שהוחלט להביא חיילות כדי לשחרר אנשי־מילואים המו־עסקים בתפקידי־קשר. החיילים מפקפקים בכך. הם יודעים שבשטח מסתובבים עדיין פלסטינים חמושים. באזור שורר מתח רב, ונראה להם לא כל־כך מתקבל על הדעת, שירשו לחיילות להיכנס ללבנון. ובאמת, חיכיתי להן במשך יומיים, והן לא הגיעו.

„הייתי משוכנע שנהרגתי"

כשיצאתי כאותו בוקר ללבנון ו־צורפתי למכונית קול־ישראל, השא־לה הראשונה ששאל אותי מנהל־החד־שות־בערבית, אדמונד סחייק, היתה: „את יודעת להשתמש בעוזי?"

לבנון עדיין מלאה חיילים ישראלים, אנשי־מילואים לצד חיילי־חובה. נראה כאילו מחשבה אחת בלבד מעסיקה את כולם: עד מתי? מה יהיה? לחלקם אין רצון להמשיך להילחם. אחרים חושבים שזהו דבר בלתי־נמנע. איש אינו יודע אם ומתי ועל מי תוטל המשימה.

בין משמיעי הדיעה נגד המילחמה בל־בנון בולטים המילואימניקים. הם נעזרים כדוגמות ממילחמות קודמות, שבהן הש־תתפו.

לעומתם, חיילי החובה ממעטים לדבר. הם אינם מקשיבים לשאלות, כשהם מ־תארים רגעים בקרב שבו השתתפו. הם רק משחזרים תמונות: זוועות, אימה, חרדה. הם לא מספרים על גבורה, או על מתים קדושים. רק דבר אחד מעסיק אותם — האם המפקד שהוביל אותם היה צודק, זהיר ואחראי בשעת־הפעולה.

סגן ליאור וחייל נוסף, שישב לידו בג'יפ, ביום השישי שעבר, הזמינו אותי למקום שבו מוצבת יחידתם. ליאור קרא לעברי: „בואי, אנחנו רוצים לדבר!" סגן־אלוף, שעמד לצידי, התערב ואמר לו: „תגיד שאתה רוצה לארח אותה. אל תתחילו לקטר ליד עיתונאים!"

הכרתי את הקצין בג'יפ מיום הלחימה הראשון. הוא רואיין בטלוויזיה הישרא־לית לפני יציאתו לקרב הראשון בחייו. הוא אמר אז שהוא יוצא לבצע דבר שלקראתו התאמן זמן רב.

חודש ימים אחר־כך הוא דיבר אחרת: „זה היה דבר מחריד. הייתי צריך לפגוע באזרחים כדי להתקדם לעבר המחבלים, שהסתתרו בחדרי בתים. עוברים עלי לילות עם חלומות מזוויעים. לא ידעתי שלקרב כזה אני יוצא.

להיכנס או לא?

המערב במישקפת בגבול בין מערב ל־מיזרח ביירות, באיזור מיזרח ביירות, באיזור הפלסטיני. הקולג' שבו הוא לומד מושבת מלימודים והוא לא מוצא לעצמו תעסוקה אחרת. משפחות רבות ממערב ביירות עזבו את בתיהם, לאחר שקראו את הכרוזים שפיזר חיל האוויר, ועברו לאזורים המיזרחיים.

„היום אני שואל את עצמי אם זה היה מחוייב המציאות. זה לא קרה רק בתחום של 40 קילומטרים מגבול הצפון. זה קרה הרחק בארץ לבנון. מה חשבו אותם ששל־חו אותי למשימה — שנשמיד את כולם, שנפתור את הבעיה הפלסטינית?"

חבר שישב לידו המשיך: „אנחנו מנ־הלים קרבות תוך כדי שינה. פקודות־קרב נשמעות מסביב בקולי־קולות. אתמול התעוררתי נרגש ונסער, אחרי שהייתי משוכנע שנהרגתי. החבר'ה סביב היו צריכים לשכנע אותי שאני חי, שאני לא נמצא בעולם הבא. אני לא רוצה לחשוב רגע אחד מעבר לזה שאני חי.

„אם יתנו לי פקודה, אצטרך לצאת שוב. מעסיקה אותי מחשבה אחת ויחידה: אני רוצה להיות משוכנע, שהמפקד ה־מוביל אותי, יודע מה הוא עושה ומוביל אותנו בצורה נכונה. אני אחוז פחד, לא רוצה לחשוב על שום דבר כדי שהמורל שלי לא יפגע: לא רוצה לחשוב על יע־דים נוספים, שהפיקוד עדיין מתכנן. אני ממלא פקודות."

קצת בצד, יושב בצל העץ סרן מאיר („פפה") וקורא בעיתוני סוף־השבוע. הוא עובר על כל העיתונים, כי אין לו למעשה דבר אחר לעשות ביום השבת.

מסיבות שהוא אינו יכול לגלות לי, אין לו תעסוקה. הוא פנוי להשמיע דיעה בזכות המשך המילחמה בלבנון. הוא אומר: „המחבלים במערב ביירות צרי־כים לדעת, שצה"ל ייכנס ויוציא אותם משם. לא נדבר עם המנהיגים של הטרו־ריסטים. נדבר רק עם מנהיגות אחרת של הפלסטינים, אחרי שהמחבלים יצאו מל־בנון. אם הם לא יצאו בעצמם, הלחימה במערב ביירות תהיה בלתי־נמנעת." אמר בעל הבלורית השחורה. „אנחנו עושים לא רק את המילחמה שלנו, אלא גם את זאת של העם הלבנוני. ישראל עושה עכ־שיו מעשה הומאני, לא רק מדברת על עזרה לעם אחר השרוי במצוקה."

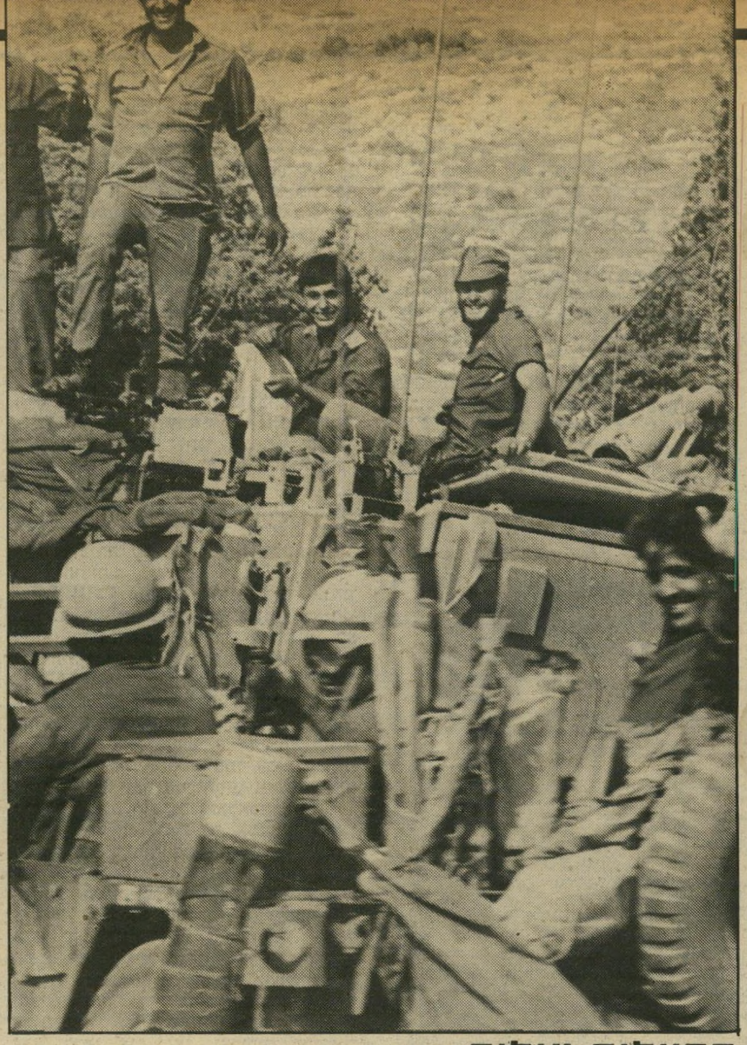

החיילים עולים

במוצאי־שבת נסגר המחסום בדרום ביירות למעבר כלי־רכב אזרחיים, כדי לאפשר לכוח ישראלי לנוע לעבר גבול מערב ביירות. הכוח שעלה למשימה חולף על פני חיילים שנופפו לעברו.

פליטים דה־לוכס

מישפחה נוצרית ששכרה בית במיזרח אחרי שברחה מביתה במערב ביירות. הילדים נהנים מההמולה המילחמתית, ההורים מודאגים ממנה. למטה: אם וילדה בפתח ביתם, ליד הגבול.

ליוסי מחיפה מלאו אתמול 31 שנים. חבר, שחזר מחופשה, הביא לו עוגת יום־הולדת, ששלחה אליו אשתו. הוא מח־כה לרגע שגם הוא יישלח לחופשה הביתה. הוא היה רוצה להאמין, שהחופשה הזאת תהיה השיחרור שלו משרות־המילואים. „אני רוצה לנסוע לאחי, שנישא בחו"ל, אבל לא מעז לבקש זאת," הוא אומר, ואז פורץ בהתבטאות בוטה: „הביאו לכאן את הסדירים, כדי לבצע את אימוניהם. הם ממילא צריכים להעביר את ימי־השרות שלהם בצבא, אז מה זה משנה היכן הם יעשו אותם?

„אני שבעתי כבר מזה, לא מאמין ש־המילחמה הזאת היתה חיונית. מדאיג או־תי, שחושבים להשלים את המלאכה ב־מערב ביירות."

החיפאי המשופם מצטער לרגע על דב־ריו, ומתנצל: „לא ישנתי כל הלילה, אני לא מסוגל לחשוב על מהלכים ש־נקבעים בפיקוד. רק על עצמי אני חושב, ולא יכול להתגבר על הסלידה שלי מ־לוחמה לשם פיתרון בעיות של עם אחד, קילומטרים רבים מגבול קריית־שמונה ו־נהריה. נראה לי, שהשהות שלנו פה אינה מובילה לכלום."

כאן גרים רק המתים

בחליי, ליד ג'מעור, גר בבניין רב קומות לבנוני יחידי, ניקולא הרוק. רק הוא נשאר בבית, שעה שהתנהלו ב־איזור קרבות בין הצבא הישראלי והסורי.

זה היום הראשון, שבו הוא מבחין ב־מסוק לבנוני החג בשמי לבנון. כאיש ששרת בכוח הלבנוני, הוא מתמלא גאווה למראה הממחיש לו שהשקט חזר לאיזורו. הוא מוביל אותנו אל מישפחה ממערב ביירות, ששכרה בית סמוך.

לפני שבוע ברחו שלושת האחים עם נשותיהם וילדיהם, אחרי שקראו כרוזים שחיל־האוויר הטיל על שכונתם. אין להם תעסוקה במקום החדש, הרחק מביתם. הילדים משחקים בכדורי־רובה כמו בצע־צוע. המבוגרים מחבקים תינוקות רכים, ומחשבה אחת מטרידה אותם: האם יפגע הרכוש שהשאירו בביתם במערב בירות?

חלקם חושבים לחזור לבית, כי לדעתם צה"ל לא יכנס לעיר. הם עדיין יושבים וממתינים, מתוך החשש פן הפעולה ה־צבאית אכן תתבצע.

ברחוב סמי סולאק באיזור טיונה, ב־גבול בין ביירות המערבית והמיזרחית, התנועה סואנת. החנויות הפתוחות וחיי־המיסחר הערים משכיחים את המילחמה המתנהלת ממש באותה העיר. ברחוב אחד קרוב יותר לגבול, שולטת דומיית־מוות. הבתים ההרוסים כאן כאן הם תיזכורת אילמת לקרבות בין הסורים והפלסטינים לפני שש שנים.

מורה־הדרך הפלנגיסט פתח בהרצאת־תעמולה ארוכה על שהתרחש כאן ובתל־אל־זעתר. לא נעים לו להיזכר בכך כי הסורים נכנסו ב־1976 ללבנון כבעלי־בריתם של הנוצרים ולחמו נגד הפלסטי־נים. „היו פה קרבות בין הפלסטינים וה־אוכלוסיה האזרחית," הוא אומר.

מפקד עמדת הפלאנגות בשכונה מוליך אותנו בין הבתים ההרוסים, ומורה לנו להתקדם שפופים, פן יירו עלינו הפלס־טינים שבבניינים ממול. באחד המיבנים אני מבחינה בשלושה נערים לבושי־מדים, היושבים להם בשקט ומביטים אלינו. ה־פלנגיסט אינו מרשה לנו להמשיך לשהות במקום, פן מישהו יחליט להתחיל לירות.

הבתים ברחוב הרוסים ומטים לנפול. אך פה ושם יש דירות מאוכלסות. כמו רוח־רפאים ניצב יוסוף על מירפסת ביתו, בקומה השלישית של בית פגוע. בבית ממול יש עמדה פלסטינית, אך הוא אינו פוחד. „מה יש לפחוד," הוא שואל ב־פליאה, „כאן גרים רק המתים."

באותו הזמן נעים נגמ"שים לעבר ה־גבול בין שני חלקי העיר, כדי „להדק את הכיתור," „להגביר את הלחץ פסי־כולוגי" ולהביא בכך, אולי, להתפנות־מרצון של הפלסטינים מביירות. השאלה אם יפרצו לתוך ביירות המערבית מעסיקה מאוד את התועמלנים הפלנגיסטים ואת העיתונאים הרבים על גג מלון אלכסנדר, בחלק המיזרחי, שממנו רואים את כל הרובעים המערביים. היא מעסיקה פחות את החיילים הקרביים, ששבעו מהמלחמה ומשוכנעים, כי סראגדיה זו לא תתרחש.

(המשך מעמוד 7)

אבנרי: בדיוק!

ערפאת: בחזית הקרב...

אבנרי: הייתי אומר זאת כך: הם (ממשלת ישראל) לא היו מסוגלים להגיע הנה, לולא היה הרוב הגדול של העם הישראלי מאמין בזה. החיילים שלחמו.

לאריק שרון יש רעיונות משלו, רעיונות ברורים מאוד על מה שהוא רוצה לעשות. הוא רוצה לספח את הגדה המערבית לישראל, וכדי לאפשר זאת הוא רוצה להרוס את אש"ף.

ערפאת: שרון (אומר כמה מילים בערבית) תרגמו לו את זה מערבית.

שקור: (בעברית) סוחר דם.

ערפאת: (אומר כמה מילים בערבית).

שקור: (בעברית) הוא מספסר בדם.

אבנרי: אבל הוא לא היה מסוגל לעשות מה שהוא עושה, לולא החיילים האמינו באמת ובתמים שאש"ף רוצה להשמיד את מדינת־ישראל.

ערפאת: תראה, (כמה מילים בקתי ברורות). לא תשכנעו אותי שהעם האינ־טליגנטי הזה, העם הפיקח הזה, העם היהודי, יכול להאמין בשקרים כאלה!

אבנרי: הם מאמינים בזה.

ישי: האנשים הפשוטים מאמינים בזה.

ערפאת: תראו, זה חשוב מאוד. הרי אתם לא מהעולם השלישי...

ישי: יש לנו הרבה יהודים מהעולם השלישי.

אבנרי: מחצית היהודים במדינת יש־ראל באו מארצות־ערב.

ערפאת: אבל הם חיים בישראל מזה 33 שנים...

ישי: אבל דווקא היהודים שבאו מ־ארצות־ערב שונאים את הערבים יותר מאחרים.

ערפאת: איני מבין זאת.

אבנרי: אגב, עגת היא בת למישפחה מיוצאי מרוקו, ושרית היא בת למישפחה ספרדית מיוגוסלוויה. שתיהן ספרדיות. אני אשכנזי.

ישי: אבל מישפחתי חיתה כבר כמה דורות בארץ. אני פלסטינית.

שקור: כולנו פלסטינים.

ערפאת: כן, כולנו פלסטינים.

שקור: ושרון לוחם נגד כולנו.

■ ■ ■

אבנרי: חיכיתי לראיון הזה איתך במשך שנים רבות, כי זהו בדיוק הדבר שרציתי להגיד לך: שהבעיה האמיתית היא שישראלים רבים מאוד מאמינים ב־כנות בסיפורים האלה, שהפלסטינים לעולם לא יהיו מוכנים להכיר במדינת־ישראל, גם לא במיסגרת של שלום בין מדינה פלס־טינית ומדינת־ישראל. זוהי הנקודה האחת שיש להבהיר אותה לחלוטין, בצורה שכל ישראלי ברחוב יוכל להבין: שאתם רוצים בפיתרון של שלום המבוסס על הבנה הדדית, כבוד הדדי והכרה הדדית.

ערפאת: הנח לרגע לניסוחים הפולי־טיים. מה עם העם? מה עם העם הפלסטיני? אני חייב לשאול אותך: מה עם העם הפלסטיני החי באיזור הזה? אני חייב לשאול כל יהודי, לא רק את הישראלים, בכל העולם, את כל היהודים, מה יהיה על העם הפלסטיני? מה יהיה גורלם של ארבעה מיליונים פלסטינים?

אבנרי: הם צריכים לחזור למדינה הפלסטינית.

ערפאת: מה יהיה עתידם? להיות פליטים? ועכשיו הפך שרון לדיקטטור של האיזור הזה, ותובע שנעזוב. לאן? לכרי־תים? לאן? לאן עלי לעזוב? לכריתים? לקפריסין? לאן?

אני בן־אדם! ולילדינו הזכות לחיות! זה פשוט מאוד. אבל נדמה שהשילטון הצבאי הישראלי הזה מתעקש שלא לראות את המציאות, את העובדות ואת העתיד.

אבנרי: אני מאמין...

ערפאת: אני לא מודאג, אני לא מודאג בכלל לגבי העתיד. למרות הפלישה הגדולה הזאת.

זהו מיצעד ישראלי—אמריקאי גדול, שמונה אוגדות. הרי זו בושה לצבא היש־ראלי. אפילו מנקודת־השקפה צבאית טכ־נית, זו בושה.

לא אדבר על מרחץ־הדמים, על רצח־העם שבוצע, כלפי הפלסטינים בדרום, בראשידייה, בבורג־אל־שמאדי, בעין־אל־חילווה. אני מקווה שתהיה לך ההזדמנות ללכת לשם. כל ישראלי חייב ללכת לשם ולראות בעצמו את החרפה, את המילחמה המזוהמת.

(נכנס דובר אש"ף, מחמוד לבדי.)

אבנרי: הייתי בצידון.

ערפאת: זה חשוב מאוד. אני מבקש מכל אדם, בכל העולם, לבוא ולראות את מעצמת־העל הזאת, את המעצמה האדירה הזאת, הצבא הישראלי, מה הוא עשה לפלסטינים, לפליטים שלנו, לילדינו, ל־נשותינו.

האם הם חושבים שהם יכולים לפתור את הבעיה בפעולות כאלה של רצח־עם?

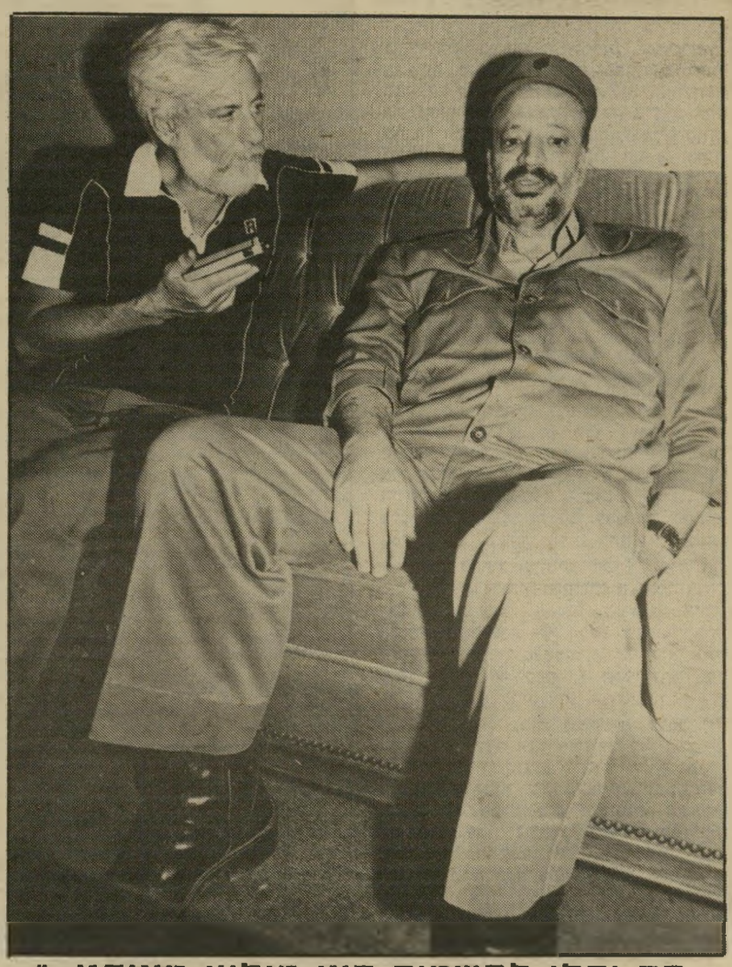

„הם יכלו להשמיד חצי מיליון מאיתנו..."

אר־קיי, הם יכולים להרוג חצי מיליון פלס־טינים כאן, אבל יישארו מאיתנו שלושה וחצי מיליון.

הפעולה הזאת היא מבישה. אר־קיי, אם זוהי הדרך... ההיסטוריה אינה מורכבת מקרבות. ההיסטוריה אינה קרבות!

■ ■ ■

שקור: היו"ר ערפאת כבר הכחיש שמישהו מאיתנו אמר אי־פעם שהפלסטינים רוצים לזרוק את היהודים לים. אבל מה עושה הגנרל שרון עכשיו? הוא שולח אותנו אל קברים במידבר!

ערפאת: אל המידבר!

שקור: אל קברים במידבר!

ערפאת: לא. עכשיו הוא זורק אותנו לים. לתוך הקבר ולתוך הים — וכל זה בדרך ראוותנית מאוד. כל זה כשהוא מוקף במצלמות הטלוויזיה.

לבדי: אני רוצה לשאול אותך שאלה: האם פגישה זו בין היו"ר ערפאת ובינך אינה מוכיחה שאנחנו רוצים לחיות ביחד עם היהודים?

ערפאת: (בקול מורם) כן! אנחנו הכרזנו על זה בהחלטות שלנו, שאנחנו רוצים לחיות עם כל היהודים. אנחנו לא נגד היהודים!

לבדי: הנה, אתמול היה נציג של תנועת־השלום הישראלית, בבריסל, באסי־פה נגד המילחמה.

אבנרי: כפי שסיפרתי זה־עתה ליו"ר ערפאת, מתקיימת היום בתל־אביב עצרת־שלום גדולה נגד המילחמה. אנשים רבים בישראל אינם תומכים במילחמה.

אם מותר לי לומר כך, המצב בישראל הוא כיום — והיה במשך זמן רב — כך: יש מיעוט בישראל שהיה תומך בבגין ובשרון תמיד, שהיה רוצה להשמיד את הישות הלאומית הפלסטינית ולספח את הגדה המערבית. אבל זהו מיעוט. מהצד השני יש מיעוט שהוא נגד המילחמה, והרוצה לפתור את הבעיה הפלסטינית. באמצע, בין שני המיעוטים האלה, יש הרוב הגדול של הציבור, שאפשר להשפיע עליו לכאן או לכאן, וצריכים להשפיע עליו בכיוון לשלום.

■ ■ ■

ערפאת: היהודים הם עם דתי, עם הדבק בדת. השילטון הצבאי הישראלי מקלקל את כל מירקם־החיים, והוא גם מקלקל לחלוטין, ובדרך מבישה מאוד, את רוח היהדות.

אבנרי: צריכים לשכנע את שני העמים שהשלום הוא אפשרי, שאחרי מילחמת־מאה־השנים בין הפלסטינים והישראלים, השלום הוא אפשרי. זהו הדבר האחד החשוב. אם המוני העם הישראלי יאמינו...

ערפאת: לא מבעד ללועי התותחים!

אבנרי: לא באמצעות תותחים.

ערפאת: לא בתותחים, לא בטנקים. אתה רואה? אם זה יהיה באמצעות התות־חים, באמצעות הטנקים, במוקדם או ב־מאוחר נמצא דרך להתגבר על התותחים והטנקים. אנחנו כאן.

אתה יודע, זוהי המילחמה הארוכה ביותר בין הערבים והיהודים.

אבנרי: כן.

ערפאת: המילחמה הארוכה ביותר. ואני קורא תגר על הגנרל הזה, על הגנר־לים, לפרסם את המיספר המדוייק של האבידות. אני מצידי, הכרזתי על מיספר אבידותינו. אצלנו נהרגו ונפצעו שלושים אלף.

ישי: כמה נהרגו?

ערפאת: 10 אלפים או 11 אלף נהרגו, 18—19 אלף נפצעו, בערך. שלושים אלף ערבים נהרגו ונפצעו.

אבנרי: כמה לוחמים פלסטינים נהרגו?

ערפאת: על כך אנחנו לא מכריזים. לא במהלך המילחמה. אי־אפשר להכריז על מיספר האבידות (הצבאיות) בזמן ה־מילחמה.

עשרת אלפים עדיין נעדרים. זה חשוב מאוד. מאות אלפי פליטים, פלסטינים ולבנונים, נשים וילדים...

לבדי: פליטים בפעם השלישית!

ערפאת: בפעם השלישית. אחדים מהם בפעם השלישית, אחדים בפעם החמישית, מהדרום לצפון, מהצפון לדרום.

■ ■ ■

(בתו הקטנה של בעל הדירה ניגשה אל ערפאת וחיבקה אותו. הוא הושיב אותה לידו וליטף אותה.)

שקור: (בעברית) הוא אוהב ילדים. אתם יודעים את זה.

ישי: הייתי רוצה לדעת — אם זה אפשרי, כמובן — ואני מקווה שזה אפשרי — האם יש בידיכם שבוי אחד בלבד?

שקור: יש רק אחד, הטייס. הוא שבוי־מילחמה.

ישי: ואין יותר?

ערפאת: לא. צר לי לומר.

שקור: בביירות יש לנו רק אחד.

ישי: מפני שיש כמה נעדרים.

שקור: יש כמה גופות. שתיים או שלוש.

ערפאת: ארבע גופות.

שקור: לא. יש ארבע גופות מהמילחמה הקודמת (מיבצע ליטאני).

ערפאת: ויש שתי גופות, שני הסרנים.

ישי: מהמילחמה הזאת?

ערפאת: כן, אנשי המסוק, מיום ה־מילחמה השני, היום השני ליד המיבצר (הבופור). היום החמישי של המילחמה"*.

ישי: אולי לא הייתי צריכה לשאול, אבל אני מעזה מפני שהיחס שלך כל־כך הוגן: אולי אפשר לקבל את השמות של

„זיעזעתם את הרי־הגעש!"

„אנחנו, הקורבנות, הצענו שלום!"

החיילים שגופותיהם בידיכם?

ערפאת: כן, כן, יש לנו. אנחנו ניתן לך אותם, ברצון, יש לנו. אולי אתם רוצים לראות את הטייס?

אבנרי: היינו רוצים מאוד־מאוד!

ערפאת: אנחנו יכולים לסדר זאת בשבילכם. תיפגשו עימו ותשאלו אותו איך אנחנו מתייחסים אליו. אתם תשאלו אותו.

אתמול זרקו כרוז מהמטוסים הישראליים, כרוז של הצבא הישראלי, שבו נאמר: אנחנו יודעים שיש לכם שבויים...

שקור: (מסביר בעברית) נאמר בכרוזים שאנחנו יודעים שיש לכם שבויים, ואנחנו מזהירים אתכם שתגידו לנו איפה השבויים האלה, ואם לא — אז ככה וככה וככה.

ערפאת: הייתי רוצה לבלות יותר זמן איתכם, אבל אני מצטער שעלי ללכת.

---

* אנשי אש"ף סופרים את ימי המילחמה החל מיום ההפצצות על ביירות, ב־4 ביוני.

חתיגה למחנה

יאסר ערפאת הגיש בתום ה־ראיון מתנה לאורי אבנרי: ספר ציורים של ארץ־ישראל מתקופות שונות. הוא חתם על הספר במילים: „איחולים לבביים, יאסר ערפאת, 3 ביולי 1982, ביירות.״ במהלך השיחה נוכחו במקום מלבד ערפאת, המשורר מחמוד דרוויש, עמאד שקור ועיאזי חורי. מימין: שרית ישי.

באתי הנה למרות שאני צריך להיפגש עם ראש־הממשלה (של לבנון)*.

■ ■ ■

אבנרי: אילו היתה באה אליך היום ממשלת־ישראל, והיתה אומרת: בסדר, היתה לנו מילחמה, אתם לחמתם באומץ־לב רב, גם החיילים שלנו לחמו באומץ־לב רב...

ערפאת: אנחנו יודעים זאת.

אבנרי: הבה נעשה עכשיו שלום, שלום המבוסס על הכבוד ההדדי של האנשים שלחמו. לכם תהיה מדינה פלסטינית, לנו יש מדינת־ישראל. אנחנו נחיה יחדיו ב־שלום. מה היית אומר?

ערפאת: תראה, אתה יודע שאנחנו נתנו תשובה חיובית, למרות שלא היתה פניה כזאת אלינו.

אבנרי: אני יודע. אבל הייתי רוצה שהעם הישראלי ידע.

ערפאת: מפני שאנחנו רוצים לח־יות ולתת לחיות.

אבנרי: זה חשוב מאוד.

■ ■ ■

(כאן ביקש אבנרי מערפאת להתיר את הבאת צוות הטלוויזיה הגרמנית למ־קום, וערפאת הסכים לכך. שומרי־הראש של ערפאת יצאו להביא את הצוות, ש־המתין במקום אחר.)

אבנרי: הייתי רוצה לבקש מהם (הגרמנים) להכין קסטה שניה, כדי שאו־כל לקחת אותה איתי לישראל. אחרי הכל, זה מראה שלא ייאמן.

ישי: אנחנו בעצמנו מרגישים שא־נחנו חולמים.

ערפאת: (צוחק).

לבדי: מר אבנרי, אתה זוכר שנתת הרצאה בברלין ב־1970? הייתי אז עדיין סטודנט, ואז דיברת על איחוד העמים השמיים (מסביר לערפאת בערבית את תוכן ההרצאה של אבנרי).

שקור: יש לי כאן הספר של אב־נרי על הנושא הזה.

אבנרי: מה שאמרתי אז הוא — ואני מאמין בזה גם עכשיו — שבסוף התהליך צריכה להיות מדינת־ישראל, וצריכה להיות מדינה פלסטינית, וצריך לקום אירגון מרחבי כולל, אשר יכלול את כל המדינות הערביות וישראל, כולן יחד, במיסגרת כלכלית ופוליטית משות־פת.

ערפאת: אבא אבן דיבר על בנ־לוקס.

אבנרי: אילו היתה מיפלגת־העבודה יותר אמיצה, לא היה נוצר המצב הקיים עכשיו. היום האנשים ברחוב אמיצים יותר מאשר מיפלגת־העבודה.

■ ■ ■

ערפאת: הבוקר קראתי מאמר של זאב שיף. הוא נתן ניתוח טוב מאוד של המילחמה.

אבנרי: הוא אדם טוב מאוד, אדם רציני, ובמילחמה הזאת הוא כתב דברים טובים מאוד.

ערפאת: הייתי מופתע מאוד. קרא־תי כמה ספרים שלו, אך לא מאמרים.

„לחיות ולתת לחיות!״

המאמר הזה שקראתי נתן ניתוח מדוייק מאוד של המצב.

ישי: קראת בעברית?

ערפאת: לא, בתירגום.

---

* בפגישה זו, שנערכה אחרי הראיון, חיברו ערפאת ואל־וזאן את המיסמך בכתב, שבו פורטה הצעה לפיתרון בעיית ביירות בדרך פוליטית.

ישי: אתה יודע איזשהן מילים בעב־רית?

ערפאת: (בעברית) מה שלומך? (צחוק כללי). אני אוהב אותך. (צחוק).

דרוויש: (בעברית) יש לך סיכויים, הוא רווק.

(מתרגמים לערבית. צחוק).

אבנרי: זה יכול להיות פיתרון. יאסר ערפאת יתחתן עם ישראלית, וכך תיפתר הבעיה כולה.

ערפאת: לא... (צחוק). אבל אם זה יהיה הפיתרון, אעשה את זה עוד היום.

ישי: אבל היום ראמאדן. (בפנייה אל חברי הפמלייה של ערפאת:) אתם הייתם רוצים שהוא יתחתן?

דרוויש: כן!

ישי: מדוע?

דרוויש: שיהיה לנו יותר זמן לע־בוד.

(צחוק כללי).

■ ■ ■

(כאן היתה הפסקה בשיחה, בשעה שהובאו כמה מיסמכים לערפאת לחתי־מה. לאחר מכן שאל אבנרי על הסיכויים לפיתרון בעיית ביירות בדרך מדינית).

ערפאת: יש כאן כמה נקודות שיש להדגיש. אני מוכן, למען שלומם של 600 אלף הלבנונים החיים כאן בביירות המע־רבית, ו־200 אלף הפלסטינים הנמצאים כאן, למצוא פיתרון מדיני. אנחנו מנה־לים משא־ומתן עם השילטונות הלבנוניים כדי למצוא פיתרון. דובר על זה גם בוועידה הזאת (הכוונה לפגישה שהת־קיימה בסעודיה יום לפני כן, ושאליה נקרא בשיר ג'מייל.)

אבנרי: אם יש סיכוי לעבור מכאן בדרך מכובדת, לאן זה אפשרי?

ערפאת: לפלסטין!

אבנרי: מחר, לא בשנה הבאה.

ערפאת: לפלסטין. זו זכותי. אתה חוזר לשם?

אבנרי: כן, היום.

ערפאת: אתה חושב שלך יש הזכות ללכת לשם, ולי אין הזכות לחזור לשם? פשוט מאוד, גם אני בן־אדם!

לאן? חוץ מאשר לארץ־מולדתי? אני רוצה לחזור למולדתי!

ישי: כאשר אתה אומר פלסטין לאי־זה חלק אתה מתכוון?

ערפאת: לכולנו? כל הארץ. לכם ולנו.

ישי: ביחד, אתה מתכוון?

ערפאת: ביחד, למה לא?

ישי: איך מתכוון למדינה נפרדת?

ערפאת: את מכירה את הסיסמה המפורסמת שלנו: מדינה דמוקרטית חי־לונית. ואם הפיתרון הזה לא מתקבל — שתי מדינות נפרדות.

סרגוסטי: יאיזה ממשלה תהיה?

ערפאת: את יודעת שיש לנו מיש־טר דמוקרטי. לפחות יותר טיב מזה שלכם. בזה אין ספק. לפחות אין אצלנו דפוסים כאלה של יחירות צבאית.

■ ■ ■

ישי: כשאתה אומר שאיננו יכולים לחיות במדינה אחת ומדברים על שתי מדינות, על איזה חלק של הארץ אתה מדבר למדינה שניה?

ערפאת: אנחנו הצענו — אנחנו, הקורבנות! — שני פיתרונות. 60 אחוז מבני עמי הם פליטים — בלי בתים, בלי מדינה — ואנחנו הצענו שני פית־רונות. הפיתרון הראשון, שהצענו אותו ב־1969: שנחיה כולנו ביחד באותה מדי־נה דמוקרטית חילונית, יהודית נוצרית ומוסלמית. זה נדחה. ב־1974 הציעה המו־עצה הלאומית הפלסטינית שלנו פיתרון שני. בסדר, אנחנו מוכנים לחיות בכל חלק של פלסטין, שממנו הישראלים יסוגו או שישוחרר.

אבנרי: פירוש הדבר, למעשה, הגדה המערבית ורצועת־עזה.

ערפאת: כל חלק שהוא. אני נותן לך את הנוסח המדוייק. המילים המדויי־קות של החלטתנו. ואל תשכחו שאני נבחרתי לתפקידי על־סמך ההחלטות הא־לה. ובכן, הצהרנו, המועצה הלאומית שלנו קיבלה הצעות אלה, שני פיתרונות אלה, ואילו הצד השני — מה הוא הציע לנו?

(פה נכנס צוות הטלוויזיה הגרמנית.)

■ ■ ■

ערפאת: המילחמה הזאת זיעזעה את הרי־הגעש באיזור הזה. זיעזעה אותם עד למעמקים וזה המישגה הפטאלי שלהם.

עד הרגע הזה הקרב עדיין נמשך. אולי, אולי נצליח להשיג פשרה. אך העובדה ההיסטורית החשובה ביותר היא, שהם זיעזעו את הרי־הגעש. הם (הכוונה לממ־שלת־ישראל) צרי־אופק מאוד.

(כאן נגמרה ההקלטה. מכאן והלאה דיבר ערפאת אל הטלוויזיה הגרמנית. הוא חזר על שני הפיתרונות שהוצעו על־ידי אש"ף למדינת־ישראל, ועל נכו־נות אש"ף לשלום עם ישראל. בתום השיחה הגיש לאבנרי כשי אלבום של תמונות ארץ־ישראל מתקופות שונות, וחתם עליו בכתב־ידו.)

אתה והשקל

מאת מאיר תדמור

חינוך תיכון חינם יבוטל

מה יהיה? שאלתי את ד"ר יקיר פלסנר, המשנה לנגיד בנק־ישראל, ועד לאחרונה יועצו הכלכלי של שר־האוצר. מאין יבוא הכסף לכיסוי הוצאות המילחמה בלבנון, ממיסים ישירים, ממיסים עקיפים ואולי סתם מיסים. היטלים, אגרות, מכס, בלו, וכדומה? „לא," הוא אמר, „לא ממיסים ישירים. לא ממס־הכנסה ולא מהיטל או מילווה־חובה." שאלתי למה.

„זה לא יעיל," הוא אמר. מיסים ישירים משלמים בדרך־כלל מקבלי השכר, הם גם אלה שמשלמים מיסים עקיפים, אבל בעיקר מיסים ישירים. מהם קל ונוח לגבות — פשוט מורידים מהם ושולחים לשילטונות־המס. אצל העצמאיים הסיפור שונה. המיסים הישירים הופכים להיות ההיפך ממה שנועדו להיות: הם הופכים ממיסים פרוגרסיביים למיסים רגרסיביים; משלמים אותם רק אלה המקבלים משכורת, והיתר כמעט שלא. וזו היא הסיבה העיקרית מדוע לא יוטל מס ישיר.

מה כן? מיסי עקיפין. נשלם יותר עבור דלק, נשלם יותר עבור מקררים, מכוניות, מזגנים, טלוויזיות, בצורת מס מיוחד, אולי „בול־ביטחון" שיעוקר מהמדד.

ואולי נשלם גם יותר עבור חינוך, והטעם לכך הוא פשוט. מדוע מי שהוריו יש להם, צריכים ליהנות מחינוך תיכון חינם, כמו אלה שלהוריהם אין?

מה שברור הוא, שהפעם האמריקאים לא ישלמו את החשבון, גם יהדות העולם לא תכסה אותו, אנחנו נשלם את הוצאות המילחמה. אין מנוס.

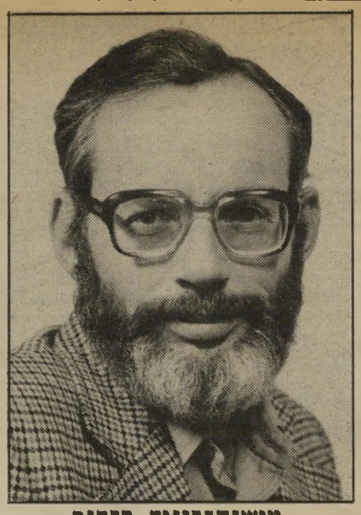

מישנה־לנגיד פלסנר
לא מיסים ישירים

איך גדל הרווח של הבנקים

השבוע פירסם המפקח על הבנקים את הדו"ח השנתי שלו. ים של מיספרים מחכי־מים: מיליוני ומיליארדי שקלים, מיליונים וגם מאות מיליונים של דולרים.

באחד העמודים מצאתי טבלה מאירת־עיניים. איך התפתח וצמח מחיר האשראי במטבע ישראלי ובמט"ח בין השנים 1978 עד 1981.

בטבלה אפשר למצוא ארבע עקומות. נתחיל בנמוכה ביותר, המייצגת אשראי

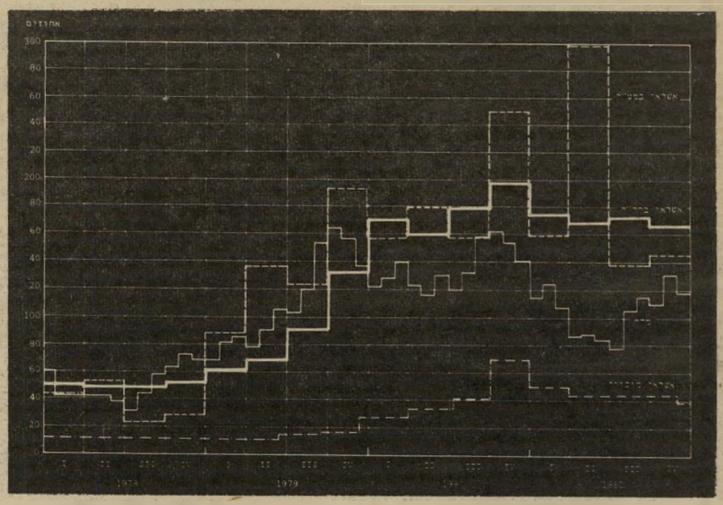

מוכוון: העקומה מציגה את התפתחות האשראי בקרן ייצור ליצוא, שהיא כמובן מסובסדת. אחריה באה עקומת המדד, מדד המחירים לצרכן. אחריה, בקו שחור עבה, מופיעה העקומה המתארת את האשראי בחט"ד: בקיצור הריבית על אובר־דראפטים, הכוללת ריבית בסיסית, עלות חריגה, דמי־הקצאה ודמי־ניהול. העקומה האחרונה היא זו של הריבית על אשראי במט"ח, הכוללת תוספת ריבית מיוחדת.

הכי־מעניין בדיאגרמה הוא הי־מירווח בין עקומת המדד לבין עקומת האשראי בחט"ד (חשבון חוזר דביטורי) — זהו הרווח הי־פרטי של הבנקים על הכסף ש־הילוו לנו, כשלא היה לנו ועוד יותר מעניין: איך הרווח הזה גדל משנה לשנה.

מחיר הפתעה מפתיע

קראתי באחד מעיתוני־הערב של יום השישי שעבר את הפתעת השבוע. הפ־תעת השבוע, אינה אלא „שעון דיגיטלי למכונית, כולל תאריכון אוטומטי מדוייק במיוחד, נוח להדבקה בכל מקום ברכבך! ניתן לקבלו בצבעים: אדום לבן חום או כחול. מחיר היכרות מיוחד! 242 שקל במזומן!"

כיצד מזמינים? בדואר, בטלפון או ב־מכירה מיוחדת באולם התצוגה. מי שמז־מין בדואר או בטלפון יצרף 38 שקל נוספים כדמי־מישלוח. כמובן, מבטיחים גם להחזיר את הכסף תוך 10 ימים, אם לא תהיה שבע־רצון ותחזיר את השעון. מצרפים גם תעודת־אחריות.

בקיצור, מציאה של ממש. מה הם כבר 280 שקל עבור שעון דיגיטלי למכונית החדשה, או אפילו הישנה.

חבל שלא פורסם גם המחיר, שבו הם, החברה המשווקת, קונה שעונים של הפתעת השבוע. כדי שלא להכביד על הרוכשים שע־נים אלה ולצרף הפתעה נוספת, הם נמנעים כמובן לפרסם, כי שעון מסוג זה נקנה בפחות מ־70 שקל.

לאחרונה נתקלתי בכמה דוגמות שניתנו כשי ללקוחות של מוסד, כשעליו מוטבעים שם המוסד ו־סיסמה, הכל במחיר הפתעה של 70 שקל. אבל, ללא כתב־אחריות ודמי־מישלוח.

מכס על חורים במכונית

אין גבול לכושר ההמצאה של המכס בעיקר בגבול האווירי של המדינה. נניח שהחלטת להיות היבואן הפרטי של מכו־נית פרסית שרכשת באירופה, במחיר ש־הוא זול, נניח בעשרה אחוזים ממחירה בארץ. כדי שלא תופתע: ברוב המיק־רים, אם לא בכולם, תשלם יותר בסופו של דבר, ממחירה של אותה מכונית אצל היבואן בארץ. למה? טעון בדיקה נו־ספת. אך לפחות שתי סיבות מעניינות לעובדה מוזרה זו. סיפר לי על כך אחד מאלה שניסה.

המחיר הבסיסי, לצורכי מס ומכס, של מכונית נקבע למכונית „עירומה", ללא כל תוספות. אפילו הן סטנדרטיות בחו"ל. יש בוודאי מן ההיגיון בקביעה זו, אף כי לא תמיד הוא נראה לעין.

בקיצור, אותו בחור הביא ארצה מכו־נית מגרמניה, במטוס מיטען. לרוע מז־לו, הגיעה המכונית ביום חמישי, ואז הודיעו לו שיוכל לשחררה רק ביום ה־שני של השבוע הבא. למה? כי שיח־רור מכוניות בייבוא פרטי נערך רק יו־מיים בשבוע. ביתר הימים משחררים רק מכוניות המיובאות על־ידי יבואני מכו־ניות. ואז תשאלו — מה זה כל־כך חשוב? חשוב מאוד! כל יום איחסון של מכו־נית במחסנים של ממ"ן בלוד עולה 1500 שקל, תכפילו בארבעה ימים והנה עוד 60 אלף לירות שמתוספות למחיר ה־מכונית.

עכשיו הגענו להמצאה של ה־מכס. ובכן, בין יתר ה„אביזרים" הנוספים עליהם נדרש מיודענו ל־שלם, היו שני חורים כהכנה ל־רמקולים. אני חוזר: שני חורים מאחרי המושב האחורי לצורך הת־קנת רמקולים. ושוב — חורים, לא רמקולים. הוא נדרש לשלם מכס נוסף, והוא שילם. ויש לו גם קבלה מתאימה. ומי יעז להוציא לעז על כושר ההמצאה של ה־מכס?

פיטורין ב„רולס־רויס"

המיתון השורר בבריטניה הגיע גם אל מפעלי „רולס־רויס", יצרני המכוניות הטובות והמפורסמות ביותר בעולם. בעוד 10 ימים יפו־טרו חלק מעובדי החברה. הסיבה: בשנה שעברה ירד היקף המכירות של מכוניות יוקרה אלה בשיעור של 25% בארצות־הברית, וב־38% בבריטניה — שני השוקים הגדו־לים והמסורתיים של מכוניות אלה.

רולס־רויס הקטינה את תחזית מכירו־תיה לשנת 1982 ל־2800 מכוניות בלבד מכל הדגמים, ביניהם צל כסוף ובנטלי. בשנת 1981 מכרה החברה 3175 מכוניות, שהכניסו לה 255 מיליון דולר, ורווח לפ־ני מס של 31 מיליון דולר.

צעצוע חדש למנהלים

מיספרם של הרובוטים במפעלי תעשייה הולך וגדל, ולאחרונה גם מיספרם של הרובוטים ה„ביתיים", שפותחו לצורכי שעשוע ופעילויות שונות מחוץ לבית. חברה יפאנית יוצאת לשוק עם סוג חדש של רובוטים: הרובוט השולחני. הר־ביט החדש, מובמסטר פועל על פי הוראות

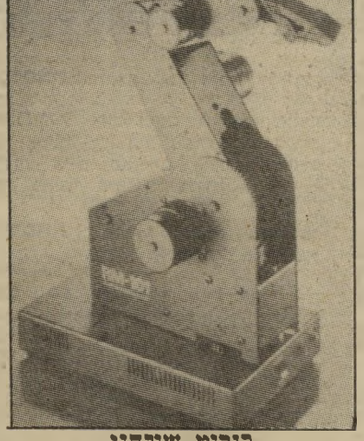

רובוט שולחני
צעצוע למנהלים

של מחשב־אישי ומגיב להוראות הנית־נות לו בכמה שפות־מחשב.

מובמסטר נע סביב בסיסו, והזרוע ה־מרכזית שלו יכולה לנוע בשישה צירים שונים. „ידי" הרובוט מסוגלות לבצע שורה של פעולות לקיחה והנחה. הרו־בוט הזעיר החדש מיועד, בינתיים, לבתי־ספר ועסקים כמכשיר אימון, מאחר ש־הוא פועל ומופעל באותה דרך שבה מיפ־עלים הרובוטים התעשייתיים.

הרובוט הזעיר, שגובהו כ־25 סנטימטר ומישקלו כ־8 קילוגרם, יכול להרים בקלות רבה את שפר־פרת־הטלפון, לתפוס בידו עיפרון או אפילו מחדק נייר: פעולות אלה ואחרות הופכות אותו לצע־צוע שולחני מושלם למנהלים בכל־רים, וכיאות לכאלה גם מחירו: 2400 דולר.

TUBORG BREWERIES LTD. DENMARK
BY APPOINTMENT TO THE ROYAL DANISH COURT
TUBORG
ביירה טובורג
BY APPOINTMENT TO
THE ROYAL DANISH COURT
THE ROYAL SWEDISH COURT
Tuborg
Beer
TUBORG BREWERIES LTD. DENMARK
Tuborg
Genuine
Beer
מיובא ומשווק ע"י טמפו ביירה שיווק ושות'.
ניתם מערכות תדמית

76 עמודים
י"ז תמוז תשמ"ב, 7.7.1982 מספר 2340 שנה 46 המחיר: 30 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

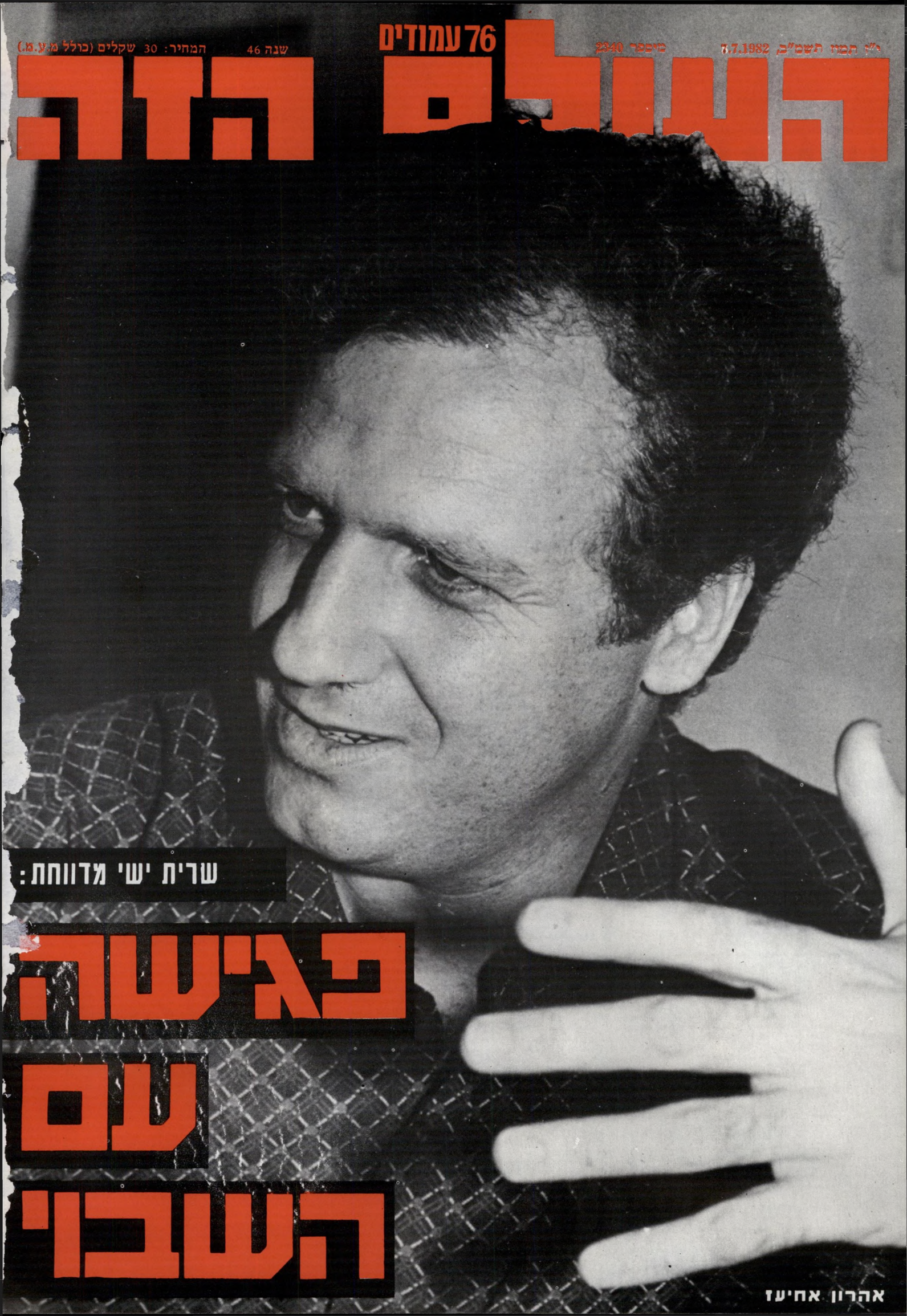

שרית ישי מדווחת:

פגישה עם השבוי

אהרון אחיעז